

XXX. GODINA.

TEČAJ XXX.

SUBOTIČKA DANICA

== ILI ==

BUNJEVAČKO-ŠOKAČKI

KALENDAR

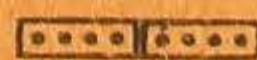
(SA SLIKAMA)

ZA PROSTU GODINU

1913.

Cina 50 filira.

Štampano u štampariji Horvath i Blank u Subotici.

XXX. GODINA.

INSTITUT „IVAN ANTUNOVIĆ“

Br.: 26/97. 2P

SUBOTICA
KNJIŽNICA „IVAN KUJUNDŽIĆ“

SUBOTIČKA DANICA

ILI

BUNJEVAČKO-ŠOKAČKI

KALENDAR

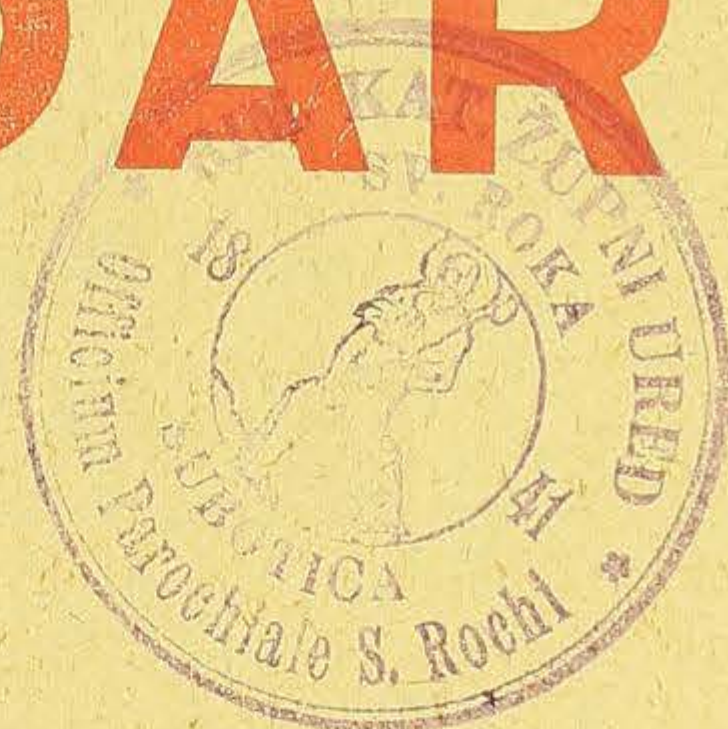
(SA SLIKAMA)

ZA PROSTU GODINU

1913.

vojina

Ježina

CINA 50 FILIRA.

Carska i kraljevska kuća.

Franjo Josip I. car austrijski i apoštolski kralj ugarski, kralj česki, dalmatinski, hrvatski i slavonski itd. rodio se 18. kol. 1830. postao vladalac 2. prosinca 1848., oženio se 24. travnja god. 1854. sa

Caricom i kraljicom **Elisabetom** vojvotkinjom bavarskom r. 24. prosinca 1837. Umrta je 10. rujna 1898.

Dica kraljeva:

1. Nadvojvotkinja **Gizela** rogj. 12. svibnja 1856. udata za vojvodu bavarskoga Leopolda.

2. Nadvojvoda **Rudolf** cesarević kraljević rogj. 21. kolovoza 1858. oženio se 10. svibnja 1881. belgijskom kraljevnom Štefanijom. Njima se 2.

rujna 1883. rodi kći, nadv. Elisabeta Umro je 30. siječnja 1889.

3. Nadvojvotkinja **Maria Valerija** rogjena 22. travnja 1868. Vinčana 13. srpnja 1890. god. sa nadvojvodom Franjom Salvatorom.

Braća kraljeva:

1. Nadvojvoda **Karlo Ludovik** rogj. 1833.; umro je 19. maja 1896.; Dica: a) Nadv. **Franjo** rogj. 1863.; b) Nadv. **Oton** rogj. 1865.; c) Nadv. **Ferdinand** rogj. 1868.; d) Nadv. **Margarita** rogj. 1880.; e) **Marija Anuncijata** rogj. 1876.; Naslidništvo kraljevstva pripada muškom potomstvu od ove grane.

2. Nadvojvoda **Ludovik Viktor** rogj. 1842.

PROSTA GODINA 1913.

Zvizdarstvena označenja godine.

I. Godovni račun.

1. Zvizda takozv. vladalica Venus.
2. Zlatni broj ili krug misečni 14.
3. Misečno kazalo po Gregor XXII.
4. Nediljno slovo E.
5. Godina daće rimske.
6. Krug sunčani 18.

II. Početak godišnjih doba.

Proliće se počima 21. ožujka u 6 s. 22 m. u jutro. — **Lito** se počima 22. lipnja u 2 s. 14 m. u jutro. — **Jesen** se počima 23. rujna u 4 s. 57 m. po podne. — **Zima** se počima 22. prosinca u 11 s. 39 m. prije podne.

III. Pomrčine.

Godina 1913. imat će 3 pomrčine sunca i 2 pomrčine miseca, od kojih se neće ni jedna vidit u našim krajevima.

I. Posvemašnja pomrčina miseca na 22. ožujka 1913. Početak pomrčine na 22. ožujka u 11 sati 12 mi-

nuta prije podne. Konac pomrčine na 22. u 3 sata 42 minuta po podne.

II. Dilomična pomrčina sunca na 6. travnja 1913. Početak pomrčine na 6. travnja u 4 sata 54 minuta posli podne. Najveća pomrčina na 6. u 6 sati 32 minuta. Konac pomrčine na 6. u 8 sati 11 minuti na večer.

III. Dilomična pomrčina sunca na 3. kolovoza. Početak pomrčine na 32. u 9 sati 2 minuta na večer. Najveća pomrčina na 31. u 9 sati 52 minuta. Konac pomrčine na 31. u 10 sati 42 minuta po podne.

IV. Posvemašnja pomrčina miseca na 15. rujna 1913. Početak pomrčine u obće na 15. u 11 sati 52 minuta prije podne. Konac na 15. u 3 sata 44 minuta posli podne.

V. Dilomična pomrčina sunca na 30. rujna 1913. Početak pomrčine na 30. u 3 sata 55 minuta u jutro. Najveća pomrčina na 30. u 5 sati 46 minuta u jutro. Konac pomrčine na 30. u 7 sati 35 minuta.

CRKVENE NAREDBE.

IV. Pomične svetkovine:

1. Svetkovine zapovidne:

Uskrs	---	---	---	23. ožujka
Spasovo	---	---	---	1. svibnja
Duhovi	---	---	---	11. svibnja
Brašanjevo	---	---	---	25. svibnja
Advent	---	---	---	30. studena.

2. Svetkovine, koje se samo u crkvi obdržavaju:

Ime Isusovo u 2. ned. p. sv. Trih Kralja.	
Sv. Obitelj u ned. posli Imena Isusovog.	
Trnova kruna Isusa u 1. petak korizme.	
Sulica i čavli Isusa u 2.	" "
Platno Isusa u 3.	" "
Pet rana Isusovih u 4.	" "
Krv Isusova u 5.	" "
7 žalosti bl. Divice u 6.	" "
Zaštita sv. Josipa posli Uskrsa 3 ned.	
Srce Isusovo u petak osm. Brašančeva.	
Svetk. krvi Isusove 1. nedilje srpnja.	
Angjeli čuvari 1. nedilje rujna.	
Ime Marijino u ned. osm. Male Gosp.	
Sv. krunica 1. nedilje listopada.	
Zaštita Marije 2. nedilje studena.	

V. Postovi.

a) Kvaterni postovi:

U sridu i petak brez mesa a u subotu s mesom je slobodno jedared na dan nasititi se.

Prolični: 12., 14., 15. veljače.

Litni: 14., 16., 17. svibnja.

Jesenji: 17., 19., 20. rujna.

Zimski: 17., 19., 20. prosinca.

b) Posti u oči svetkovina:

Slobodno je tii put jisti i jedared u dan do sitosti.

1. Subota prid Duhove, cio dan brez mesa;

2. Dan prid sv. Petra i Pavla, jedared je dopušteno mesa jisti;

3. U oči Velike Gospojine, cio dan brez mesa;

4. Dan prid Sve Svete jedared u dan je dozvoljeno s mesom se nasititi;

5. Badnjak ili dan prid Božić, cio dan brez mesa.

c) Drugi zapovidni posti:

1. U korizmi svaki dan je dopušteno tri put jisti priko dana, al osim nedilje samo se jedared najisti. U korizmi nediljom slobodno je više puta mesa jisti i to do sitosti.

2. U korizmi je slobodno svaki dan mesa jisti osim ovih dana:

a) čista srida;

b) srida kvaternog posta;

c) svaki petak;

d) veliki četvrtak, velika srida, velika subota.

3. U adventu: U sridu je slobodno jedared jisti mesa, i jedared priko dana nasititi se; u petak nije slobodno mesa jisti. U druge dane po volji.

4. U svaki petak u godini meso je zabranjeno. Ako osim adventa, kvaternog posta i korizme u petak pada svetkovina, slobodno je u taj dan mesa jisti.

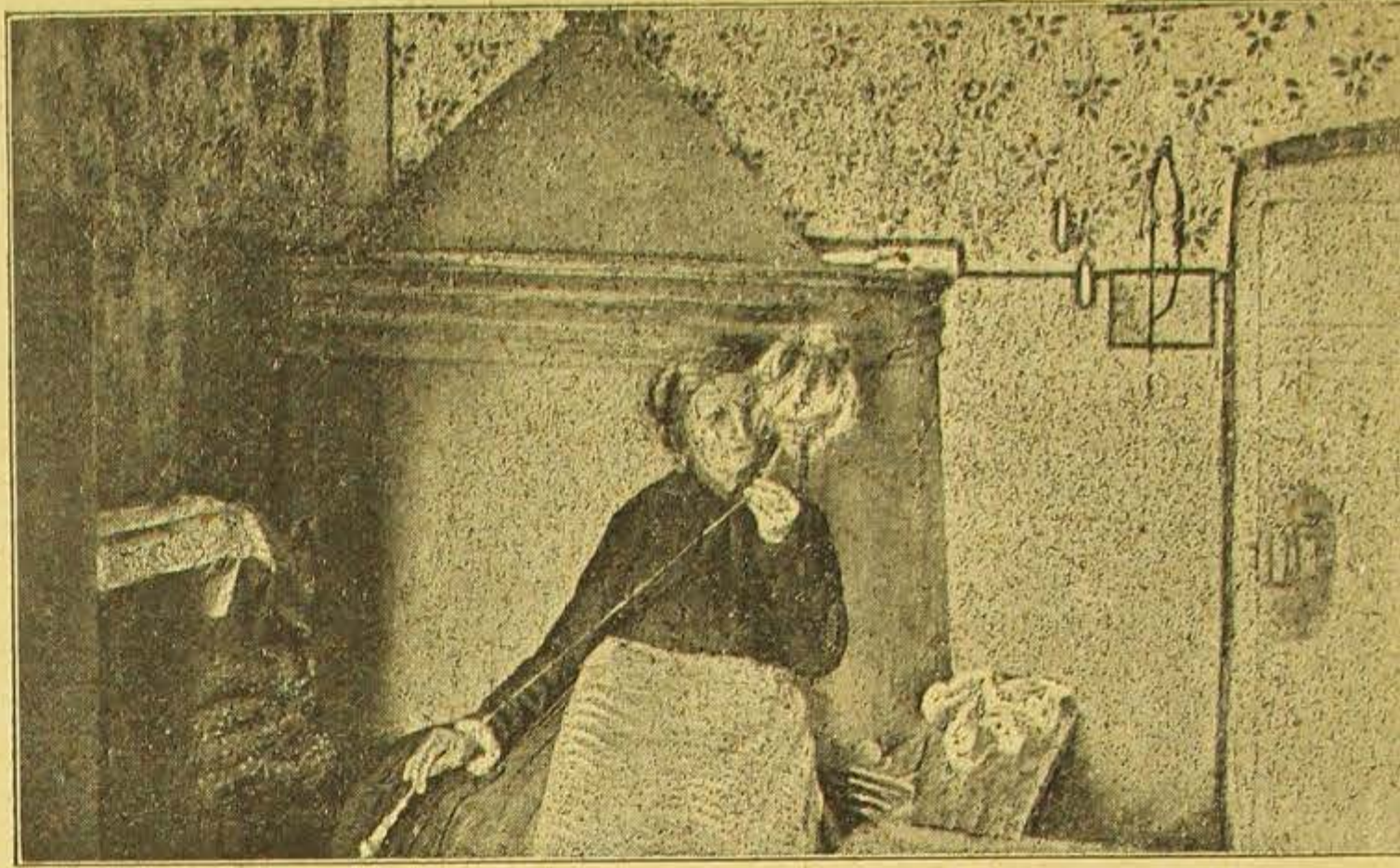
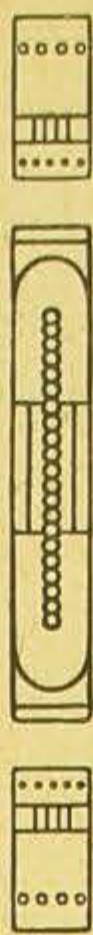
VI. Vrime zabranjeno.

Zabranjena je igranka, svirka i svadba od prve nedilje adventa do posli tri kralja i od čiste sride do posli mladog Uskrsa u ponediljak.

VII. Što znače neki kalendar-ski znaci i pokraćenice.

S. = sat; m. = minut; b. = biskup; pp. = rimski papa; m. = mučenik; d. = divica; op. = opat; pust. = pustinjač; ud. = udova; † = post; crveni križ znači strogi post, kad je dopušteno samo se jedared nasititi, a meso je zabranjeno.

Nedilje i zapovidni blagdani štampani su crvenim slovi, a dani, koji nisu zapovidni blagdani, al koji se u crkvi obdržavaju, štampani su debelim slovima, n. pr. „Jakov apoštol“.

Dani	Za katolike	Za grčko-istoč.
Srda	1 Nova godina	19 Bonifacij
Četvrtak	2 Makarij	20 Ignacij
Petak	3 Genoveva	21 Julijana
Subota	4 Tito biskup	22 Anastazija
Ned. p. nove godine. Ev.: Bižanija sv. obitelji, Mate 2. 19—23.		
Nedilja	5 Telesfor papa	23 10 muč. na kr.
Poned.	6 Tri kralja	24 Eugenija muč.
Utorak	7 Valentin ☺	25 Božić
Srda	8 Severin	26 Božji dan
Četvrtak	9 Julijan	27 Stevan
Petak	10 Pavao pustinjač	28 2000 muč.
Subota	11 Higin papa muč.	29 Mladenci
Ned. p. tri kralja. Ev.: Isus od 12 god. Luka 2. 42—52.		
Nedilja	12 Ernest op.	31 Anisija muč.
Poned.	13 Hilarij bisk.	31 Melanija Rim.
Utorak	14 Feliks	1 Obrez. G. N. g.
Srda	15 Mavro o. ☾	2 Silvestar
Četvrtak	16 Marcel papa	3 Malahija prorok
Petak	17 Antonij	4 70 apostola
Subota	18 Stolica sv. Petra	5 Teopempto
Sedamdesetnica. Ev.: Oradnicima u vinogradu. Luk. 20. 1—16.		
Nedilja	19 Ime Isusovo	6 Bogojavljenje
Poned.	20 Fabijan	7 Zbor Ivana Krs.
Utorak	21 Agneta	8 Georgije, Emilij.
Srda	22 Vincenc ☺	9 Polijevkt.
Četvrtak	23 Zaruč. b. d. M.	10 Grigor. Niški b.
Petak	24 Timotej b.	11 Teodosije
Subota	25 Obrač. sv. Pavla	12 Tatijana muč.
estdesetnica. Ev.: O sijaču i simenu. Luk. 8. 4—15.		
Nedilja	26 Sv. Obltelj	13 Jermilo i Strat.
Poned.	27 Ivan Zlatousti	14 Sveti Sava
Utorak	28 Ime Isusovo	15 Pavao
Srda	29 Franjo S. ☾	16 Ver. a. P.
Četvrtak	30 Martina	17 Antonije
Petak	31 Petar Nolasko	18 Anat. i C.

Misečne mine:

- ☺ Mladi m. 7. u 11 s. 28. m. prije podne.
- ☾ Prvak 15. u. 5 s. 2 m. po podne.
- ☺ Uštap 22. u 4 s. 40 m. po podne.
- ☾ Trećak 29. u 8 s. 34 m. prije podne.

Sunce izlazi:

- 1. dan 7 sati 43 min.
- 6. " 7 " 42 "
- 11. " 7 " 42 "
- 16. " 7 " 39 "
- 21. " 7 " 36 "
- 26. " 7 " 30 "

Sunce zalazi:

- 1. dan 4 sata 25 min.
- 6. " 4 " 30 "
- 11. " 4 " 36 "
- 16. " 4 " 41 "
- 21. " 4 " 48 "
- 26. " 4 " 55 "

Dan naraste za 54 min., dužinom od 8 s. 42 min. na 9 s. 36 m.

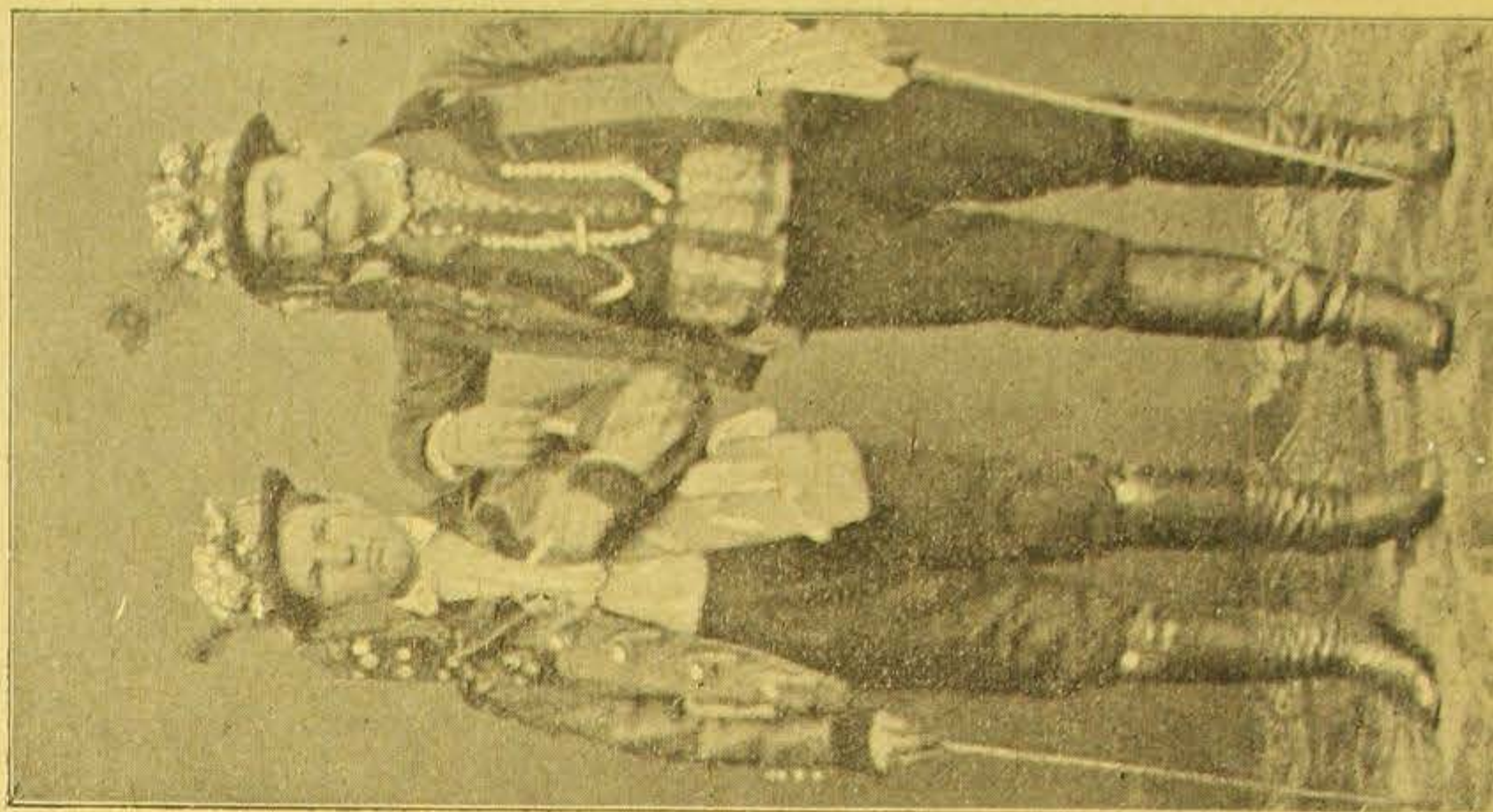
Vreme u sičnju:

1. i 2. hladno, 4—6. bluzgavica, 7—10. hladno, 11—24. kiša, od 25. do konca nestalno sa vitrom, snig i magla.

VELJAČA

broji 28 dani

FEBRUAR

Dani	Za katolike	Za grčko-istoč.
Subota	1 Ignacij	19 Makarij
Petdesetnica. Ev.: O jerichojskom slipcu. Luk. 18. 31—43.		
Nedilja	2 Svitlo Marijino	20 Jeftimij
Poned.	3 Blaž bisk.	21 Maksim
Utorak	4 Veronika	22 Timotej ap.
Sřida	5 Čista sřida	23 Klimente
Četvrtak	6 Doroteja ☸	24 Ksenija prep.
Petak	7 Romualdo †	25 Gregorije
Subota	8 Ivan Mata †	26 Ksenofont i dr.
Korizm. 1. ned. Ev.: Kušanje Isusovo. Mate 4. 1—11.		
Nedilja	9 Čista	27 Pr. m. Iv. zlat.
Poned.	10 Školastika	28 Jefrem
Utorak	11 Desiderij	29 Ignacije
Sřida	12 Kv. Eul. †	30 Tri jerarha
Četvrtak	13 Katarina	31 Kir i Ivan muč.
Petak	14 Valentin ☾ †	1 Trifon muč.
Subota	15 Faustin †	2 Sretenije Gosp.
Korizm. 2. ned. Ev.: Priobraženje Isusa. Mate 17. 1—9.		
Nedilja	16 Pač. Jul.	3 Simeon i Ana
Poned.	17 Konstantin	4 Isidor Pelusijski
Utorak	18 Flavian	5 Agata muč.
Sřida	19 Konrad †	6 Vukol
Četvrtak	20 Euherij b.	7 Partenije bisk.
Petak	21 Eleonora ☸ †	8 Teodor
Subota	22 Stolica sv. P. †	9 Nikifor
Korizm. 3. ned. Ev.: Isus izgoni gjavla. Luka 11. 14—28.		
Nedilja	23 Bez. Pet.	10 Haralampij
Poned.	24 Matija ap. †	11 Vlasije
Utorak	25 Valburga	12 Meletije
Sřida	26 Aleksand. †	13 Martin
Četvrtak	27 Leander ☾	14 Avksent.
Petak	28 Roman opat †	15 Onisim

Misečne mine:

☸ Mladi m. 6. u 6 s. 22 m. u jutro.

☾ Prvak 14. u 9 s. 34 m. prije podne.

☸ Uštap 21. u 3 s. 3 m. u jutro.

☾ Trećak 27. u 10 s. 15 m. na veče.

Sunce izlazi:

1. dan 7 sati 24 min.

6. „ 7 „ 18 „

11. „ 7 „ 11 „

16. „ 7 „ 4 „

21. „ 6 „ 55 „

26. „ 6 „ 47 „

Sunce zalazi:

1. dan 5 sati 4 min.

6. „ 5 „ 11 „

11. „ 5 „ 19 „

19. „ 5 „ 26 „

21. „ 5 „ 33 „

26. „ 5 „ 40 „

Dan naraste za 1 sat 19 min., duž. od 9 s. 39 min. na 10 sat 58 minuta.

Vrime u veljači:

Od 1—7. kišovito, magla i vitar, 8. smrzavica, 9—12. kiša i snig, 13—22. hladan vitar, 23—28. led i zima.

OŽUJAK

broji 31 dan

MARC.

Dani	Za katolike	Za grčko-istoč.
Subota	1 Albin	16 Pamfil
Korizm. 4. ned, Ev.: Pomnoženje kruha. Ivan 6. 1—15.		
Nedilja	2 Sridoposna	17 Mesopust.
Poned.	3 Kunigunda	18 Leon vel. papa
Utorak	4 Kazimir prizn.	19 Arhip, Fil i Apf.
Srida	5 Eusebij †	20 Lav b.
Četvrtak	6 Marcijan	21 Timotej
Petak	7 Toma ap. †	22 Eugen
Subota	8 Ivan ☉ †	23 Polikarko
Korizm. 5. ned. Ev.: Koji će me od vas koriti. Ivan 8. 46—59.		
Nedilja	9 Gluhna Fr.	24 Siropust.
Poned.	10 40 mučenika	25 Tarasije bisk.
Utorak	11 Heraklij	26 Porfirije bisk.
Srida	12 Gregor †	27 Vasilije
Četvrtak	13 Rosina	28 Prokopije
Petak	14 7 ž. D. M. †	1 Evdok. m.
Subota	15 Longin ☾ †	2 Teod. ep.
Korizm. 6. ned. Ev.: Svečan ulaz u Jerusalim. Mate 21. 1—9.		
Nedilja	16 Cvitna	3 Či. Evtropij
Poned.	17 Getruda	4 Gerasim pust.
Utorak	18 Slavolj.	5 Konon muč.
Srida	19 Josip †	6 42 muč.
Četvrtak	20 Veliki četvrt. †	7 Vasilije
Petak	21 Veliki petak †	8 Teofilakto
Subota	22 Velika sub. ☉ †	9 40 mučenika
Uskrs. Ev.: Angjeo javlja uskrsnuće. Marko 16. 1—7.		
Nedilja	23 Uskrs	10 Pač. Kodrat
Poned.	24 Uskrsni poned.	11 Sofrenije
Utorak	25 Blagovist	12 Teofan isp.
Srida	26 Emanuel	13 Nikefor
Četvrtak	27 Ivan	14 Venediko
Petak	28 Guntram	15 Agapije
Subota	29 Ciril ☾	16 Savin muč.
1. ned. p. Uskrsa. Ev.: Isus se javlja učenicima. Ivan 20. 19—31.		
Nedilja	30 Bila	17 Kr. Aleksij
Poned.	31 Amos prorok	18 Kiril

Misečne mine:

- ☉ Mladi m. 8. u 1 s. 23 m. u jutro.
- ☾ Prvak 15. 9 s. 58 m. na večer.
- ☽ Uštap 22. 12 s. 56 m. po podne.
- ☾ Trećak 29. 1 s. 58 m. po podne.

Sunce izlazi:

1. dan	6 sati	41 min.
6. "	6 "	32 "
11. "	6 "	24 "
16. "	6 "	13 "
21. "	6 "	4 "
26. "	5 "	54 "

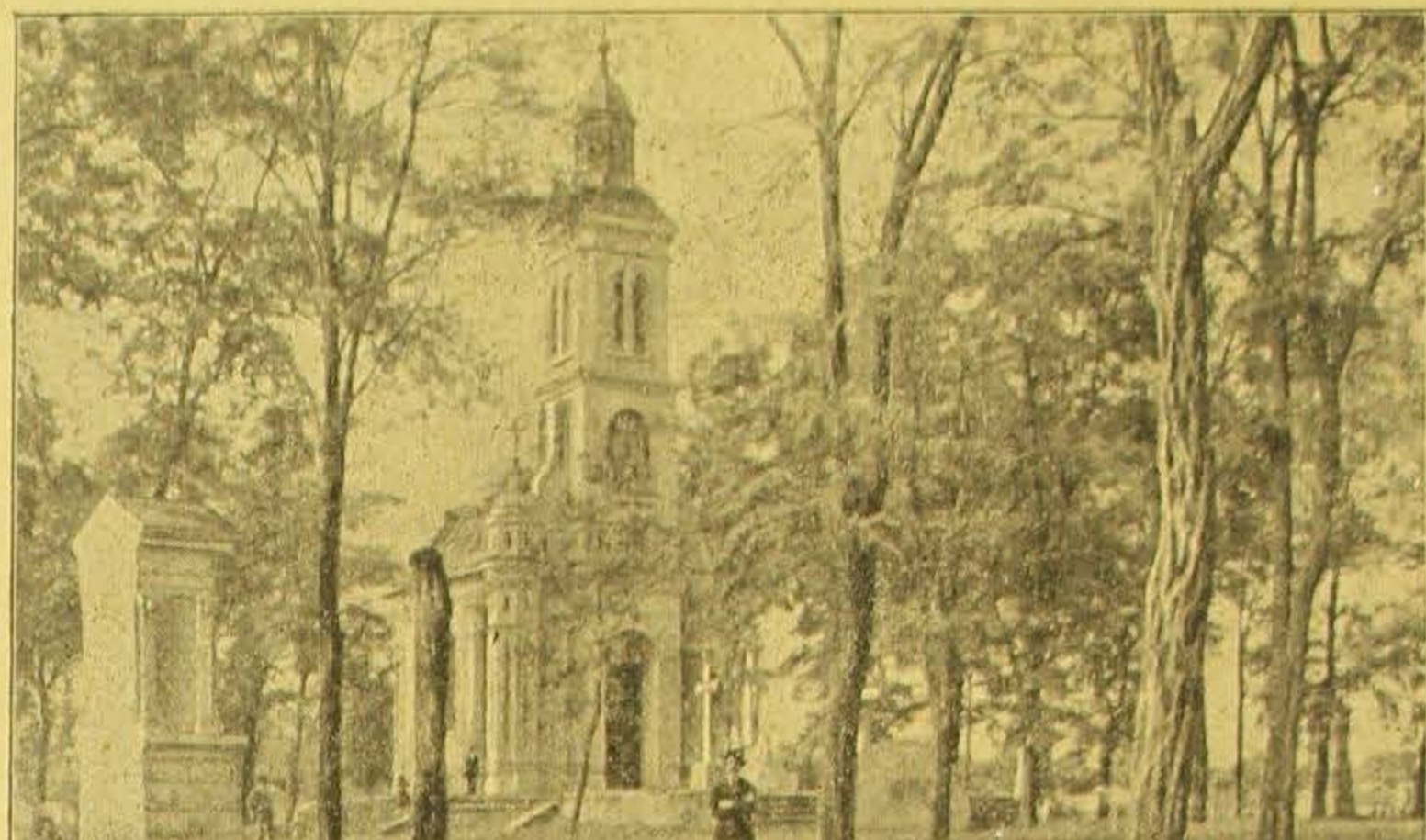
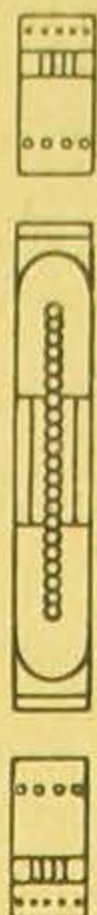
Sunce zalazi:

1. dan	5 sati	45 min.
6. "	5 "	52 "
11. "	5 "	58 "
16. "	6 "	5 "
21. "	6 "	12 "
26. "	6 "	18 "

Dan naraste za 1 s. 39 min., duž. od 11 s. 2 min, na 12 s. 41 min.

Vrime u ožujku:

Od 1—7. hladno i vitrovito, 8—17. jako zima, 18—19, vitar i snig, 20—21. kiša i zima, 22. do konca toplo, zatim hladno, magleno vrime.

Dani	Za katolike	Za grčko-istoč.
Utorak	1 Hugo bisk.	19 Hrisant i Darija
Sřida	2 Franjo P.	20 Jovan
Četvrtak	3 Rikardo	21 Jakov
Petak	4 Izidor	22 Vasilije
Subota	5 Vinko	23 Nikon i dr. muč.
2. ned. p. Uskrsa. Ev. : Isus pastir dobri. Iv. 10. 11—16.		
Nedilja	6 E 2 Celestin ☺	24 Sr. Zaharija
Poned.	7 Herman	25 Blagovist
Utorak	8 Alberto biskup	26 Zbor arh. Gabr.
Sřida	9 Akacije	27 Matrona
Četvrtak	10 Ezekiel prorok	28 Ilarijon
Petak	11 Leon I. papa	29 Marko b.
Subota	12 Julij papa	30 Jovan Lj.
3. ned. p. Uskrsa. Ev. : Malo i nećete me viditi. Iv. 16. 16—22.		
Nedilja	13 E 3 Her.	31 Gl. Ipatije b.
Poned.	14 Tiburcije ☾	1 Marija Misirska
Utorak	15 Anastazija	2 Tito čudotvorac
Sřida	16 Turibij	3 Niketa
Četvrtak	17 Rudolf	4 Josip pjesn. p.
Petak	18 Apolonij	5 Teodul i Agaton
Subota	19 Krescencij	6 Evtihije b. car
4. ned. p. Uskrsa. Ev. : Kad dodje duh istine. Iv. 16. 5—14.		
Nedilja	20 E 4 Sulpicij ☺	7 Cvj. Georgije
Poned.	21 Anselmo	8 Irodion i dr.
Utorak	22 Soter i Kajo	9 Evpsihije muč.
Sřida	23 Adalbert	10 Terentij
Četvrtak	24 Gjurgjevo	11 Antipa
Petak	25 Marko evang.	12 Vasilij
Subota	26 Klet papa	13 Nicef.
5. ned. p. Uskrsa. Ev. : Ištite i dobit ćete. Iv. 16. 23—30.		
Nedilja	27 E 5 Pereg	14 Uskrs
Poned.	28 Živ. ☾)	15 2. dan Uskrsa
Utorak	29 Petar)	16 3. dan Uskrsa
Sřida	30 Katar) p. dani	17 Simeon

Misečne mine :

☾ Mladi m. 6. 6 s.
48 m. po podne.
☾ Prvak 14. 6 s.
39 m. u jutro.
☺ Uštap 20. 10 s.
33 m. na večer.
☾ Trećak 28. 7 s.
9 m. u jutro.

Sunce izlazi :

1. dan 5 sati 44 min.
6. " 5 " 34 "
11. " 5 " 24 "
16. " 5 " 15 "
21. " 5 " 6 "
26. " 4 " 57 "

Sunce zalazi :

1. dan 6 sati 26 min.
6. " 6 " 33 "
11. " 6 " 39 "
16. " 6 " 46 "
21. " 6 " 53 "
26. " 6 " 59 "

Dan naraste zn 1 s.
29 min., duž. od 12 s.
42 m. na 14 s. 11 m.

Vrime u travnju :

Početakom ružno, 5. snig, neprijazno, zatim lipo, vitar i snig, 14. i 15. lipo, 16—22. kiša, nestalno, zatim mraz i smrzavica do 30 toplo i lipo.

SVIBANJ

broji 31 dan

MAJ

Dani	Za katolike	Za grčko-istoč.
Četvrtak	1 Spasovo	18 Jovan
Petak	2 Atanazij	19 Pafnutije
Subota	3 Uzv. sv. †	20 Teodor pr.
6. ned.p. Uskr Ev.: Kad dodje utišitelj. Iv. 15. 26—27. i 16. 1—4.		
Nedilja	4 E 3 Florijan	21 F 1 Januarij
Poned.	5 Pijo V. papa	22 Teodor
Utorak	6 Ivan pred. ☺	23 Georgije
Šrida	7 Stanislav	24 Sava
Četvrtak	8 Miholjice	25 Marko
Petak	9 Gregorije	26 Vasilije b. m.
Subota	10 Antonin †	27 Simeon muč.
Na Duhove Ev.: Učitelj Duh Sveti. Iv. 14. 23—31.		
Nedilja	11 Duhovi	28 F 2 9 muč.
Poned.	12 Duhov. poned.	29 Jason i Sosipater
Utorak	13 Servacij muč. ☾	30 Jakov Zebed. ap.
Šrida	14 Bonifacij muč. †	1 Mironosic
Četvrtak	15 Sofija	2 Atanasije
Petak	16 Ivan Nep. m. †	3 Timotej
Subota	17 Paskal prizn. †	4 Pelagija muč.
Na sv. Trojstvo. Ev.: Dana mi je sva vlast. Mate 28. 18—20.		
Nedilja	18 Sv. Trojstvo	5 F 3 Irena muč.
Poned.	19 Celestin papa	6 Job mnog.
Utorak	20 Bernardin ☺	7 Pojava sv. Križa
Šrida	21 Srecko	8 Sredor.
Četvrtak	22 Helena div.	9 Pr. m. Nikole
Petak	23 Desiderij muč.	10 Simon Zilota
Subota	24 Ivana ud.	11 Metodij bisk.
2. ned. posli Duhova. Ev.: O velikoj večeri. Luk. 14. 16—24.		
Nedilja	25 E 4 Brašančevo	12 F 4. Epifanije b.
Poned.	26 Filip	13 Glikerija muč.
Utorak	27 Ivan P.	14 Izidor muč.
Šrida	28 Vilim ☾	15 Pahomij
Četvrtak	29 Maksim bisk.	16 Teodor osvećeni
Petak	30 Srce Isus.	17 Andrija
Subota	31 Angjela	18 Petar

Misečne mine:

- ☺ Mladi m. 6. u 9 s. 24 m. pre podne.
- ☾ Prvak 13. u 12 s. 45 m. po podne.
- ☺ Uštap 20. u 8 s. 18 m. prije podne.
- ☾ Trećak 28. u 1 s. 4 m. u jutro.

Sunce izlazi:

- 1. dan 4 sata 51 min.
- 6. " 4 " 43 "
- 11. " 4 " 36 "
- 16. " 4 " 30 "
- 21. " 4 " 24 "
- 26. " 4 " 21 "

Sunce zalazi:

- 1. dan 7 sati 5 min.
- 6. " 7 " 11 "
- 11. " 7 " 18 "
- 16. " 7 " 23 "
- 21. " 7 " 29 "
- 26. " 7 " 34 "

Dan naraste za 1 s. 10 min., duž. od 14 s. 14 min., na 15 s. 24 m.

Vrime u svibnju
je u početku lipo i toplo, 7. grmljavina, onda kiša do 17., zatim vitar, pod konac toplo.

LIPANJ

broji 30 dani

JUN

Dani	Za katolike	Za grčko-istoč.
3. ned. p. Duh. Ev.: O izgubljenoj ovci. Luk. 15. 1—10.		
Nedilja	1 E 3 Pamfil m.	19 F 5 Patr.
Poned.	2 Erazmo	20 Talalej
Utorak	3 Klotilda	21 Konst. i Jelena
Šrida	4 Kvirin ☺	22 Vasilij
Četvrtak	5 Bonifacij	23 Spasov dan
Petak	6 Norbert	24 Simeon
Subota	7 Lukrecija	25 Sv. Š. o.
4. ned. p. Duh. Ev.: Obilati ribolov. Luka 5. 1—11.		
Nedilja	8 E 4 Medardo	26 F 6 Karlo ap.
Poned.	9 Felicijan muč.	27 Geladija
Utorak	10 Margarita udov.	28 Nikita bisk.
Šrida	11 Barnaba ☾	29 Teodosij
Četvrtak	12 Ivan Fakundo	30 Izak
Petak	13 Antun Padov.	31 Ap. Jerma
Subota	14 Srce Isusovo	1 Justin filosof
5. ned. p. D. Ev.: Ako vam pravda ne bude veća. Mat. 5. 20—24.		
Nedilja	15 E 5 Vid	2 Duhovi
Poned.	16 Francisko	3 2 dan Duhova
Utorak	17 Rajner Ad.	4 Mitrofan bisk.
Šrida	18 Gerv. ☺	5 Doroteja
Četvrtak	19 Julijana	6 Hilarion
Petak	20 Silverij p.	7 Teodat
Subota	21 Vjekosl.	8 Teod. s.
6. ned. p. Duh. Ev.: Isus hrani u pustinji. Mark. 8. 1—9.		
Nedilja	22 Sv. Ivan krst.	9 S. S. Kiril
Poned.	23 Alban	10 Timotije
Utorak	24 Ivan K.	11 Bart. i Barn. ap.
Šrida	25 Prosper	12 Onufrije
Četvrtak	26 Ivan i Pavao ☾	13 Akilina muč.
Petak	27 Ladislav prizn.	14 Jelisej
Subota	28 Leon II. papa	15 Amos prorok
7. n. p. Duh. Ev.: Čuvajte se od lažnih proroka. Mat. 7. 15—21.		
Nedilja	29 Petar i Pavao	16 F 2 Tihon
Poned.	30 Spom. sv. Pvla	17 Manuel i dr. m.

Misečne mine:

- ☺ Mladi m. 4. u 8 s. 57 m. na veče.
 ☾ Prvak 11. u 5 s. 37 m. po podne.
 ☺ Uštap 18. u 6 s. 54 m. po podne.
 ☾ Trećak 26. u 6 s. 41 m. po podne.

Sunce izlazi:

1. dan 4 sata 16 min.
 6. " 4 " 14 "
 11. " 4 " 12 "
 16. " 4 " 11 "
 21. " 4 " 12 "
 26. " 4 " 13 "

Sunce zalazi:

1. dan 7 sati 40 min.
 6. " 7 " 44 "
 11. " 7 " 47 "
 16. " 7 " 50 "
 21. " 7 " 51 "
 26. " 7 " 51 "

Dan naraste do 22. za 16 min., a do 30. padne za 2 min., duž. dana naraste od 15 s. 15 min. na 15 s. 39 m.

Vrime u lipnju:

Početak lipo i toplo do 21., zatim grmljavina i kiša, neprijazno vreme do konca.

SRPANJ

broji 31 dan

JUL.

Sveti
CIRILE

i
METODE

virovisnici
Isusovi molite
se za nas!

Dani	Za katolike	Za grčko istoč.
Utorak	1 Teobaldo opat.	18 Leontije muč.
Srida	2 Pohod b. Mar.	19 Juda ap.
Četvrtak	3 Eulogij	20 Metod b.
Petak	4 Udalrik ☸	21 Julijan
Subota	5 Ciril i Metod	22 Evsebij bisk. m.
8. ned. p. Duh. Ev.: Nepravedni upravitelj. Luka 16. 1—9.		
Nedilja	6 Krv Isusova	23 F 3 Agripina
Poned.	7 Vilibaldo	24 Ivan dan
Utorak	8 Kilijan	25 Fevronija muč.
Srida	9 Brcko bisk.	26 David
Četvrtak	10 Amalija ☾	27 Sampson
Petak	11 Pijo p. m.	28 Kiril i I.
Subota	12 Hermagora	29 Petar i Pavao
9. ned. p. Duh. Ev.: Isus oplakuje Jerusolim. Luk. 19. 41—47.		
Nedilja	13 E 9 Skap.	30 F 4 Zbor 12 a.
Poned.	14 Bonaventura	1 Kusma i Damjan
Utorak	15 Rast. ap.	2 Haljina Bogor.
Srida	16 Skap. Bl. D. M.	3 Jakinto
Četvrtak	17 Aleksander	4 Andrija i Kr.
Petak	18 Kamilo ☸	5 Atanasij
Subota	19 Vinko Paulski	6 Sisoj Vel.
10. ned. p. Duh. Ev.: Farizej i carinar. Luka 6. 9—14.		
Nedilja	20 E 10 Ilija	7 F 5 Toma
Poned.	21 Dančo	8 Prokopije velik.
Utorak	22 Marija Magd.	9 Pankratij muč.
Srida	23 Apolinar	10 40 muč.
Četvrtak	24 Kristina	11 Jefimija
Petak	25 Jakov apoštol	12 Proko
Subota	26 Ana ☾	13 Zbor Gavrila
11. ned. p. Duh. Ev.: Bisomučnik. Mark. 7. 31—37.		
Nedilja	27 E 11 Pantaleon	14 F 6 Akila ap.
Poned.	28 Viktor	15 Kirik
Utorak	29 Marta	16 Antinogen muč.
Srida	30 Abdon u. S.	17 Marina
Četvrtak	31 Ignacij Lojola	18 Emilijan muč.

Misečne mine:

- ☸ Mladi m. 4. u 6 s. 6 m. u jutro.
- ☾ Prvak 10. u 10 s. 37 m. na večer.
- ☸ Uštap 18. u 7 s. 6 m. u jutro.
- ☾ Trećak 26. u 10 s. 59 m. po podne.

Sunce izlazi:

- 1. dan 4 sata 15 min.
- 6. " 4 " 19 "
- 11. " 4 " 23 "
- 16. " 4 " 27 "
- 21. " 4 " 32 "
- 26. " 4 " 37 "

Sunce zalazi:

- 1. dan 7 sati 51 min.
- 6. " 7 " 50 "
- 11. " 7 " 47 "
- 16. " 7 " 44 "
- 21. " 7 " 39 "
- 26. " 7 " 35 "

Dan padne za 49 m.,
duž. od 15 s. 38 min.
na 14 s. 49 min.

Vrime u srpnju:

U početku tmurno,
4. oluja, onda lipo,
11—17. kiša, onda lipo
vrime, 25—27. kiša,
onda oluja.

RUJAN

broji 30 dani

SEPTEMBER

Dani	Za katolike	Za grčko-istoč.
Poned.	1 Egidij	19 Andrija m.
Utorak	2 Zenon Stj.	20 Samuel pr.
Šrida	3 Serafina	21 Tadija
Četvrtak	4 Rozalija	22 Muč. Agat.
Petak	5 Viktorin	23 Lup. Irenej
Subota	6 Zaharija	24 Jevt. muč.
17. n. p. Duh. Ev.: Najveća zapovid u zakonu. Mate 22. 34—46.		
Nedilja	7 E 17 Regi ☾	25 F 12 Vartol.
Poned.	8 Mala Gospa	26 Adrij i N.
Utorak	9 Gorgonij muč.	27 Pimen
Šrida	10 Nik. T.	28 Mojsij
Četvrtak	11 Pulheria, Prot.	29 Usjekovanje
Petak	12 Macedonij	30 Aleksander
Subota	13 Amat	31 Pojas Bog.
18. ned p. Duh. Ev.: Isus unidje u ladju. Mate 9. 1—8.		
Nedilja	14 Ime Marijino	1 Sim.
Poned.	15 Nikom. ☽	2 Jovan Pos.
Utorak	16 Ljudmila	3 Jakin
Šrida	17 Lamberto	4 Vavila
Četvrtak	18 Toma V.	5 Zahar. i Jel.
Petak	19 Januarij †	6 M. Evdok
Subota	20 Eustahij †	7 Sozont m.
19. ned. p. Duh. Ev.: O kraljevskoj svadbi. Mat. 22. 1—14.		
Nedilja	21 E 19 Matej ap.	8 Mala gospa
Poned.	22 Mavricij	9 Joahim i A.
Utorak	23 Tekla dj. ☾	10 Minodora
Šrida	24 Gerardo R.	11 Teodor
Četvrtak	25 Kleofa	12 Sv. m. Avt.
Petak	26 Ciprijan	13 Kornilij
Subota	27 Kuzma	14 Krstov dan
20. ned. p. Duh. Ev.: Bolestan sin kralja. Ivan 4. 46—53.		
Nedilja	28 E 20 Većeslav	15 F 15 Nikita v.
Poned.	29 Miholj	16 Eufemija
Utorak	30 Jeronim ☽	17 Sofija i 3 kć.

Misečne mine:

- ☾ Prvak 7. u 2 s. 6 m. po podne.
- ☽ Uštap 15. u 1 s. 46 m. po podne.
- ☾ Trećak 23. u 1 s. 30 m. po podne.
- ☽ Mladi m. 30. u 5 s. 57 m. u jutro.

Sunce izlazi:

- 1. dan 5 sata 21 min.
- 6. " 5 " 27 "
- 11. " 5 " 34 "
- 16. " 5 " 40 "
- 21. " 5 " 46 "
- 26. " 5 " 53 "

Sunce zalazi:

- 1. dan 6 sati 37 min.
- 6. " 6 " 28 "
- 11. " 6 " 19 "
- 16. " 6 " 10 "
- 21. " 6 " 00 "
- 26. " 5 " 49 "

Dan padne za 1 s. 32 min., duž. od 13 s. 15 min., na 11 s. 43 m.

Vrime u rujnu:

Početakom lipo jesensko vrime do 12., od 17—25. većinom hladno i vlažno, zatim do konca opet lipo vrime.

LISTOPAD

broji 31 dan

OKTOBER

Na početku gazdalačke godine svetoj Obitelji u zaštitu priporučamo svene naše radnike

Dani	Za katolike	Za grčko-istoč.
Srida	1 Remigij	18 Evmen
Četvrtak	2 Leodegar	19 Muč. Trof.
Petak	3 Kandit	20 Jevstatij
Subota	4 Franjo S.	21 Kodrat ap.
21. ned. p. Duh. Ev.: Kralj čini račun. Mat. 18. 23—35.		
Nedilja	5 Sv. Krunica	22 F 16 Foka i J.
Poned.	6 Bruno	23 Zač. J. Krst.
Utorak	7 Julija djev. ☾	24 Tekla
Srida	8 Brigita	25 Jevrosima
Četvrtak	9 Dionišij	26 Jovan ev.
Petak	10 Francisko B.	27 Kalistrat
Subota	11 Nikasij	28 Harit. m.
22. ned. p. Duh. Ev.: Farizeji kušaju Isusa. Mat. 22. 15—21.		
Nedilja	12 E 22 Maksim.	29 F 17 Kirijak
Poned.	13 Eduard	30 Grigor m.
Utorak	14 Kalist p.	1 Pokr. Bog.
Srida	15 Terezija ☺	2 Ciprij
Četvrtak	16 Gal opat	3 Sv. m. Dionis
Petak	17 Hedviga	4 Stev. Štilj.
Subota	18 Luka ev.	5 Haritina m.
23. ned. p. Duh. Ev.: Isus uskrisuje divojku. Mat. 9. 18—26.		
Nedilja	19 E 23 Petar Al.	6 F 18 Toma ap.
Poned.	20 Vendelin	7 Sergij i V.
Utorak	21 Uršula	8 Pelagija
Srida	22 Kordula ☾	9 Jakov
Četvrtak	23 Ivan K.	10 Muč. Evi.
Petak	24 Rafael	11 Filip ap.
Subota	25 Krispin	12 Prov. i Tar.
24. ned. p. Duh. Ev.: Gubavac i stotnik. Mate 8. 1—13.		
Nedilja	26 E 24 Demetrij	13 F 19 Karpo i P.
Poned.	27 Sabina	14 Sv. Pet.
Utorak	28 Simon i Juda	15 Evtemije L.
Srida	29 Zenobij ☺	16 Longin
Četvrtak	30 Klaudij	17 Pror. Osija
Petak	31 Volfgang †	18 Luka ev.

Misečne mine:

- ☾ Prvak 7. u. 2 s. 46 m. u jutro.
☺ Uštap 15. u 7 s. 7 m. u jutro.
☾ Trećak 22. u 11 s. 53 m. na večer.
☺ Mladi m. 29. u 3 s. 29. m. po podne.

Sunce izlazi:

1. dan 5 sati 59 min.
6. " 6 " 5 "
11. " 6 " 12 "
16. " 6 " 18 "
21. " 6 " 25 "
26. " 6 " 32 "

Sunce zalazi:

1. dan 5 sata 40 min.
6. " 5 " 30 "
11. " 5 " 21 "
16. " 5 " 12 "
21. " 5 " 4 "
26. " 4 " 55 "

Dan padne za 1 s. 32 min., duž. od 11 s. 40 min. na 10 s. 8 m.

Vrime u listopadu:

1. i 2. lipo, 3. oluja, onda neprijatno do 9., na 10. lipo do 29., na 30 snig, 31. tmurno.

STUDENI

broji 30 dan

NOVEMBER

Dani	Za katolike	Za grčko-istoč.
Subota	1 Svi Sveti	19 Joil pror.
25. ned. p. Duh. Ev.: Oluja na moru. Mate 8. 23—27.		
Nedilja	2 Mrtvih dan	20 F 20 Artemij
Poned.	3 Dušni dan	21 Ilarijon
Utorak	4 Karlo Borom.	22 Averkij ep.
Šrida	5 Emerik ☾	23 Jakob
Četvrtak	6 Leonardo	24 V. m. Artem.
Petak	7 Engelberto	25 Markijan
Subota	8 Bogomir	26 Mitrov dan
26. ned. p. Duh. Ev.: O sijaču. Mate 13. 24—30.		
Nedilja	9 E 26 Teodor	27 F 21 Nestor
Poned.	10 Andtija	28 Stepan
Utorak	11 Martin biskup	29 Anastasija
Šrida	12 Martin p.	30 Milutin
Četvrtak	13 Stanislav	31 Ap. Stahij
Petak	14 Levin b. ☽	1 Kuzm.
Subota	15 Lavoslav	2 Akindin
27. ned. p. Duh. Ev.: Zrno gorušično. Mate 13. 31—35.		
Nedilja	16 E 27 Ivan Trog.	3 F 22 Gjur.
Poned.	17 Gregorij	4 Joanikije
Utorak	18 Roman	5 Galaktion
Šrida	19 Elisabeta	6 Pavao
Četvrtak	20 Feliks	8 Mihajlo
Petak	21 P. b. d. M. ☾	7 33 muč.
Subota	22 Cecilija	9 Onisifor
28. ned. p. Duh. Ev.: O skončanju svita. Mate 24. 15—35.		
Nedilja	23 E 28 Klement	10 F 23 Erast i O.
Poned.	24 Ivan od K.	11 Viktor
Utorak	25 Katarina	12 Jovan mil.
Šrida	26 Konrad	13 Jovan
Četvrtak	27 Virgilij	14 Filip
Petak	28 Sosten ☽	15 Gurij muč.
Subota	29 Saturnin	16 Matej ap.
1. ned. Adv. Ev.: Bit će zlamenja na nebu. Luka 21. 25—33.		
Nedilja	30 Andrija	17 F 24 Grigorije

Misečne mine:

- ☾ Prvak 5. u 7 s. 34 m. na večer.
- ☽ Uštap 14. u 10 s. 11 m. u jutro.
- ☾ Trećak 21. u 8 s. 57 m. pre podne.
- ☽ Mladi m. 28. u 2 s. 41 m. u jutro.

Sunce izlazi:

- 1. dan 6 sati 40 min.
- 6. " 6 " 47 "
- 11. " 6 " 55 "
- 16. " 7 " 2 "
- 21. " 7 " 9 "
- 26. " 7 " 16 "

Sunce zalazi:

- 1. dan 4 sati 47 min.
- 6. " 4 " 39 "
- 11. " 4 " 33 "
- 16. " 4 " 27 "
- 21. " 4 " 22 "
- 26. " 4 " 18 "

Dan padne za 1 s. 11 min., duž. od 10 s. 6 min, na 8 s. 55 min.

Vrime u studenu:

Početkom tmurno i vitrovito, od 6. i 7. lipo, 9. hladna kiša do 17., od 18. snig do konca. Poslidnji dani su vrlo hladni i snižni.

STUDENI

broji 30 dan

NOVEMBER

Dani	Za katolike	Za grčko-istoč.
Subota	1 Svi Sveti	19 Joil pror.
25. ned. p. Duh. Ev.: Oluja na moru. Mate 8. 23—27.		
Nedilja	2 Mrtvih dan	20 F 20 Artemij
Poned.	3 Dušni dan	21 Ilarijon
Utorak	4 Karlo Borom.	22 Averkij ep.
Šrida	5 Emerik ☾	23 Jakob
Četvrtak	6 Leonardo	24 V. m. Artem.
Petak	7 Engelberto	25 Markijan
Subota	8 Bogomir	26 Mitrov dan
26. ned. p. Duh. Ev.: O sijaču. Mate 13. 24—30.		
Nedilja	9 E 26 Teodor	27 F 21 Nestor
Poned.	10 Andtija	28 Stepan
Utorak	11 Martin biskup	29 Anastasija
Šrida	12 Martin p.	30 Milutin
Četvrtak	13 Stanislav	31 Ap. Stahij
Petak	14 Levin b. ☽	1 Kuzm.
Subota	15 Lavoslav	2 Akindin
27. ned. p. Duh. Ev.: Zrno gorušično. Mate 13. 31—35.		
Nedilja	16 E 27 Ivan Trog.	3 F 22 Gjur.
Poned.	17 Gregorij	4 Joanikije
Utorak	18 Roman	5 Galaktion
Šrida	19 Elisabeta	6 Pavao
Četvrtak	20 Feliks	8 Mihajlo
Petak	21 P. b. d. M. ☾	7 33 muč.
Subota	22 Cecilija	9 Onisifor
28. ned. p. Duh. Ev.: O skončanju svita. Mate 24. 15—35.		
Nedilja	23 E 28 Klement	10 F 23 Erast i O.
Poned.	24 Ivan od K.	11 Viktor
Utorak	25 Katarina	12 Jovan mil.
Šrida	26 Konrad	13 Jovan
Četvrtak	27 Virgilij	14 Filip
Petak	28 Sosten ☽	15 Guriy muč.
Subota	29 Saturnin	16 Matej ap.
1. ned. Adv. Ev.: Bit će zlamenja na nebu. Luka 21. 25—33.		
Nedilja	30 Andrija	17 F 24 Grigorije

Misečne mine:

- ☾ Prvak 5. u 7 s. 34 m. na večer.
- ☽ Uštap 14. u 10 s. 11 m. u jutro.
- ☾ Trećak 21. u 8 s. 57 m. pre podne.
- ☽ Mladi m. 28. u 2 s. 41 m. u jutro.

Sunce izlazi:

1. dan	6 sati	40 min.
6. "	6 "	47 "
11. "	6 "	55 "
16. "	7 "	2 "
21. "	7 "	9 "
26. "	7 "	16 "

Sunce zalazi:

1. dan	4 sati	47 min.
6. "	4 "	39 "
11. "	4 "	33 "
16. "	4 "	27 "
21. "	4 "	22 "
26. "	4 "	18 "

Dan padne za 1 s. 11 min., duž. od 10 s. 6 min, na 8 s. 55 min.

Vreme u studenu:

Početak tmurno i vetrovito, od 6. i 7. lipo, 9. hladna kiša do 17., od 18. snig do konca. Poslidnji dani su vrlo hladni i snižni.

PROSINAC

broji 31 dan

DECEMBER

Čestitamo Materice i Božić
svim našim prijateljima! Ur.

Dani	Za katolike	Za grčko istoč.
Poned.	1 Eligij	18 Platon i R.
Utorak	2 Bibijana dj.	19 Avdija pr.
Srida	3 Franjo Ks. †	20 Gregorij
Četvrtak	4 Barbara	21 Voved.
Petak	5 Sava ☾ †	22 Filimon ap.
Subota	6 Nikola †	23 Amfilohije
2. ned. Adv. Ev.: Ivan šalje učenike k Isusu. Mat. 11. 2—10.		
Nedilja	7 Adv. 2 Ambrosij	24 F 25 Katarina
Poned.	8 Začeće b. d. M.	25 Klimentije
Utorak	9 Leokadija	26 Alipije stb.
Srida	10 Judita †	27 Jakov
Četvrtak	11 Damas	28 Stev. Novi
Petak	12 Maksentij †	29 Paramon
Subota	13 Lucija ☽ †	30 Andr. prvozv.
3. ned. Adv. Ev.: Čivuti šalju Ivanu. Iv. 1. 19—28.		
Nedilja	14 Materice	1 Naum
Poned.	15 Irenej	2 Avakum pr.
Utorak	16 Adela	3 Sofonije pr.
Srida	17 Lazar †	4 Barbara
Četvrtak	18 O. bl. d. Marije	5 Sava osv.
Petak	19 Nemesij †	6 Sv. Nikolaj
Subota	20 Amon ☽ †	7 Ambrozije
4. ned. Adv. Ev.: Ivan u pustinji. Luk. 3. 1—6.		
Nedilja	21 Oce	8 F 27 Patapije
Poned.	22 Zenon	9 Začeće B.
Utorak	23 Viktorija dj.	10 Mina i Erm.
Srida	24 Badnji dan	11 Danilo
Četvrtak	25 Božić	12 Spirid. ep.
Petak	26 Stipan prvi m.	13 Eustratije m.
Subota	27 Ivan ev. ☽	14 Tirs Lev.
1. ned. p. Božića. Ev.: Simeon i Ana. Luk. 2. 33—40.		
Nedilja	28 Nevina dca	15 Elevtrij m.
Poned.	29 Toma	16 Agej pror.
Utorak	30 David kralj	17 Danilo pr.
Srida	31 Silvestar p.	18 Sevastian

Misečne mine:

- ☾ Prvak 5. u 3 s. 59 m. po podne.
- ☽ Uštap 13. u 4 s. 20m. po podne.
- ☾ Trećak 20. u 5 s. 16 m. po podne.
- ☽ Mladi m. 27. u 3 s. 59 m. po podne.

Sunce izlazi:

- 1. dan 7 sata 22 min.
- 6. " 7 " 27 "
- 11. " 7 " 32 "
- 16. " 7 " 36 "
- 21. " 7 " 39 "
- 26. " 7 " 41 "

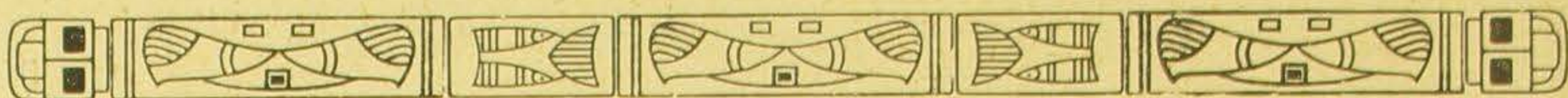
Sunce zalazi:

- 1. dan 4 sati 16 min
- 6. " 4 " 15 "
- 11. " 4 " 14 "
- 16. " 4 " 15 "
- 21. " 4 " 16 "
- 26. " 4 " 20 "

Dan padne do 22. za 16. min., a do konca miseca naraste za 3 m. Dužina dana padne od 8 s. 54 m. na 8 s. 40 m.

Vrime u prosincu:

Prva dva dana hladno, onda snig, 9—15. hladno, onda kiša do 23. zatim blago vrime do konca.

„MOTU PROPRIO DE DIEBUS FESTIS“

zove se bulla kojom je uvedena promina u kršćanskim katoličkim blagdanima. Izdata dne 11. jula 1911. godine. 8. god. pontifikata Pia X.

Naregjeno je ovo :

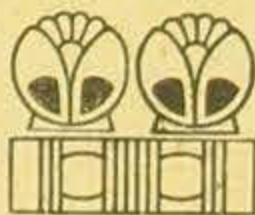
1. Po zapovidi majke crkve ostaće javni blagdani t. j. imaće se misa slušati i teška radnja ukloniti (od radnje se čuvati) na ove dane : **svaka pojedina nedilja, božić, nova godina, tri kralja**, spasovo, neoskvrnjeno začeće, velika gospojina, sv. Petar i Pavao (Petrov) i svi sveti. Blagdani što su nediljom spojeni ostaju netaknuti; kao uskrs, duhovi.

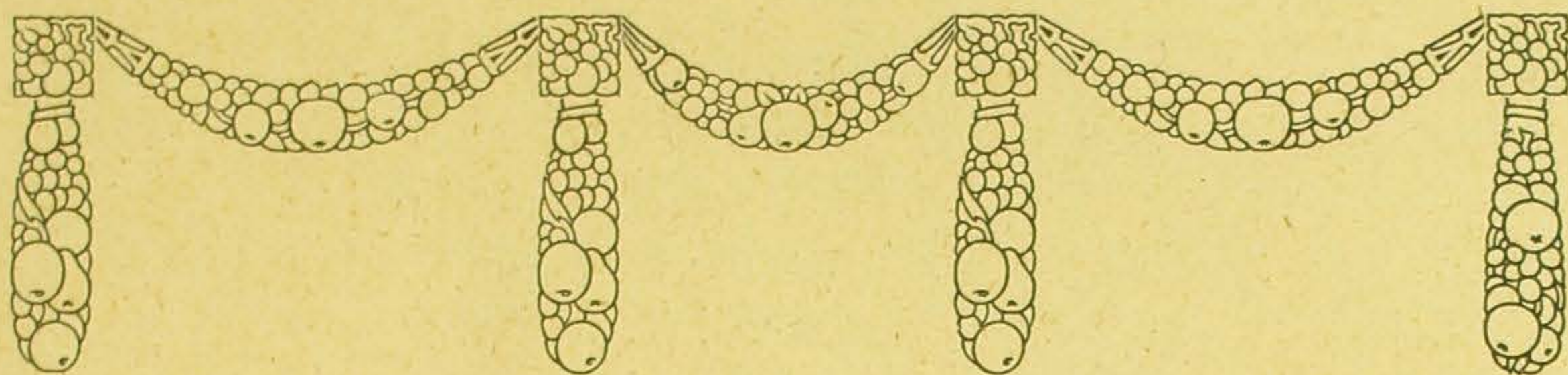
2. Dan sv. Josipa će se držati u nedilju iza 19. marta a rođen dan sv. Ivana krstitelja u nedilju prid Petrov. Obadva sa osminom i onakim slavljem kakoga je kršč. svet na svoj dan svetkovao. — Brašančevo će se držati u nedilju iza sv. Trojstva sa osminom i danom prisv. Srca Isusovog u petak pod osminom Brašančeva.

3. Ovo naredjenje se ne odnosi na proštenja i patronate crkvene. Ali se biskupima daje vlast i te blagdane prinet na nedilju.

4. Razlike samo uz dopuštenje sv. Stolice smiju biti.

5. Na dane svetkovina i proštenja padajući postovi se za taj slučaj otklanjaju.

STOGODIŠNJI GATALAC

O GODINI 1913.

Kupite se oko mene ljudi,
 Da vam kažem, što vam škodi, prudi.
 Čuj me Šokče, poslušaj Bunjevče:
 Svaka rič mi istina doslovce.
 Poslušaj me, sidoglava starca,
 Dobrohotne savite gatalca.
 Kazat ću, što iskusi od lane,
 Da mi srcu i duši odlane.
 Želim, tražim na rane mi lika,
 I melema od jada velika!
 — Tužni jadi srca žalosnoga,
 Ne silite moći oka moga,
 Da orosim suzom knjigu bilu,
 Koju šaljem mojem rodu milu.
 Srce j' puno tuge i žalosti,
 U oku mi suza ima dosti:
 Zar da srce mora puknut jadno?
 Ojagjeno stić u groblje hladno?
 Kaži srce, što su tvoji jadi?
 Kaži oko zašto suriš kapi?
 Polij suzom ovu knjigu belu,
 I napiši duše tajne želju:
 Zašto nema ponosa staroga,
 I nestade izmegju nas sloga.

Ne diči se narod sa svojime,
 Od inada i razdora gine!
 — Što se stidiš svojega moj rode,
 Što se držiš tugje gore mode?
 Zar nij' prva pisma tvoja rujna?
 Zar nije li rič ti milozvučna?
 Gdi ćeš naći take blage ćudi?
 Pobožnost ti priznata kod ljudi.
 A zar ne znaš, što ti pisma veli,
 Kad se narod u slogi veseli:
 „Nije majka rodila junaka,
 Ko što j' sinak divnih Bunjevaka.
 Ni divojka ne biše u nane,
 Ko što j' kćerka bunjevačke grane.“
 A što pisma veli za Bunjevce,
 To razumi i za braću Šokce!
 Jedna su krv, jednog stabla listi,
 Obadva su jedan narod isti.
 — Nikoć jaka pripoznata stranka,
 Biše stranka naših narodnjaka.
 Mantija je do kaputa stala,
 I narodu s virom kripost dala.
 Sad sokoli razoštriše krila,
 Mržnja, borba postade nemila.
 Ratoborno zagrme mladići,
 Svojoj braći žele glave sići.
 Sloga j' bila žeslo svakom tada,
 Sad nesloga medju nama vlada.
 Narod pada, u viću ne sudi,
 Potisnut je prizreni mu ljudi.
 Brez naroda vira će bit pusta,
 Nit u mržnji pravog rodoljublja.
 Proklet bio ko nas rastavio,
 Blagoslovljen, ko nas sjedinio.

— Po „Danici“, od svog Kalendara
 Poslušaj i savit planetara;
 Jer po zvizdi, što je vladarica,
 Stogodišnjak gata i prorica,
 Svako doba po tri zvizde ima,
 Nazvane su nebeskim znacima:
 U proliće : Ovan, Bik, Blizanci,
 Lav, Divica i Rak litni znaci;
 Jesen : Vaga, Strilac i Skorpija,
 Zimi : Jarac, Ribe, Vodolija,
 Kad se ove susriju s planetom,
 Stogodišnjak mudruje s pamećom,
 Motri, kako izmed zvizda juri,
 Leti, stigne, pa se dalje žuri,
 On njihov put s planetovim spaja,
 Umovanju poslidak nabraja.

— Za godinu što nam sad dolazi,
 U knjigah se mnogo zla nalazi:
 Da će čovik patit jada, tuge,
 S čim Bog kazni grišne svoje sluge.
 Sto nevolja priti čovičanstvu,
 Da poruši mir, sriću kršćanstvu.
 Kod nas bit će mržnje i razdora,
 U daljini glada i pomora.
 Vladar moćni priminut će svitom,
 Na račun poč kralju vikovitom,
 Kraljevina i pristol vladara
 Zadobit će novog gospodara.
 Med narodom postat će nesklada
 Svagje, tuče, ubijstva i rata.
 Zato revno vazda molim Boga,
 Da vrati zlo od naroda moga.

— Pokraj ovih žalosnih zlamenja
 I za žetvu imam zlih slućenja :

Zbog obilne trave, trnja, zelja.
Ne ćeš imat u žetvi veselja.

Prolíće je doba puno nade,
Kad sve klije, kad svi revno rade,
Da je lita isto tako mila,
Nada bi se svakom ispunila.

Liti žega i brez rose noći,
Tužno vapi biljka za pomoći,
A čoviku da se srce gane,
Kad mu gine, kad mu sve ne stane.

Kad je **jesen** ugodna i blaga
Do prosinca za poso prikladna,
Tad poslenik dovršivši rad svoj,
Mirnom dušom čeka zimni pokoj.

A za **zimu** stogodišnjak gata,
Da ćeš dosta nagazit se blata,
Više kiše, manje bit će sniga,
Poledica i brez leda rika.

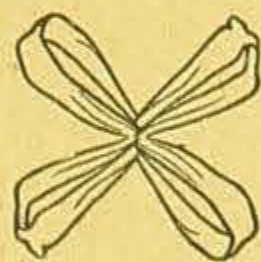
Za sva ova zloslutna gatanja
Još poslušaj moja svitovanja.
Vrač pogagjač kad ti zagoneti,
Ljudska mudrost zna da odgoneti.
Al ne viruj slipo pogagjaču,
Ni gatalcu ni drugome vraču.
On tek gata, Svemogući kroji,
Jer budućnost tek do Boga stoji.
Svitske tajne, sile sam Bog znade,
Koji svemu red i zakon dade.
Boga se boj, a gatanja mani,
Klanjat mu se, da te štiti brani.

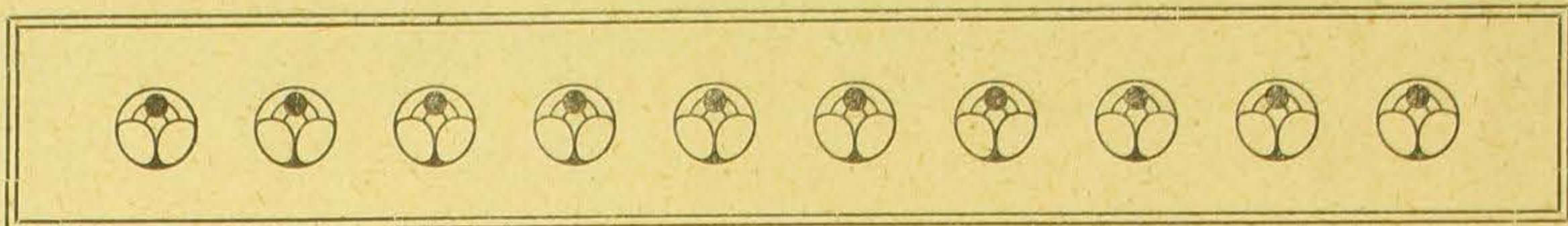

— Sad si slušo starca dugobrada,
 Kako smatra, kako sve nagata,
 Čuj, koji su rodoljublja jadi,
 I to pamti, u srce usadi :
 Obzir ljudski neka te ne smeta,
 Svoj rod ljubiti, nek ti dužnost sveta ;
 Bud ponosan, što te rodi majka
 Bunjevka il Šokica junačka.
 Ne stidi se nego reci javi :
 Ja sam Šokac il Bunjevac pravi.
 Prijatelja nemaš osim Boga,
 Zašt' da goniš brata rođenoga.
 K jednoj svrhi vode oba puta ;
 Svojem rodu koristiti svuda.
 Jezik virom, a viru jezikom
 Brani, štiti, unapridi vikom.
 Dakle budi svistan i pobožan,
 Slavan narod ponosan i složan.

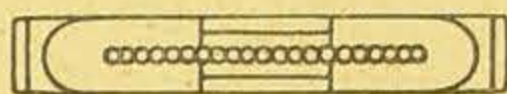
Šokci dragi i Bunjevci mili !
 Ostajte mi vazda zdravi, čili.
 Na godinu opet ću Vam doći,
 Podučit vas polag svoje moći.

Venus zvizda vladarica godine 1913.

Venus je po svojoj udaljenosti druga nutarnja obhodnica, udaljena je od Sunca 108 milijuna kilometara, te obidje Sunce za 2247 dana. Udaljenost od Zemlje podvrgnuta je velikim prominama, jer udaljenost kod dolnje konjukcije, kada se obhodnica (planet) nalazi između Zemlje i Sunca, iznosi samo 38 milijuna kilometara, dočim udaljenost za gornje konjukcije iznosi do 260 milijuna kilometara. Venus nam za svoje obhodnje pokazuje mine slične misecu. Za vrime gornje konjukcije vidimo dalekozorom razsvitljenu pločicu obhodnice, a za dolnje konjukcije je mračna, jer nam je tad okrenuta noćna strana, dočim za vrime najvećih elongacija polovica ploče odrazuje nam svitlo.

DANICI

bunjevačko-šokačkom kalendaru prigodom tridesetgodišnjice Njegovog opstanka 1883—1913.

Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski. — Sarajevo.

Udri u cimbal Bunjevko vilo
Trideset već je proteklo lita,
Danica što ko čedo ti milo
Cvita i buji, buji i cvita.

Trideset već je proteklo lita
U nizu ljudskog kratkoga vika,
Pa ko da za njih danaske pita
Slavlje kad slavi Bunjevca dika.

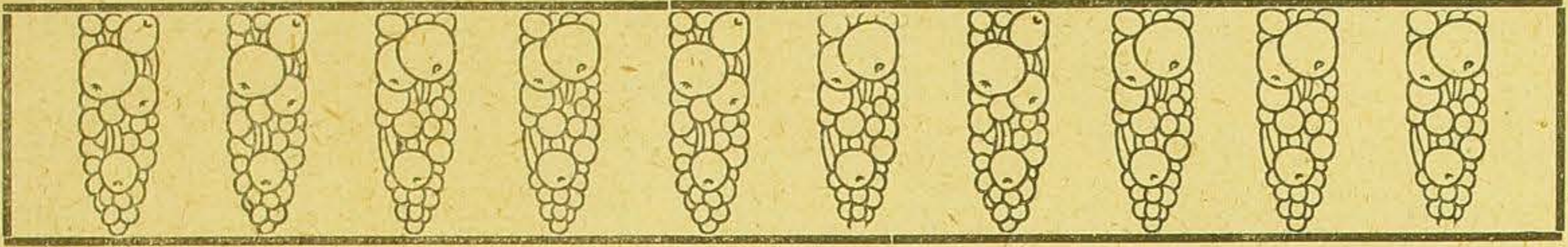
Danica njeg'va cvijet od cvita
Nevenu listu prilika slika,
I ko je samo jednom usčita
Našo je u njoj pravoga lika.

Našo je nadu, ljubav i viru
Lepi svoj jezik, običaj mili,
Našo je pravu pravcatu miru
S bratom da svojim bratski i dili.

Našo je u njoj zabave ine,
Stiva i pisme, pouke blage,
Našo je, da se među se cine
Sinovi jedne majčice drage.

Našo je u njoj i jošte vješto
Što više vridi od kore hljeba
Našo je u njoj danaske sve što
Bunjevcu, šokcu za život treba.

Udri u cimbal Bunjevko vilo
Trideset što je proteklo lita,
Slavlje da slavi čedo ti milo
Danica tvoja na vid sveg svita.

TRIDESETGODIŠNJICA DANICE.

Kada sam prija 30 i koju godinu pošao u javni život, nemile sam uspomene poneo sa sobom. Duh sedamdesetih godina je zasipao pamet, pritiskao ramena, ali se nije znao srca dojmiti. Nije nam se mnogima dopadala pritiranost, koja na toliko njeguje svakaki drugi jezik, da svoj zanemaruje. Znali smo se oduševljavati za magjarski jezik kao državni jezik; rado smo učili nimački jezik kao evropski svitski jezik. A za svoj materinski jezik? Pa to znamo! Rado smo ga govorili, al onako, kako smo znali... i onde, di nema otmenijeg svita. Ta gdi su gospoda tu se divani latinski, magjarski, nimački, ali bunjevački, racki ne!! Upilo se u svist narodu da je naš jezik prostački, svinjarski jezik, pa ga se otmeni Vojnići, Latinovići počeli stiditi, a ne učiti. U ovoj zanešenosti su Latinovići spalili mnoge knjige, spise didova svojih da ji nebi „racima“ nazvali! Na to nisu znali ni pomisliti, koliko su narodno blago uništili kad su spalili knjižnicu svojih otaca, smetnili su sa uma svog u zaslipljenosti svojoj da su oni sotim ognjem izkinili možebit arke iz povisti roda svoga, a koji važan list iz povisti domovine svoje...

U takim vrimenima smo se mi odhranili; čisto magjarsko oduševljenje slušali, magjarsku slavu gledali u štivu, u povisti, u deklamaciji, a duša nam se prema onom okrenila što nismo vidili, oči nam ono motrile što su krili i ogovarali prid nami, srce nam ono obegenisalo što su gadili prid nama. Pa makar nam je sve protivno zvonilo mi smo nekom nadom pomišljali na budućnost našeg materinskog jezika, pa smo se grohotom nasmijali, kad smo čitali u novini staroga pok. Štoceka, da su se bunjevci na toliko pomagjarili da će kroz 25 godina samo iz arkiva i knjiga poznavat bunjevački jezik.

Tome buncanju je prošlo mislim 31—32 godine. Jedna generacija je minula. Ali proročanstvo Štoceka se nije izpunilo. Što više društveni život nam se popravio. Nema one mržnje, nema one trzavice koja je negda vladala. Kada je magj. parlamenat išao na podvorenje u kraljevski konak u Biograd i Lazo Mamužić kao zem. poslanik progovorio sa srpskim kraljem bunjevački, ostali zemaljski poslanici u čudu se pitali: daklem bunjevci razume srpski jezik? . . . To je njima nepoznatija stvar bila nego Amerika. Za ovo 30 godina je postavljena katedra našeg jezika na sveučilištu u Budimpešti, hrvatski poslanici su u Budimpešti našim jezikom govorili u saboru; naše mladiće nose u Bosnu u vojnike, pa ovi tamo uče pivati, čitati, pisati i dogju kao bunjevačko škulovani ljudi, sv. Jeronimsko društvo, Matica Hrvatska i beogradsko književno društvo imaju redovnih i vanrednih članova, čitaju se mnoge knjige, otvaraju se nove i nove čitaonice, sastaju se pivanije, štampa se jevo priko 30 godina Neven i Danica, najnovije i kršćanske i demokratske društvene struje imaju svoja bunjevačka glasila.

Pa kad ja ovo današnje stanje sravnim sa onim vrimenima prija 30 godina, kada sam se ja sa pok. o. Robert Kaukom nadotezo u Baji: da li bi priče bilo uz Neven jedan nediljnik pokreniti ili godišnji časopis izdavati? Onda ja umirenom savisti pogledam na prošlost i od srca kličem: Hvala Tebi Bože na milosti tvojoj koji si ublažio teške dane vrhu nas!

Od srca čestitam onoj mladeži koja danas stoji na okupu i nastavlja teški rad. Rad za narod.

Kada sam prija 30 godina prvu Danicu priredjivo pod štampu, skoro da sam ju sam morao i napisati . . . Ali je ona otvorila oči mnogima. Našlo se sve više pisaca i izdavalaca.

Dakako da je vazda manjkalo mnogo koje čega u njoj, mnogo joj je zabavljao i narod i suradnici, ali što je narod više zabavljao, ja sam se tom više radovao, jer sam se osvidočio, da je narod „Danicu“ razumio, sve više kupovao.

I ja kad se danas sićam postanka Danice i opetovno vežem na srce mojim mladjim nastavnicima, da svi oni, koji narodu hoće da

služe na veliko čine one časopise što rigje ili baš samo godimice izlaze: to su orila narodnog znanja, to narod prouči, to narod razumi, to mu prigje u krv tako, da upravo ovi časopisi vrše informativno dilo kod naroda. Narod radeni dnevnik e ni nediljnik e ne može probaviti, i ne interesuju ga više nego da doznadu iz njih dnevne cine sa pijace.

Zato gledajmo da više polažemo na to, da što ozbiljna i stalna hoćemo narodu kazati, ono mu podajmo u takoj knjigi koju će cilu godinu ili bar duglje vrimenta rabiti.

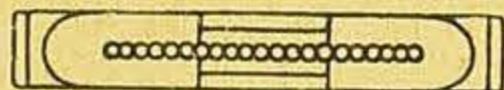
Ono mi je bilo načelo prije 30 godina kada sam zamislio godimice pružat „Danicu“ narodu; i posli 30 godina joj svejednako držim za nužno da se godimice porazgovorimo sa narodom u „Danici“. Ona zalazi u palače i kolebice, pa što hoćemo cilom narodu da reknemo ono u stupcima Danice ima mista i danas kao što je imalo i na početku.

Živila mladež koja nastavlja ovo za nas velevažno dilo.

Bože daj, da nam i stogodišnjicu doživi naša Danica!!

Subotica, dne 24. srpnja god. 1912.

Početnik Danice.

Kud mi bludiš misli moja! . . .

Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski — Sarajevo — Bosna.

Kad mi bludiš misli moja
Zabrinuta, nevesela,
Kud mi te je tajna sila
S ovog sv'jeta odnijela.

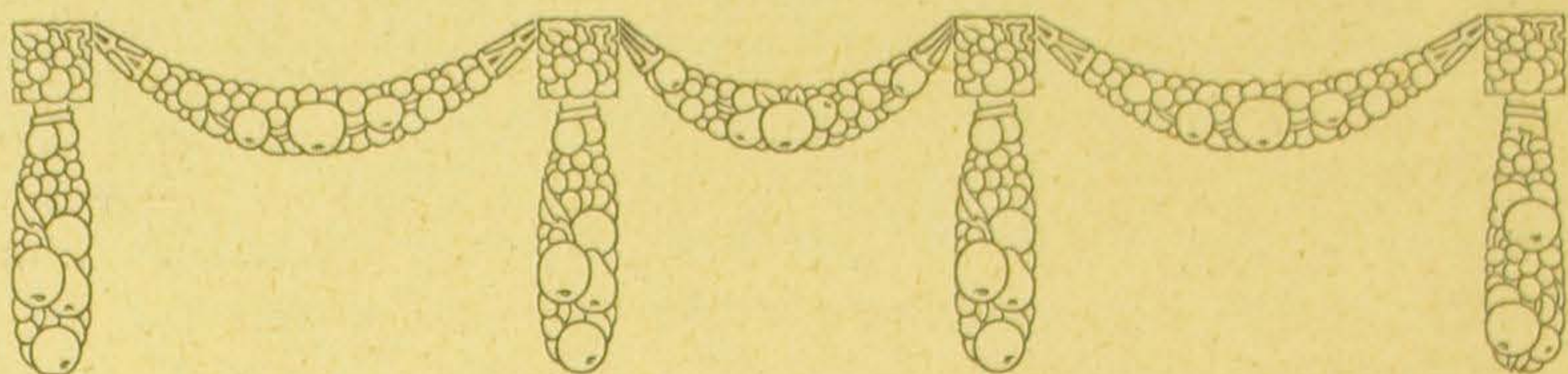
Il te mori vijek ovaj
Sa sebičja i prostote,
Ili ljudstvo podivljalo
Bez značaja i dobrote.

Dal' ti žao rodne grude
Što u ropstvu kletom živi,
Il Hrvate što ko nekoč
N'jesu više pravi divi.

Il što rani grob svoj gledaš
Na njem' cv'jeće gdje već vene,
Uništene ideale
I propale uspomene.

zkuh.org.rs

ILIJA KUJUNDŽIĆ, naslovni kanonik.

Lipa i radosna božićnica zakucala je na vratih naroda bunjevačkoga godine 1911.

Ilija Kujundžić ešperuš i župnik dušnočki postao je naslovnim kanonikom kaptola kalačkoga. Nadbiskup kalački Černok ga je preporučio, a kralj ga je izimenovao.

A ugodno iznenadjeni narod ovom svečanom i vanrednom prigodom skida svoju kapu s glave i duboko se klanja prid vedrim i odlikovanim licem svoga učenoga sina, uzor-svećenika i proslavljenoga rodoljuba!

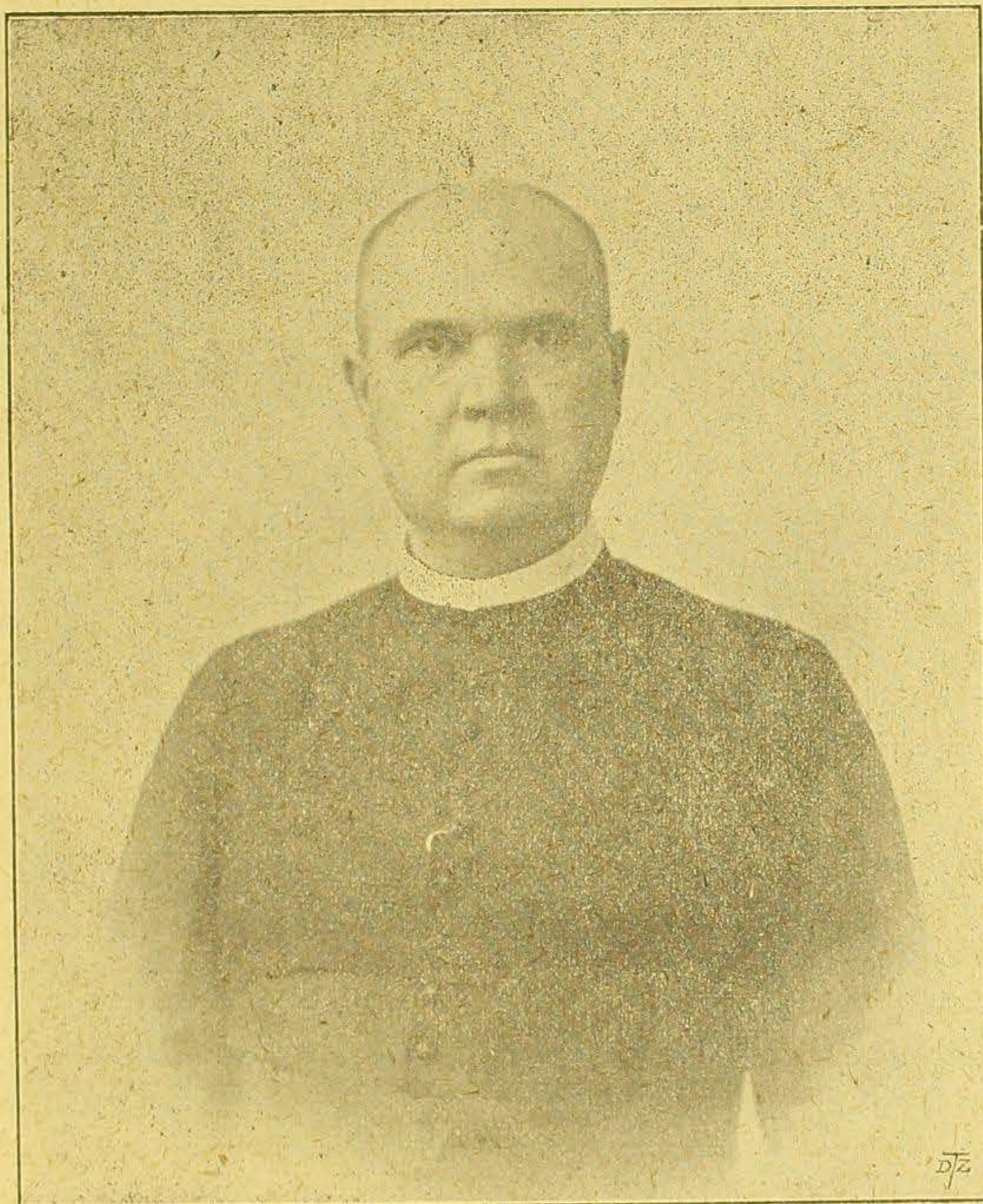
Posle pokojnoga i velikoga *Ivana Antunovića* biskupa-kanonika nije još bio ni jedan pravi bunjevac ovako odlikovan, kao što je prečasni gosp. Ilija.

Ali slava, radost i odlikovanje preč. g. Ilije Kujundžića nije samo njegova, nego je to slava i radost ciloga naroda našega. Jer kao što je poštovana osoba prečasnoga gosp. kakanika nerazdvojiva od naroda bunjevačkoga i svega što imenu i poštenju, slavi, prosvjeti i napridku našega roda služiti može, tako isto i žarke zrake njegovoga odlikovanja i slavlja radost i ponositost pobudjuju na sve strane gdi se naša rič čuje i poštuje.

Ilija Kujundžić rodio se u Subotici dne 31. srpnja g. 1857. od poznate obitelji Mišakove. Otac mu Albe K. Stipanov a mater Roza Jaramazović. Osnovne i latinske škole je svršio u Subotici u svom rodnom mistu, a teologiu u Kalači, gdi bi zaredjen za svećenika god. 1880. Kapelanovo je uspješno i na potpuno zadovoljstvo ondašnjih virnosti u Dušnoku i u Lemeših do 1885. kada ga na želju subačana Kalačko poglavarstvo pošalje u Suboticu za kateketu. Od toga časa pa sve do 1893. godine pop Ilo je ne samo savisno vršio svoje svećeničke dužnosti, ne samo da je marljivo pohadjo škole, nego na društvenom i političnom polju je znao na sebe obratiti pažnju svojih sugradjana.

Bijaše gosp. kanonik član svakog važnijeg varoškog odbora, gdi je njegova razborita rič ne samo uvažena, nego često i mirodavna bila.

Na želju naroda dušnočkoga 1893. god. tadanji nadbiskup Časka i kaptol kalački jednoglasno izimenuju gosp. Iliju dušnočkim župnikom, koje sveto zvanje je gosp. Ilija pravim apoštolskim načinom iz-

ILIJA KUJUNDŽIĆ.

punjavo. A zahvalni dušnočani pripoznavajući odanost i vrline svoga župnika, svakom prigodom stoje na usluzi njemu i od 1894. godine stalno ga biraju za člana županijskog odbora peštanske županije. Prije dvi godine Varoši nadbiskup izimenuje gosp. Iliju ešperušem. Dakle je naš mili gosp. Ilija kanonik razmirno za kratko vrime u svojoj još mladanoj dobi (tek mu je sada 56 godina) bio odlikovan od tri nadbiskupa; a uživao je i potpuno uvirenje i nezaboravljenoga Ivana Antunovića.

Ali da je naš vrli ljubimac potpun čovik i savršen karakter bio vidi se otud da je i u redu najotmenijih slojeva vazda osto pravi i otvoreni, upravni političar i iskren rodoljub. On što je osiċao za domoljublje i rodoljublje otvoreno je ispovido. Uċio je bunjevaċku i magjarsku dicu u isto vrime pa su ga i jedna i druga poštivala, svojim nazivala. . . . Kad je udna politika buknila na KujundŹiċe i naš gosp. Ilija K. dodje prid sud, Źenuti nepretelji poċeli drljanċit i ovamo i onamo: sudac se kao korenit magjar nasmeŹi i reċe zaneŹenjacija: gospodo i ja sam otac! I moju je dicu uċio ċasni gosp. Ilija Kuluncsich. Pa kad se poċela ova vaŹa hajka, kao istraŹni sudac poċeo sam ispitivati dicu moju i tako sam se osvidioċio, da gosp. Kateket savisno i oduŹevljeno vrŹi svoju duŹnost, a dica ga vole do zaneŹenosti. . . . Tu obise nos kojekake poturice i razidjoŹe se. I kad je nedavno izimenovan velemoŹni gosp. Ilija i kotarskim Źkolskim nadzornikom, najdoraslijeg muŹa je stiglo to povirenje.

Ilija KujundŹiċ kao kateket je rabio bunj. knjige — gdi je tribalo kod vironauke i pokazao se pravim pedagogom.

No al naš velemoŹni g. Ilija KujundŹiċ nije bio samo sveċenik primeran, viŹt uċitelj, iskren i otvoren političar, veċ je on i na knjiŹevnom polju ubrao ne jednu lovoriku i ovio oko zasluŹenoga ċela.

Bunjevaċki molitvenici su valda svi proŹli kroz njegove ruke. Ili ji je procinjivo po nalogu svoga stareŹinstva: u svakom sluċaju jednako je sluŹio ċistoċu vire jedino spasonosne kao i pravilnost, svjeŹost jezika i miŹljenje naroda. I on je zaista mnogo doprineo da su se naŹi provincialni molitvenici oċistili i novovjekim pravopisom otŹtampani.

U jedno te isto vrime je uredjivo u Subotici magj. novinu, Neven i Danicu. Ovom neumornom radu se diveċ rekao je (u Subotici) sadanji satmarski biskup uzviŹ. gosp. Boromisza onaj laskavi sud o bunj. sveċenicima, da su za Źivot jer ima u njima energie i oduŹevljenja! ViŹtina kojom je upravljao sa perom na magj. i bunj. jeziku priporuċala je Iliju KujundŹiċa svim onima koji su tribali usporedno ova dva jezika. Otud je stigla ċast naŹeg prijatelja da on privadja, izgadjuje okruŹnice biskupa, program govore sudjenih i nesudjenih arcibiskupa. Nije ċudo daklem Źto je Ilija KujundŹiċ postao ċlan diecesanskog censuralnog odbora, Źto su se njemu uticali bunj. pisci.

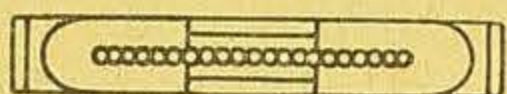
Pa dilovao on u kojem kolu, ma u kojem zvanju njegovom vazda je pravedan bio ni ga je nikad smela ni narodna, ni virska tisnogrudnost.

Oduševljen pristajo je pučke kršč. stranke, ali ima mnogo virnih prijatelja na liberalnoj vladajućoj, kao i na skrajnoj levici ili medju narodnjacima. zato on neustrašivo izriče svoju svakom u brk.

Pa kad toliko veliko odlikovanje i priznanje sa strane svitovne i duhovne oblasti, nigda nezaboravlja gosp. kanonik Ilija za rod svoj; kad se on svakom prigodom, u svako dobo ponosi sa svojim bunjevačkim poriklom te vazda žrtvuje i radi za prosvitu i boljitak roda svoga: mi onda nemožemo drugo nego se njemu opetovno duboko pokloniti.

Ovakoga pripoznatoga muža i rodoljuba svatko rado poštuje i uzveličaje; a mi njegovi prijatelji iz dubljine srca našega i na listovima Danice naše čestitamo preč. g. Iliji na njegovom odlikovanju i želimo, da ovo novo i stoputa zasluženno odlikovanje u potpunom zdravlju dugo, zdravo dugo uživa!

M. Mandić.

TAMO . . .

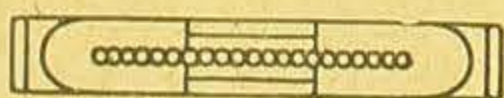
Svojoj djeci u spomenar.

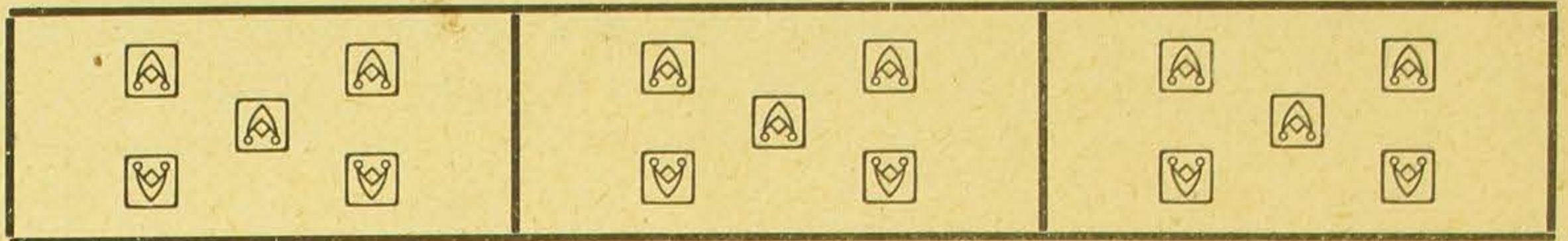
Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski — Sarajevo.

Tamo u šumske zelene dvore
Svilno gdje lišće trepeće,
Tamo, gdje pjesmu ptičice poje
Duša mi moja lijeće;
Tamo vam hrlim danju i noću
U svako godišnje doba,
Pa kada trudne zaklopim oči
Tamo mi kopajte groba.

Tamo u veljoj prirodi majci
Mrtav ja snivati želim,
Živ sam po njojzi trčo i pjevo
Mrtav se od nje ne djelim;
U njoj bi rado ležati mirno
Kada moj život utrne,
Nemam ljudske stopom da svojom
Hamak mi grobni ne skorne.

Tamo u šumske zelene dvore
Svilno gdje lišće trepeće,
Tamo, gdje pjesmu ptičice poje
Mrtvog me nosite veće;
I to mi zadnju vršite želju
Molim vas tisuću puta,
Krivnjom da vašom mi moja
Dovjek nad grobom ne luta.

MIJO MANDIĆ.

Ne virujem, da ima svisna bunjevca il šokca širom Bačke, koji ne bi čuo za ime Mije Mandić učitelja.

Ta bunjevačko-šokačka prosvita s ovu stranu 30 godina tisno je spojena s ovim imenom.

Za pokojnim biskupom Antunovićem nitko se nije toliko trudio na kulturnom polju za bunjevštinu, nitko nije toliko žrtvovao i radio za napredak plemena bunjevačko-šokačkog, nitko nije tako smiono i odvažno stao na branik bunjevačko-šokačkog jezika kao Mijo Mandić. Upravo Mandić je učenik Antunovićev.

Kao škular svoje mladane dane u Kalači uz bok Antunovića je proživio; njegovim troškom je školovan, od njega je dobivao opskrbu i tako svaki dan je dolazio u dodir s pokojnim vatrenim rodoljubom bunjevačkim. Od Antunovića je čuo tumačiti, da narod u jeziku i po jeziku živi; da je jezik od Boga — posle vire — dano najveće blago, najveći amanet majčin. Bez maternjeg jezika nema narodna života. Bez vire i jezika nema čovičja dostojanstva. Zato svaki, i najmanji narod na veliko cijeni svoj maternji jezik i prirodno pravim ponosom ga brani od svakog nasrtaja i opire se svakom ugnjetavanju, kako o tom krasno piva Jovanović:

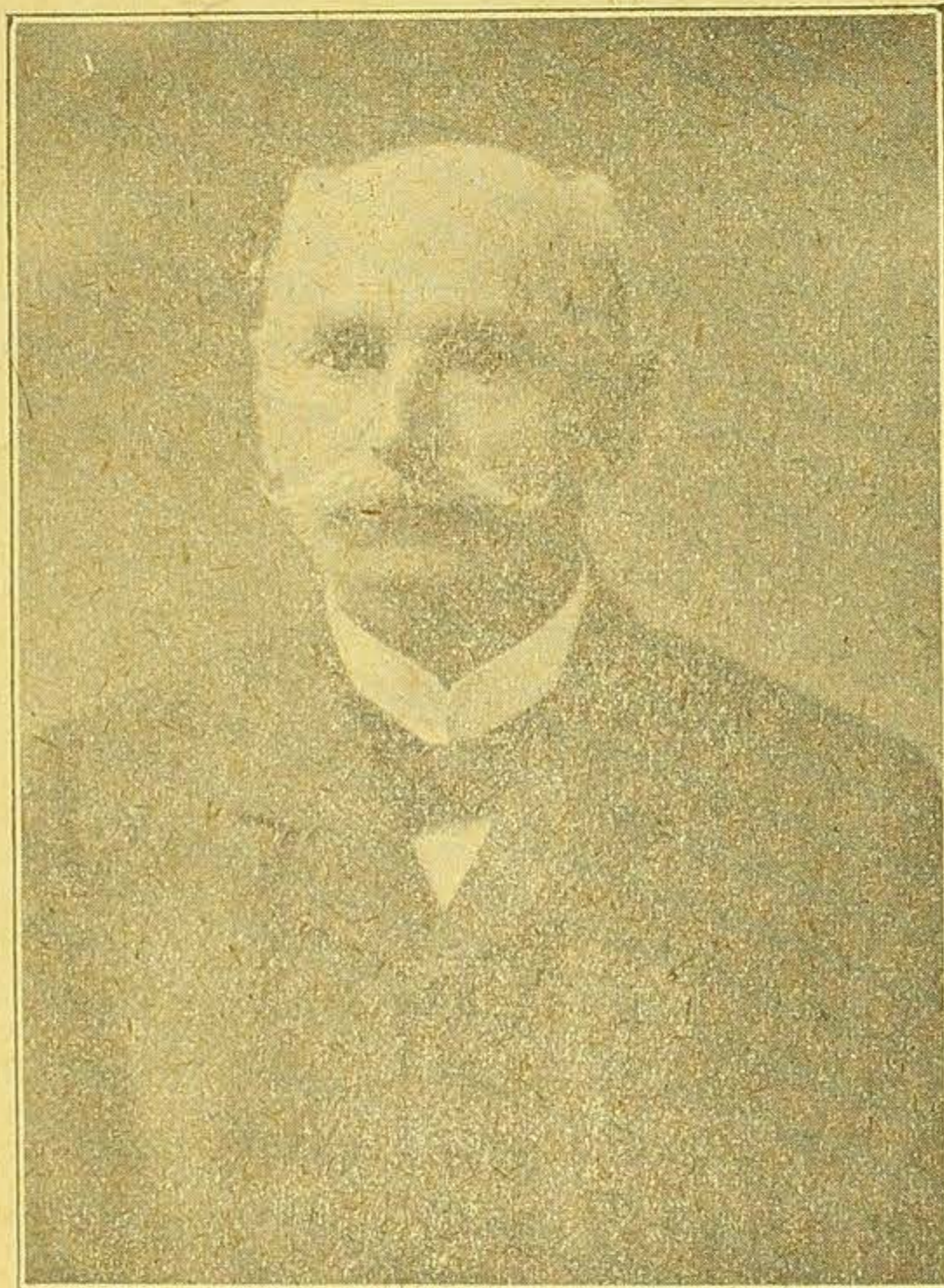
„Da li gde god narod živi,
Koj' se tome ne protivi,
Kad mu jezik *bogodani*
Ko ismeva i tamani,
Stub njegova syetillšta,
Bez kojeg je niko ništa?“

I ako se danas kod bunjevaca i šokaca opaža nešto narodna duha te osićaja za maternji jezik: to posle Antunovića u najvećoj miri ima se zahvaliti dilovanju Mije Mandića. To s vremenom mora svaki nepristrani povisničar posvidočiti . . .

Mijo Mandić rodio se godine 1858. u selu Kaćmar (žup. Bačka) od oca poljodilca al plemenitaša Zaharije i matere Franke Petreš. Osnovne škole dovrši u svom rodnom mistu, di je onda nastavni jezik čisto bunjevački bio. Da se usavrši u magjarskom jeziku ode u Kalaču i tamo — kako je

gore spomenuto — troškom biskupa Antunovića pohagjao je najpre ponovno gornje osnovne razrede, zatim prepravnu školu i napokon učiteljski obrazovani zavod, uvijek dobro učeć i uzorno se ponašajuć. Posle iztrajna, marljiva truda g. 1876. odličnim uspjehom položi učiteljski ispit i osposobljen bi na predavanje magjarskim, bunjevačkim i nimačkim jezikom. Uz to lipo se izobrazi u glasbi; višto udara u glasovir i tamburicu, igra na orguljama i hegdi.

Prvo misto njegova učiteljevanja bi selo Madaraš. Predavni jezik ovde u školi bijaše magjarski, pokle stanovništvo je porijekla madžarskog. Mladi učitelj Mandić svojim vištim poučavanjem i prijaznim postupanjem za kratko

MIJO MANDIĆ.

vrime omili dicama, ugled steče kod roditeljah a priznanje kod poglavarstva. Ali njegova duša težila je u bunjevačku općinu, u bunjevačku školu. Ta zato se posveti učiteljskom zvanju, da svom rodu služi, da dicu svog roda prosvitljiva i vodi lipšoj budućnosti . . .

Za kratko vrime izpuni mu se ova želja. Izabran bi jednoglasno u Garu. Ovde bunjevci pomišano stanuju sa švabama, al imaju obaško svoju bunjevačku školn. Tu se sad novo polje otvori zamarnom radu mlada ali već zaslužna učitelja, tu nova poleća dobije rodoljubiya duša Mandićeva. Dan i noć je u neomornom radu provadjao. Školu je ljubio kao svoju virnu drugaricu. Bio je točan u školi kao valjan dobnjak, marljiv kao mrav, revan

kao dobri otac, koji se živo brine za svoju dičicu; ta škulari su mu bili kost od njegove kosti, krv od njegove krvi, zato je tilom i dušom nastojao, da dicu svojeg roda što temeljnije pouči i stavi ju na stazu opće prosvite. Na brzo garska bunjevačka škola postala je na glasu. Državni nadzornici, ešperuši, župnici samo su pohvalno znali o njoj govoriti.

U društvenom životu on je bio pravi otac, vodja i zagovornik bunjevcima. Njemu su nosili zvanična pismena čitanja i tumačenja radi, od njega su prosili savite i njegove napatke su naslidovali. A kad bi kogod pokušao prava bunjevačkog jezika okrnjivati u školskom odboru ili na opštinskoj skupštini, uvik bi Mandić pridnjačio zakonom u ruci od g. 1868. i živo je znao dokazivati, da svaki narod ima pravo svoj materinski jezik rabiti u školi, u crkvi i opštini. A svisna bunjevština uvik mu je odobravala i virno je slidila svojega vodju. Zato dok u Subotici 40.000 bunjavaca ni slova bunjevačkog nemaju u svojim školama, dotle u Gari 2000 bunjevaca i dandanas imaju svoju bunjevačku azbuku, dica im u školi čitaju, pišu i računaju na svom materinskom jeziku . . .

Dok se obdan poučavanjem dice i prosvitljivanjem odraslih bavio naš Mandić, noćju je knjige pisao za svoj rod. Tako na poziv neumrlog, nadbiskupskog školskog nadzornika, pokojnog biskupa Kubinsky-je napiše za bunjevačke škole, na bunjevačkom jeziku zemljopis, povisnicu, ustanoslovlje, prirodopis i prirorodoslovlje. Pokle bunjevačka školska dičica nisu imala shodna molitvenika, Mandić i ovoj oskudici priskoči u pomoć te sastavi krasan molitvenik za dicu pod imenom; Nebesko Janješce. Eto tako svestrano diluje jedan pravi učitelj.

Ovde nam je spomenuti, da se Mandić u Gari oženio, g. 1881., 25. listopada vinčao se sa *Pavkom Karagić*, lipom i mlagjanom ćerkom zemljovlasnika bunjevca Jakova Karagić i Mande Peštalić. Na koliko je vigjen i sa svake strane štovan bio u svojoj općini i otud se vidi, što mu je na vinčanju kumovao misni župnik Andrija Ribovic a stari svat je pak bio prvi selski bilježnik Adam Penc. Obred vinčanja obavi rodjak mu pokojni veleč. g. Pava Vidaković, za onda bivši kapelan u Baji. Kao pravi narodnjak znao je da obitelji obilježje mati daje, zato oženi sebi pravu bunjevku, da osnuje jednu inteligentnu, čistu bunjevačku porodicu. Ali obiteljski život ni mu je bio sretan. Jedva posle jednogodišnjeg bračnog života umre mu supruga a za njom i mali sinčić. Ova okolnost duboko razcvili virna muža i mlagjana oca. U toj tuzi nadajuć se, da će mu duševne rane prije zacijeliti u svom rodnom mistu medju rodbinom, priseli za učitelja u Kaćmar. Ovde kao i u Gari imaju bunjevci svoju bunjevačku školu u Senti.

U Kaćmaru živio je sa svojim roditeljima u obiteljskoj zajednici. Roditelje je pravo ditinski vruće ljubio, njih se nije stidio te s njima rado

podili svoj skromni učiteljski hleb do njihove smrti. Kako u Gari tako i ovde neumoran je bio u radu na prosvitnom polju za narod svoj. Vrila mu želja bijaše svoj rod na toliko izobraziti, da se mogao bude takmiti u društvenom životu sa drugom nacijom.

Jedini bunjevačko-šokački list: *Bunjevačka i Šokačka Vila*, što ga višto uređivao neumrli biskup Antunović, sbog više vrsti neprilika još g. 1878. prista izlaziti. Mandić kao razuman odgojitelj uvidio je, da je za odrasle bunjevce potribna jedna novinica kao svakidašnji krušac. Dotle se dakle dogovarao, dok mu g. 1884. ne pogje za rukom pokrenuti zabavno-poučni misečnik pod imenom: *Neven*. U prvom broju g. 1884. 15. sičnja u svom pozivu na narod medju ostalom piše: „Uvik je bilo, a i ostati će jedno najznamenitije sridstvo izobraženja: književnost . . . Jedna lipa grana književnosti jest pak novinarstvo. Novinarstom se najospišnije krči put sveopćoj naobrazbi, napridku i srići . . . Jer ovdj se na korist i pouku narodnu očito protresaju, kore il slave pučki i u obće društveni običaji i poslovi, i *ovo zastupa narod* . . . Komu dakle na srcu leži boljak i dobrostanje puka bunjevačko-šokačkoga, tko ozbiljno i iskreno mari za viru i domovinu i tko temeljito poznaje svoj kršćanski narod, taj nas neće krivo suditi. List ćemo dakle u ime Božje krenuti i pripravni smo za njega svaku možebitnu nepriliku i priziranje svesrdno primiti i pritrpiti samo, da svoj narod žudjenom sr.dstvu izobraženosti — knjigi pridobijemo. Glavni cilj lista će biti pravim pučkim jezikom, u *kršćanskom duhu* zabavno poučavati puk bunjevačko-šokački . . . Toga radi nudimo naše bunjevce i šokce, koji se još ne stide svoga imena, zatim i prijatelje napridka, da naše skromno, rodo- i domoljubivo poduzeće svojim sudilovanjem i blagodarnom milostinjom podupirati i med pukom razprostirati blagoizvole.

Puno 9 godina uređivao je Mandić *Neven*. Za to vrime mnogo žukih zalogaja morao je pregutati; ocrnjivali su ga i napadali, da je panslav, da narod buni proti zakonu, da bunjevce kani pretopiti u hrvaštinu itd.; zato naperene bijahu sve sile da ga tiše komada crna kruha učiteljskog. Al on osta iztrajan. U svakidašnjem radu kripila ga nepokolebiva nada u pravdu i goruća ljubav prema rodu svomu. I tako sretno nadvlada sve nepretelje.

Kad ove retke pisah, prolsto sam svih 9 prvi tečajeva *Nevena*. Po duši mogu reći, da svakoji broj skroz odiše duhom kršćansko rodo-domoljubivim. Ni jedan redak ne nadjoh, u kojem bi se sv. vira tarmala, ili u kojem bi se narod podgovaro da izvan domovinske granice traži sebi oslona. Jedino naglašivan je zakon o ravnopravnosti svih naroda u zemlji Ugarskoj.

Buduć je Mandić svestrano bio zauzet: učio u školi, pukom se bavio u društvenom životu, piso radnje za učiteljske skupštine, list uređivao itd., i još nadje sebi vrimenta na pripremu za bilježnički izpit. Jest kao kaćmar-

ski učitelj pred bačvansko županijskim izpitnim povjerenstvom osposobljen je za općinskog bilježnika, i to opet na tri jezika. Eto takav je raden i opće izobražen naš Mandić.

Godine 1892. 30. listopada izabran bi sa 34 glasa (izmed 37 glasovah) u Suboticu za učitelja. Ovde samo tako mu bi u izgled stavljeno odobrenje njegova izbora, ako se odrekne uredništva Nevena. I tako Mandić kano što se kaže: trbuhom za kruhom, po okolnostima prisilovan, žalosnim srcem napusti uređjivanje lista, kojeg je tolikim marem i trudom podigo na krilah. U prvom broju Nevena 1. sičnja g. 1893. ovako se prašta:

„Po zakonu u novije vrime nije slobodno učiteljima bez dozvole nadležne oblasti novine uređjivati. Pa buduć ne ima nade, da bih potribito dopuštenje izposlovati mogao, primoran sam evo uređjivanje napustiti.

Ako je zaosnutak Nevena bila mila i draga mi misao, kao što biše, onda je današnji dan za me dan tuge i žalosti. Ako sam se prvom broju ko izlasku sunca radovao, onda bih čisto ko zaplakati mogao, kad pomislim, da mi je najljubeznija zadaća baš od srca oteta. Niti zadirkivanje, zastrašivanje, psovke i navale sa neprijateljske strane, niti druge poteškoće, pa ni prijazna obećanja ne bijahu u stanju da me od uređjivanja Nevena odgovore, odklone; a sad evo sam smotajem zastavu, koja se za bunjevački boljitak vila.

Oprašćajući se tako od svoga mezimčeta, koje sam s velikim pokojnikom, nezaboravljenim *Antunovićem* zasnovao i kroz punih devet godina uređjivao, iskreno zahvaljujem svim pojedinim rodoljubima, koji su me u ovom milom, al i dosta mučnom poslu rodoljubivim savitom i radom svojski podpomagali; i tebi dragi Bunjevče i Šokče, neka je topla hvala, koji si strojom blagodarom uzdarbinom opstanak Nevena podupirao.

A sad evo mili moj naslidniče, pridajem ti desetgodišnji Neven, to jedino glasilo bunjevačko. Primi ga rado, ko svoj svoje i raznesi mu plod po svim našim krajevima, di god koji Bunjevac il Šokac stanuje.“

Devetnajst godina prodje, kako Mandić u Subotici širi pučku prosvitu. Za ovo vrime steko je lip ugled u koru učiteljskom, što svidochi okolnost, da su ga kolege opetovno izabrali za svog zastupnika u školski odbor. A štovan i ljubljen je i od svog roda bunjevačkog. Mladji ga mazno „Čikom“ nazivaju te rado se jate oko njega, da čuju njegovu mudru rič ili koju krasnu umjetnu pismu hrvatsku. A stariji svakom prigodom na veliko cine njegovo sudilovanje u društvenom životu. Nema narodnog pokreta ili poduzeća, u kojem Mandić ne bi igrao ulogu. Kada se sklapalo bunjevačko pokopno *Društvo sv. Ivana*, Mandić je od kuće do kuće zalazio i nagovarao pojedine, da pristupljuju u društvo, kojemu s prva bijaše tajnik a posle član uprave. Neumrlu je zaslugu steko god osnivanja jedi-

dinog bunjevačkog novčanog zavoda. Zemljodilske štedionice, kojoj je od početka članom upraviteljem. Takodjer član je upravna odbora jedine bunjevačke čitaonice *Pučke Kasine*.

Ovim smo u kratko opisali život muža rodoljuba, za svoj narod oduševljenu, zaslužna i požrtvovna.

Hotimično smo ošutili nekoje nesuglasice, što imadoše sa oblastima, da mu sad pod starje dneve kako god neprilike ne stečemo. A mimoidosmo i mnogo lipih zasluga njegovih, da ne uvrđimo opće poznatu njegovu skromnost i čednost. Teško bo je o živima vikopis pisati.

Ta zvizda života našega Mandića još visoko sja na obzorju svoga svita beloga, te ako su mu vlasi i proridjeni, al on je još uvik jak, svjež i kripak. Dao Bog doživio stoljetnicu svoju.

A posle zahoda sunca njegova života — nadamo se — naći će se zahvalan sin naroda, koji će opširno opisati život pravog rodoljuba bunjevačko-šokačkog.

Slava Miji Mandiću.

Bunjevac.

Pjesnik i svijet.

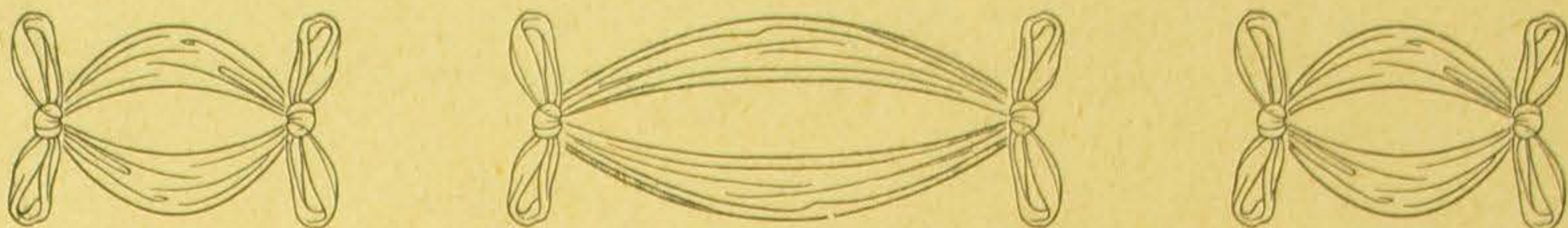
Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski

*Oj gdje ste vi čašću silni i jaki:
Sto drmati htjeste ovijem sv'jetom
Gle, sori 'vas samrt nenadnim kretom
Udarivši pečat vašoj na raki.*

*Sad tiho vam teku dani i noći
Bez slavlja, časti i zaglušne vike,
Bez lasti, čara i svagdanje klike
I vašemu grobu niko ne kroči.*

*A pjesniku oj što srce si jeo
Žrtvujuć sebe i svoje sve milo
Domu i rodu na skučeno krilo
I besane noći suzama pleo.*

*Hladnim nad grobom ko jeka u gori
Ko talasje mora, ko vihora vali
Što svjernih srdaca kidat se stali
Pjesma se slave uznosito ori.*

PLANINARSKI VISNIK.

NOVA ŠPILJA U GORSKOM KOTARU.

Ubavo mistance Lokve u našoj Švici pored svoje prekrasne okolice, urešeno je od nekoga vremena jednom novom prirodnom stečevinom. Istina nije ta stečevina takove naravi, da poput ostalih prirodnih krasota resi vanjsko lice one romantične okolice, nego ona povećava romantičnost time, što nas vodi u tajnovito carstvo podzemlja. Mislim time nedavno otkrivenu špilju u neposrednoj blizini mista Lokve. Špilju, koja nije imala nikakova imena, nazvao sam „Lipa“ po brigu Debela Lipa (Kameniti Vrh, na kojem se nalazi.) Ulaz špilje nalazi se na istočnoj strani briga Debela Lipa, a udaljena je koja 2 klm. od samog mista Lokve. Iz Lokava ide se glavnom cestom prama kolodvoru, pak od zavoja kod kapelice još jedno 4—500 koračaja, a po prilici 80 m. visoko nad cestom nalazi se umjetno načinjen ulaz u špilju. Vrlo zgodan pristup k špilji je odmah sa željezničke stanice lokvarske. Silazeći cestom s kolodvora dolazimo do raskršća cesta između Delnica i Lokava. Želimo li k špilji, treba da se pržimo live ceste t. j. one što vodi prema Lokvama. Od toga raskršća, t. j. od krsta (× 751) idemo cestom oko pol kilometra prema Lokvama, gdi nam se s desna strane uzdiže brig Debela Lipa, a već iz daleka vide se u brigu jedna vrata, koja zatvaraju ulaz u rečenu špilju. Skrenemo li dakle sa ceste prema tim vratima, evo nas za 3—4 minuta pred ulazom u špilju.

Pukim slučajem našao je istu ondašnji trgovac Bolf. Razarajući kamenu stinu, najednom mu je propala željezna motka u jamu. To mu je bilo sumnjivo i on nastavi svoj posao, koji je okrunio s velikim uspihom. Načinivši dosta veliki otvor zašao je u podzemni prostor, a odavle sve dalje i dalje, dok nije konačno prošao cilu špilju. Od ovog umitnog načinjenog ulaza, kojih 25 m. prema sivero-zapadu, leži prirodni ulaz u špilju. Ulaz je prilično uzak, te se nakon nekoliko metara ruši u prvu dvoranu špilje. Špilja je puna prekrasnih sigaa, koje u najraznoličnijim oblicima rese odnosne dvorane, tako da se čovik čisto ugodno osića u tom podzemnom carstvu, koje je takodjer puno svojih zasebnih krasota.

Sama pako špilja sastavljena je od raznih hodnika, dvorana i stepenica, kako ćemo u toku našeg razmatranja videti. Zaputimo se dakle onim

KAPELICA U ŠPILJI „LIPÍ.“

umitno načinjenim ulazom u samu nutrinju špilje. Odmah u početku ulazimo u jedan oveći prostor jajolikog oblika, koji je dug 21.20 m., a širok u početku 4 m., dok je u sredini 5.70 m. širok. Dvorana ova u obliku tunela, sve tamo do mista, gde ulazi u nju prirodni ulaz, nije bila od iskona, nego je naknadno stvorena, što se vidi iz svježeg materijala, koji je popadao sa stropa dvorane. Visina njena iznaša gotovo svuda do 4 m., a smira je jugo-zapad severo-istok. Iz ove dvorane ide se uskim do 2.50 m., a 2.80 dugim hodnikom prema jednoj nešto široj dvorani. Nu od hodnika odiljena je ova dvorana okomitom stinom visokom 7.20 m. Kada se spustimo u tu dvoranu, koja u svom većem promiru ima smjer S—I. a doseže do 11 m. visine, ter toliko i u promiru, nalazimo dosta lipih sigi u raznim oblicima, kao stupovi, kupule, zavise itd. Nu vična je šteta, što se nije pazilo, nego se išlo u špilju sa bakljama, pak su sve ove lipe forme začadjene, uslid čega gube na svojoj lipoti. Odavle se ide dalje dosta oširokim prostorom dugim 42 m., da se na koncu suzi u hodnik 1.80 m. širok. Došavši do toga mista otvara nam se lipa ogromna dvorana, koju prozvah katedralom, radi njene svodovitosti, te ogromnog 16 m. visokog stupa, na kojem kao da počiva cila dvorana. Inače je ova dvorana vanredno bogata sigama, kojih nalazimo u najraznoličnijim oblicima i veličinama. Tako n. pr. jedna ogromna sigi u livom kutu dvorane ima oblik propovidaonice, nadalje ima tu sva sila spiralno zaviniutih stupova, ogromna zavisa, što spaja stup u sredini dvorane sa stropom i ulazom dvorane. Od te se dvorane na njenoj južnoj strani odvaja druga mala dvoranica sa lipim do 6 m. visokim stupom sigi. Velika dvorana (katedrala) ima u promiru 21 m., ta je gotovo posve okrugla. Iz ove dvorane vodi oširi hodnik prema severo-zapadu, a zatim zakreće gotovo prema zapadu u duljinu od 80.50 m. U sredini toga prostora nalazi se malo jezerce, koje je nastalo od vode, koja kaplje sa stina špilje. Iza ovog širokog hodnika otvara se opet dvorana, koja je po veličini ista kao i katedrala, uz razliku, da ne obiluje onako lipim sigama. Izuzev sigi u obliku orgulja nema ovde izrastijih komada. No uza sve to je i ova dvorana lipa i čista, kao i katedrala, budući ovde nisu išli s bakljama unutra. Dvorana ova takodjer je okrugljasta oblika s promirom od 20 m., a rastavljena je od spomenutog hodnika okomitom 8.20 m. visokom, dok je katedrala odiljena od njenog hodnika okomitom stinom visokom 12.50 m. Visina ove dvorane iznaša 12 m., na najvišoj točki, a dužina 21 m. Na nju se naslanja druga dvorana, kojih 150 m. duga, a široka 3—12 m. Svojom lipotom zaostaje kud i kamo za prvašnjima. Izuzev nešto omanjih sigi, ter jednog prirodnog mostića od sigi nema u njoj ništa osobito. Na ovu dvoranu naslanja se neposredno 11 m. duga dvorana, koja je upravo biser cile špilje. Nebrojene sigi, što urešuju ovu dvoranu, posve su čiste, a

poredane su razno tako, da uresuju izvanje stine, kao i samu nutrinju dvorane. Naša slika pridočuje nam jednu partiju sigi iz te dvorane, koju prozvah kapelicom. Na najširem mistu ima širinu 8 m. ter se prema sivero-zapadu sužuje i spušta, svršujući tako ovu lipu i veliku špilju, koju za sada možemo smatrati pravim biserom hrvatskog krša. Temperatura špilje „Lipa“ iznaša 8 C, a cilokupna dužina iznaša 380 m. Osim ovih špilja ima u okolici lokvarškoj još nekoliko, koje nisu ni iz daleka tako lipe i zanimive kao špilja „Lipa“. Tako na istom brigu Debela Lipa samo sa zapadne strane ima špilja, koju zovu Medvidja špilja, a puna je bila kosti jedne izumrle vrste medvida t. zv. špiljskoga medvida, koji je živio u davnoj geološkoj prošlosti. Na brigu Golubinjaku istočno Lokava ima dvi špilje, koje narod zove ledene špilje. Nu nije ni čudo, jer im temperatura iznaša 4 C, a u jednoj nadjosmo i leda. Obe su špilje bez sigi i bez ikakvog ukrasa. Sasma slična u tom pogledu je špilja, koja se nalazi u blizini ulaza u sljemenski tunel, naime špilja Bukovac. Ova špilja ima oblik tunela, ter se tek pri kraju raširuje, a u sredini dvorane ima do 7 m. visoki dimnjak, koji se svršava uskom pukotinom. Na pruzi Delnice-Lokve, kojih 300—400 koračaja istočno od stražarnice br. 80 nalazi se jedna dosta velika špilja t. zv. Gerovska rebar (Pustinja). Špilja je nekad morala biti urešena sigama, nu danas je to iskidano i posve začadjeno. I ova špilja je vrlo hladna, jer joj temperatura iznosi 4—5 C.

Na koncu mi valja spomenuti, da se u Lokvama osnovalo društvo, koje kani špilju „Lipa“ otvoriti za positnike, ter su u tom pogledu već dosta toga učinili. No kako treba još dosta uložiti, valjalo bi se složiti i stvar urediti, a špilju zatvoriti, da se ne nadje nepozvanih positnika, koji bi jednoga dana mogli uništiti sve one lipote, a time oštetiti ne samo Lokve, nego cili hrvatski krš, budući da je to za sada jedna od najlipših i najvećih poznatih špilja hrvatskog krša.

NJOJ.

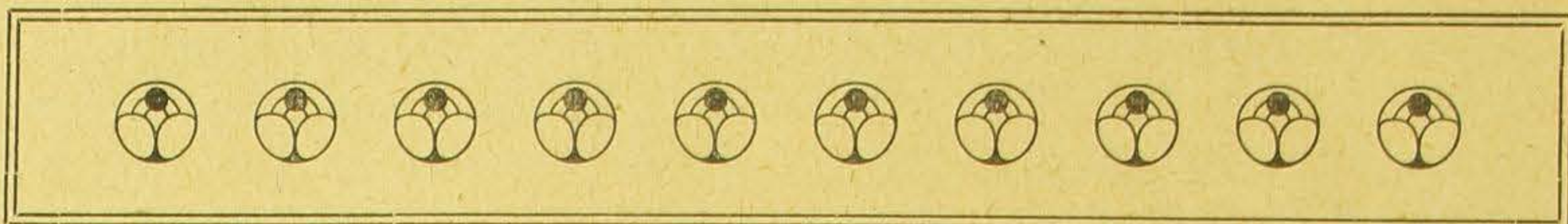
Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski — Sarajevo.

Gdje su one rumen ruže
Što ih savih Tebi dušo,
Gdje su oni rajski časi
Što ih nekoć mlad sam kuš'o.

Davno, davno uvenule
Već su rumen ruže one,
Davno, davno s rajskih časa
Duša mi u očaj tone.

Gdje su one slatke r'ječi
Kojima mi srce ote,
Gdje su one bajne oči
Pune čara i ljepote.

Davno, davno ugasle se
I te tvoje oči plamne,
Davno, davno medne usne
Šute mi sred rake tamne.

SUBOTIČKA SRPSKA PIVAČKA DRUŽINA.

Subotička Srpska Pivačka Družina osnovana je 1864. godine; osnovao ju je pokojni Gjura Manojlović još kao akademski građanin, a u prvo doba on joj beše i koroučitelj i korovodja. Družina je počela svoj rad kao muški lik, ali za nekoliko miseci pritvorila se u mišoviti lik i od ono doba, pa sve do danas kao takova radi.

Onaj demokratski karakter, koji je svojina Srpskog naroda, izbija i u ovoj pivačkoj družini, bez razlike staleža: inteligencija sa najviših škola, kao i trgovci, zanatlije i zemljodilci — i muški i ženski — bez razlike sudiluju u radu družinskom. Tome se i može pripisati što je — i pored svega toga što Srba u Subotici ima tek oko 3000 duša — družina dovoljno jaka, te zauzima vrlo ugledan položaj i u Subotici i na strani medju inoplemenim prosvetnim udruženjima.

U novije doba je rasprostrla družina svoj rad i u okolnim gradovima: u Somboru, Pačiru, a 1911. godine pojala je u Segedinu prilikom osvećenja priopraavljenog srpskog pravoslavnog hrama, i tom prilikom tačnim i divnim izvadjanjem crkvenih pisama izazvala opšte dopadanje ne samo srpske već i mnogobrojno prisutne mađarske publike.

Priložena slika prikazuje članove Subotičke Srpske Pivačke Družine prilikom svoga boravka u Segedinu; sliku je snimio društveni pridsidnik.

Ove godine pak biše družina učinila izlet u Sentu, gdi je takodjer pojala na službi božijoj, a uveče na koncertu, te i opet osvitlala sebi obraz.

Srpska Pivačka Družina sudilovala je lani na Marin-dan na

SRPSKA PIVAČKA DRUŽINA U SUBOTICI

na „Velikom Prelu Pučke Kasine“, o čemu je naš „Neven“ doneo ovaj izvištaj:

„*Trideset i treće Veliko Prelo.* Pučka Kasina je i ove godine po starom običaju obdržala na Marin-dan svoje Veliko Prelo u dvorani gostionice kod „Pešte“.

Ali sada je bilo Prelo na toliko sjajno, da ga nemožemo sravnjivati sa prošastima. Ovaj sjaj mu je dala ovdašnja Srpska Pivačka Družina, koju je starešinstvo Pučke Kasine zamolilo na sudilovanje ovom zgodom. Oni su taj poziv svesrdno primili te došli na naše Prelo, da ga ukrase sa divnim programom. Narod je sa burnim pleskanjem dao izraz svom velikom zadovoljstvu pri svakoj pismi.

Mi se u ime Pučke Kasine i u ime cile bunjevtine čitavoj pivačkoj družini najtoplije zahvaljujemo na njihovoj bratskoj ljubavi.“

Pivačka družina broji danas 13 ženskih, 17 muških i 45 članova pomagača koji plaćaju godišnju članarinu od 8 kruna.

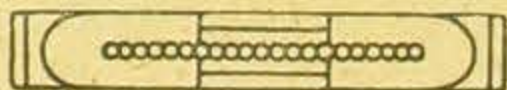
Pridsidnik družine je: Dr. Jovan Manojlović advokat, podpridsidnik: Cvetko Manojlović mužičar, koroučitelj: Svetozar Dimitrijević paroh, korovodja: Pera Ognjanov učitelj, tajnik: Miloš Georgijević činovnik Subotičke Srpske Štedionice d. d., blagajnik: Milan M. Ognjanov, blagajnik iste štedionice, a arhivar: Milan Vasiljević zanatlija.

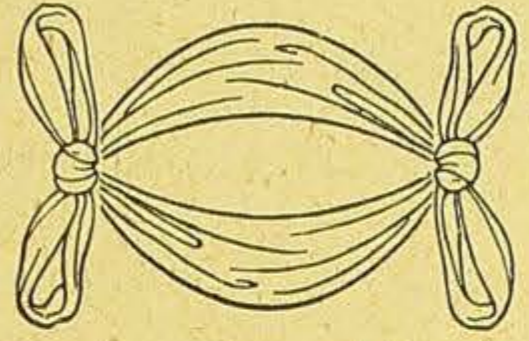
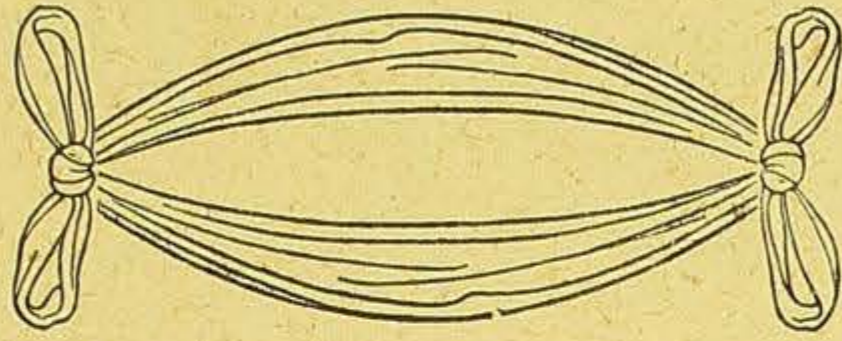
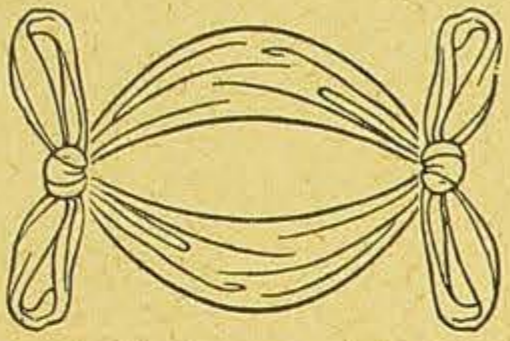
Obezbedjenje materijalnog opstanka svog može družina zahvaliti blaženim senima neumrlih srpskih narodnih dobrotvora Jovana Ostojića i žene mu Terezije rođj. Zozuk, iz čije zaklade družina uživa 200 kruna godišnje potpore.

Ovi dobrotvori biše trgovci i pošto neimadoše od srca poroda, ostaviše gotovo sve svoje imanje na prosvetne svrhe svome narodu.

I naše bunjevačke gazde, kojima Bog nije podario dice, — neka se ugledaju na ovaj lip i plemeniti primer u srpske braće naše.

Subotička Srpska Pevačka Družina neprikidno orno vrši svoj zadatak, poji u slavu Božiju i širi srpsku pismu i svakom prilikom osvidočava, da su Srbi u Ugarskoj važna prosvitna činjenica i služe na čast i ponos i gradu Subotici i ciloj našoj miloj domovini.

PLEMIĆ I SELJANKA.

Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski — Sarajevo.

1.

Divan li si kraju mili
Za Sljemenom što se stežeš
A od davnih već vremena
Lovorike v'jence bereš.
Dolinama, planinama,
Isprepleten jesi bajno,
A s visina nebeskijeh
V'jek te grije sunce sjajno
Slavuj ptica, hitra lasta
Milozvučno ti pripjeva,
A studencu hladjanome
Stidljivo ti šeta d'jeva
Srp joj oštri ruka nika
Na posao da se vine,
A pratilac tek joj samo
Uzdah tajni iz dubine.

2.

Što uzdišeš d'jevo mlada
Kad te prati sreća smjelo,
Plemiću se iz tvog sela
Ljubavi je tvoje htjelo,
I on čezne danju, noću
A za tobom d'jevo mila
I on misli ne bil' ikad
Milovanje njeg'vo bila.
Pa se slatko jošte sjeća
Što kod krsta lani bilo,
Majci božjoj kad ste s c'vjećem
Ovjenčali sveto krilo.

I kada ste ruke svoje
Ovezali vlatom trave,
Šapćuć tiho, o da bar ih
Za u'vjeke već sastave.

3.

Nu inače d'jevo mlada
U svom dvoru svekar misli,
Stara lija zna on dobro
Kakvi jadi vas su stisli.
Pa sve šuti, pa sve ruje
Ne pitajuć sina svoga
Potihano rogobori
I na vraštva smije mnoga.
A dobro mu jutros došla
Kao grumen suha zlata
Na nesreću vašu djeco
Vračarica baba Kata.
Ista ona što vas dvoje
Jednom sretne sastavila,
Oh, da bar ju nije nikad
Ova gruda porodila.

4.

Gruda ova, koja sve nas
Tako žarko grije, ljubi,
Ova gruda za koju se
Isti život rado gubi.
Da vam sada baba Kata
Ponajdražu sreću kvari,
A tak za par groša kakvih
Što joj nudja možda stari;
Jer u tebe d'jevo mlada

Nema svile, zemlje, zlata,
 Jer u tebe nema roda
 Ni visoka, ni bogata.
 A da ženom takvog sina
 Nazvati se možeš sretna
 I pod vjenčac s njime stati
 Još ovoga ljeta cvjetna.

5.

Ali Višnji drugče sudi
 Gdje se ljube mladi dvoje,
 Što u svetom veru žele
 Sklopit brak do smrti svoje
 Pa napušta svake b'jede
 I nevolje gorke, ljute,
 Pravednom da svojom rukom
 Spasonosne utre pute
 Vračaricu babu Katu
 Pokosila smrt prije,
 Nego što je uništiti
 Htjela srodne duše dvije
 I plemiću ne preosta
 Branit svome sinu više,
 Da si uzme onu koja
 Samo za njegov'jek diše.

6.

Hej veselja na sve strane
 Svati idu svud se čuje,
 Stare babe oči beče
 Momčad mlada podcikuje
 Ječe gusle, pjesma s' ori
 Bruje zvona s crkve stare,
 I pucaju gromko diljke
 Svatim s vina lica žare.
 Dok pod rukom prepun sreće
 Plemić vodi curče boso,
 A iz mnoštva šapću nene
 To baš nije čisti poso,
 I ako je Anka l'jepa
 B'jele prsti, struka vita

Crnog oka, bojne kose
 Nije Anka bez kopita.

4.

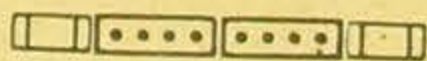
Al dok svati selom buče
 U svom dvoru svekar stari
 Reda čaše, vince lije,
 S ljutine mu lice žari
 Ni u snu se nado nije
 Ponajveći sela goso,
 Da će sinak uz sve pretnje
 Dovest' kući curče boso.
 Ali čekaj nevo mlada
 Ovaj evo melem ubav
 Zapaprit će tebi za v'jek
 Onu žarku tvoju ljubav,
 Što ju gojiš seljančice
 Bez imetka i bez dina,
 I bez kuće i kućišta
 Plemićskoga na spram sina.

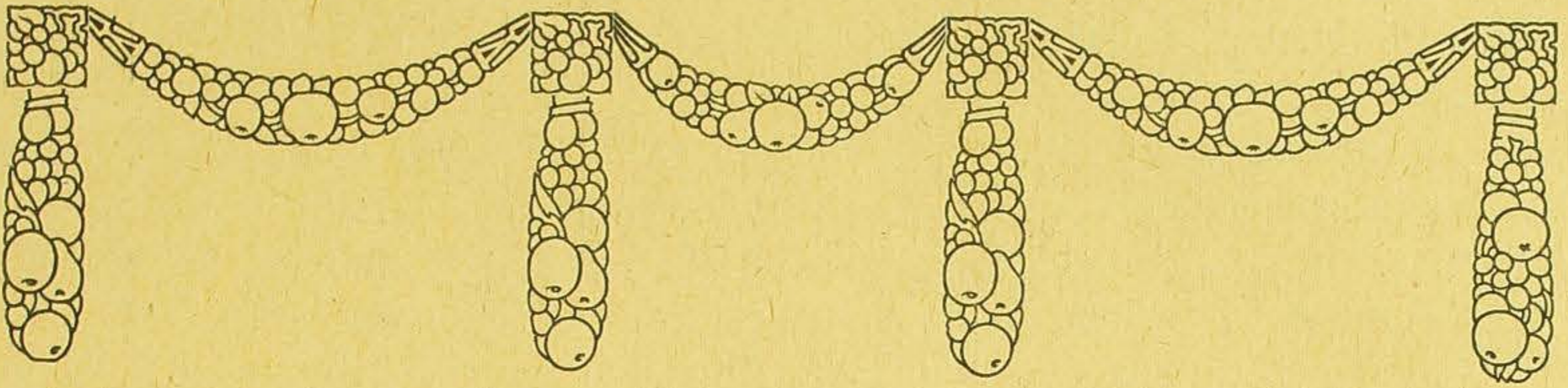
8.

I zlorado smješeći se
 Lije svekar otrov ljuti,
 Baš u svoju zlatnu kupu
 Dogodjaj ga cio smuti.
 Jere u to sitne gnele
 Navjestiše — idu svati! —
 Amo čaše, amo vina
 Brat se nek sa bratom brati
 I kum prvi čašu diže
 Na čast dvoje blaženika
 Pa i svekar stao piti
 A u zdravlje vjenčanika
 I izkapiv do dna čašu
 I u njojzi otrov ljuti
 Poledjice strovali se
 U naslonjač meki žuti.

9.

Tako priča, priča stara,
 Bez daljnega komentara.

KONAC PISME.

Napisao: **Marijan Šert Zagreb.**

Ljubili su se, ljubili pravom ljubavlju, onakovom kakovom se samo mogu da ljube dva mladenačka srca puna života, nade ljubavi.

Ona — Ada — kao jutarnja rosa što se rasprskala po smaragdnoj travi, te se cakli svježā, mirišljiva na sitnom cviću o jutarnjem rumenilu sunca, poput briljanata, ona usta, rek' bi stvorena, da ih celivaš i da onako u razdraganosti, milinju, entuzijazmu, tiho, tiholagacko, bez boli, čemera umreš, bez žalosti, bez tuge za ovim svitom, jer na njenim usnama kao da se sakupila sva lipota, dražest ovoga svita, sav život . . .

A očī . . . One sanjarske očī, gledao sam jednoć Rafaelove andjele, jedan je tako krasan, a očī ima tako krasne, nebeske, takove, kako samo andjeli mogu da imadu, ali ne, ipak njene su lipše, onaj sanjarski pogled, kad te pogleda, ti toneš, gubiš se, omamica te hvata . . . Pa hod . . . onako graciozno, sa unatrag ponosno bačenom glavicom, rek' bi ohola je, ali ne, nije, ne može biti, narav joj nije taka, onaj smišak oko njenih usana dokazuje ti, da je mila, ljubezna . . .

Lujo, mlad, pun svježine, vidio ju jednom onako tek slučajno, njihovi se pogledi sukobiše, nastalo je uzdisanje, ljubio je i grlio zrak, ludovao za njom . . .

Upoznali su se.

— Takovu, baš takovu sam si ju umišljao, takov mora biti moj ideal, šaptao je Lujo.

— Ja neznam, ali ipak šutim nešto posebnoga prema njemu, a tako je iskren, brez pritvaranja . . .

I sastajali se sve češće, razgovarali se sve dulje, postali sve privrženiji jedno drugome.

A on je sanjario, ljubio joj u snu njene usne, letio s njome preko uspravnih poljana, lebdio, pivao joj pisme . . .

— Bili joj se očitovao? Da, pa šta ću toliko da tipim, ja znadem,

da me ljubi, ne će me odbiti, biti ću sretan, kada ću se naći na njenim grudima . . .

I onda su se sastali, bilo je večer, bez miseca polutama. Išli su jedno uz drugo, tek na prekidce prozborio bi po koju rič . . . Sada ću joj se očitovati, ali ne . . . I pogleda ju. Ona je išla s puštenom glavom, nekako kao da očekuje nešto velika, tajna, lipa, nešto što bi ju moglo da usreći.

I on ju je gledao — stupao kraj nje nim — tih, njegovo srce stalo jače tući . . .

Ona podigne svoju glavu, njihovi se pogledi sukobiše, on ju prime za ruku . . .

— Ado . . . protisne on.

— Lujo . . . njihove se glave približiše, bez riči glaska, tiho, nečujno, stopiše im se usta na prvi, tihi, ljuveni, dugi-dugi, nikad nezaboravni cjelov . . .

I išli su dalje, bez riči, glaska, zvizde su se caklile, titrale, kao da se i one vesele njihovoj ljubavi, išli su rukom o ruku, usne su im se tek katkad rastavile, ko da su se htile da odmore, da se opet stope na dulji, lipši, veličanstveni cjelov . . .

Kada bi već prvi sumrak pao, našli bi se u maloj šumici blizu sela, šaputali bi o svojoj srići, rastapali bi se od milinja.

— Reci Ado, ljubiš li me ?

— Lujo, protisne ona, stisnuv mu ruku, pritisnuv svoje usne o njegove . . .

A oni bi dalje snatрили, gledali se i cjelivali . . .

— Ti ne znaš Ado koliko te ljubim . . . Ne, ti to ne možeš znati, ti možeš samo ćutiti, ali razumiti ne . . . Htio bi, znaš Ado, rado bih, da se ta naša ljubav tako stopi, da postanemo jedna nerazdruživa cilina, koju nebi nitko više mogao da rastavi; kada bi se ta naša ljubav mogla saciditi u jednu posudu, da postane jedna nerazdiliva masa . . .

— Kako li je lipo ljubiti . . . ljubiti do bezsvisti, ljubiti bez razmišljanja, ljubiti samo zato jer je lipo, ljubiti pa ma i umrla sote ljubavi.

I sitni mali listići sa drveća, poklopili bi svoje glavice, kao da prisluškuju njihovu šaputanju, katkad samo zanjihao bi njima laki povitarac, grančice bi zatreptila sa sitnim listićima, kao da su si došaptivali, oponašali šapat Ade i Luje . . .

A i bili su sretni, njihova ljubav spajala im je njihove duše, oni su zaboravili na cio svit, nisu se brinuli za njegovu podlost i spletke, oni su živili jedno za drugo, oni su bili jedno drugomu cio svit, srića, život, njihova ih je ljubav uzvisivala, oduševljavala . . . I kada bi im došao koji tužniji momenat, oni bi u brzo zaboravili na sve, sva im je tuga išćezavala sa cjelovima, oni bi prisluškivali na jednolično kucanje njihovih srdaca, zagledali bi si u oči, poviravali se jedno drugome i bili su opet sretni, zadovoljni . . .

Pa onda se sve to izgubilo, da, izgubilo kao da ničega nije ni bilo, nestalo brže nego li se i razvilo . . .

Došao k Adinim roditeljima neki njihov dalnji rođak Bečlija, svidila mu se Ada i odlučio ju pošto poto dobiti. Već unaprid ugovori s roditeljima o ženitbi, oni pristali, tek još Ada.

Ali kako? Udvarao Bečlija Adi, laskao joj, donosio joj darove ali ona ostade hladna.

— Pa kako je to, da ona neće da popusti mojim navalama, zar da ja ne uspijem? Ne, to ne smi da bude. Ja ju ne ljubim, jer ja ne mogu da ljubim, ja sam se već istrošio, preživio, a da bi mogao ljubiti, ja bi ju htio tek da posidujem, da, ja bi htio da mogu ponosno reći: evo moja je. Ja priznajem, da nisam idealan za takovo biće, kao što je Ada, ali pa šta će joj više ideali? Ona će reprezentovati damu, kojoj će svi zavidjati, pa šta će joj više?

Šetao se jednom Bečlija s Adom po seoskoj šumici, pao je već sumrak.

— Šta misliš Ado, šta je tebi na ovom svitu najlipše? . . .

— Meni? . . . Pa zašto bi ti to rado znati?

— Pa nisam ja baš znatiželjan, ali ipak, rado bi da znadem, šta je ovakovom biću kao što si ti najlipše?

— Meni . . . da . . . ali . . . neću ti reći?

— Zašto ne? Pa reci mi te tvoje najlipše ideale.

— No pa kada bi htio baš znati, mogu ti reći, rođak si mi, najlipše mi je ljubiti i biti ljubljena od bića, kojega je duša srodna mojoj, od bića, koje bi se za mene žrtvovalo, koje bi zavridilo, da se i ja zanj' žrtvujem.

— A to bi bilo . . .

— ?! . . .

— Ti dakle imaš ideala. ti imaš već jedno takovo biće?

— Tako daleko nećemo ići. Dalje ti neću govoriti.

— A zašto ne?

— Ja neznam, ali neću . . .

Bečlija je tumačio Adine riči sebi u prilog, pa kad su se vraćali kući pograbio ju je za ruku i cjelunuo ju, ona se brzo istrгла i pobigla u sobu.

— Sramežljiva je, to mi se baš svidja od nje . . . tim je zanimivija . . .

Medjutim doznao je Bečlija za Adin ideal. Našao ih je u šumici, gdi si poverljivo šapuću, držeći se za ruke.

— Vidi, vidi, dakle taj zeleniš, to je njezin ideal, to je to biće za koje bi se ona žrtvovala . . . Ali čekaj otet ću ti ju ja . . .

I opet je nastavio udvarati Adi, ali napokon uvidje, da je bez uspiha.

— Najbolje će biti ako se Ada udalji odavde, tada će u brzo zaboraviti na tog glupana. On joj je mio kada je s njime, on joj ispiva par pismica, pa ju zaludi. Poći ćemo ma bilo kud samo ona mora, da ode odavde.

Za tjedan dana ode Ada sa svojim roditeljima i Bečlijom u Davos.

No nije to išlo tako lako, kako si je Bečlija mislio. Ada ostade na sva njegova udvaranja hladna, ona se prema njemu ponašala kao prema svojem rodjaku i od toga nije ni za pedalj popustila.

Slučajno je jednoga dana Bečlija dobio poštu, pa je među ostalim bio i Lujin list za Adu. On ga otvori, pa kako je bio višt u oponašanju rukopisa, napisa drugi list i turi ga u staru kuvertu, nanovo zalipi i prida ga Adi.

Baš su bili na terasi, ona pograbi nervozno list i razdere omot.

Bečlija je napeto promatrao izražaj Adinog lica. Kad je pograbila list, bilo joj je lice razvedreno, veselo, malo po malo prominljivao se u sve tužniji, oko onih lipih koralnih usana istakle se duboka dva bolna zareza, ona nije niti dočitala list, ustala se naglo i otišla u pokrajnu sobu.

— Lujo . . . Lujo . . . jeli to moguće? Pa ti . . . ti, to meni? Zar je to tvoja ljubav? Još nije ni mjesec dana otkako se ne vidismo, i on tako piše . . . Zar je sve to bila laž, obmama? Ali ne, nije moguće, ja neznam čitati, ne, to Lujo nikada ne bi napisao . . . I pograbi valjda već po deseti put list, već ga je deseti put pročitala, pa premda su se kočila uvijek jedna te ista slova, uvijek iste riči, ona još nije virovala svojim očima . . .

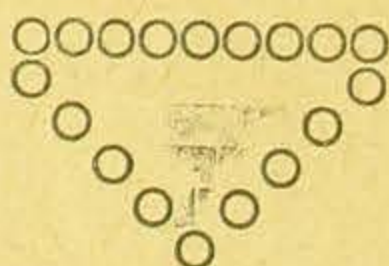
Ali papir, taj nemilosrdni papir, koji je na sebi donosio takovu porugu, takove boli, taj je ostao uvijek isti, sa istim sadržajem . . .

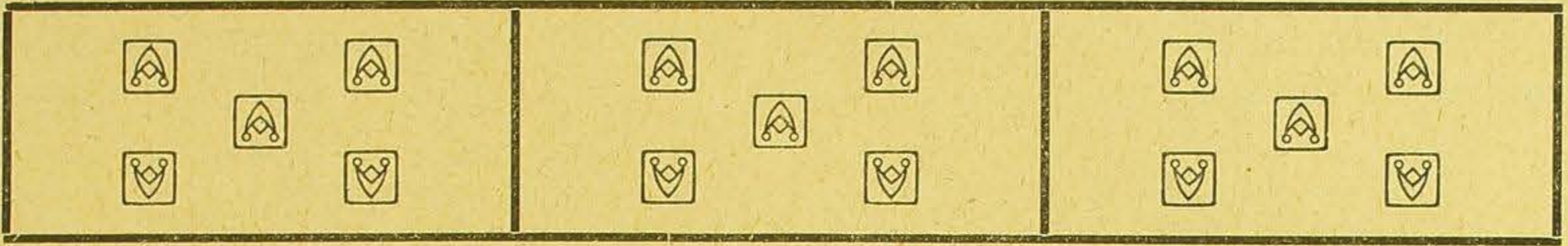
— Pomislite si gospojice — pisao je Lujo — da mi ne možemo tako naskoro biti svoji, da mi ne možemo nikada biti sretni . . . Pa čemu onda ljubav, ta zar nije to glupost? Ja priznajem, da ja u opće ne mogu da ljubim, moja ljubav bile su samo fraze riči, a nipošto nešto idealna, kao što bi trebali Vi da budete ljubljena. Pa jer ja neću da Vas unesrećim, da Vas dalje zaludjujem, to Vam preporučam, da zaboravite na sve, ta šta se sve neda zaboraviti? Nadjite vridnijega čovika od mene, pa ćete u njegovu zagrljaju zaboraviti i na mene i t. d.

— Pa on to meni . . . jeli je to moguće, da je to taj Lujo, taj idealista na kojem su mi prijateljice zavidjale?

Ada je propadala iz dana u dan, tada je došao Bečlija sa svojom ponudom. Ada je bila sva slomljena, ogorčene duše, porušenih ideala, pa je bez promišljanja pristala.

U brzo se obavilo vinčanje, za tjedan dana dobi Lujo njihovu ženitbenu obavisnicu . . .

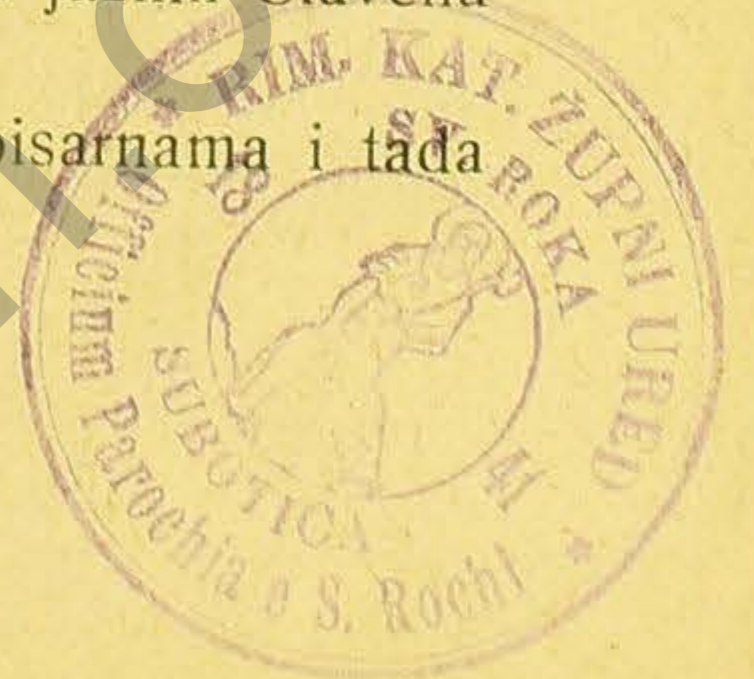
KNJIŽEVNI JUBILEJI I NEKROLOZI.

Posve je nečujno prošlo stotinu godina, što se rodio ovaj zaista od najzaslužnijih Hrvata. Nekoliko bilježaka u novinama — a naša posvitna društva čute i ne miču se. Pa ipak medju najznamenitije Ilirce spada Vjekoslav Babukić. On je prvi pisac nove hrvatske slovnice, prvi knjižar ilirske dobe, prvi profesor hrvatskoga jezika, prvi tajnik Čitaonice ilirske i prvi tajnik Matice ilirske.

Vjekoslav Babukić rodio se je u Požegi dne 16. lipnja 1812. od otca Antuna, licitara i majke Agate, rođene Keleković iz Šamobora. Prve je škole učio u Požegi i Novoj Gradiški, gimnaziju u Požegi, Pečuhu, filozofiju u Segedinu i 1830. u Zagrebu. Na tom je školskom putovanju naučio nimački i magjarski. U Zagrebu se je našao s mladićima, koji su već počeli sanjariti o ilirizmu. Ove su im ideje doneli i nadahnuli hrvatski mladići, što su u Beču i Pešti učili i onde došli u doticaj s raznim slavenskim prvaci i novim pokretom u svitu. U Zagrebu je tada vladala kao i u cijeloj Hrvatskoj podpuna narodna nesvestica i tmina. Sabor, oblasti, škole — sve je bilo latinsko. G. 1832. vratio se je Matija Smodek iz Pešte i zatražio, da može predavati hrvatski jezik u slobodno vreme na akademiji, no i to mu se htelo kratiti. U tom ga vatreno podpomože Babukić, koji se je još u Segedinu upoznao s dilima Dositeja Obradovića i te ih zavolio rad obrane narodnog materinskog jezika. Sam marljivo učeći i proučavajući Dobroskoga i Šafaržika, već on rano snuje o pravopisu i slovnici jezika ilirskoga, te kaže već g. 1833., da ima gotovu slovnice. Uza to je učio prava, zasluživao nešto od inštrukcije a nešto od prepisivanja listina u zem. arhivu. G. 1833. postade zaprisegnuti bilježnik banskoga stola.

Tako je Babukić bio već spreman, kad je Gaj zatražio dozvolu za izdavanje novina. Gaj je to znao, pa ga je stoga i odabrao uz Dragutina Rakovca, Antuna Mažuranića, Ljudevita Vukotinovića i Pavla Štoosa za svoga pouzdanika. Ova šestorica bijahu najuži odbor i prvi saradnici Gajevih „Novina“ i „Danice“ priobćio svoju prvu i posljednju pismu, koja u stihovima sadrži cili program ilirski: sabravši sva plemena južnih Slavena u jedno kolo.

Do g. 1836. Babukić je radio u raznim odvjetničkim pisarnama i tada

položio odvitnički ispit i suplirao u akademiji ugarsko pravo, a slideće godine medjunarodno pravo i naravno, te je iz obih disciplina položio

VJEKOSLAV BABUKIĆ.

ispit. Ipak bnde u svibnju 1838. za to misto imenovan redovitim profesorom dr. Teodor Pauler. Babukić se na to za uvek rasta s pravničkom znanošću.

Već g. 1836. poče Babukić u „Danici“ (br. 10. do 15.) obilodanjivati svoju „Slovnícu ilirskoga jezika“, koja mu je donela pohvalu Šafaržika i Gaja, a i naprtila silan posao, jer su mu gotovo svi tadašnji ilirski pisci, počamši od Ivana Kukuljevića, šiljali svoje radnje na ispravak, što je on rado obavio. Sve do g. 1843., a naročito g. 1840. i 1841., kad je Babukić bio faktični urednik „Danice“, on je tu zagovarao sveslavenski duh — a tada su sve većma izbila na površinu domaća i praktična pitanja o potribama.

Najveću radinost razvio je Babukić u „Čitaonici ilirskoj“, osnovanoj g. 1838., kojoj je on bio po predlogu grofa Janka Draškovića prvi tajnik i tako ju uredio i snabdio, da je slavni pisnik Kollar g. 1841. pisao, da joj nema para. U toj je čitaonici Babukić bio i prvi razpačatelj ilirske knjige, te je imao kao takav među svimi Slaveni najrazgranjenije sveze i prijateljstva. On je sam razpačao više ilirskih knjiga, nego li ikoja knjižara, pa su se k njemu uticali svi pisci.

Babukić je u čitaonici bio i knjižničar i blagajnik, glavni sabirač prinosa za narodno kazalište i za muzej, te prvi tajnik „Matice ilirske“, koja je u čitaonici osnovana g. 1842. Kao takav spremio je Gundulića za tisak. S toga nije ni čudo, da kraj tolikih posala nije dospio na veće samostalno književne radnje. G. 1842. do 1844. priobćio je u „Bačkoj vili“ vrlo odugačku raspravu „Misli o pravopisu“, u kojoj brani pravopis zagrebačke škole. Na osnovi ove rasprave rasporelo se je kašnje između njega i Vuka polemizovanje i dopisivanje.

Nakom dugotrajnih borba i molba pošlo je napokon hrvatskom saboru g. 1845. za rukom, da je izvojevao redovitu profesorsku stolicu hrvatskoga jezika u zagrebačkoj akademiji. Na natječajnom ispitu s Babukićem našli su se oba Mažuranića, Stipan Mlinarić, Španić, Mate Topalović i Stanko Vraz. Babukić održa svojom radnjom pobidu i bude 16. lipnja 1846. imenovan prvim profesorom hrvatskog jezika. To je bio vršak Babukićeve slave i njegov rad bi okrunjen. Primio je tada iz cile zemlje mnoštvo čestitaka, a k njegovom prvom pridavanju, 5. listopada 1845. steklo se je rodoljuba s raznih strana zemlje.

Babukić je u akademiji pridavao hrvatski jezik četiri godine, do g. 1850., kad je pao stari školski sustav. Kroz to je vrime i nadalje radio za Maticu, dopunio s Antunom Mažuranićem Drobnićev ričnik i uređivao Palmotićeve i Gjorgjićeve dila onako savisno i točno kao prije i Gundulićeve. U to je vrime doživio, da je njegovu „Ilirsku slovnícu“ priveo g. 1846. na talijanski jezik učeni Ivan August Kaznačić, kao što ju je još g. 1839. priveo na nimački i u Beču kod Venedikta izdao nezaboravni i nesretni hrvatski novinar Rudolfo Frölich-Veselić.

Preustrojtvom škola dospio je Babukić za profesora na zagrebačku

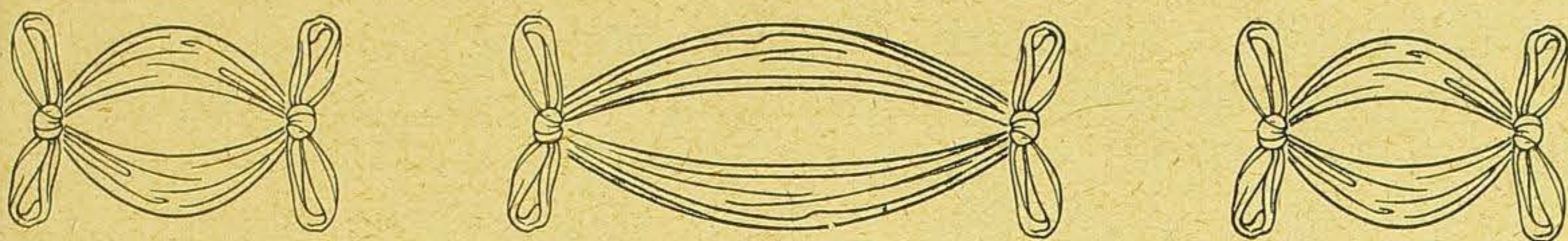
gimnaziju, s četiri sata predavanja na šestnaest, sa zrelih mladića na dicitu s veće plaće na manju, s jednoga predmeta na više njih, pa mu nisu koristile ni tužbe ni predstavke, kojima se je tužio bečkom ministarstvu na nepravdu. Teško doba apsolutizma zatrla je i Babukića. Ban Jelačić pozva ga, da napiše svoju slovniciu i ponudi mu znamenit honorar, a Babukić se lati posla te oslanjajući se na priznanje Šafaržikovo, napisa god. 1854. nakon dugih priprava „Veliku slovniciu ilirskoga jezika sa sintaksom“ te ju dade tiskati i zamoli, da se knjiga primi za školu. Medjutim mu bečka vlada knjigu zabaci, jer da ne odgovara novim napridku slavistike i potrebam škole. Taj je poraz tako dilovao na Babukića, da se nikada više nije od njega oporavio. Imao je pri tom i materijalne štete do 1000 for., što ju je tim teže osićao, čim mu je iste godine izgorila i rodna kuća u Požegi, u kojoj je živila sestra jednica, pa je trebalo i nju podupirati.

Iza toga poraza klonula je Babukićeva snaga. Još se je g. 1859. javio u programu zagrebačke gimnazije s raspravicom „Mnijenje o postanku glagolskih pismena“ i napokon g. 1861. s posljednjom svojom tiskanom radnjom „Predgovor o jeziku Jerolima Kavanjina (Bogatstvo i uboštvo)“, što ga je izdao u Zagrebu s Kukuljevićevim. Na ovaj je predgovor odgovorio prof. Jagić u „Naše gore listu“ (1861. br. 28.) kritikom, kojom je Babukiću podpuno porazio i za uvik mu izbio pero iz ruke. Od tada do smrti svoje, punih 14 godina, on nije ništa više pisao, osim što je usavršavao Drobničev ričnik te se danas njegovim biličkama služi akademija kod izdavanja svog ričnika.

Jedina ga odlika zapade god. 1863. kad ga je Nj. Veličanstvo odlikovalo za njegove zasluge viteškim krstom reda Franje Josipa. Kod osnutka akademije nije ga zapalo u njoj misto kao ni Gaja, ni Mažuranića ni mnoge druge, koji su probudili narod k svisti.

Dok ga je tako znanost isključivala, i škola ga više nije odobravalala. Mladji mu drugovi, nekoč njegovi učenici, prekoravahu ga da njegovo naučanje više ne odgovara zahtivom živog i nastavnog jezika u gimnaziji, da je zastarilo. Tako mu je sve govarilo, da se preživio, prem mu je bilo tek 50 godina. Babukić je bio konzervativim u jeziku i knjizi, čovik koji je možda posve dobro naslućivao, da će prenagli skokovi u mnijenjaju načela i pravila konačno dovesti do velikog kaosa.

Babukić je slovio medju svojim drugovi i djaci kao čovik neobične dobrote i blagosti i kao poštenjak velike točnosti i urednosti. Tako je ustrajao u školi unatoč poboli vanju sve do svoje smrti, koja ga zateče u Zagrebu dne 20. prosinca 1878. u 64. godini. Deset godina počivao je na groblju sv. Jurja, a tada ga preniše u ilirsku arkadu na Mirogoju, gdi počiva uz svoje slavne suradnike. Život mu je i dila opisao g. 1876. vrlo krasnim načinom zahvalni učenik, prof. Tadija Smičiklas, koji kliče: Slava mu, jer nas je on prvi učio pisati naš materinski jezik!

Pivačko društvo Svetogjurske katoličke čitaonice u Subotici.

Ovo društvo je može biti gdigod nepoznato, jerbo se tek sada počima razvijati. Ovo društvo je osnovano početkom godine 1912. Osnivači su većinom zanatlijska omladina, koja je osićala potribu ovakovog društva, osobito onda, kada u Subotici braća Srbi, od kojih jedva ima oko 3000 stanovnika, već od davna imaju jako dobar mišoviti kor. U početku je imalo društvo oko 30 članova, koji broj se danomice pomnožava, tako da sada jih ima već oko 40 sudilujućih članova. Korovodja i učitelj društva je g. Petar Vojnić Z, činovnik Podružnice Hrvatske Zemaljske Banke u Subotici, koji je već kod osnivanja imao vanredno mnogo zasluga, a i sada ne žali truda, samo da dostigne njegov pivački kor što lipši uspih. Imali smo prigode čuti ovo naše pivačko društvo već i više puta, kada su dokazali, da imadu razloga živiti i razvijati bunjevačku kulturu i razširivati lipe pisme slovenske.

Prvi javni koncerat su obdržali u katoličkoj čitaonici Sv. Gjurgja, kada su otpivali 4 pisme tako divno, da su prisutni stručnjaci prisiljeni bili izkazati da je pivanje bez pogriške. Drugi javni nastup im je bio na zabavi kola mladeži Pučke kasine, gdi su takodjer pokazali svoju vištinu i znanje. Ovo društvo je osnovano izmedju članova kasinskih.

Ovde donášamo imenik onih pivača, koji se nalazu na prik-ljučenoj slici. Od tog doba od kako je g. korovodja snimio na ovoj slici društvo, ima više novi članova, koji se naravno ne nalazu na slici. Sa križom označena na sridi sideća osoba je korovodja, ostali su privači.

Korovodja i koroučitelj : Petar Vojnić Zelić.

Sopran : Mariška Tumbas, Mariška Čović, Briga Rudinski, Tilka Vujković Lamić, Ana Kovačević, Roza Tikvicki, Roza Milanković,

Alt : Cilika Vojnić-Tunić, Mariška Sarić, Mariška Bačlija, Mara Kovačević, Gjula Rogić, Mariška Stipić, Etela Vukmanov Šimokov.

Tenori : Andrija Puzić, Pere Zomborčević, Joso Kuntić, Veco

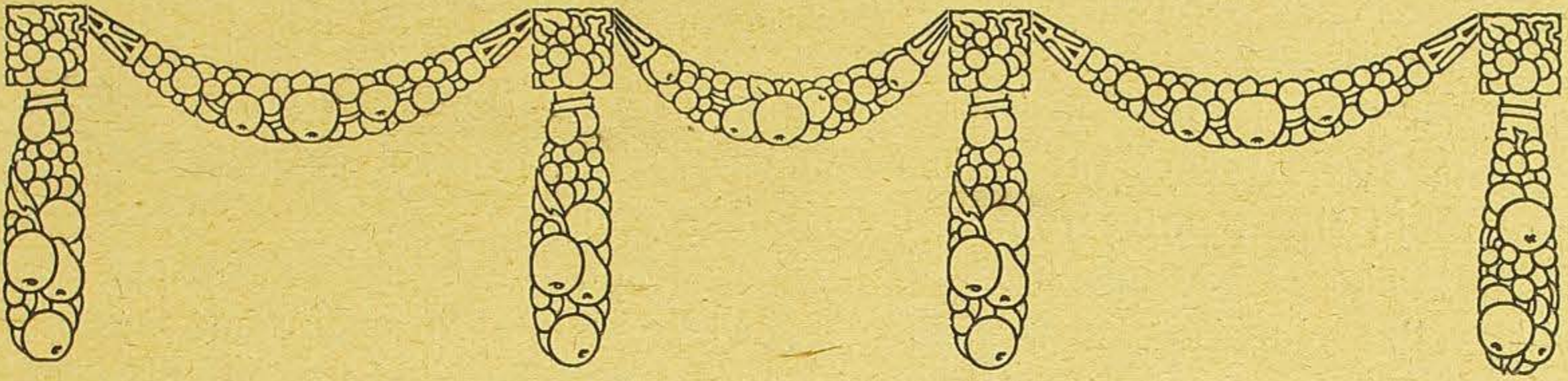

Po fotografiji g. Petra Vojnić-Zelića.
BUNJEVAČKA PIVAČKA DRUŽINA U SUBOTICI.

Milodanović, Bašo Vukmanov Šimokov, Ivan Radak.

Bassi : Stipan Zomborčević, Stipan Bačlija, Naco Vojnić-Zelić, Bela Horvacki, Pere Miladinović, Bene Kopunović-Legetin, Luka Mišković.

Dao Bog, kada bi ovaj početak dao primer i ostalim bunjevačkim kasinama, da se piva i veseli po slavenskim pismama gdi-god ima našeg naroda i jednomišljenika. Živili naši pivači i njihov korovodja !

POPLAVA NIMAČKA.

Kadgod su naši stari sijali mišaniju. Pa iz te mišanije kod jednog gazde — priko više godina — postala čista pšenica, kod drugog izašla lipa raž. Gdi je jače bilo čisto žito iztislo je raž, a gdi je jača bila raž iztisla je čisto žito. Tako je to i kod sviju ostalih rašća. Gdi se šuma otme utamani se svaka travka. A ako pofali vladajuća biljka odmah se tim veselije pojavi druga . . . Promina vlada u životu. Ali ne samo kod biljka već i u životinjskom svitu. Što više još i kod naroda.

Povist nam svidoči da u narodnom životu nema vikovičnosti. Ima manje više stoleća ali hiljadama jedva koji narod računa svoje godine. Zemlja je ista ali narodi se minjaju.

Nema danas više starih Avara, Egypćana; nema Davidovog ni Solomunovog naroda žudinskog; nema starih Rimljana, Grka ni Tatara i drugih. A današnji francuzi, nimci, slaveni, magjari i drugi istom se hvale, kako su oni u srodstvu sa ovim i onim starodavnim narodima. Današnji narodi su novi oblici, koji u današnjem tipu manje više svi su novi.

Jednu potezu želimo prikazati iz ove metamorfoze naroda, kada hoćemo da upozorimo na živo gibanje nimaca.

Na ruševinama starih Gotha, Sasa, Frankovaca, Englesa i drugih u srednjem viku po sridnjoj i zapadnosjevernoj Europi uobličio se noviji nimački narod. Nije on bio jedinstven u jeziku ni u tradicijama; tim manje u državopravnom smislu. Ali prevlast latinskih naroda, koja je ovde-onde uvrjednjuvu oholost igrala, druge narode — osobito „divje“ germane prezirala: sabila je germanske srodne narode u niku zajednicu, koja je od početka imala samo neku obrambenu cilj. A kad se došlo do svisti jedinstva tu se napušćalo lagahno sve ono što je raztakalo a tražilo se ono, što narod medju sobom veže, a tudji od tudjina. Tako se je došlo do tog, da se odcipe od zajedničkog stabla općeg kršćanluka, stvorili su sebi obaško crkvu samo da se mogu suprot staviti na svakoj leniji latinskim narodima. I tek u zadnjem stoleću za vladavine I. Vilima, kad je Bismark upravljao sa Nimcima izrekoše jedinstvo sviju Nimaca.

To je bio vrhunac slave nimačkog naroda iza kojeg Nijmci otvoreno i javno igju za širenjem roda svoga i vlasti svoje. Tu se više ne biraju sredstva, nego se rabi sve ono što dobro dolazi. Otimaju viru i zemlju Poljaka, trzaju oružja, proširuju svoju trgovinu, šalju svoj novac u tudjinu, da kupuju žive i mrtve robe u izvisnim pravcima.

Daleko bi nas odvelo pisati o gazdalačkoj, trgovačkoj, katanskoj politici velike Nimačke; za to nema „Danica“ prostora. Mi ovde samo hoćemo da upozorimo kako teče nimačka krv našim potocima, kako se šire nimačke kape po našim poljanama, ali sve to na svisni način, da se nimački narod širi.

Čini se da je posve nevina stvar to kad se švaba pomoli ovde i onde. Ali nije mala, nije nevina stvar kad se godimice naseljavu nimačke obitelji u pojedina mesta. Niti ima utišenja u izpričavanju: ta oni će se pritopiti u vladajući narod. Potpuno je imo pravo sv. Stipan I. kralj Ugarske, kad se je nimca bojao, te priko njega ni kršćanluk nije htio primiti; već se sam dao na apoštolstvo i brez Nimca uredio svoju crkvu. Kolikog je zamašaja napridovanje Švaba vidi se otud što su oni širom Ugarske, Srema, Slavonije, Hrvatske, Bugarske i t. d. mnoga selišta zapremili, nova osnovali i danas se još naseljavu . . . Ako kudgod dodju, od nužde, pričinjaju se čednim, popustljivim; izgledaju da nemare za svoj jezik, nemare za svoj narod . . . ali će tražit škulu za se, čim mož.

Kad se većma osnaži traži dio u crkvi, a upravi, te ne uzima u obzir nikako povisničko pravo. To je njemu šesta briga. Poznati su mnogi slučajevi, kako nimac brani svoje. Na pr. u Biloj Crkvi, u Kaćmaru, u Bajmoku, u Budimpešti, u Osijeku i neznam ja gdi. A mišljenje jim karakteriše apatinska deviza: „mi nismo u Magjarskoj već u Apatinu!“ Inače nije loše mudrovanje ni onog bikićanina, koji je sanjao o budućnosti: „Zatekli smo bunjevački Bikić, danas smo magjarski Bikić, a kroz malo vrime bićemo nimački Bikić . . .

Ako bi se ko poveo da pomisli da je to prost narod koji ne nija svitom, teško se vara; jer taj zaboravlja da nas prid vanjskim svitom već i danas zastupa „Pester Llojd“, „Pester Journal“ i neznam ja kaki „Blatovi“, taj zaboravlja, da naši otmeniji slojevi još svejednako slipo služe nijemštini; da kod nas sve veći i veći mah zauzima nimština u životu. Neću govoriti o trgovini, o starim nimačkim varošama i varmedjama; ne pomišljam na Požun, Temišvar ni erdeljske Sase. Nego bacimo oči po Bačkoj uz Dunav, gdi još prija 100 godina jedva bijaše nimačke općine, danas niz švabskih sela se širi tudan, a čiste magjarske, bunjevačke, srpske općine jedva ćeš naći. Oni priotimlju zemlju, oni se uvlače u upravu, ili već i vladaju na mnogim mistima. Prija 50 godina — u kojem je selu bilo švaba — zadovoljili su se oni ako su mogli dobiti seosko blagajništvo: i to je njima dobro dolazilo, jer je to njima služilo prigodom, da su oni našim novcem

mogli prikupljat naše zemlje. Danas da kako već traže oni ne samo stolicu kneza u selu, već se oružavaju, da čitavu vlast priotmu. Danas oni već na to pomišljaju da se nepogadjaju. Tako dolazi u Garu plebanoš koji ne zna racki, u Kaćmar dolazi nimac koji se ne stara za bunjevca, da ne govorimo o notarošima i višjim upravama. A što se ovaki slučajevi mogu dogoditi, tom je zlu dublji koren. Iz ovog se daje slutiti da i nadležne oblasti laskaju Švabima ili kao što se u opće drži i zna da na primer u kalačkoj nadbiskupiji predvladala je moć Švaba na toliko, da se sami magjari svećenici tuže skoro javno zbog pretežnosti Švaba u upravi crkvenoj. Subotički katehet Varga István, kad je primetio da se neki svitovnjak latio prepirke sa nekim švabom popom, pristupi svitovnjaku i ponudi mu argumenata proti popu, jer — reče on — „*dosadila nam već ta švabska premoć!*“

Ako bi ko na to pomislio da bi ja ovim redcima rad bio mržnju proti Nimcu širiti: privario bih se. Ja bih više volio pobuditi braću svoju da upotribe svoje krasne vrline i ustanu na rad, na štednju i pametno gazdovanje, da pokrenu triznu utakmicu ne samo sa Nimcem već i sa Čivutinom i sa Rumunjom. Jer u Erdelju i Magjara i Srbina guta Rumunj; ovde pako i Magjara i Bunjevca i Šokca i Srbina ruši i Švaba i Čivutin. Pa tu tužiti ne pomaže. Nego otkriti rane pa ji vidati.

Utakmice se ne treba bojati. Jer Švaba i Rumunj nije vištiji, nije razumniji. Naša srpska, magjarska, šokačka dica su veleumni spram švabske dice, samo taj veleum treba izgaditi, pripraviti za život.

Braća Magjari su već na mnogo mesta došli do svisti da jim žudije raztaču koren kao crvotočina i počimaju tužit se; ovdje, ondje i jačim antisemitizmom ustaju i siju mržnju, ali ovo nije način utakmice. Ovako se nećemo otresti pijavice nijedne. Jer kad se u žudinskim kućama jatomice radjaju dica a kod Magjara i mnogo Srba jedva po jedno dite se radja prirodno je da će izprid sunca kriposti izčeznuti snig nemorala . . . Ako se mi i dalje čuvali budemo radnje, jer tobož možemo iz 5—6 lanaca živiti, žudije moraju napridovati medju nami a i Švabe, a i Rumunj. Ta ovome nijednom nije dosta 10 lanaca, jer bi volio imat 20 lanaca; ni jim dosta 100 lanaca jer bi volili imat 200, nije dosta 1,000.000 kruna jer bi volili imat 2,000.000 i t. d. Ako nama još i danas smrdi knjiga, upamtimo da svaki žudija za tim idje da mu dite što više nauči, prosit će ditetu na knjige, na ruho, ali ga od škole otkinuti neće. Nemojte govorit, da naša dica neće da uče; jer naša dica obično uspješnije uče nego žudija ili švabo; pa opet naša izostaju a njeva dica iztraju do kraja, jer su im roditelji iztrajni. Ko od naših nemari za škulu neka zapita švabu: zašto njevom treba škula? . . . Znam da će mnogi naši reći: al šta ćemo kad je od naših sinova malo vajde. Kad izuču zataja oca i mater i rod svoj! Ovo je u mnogo slučajeva bilo kadgod

istina, ali danas se ovo već nemože za općenitu pojavu uzeti. Jer danas ima mnogo čestitih učenih svitovnjaka koji ne samo da nisu zatajali oca i majku, već se upravo bore za svoj rod. Danas se zna sastati jako učenih bunj. sinova, koji se nadmeću u tom kako će se što bolje odužiti rodu svome. Pa ako se i nagje kukolja i u našem žitu — valda nećemo sa kukoljom oma zajedno spaliti i žito? Zdrav razum i pošteno srce tako želi, da se kukolj istripi i spali a žito da množimo i na cini držimo.

Ili može li ko pametan pomisliti na to da ukloni nož iz života jer su se mnogi posikli njime?! Može li ko pametno želiti da se zatvori crkva jer mnogi idju u nju dangubiti, jer su se neki crkvom povelili na nemoralan život na neplodnost braka na izsigravanje božijih zakona, na preziranje roditelja i t. d. Ko nebi pametan pripozno da se crkva i kršč. moral baš ovim grisima protivi? Pa ako se ovakih griha i u krščanskim redovima nalazi ovo, samo to svidochi da krščanluk na silu nikog ne spašava. te da se kršč. načela mogu izsigravati.

Jest ja na poplavu nimačku — a po njoj i na poplavu žudinsku kao i na rumunjsku samo zato upozorujem naše čitatelje da ji tim uspješni sa većim razlogom pozovem na triznost i umirenost, što naš Srbin i Bunjevac potroši na girdu i razkošje a što silu popije Šokac, Srbin i Bunjevac to sve plaća Rumunj, Švaba i Žudija i riže na naše atarove. Pa kad mu dosadi rizati, on odnese bubanj na naš atar pa otkuca nama smrtni čas; a u grumbuku na našu zemlju uvede svoje ime pa nam nije ni novaca dao za nju.

Ovo je užasno stanje!

Ovaj strah uvidjaju mnogi naši i od naroda i prezaju se. Na pr. Bereg nam se na toliko osvistio i iztriznio, da već ima dobrih desetak godina kako naš Šokac ne prodaje zemlju svoju već kupuje, zapaća lipu živinu, puni svoju kuću i tude nastupa mir i blagosov.

Bože daj, da se što prija moglo bude reći i o čitavom narodu!!!

St. Rodoljub.

oooooooooooo

Sinak će moj!

Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski — Sarajevo.

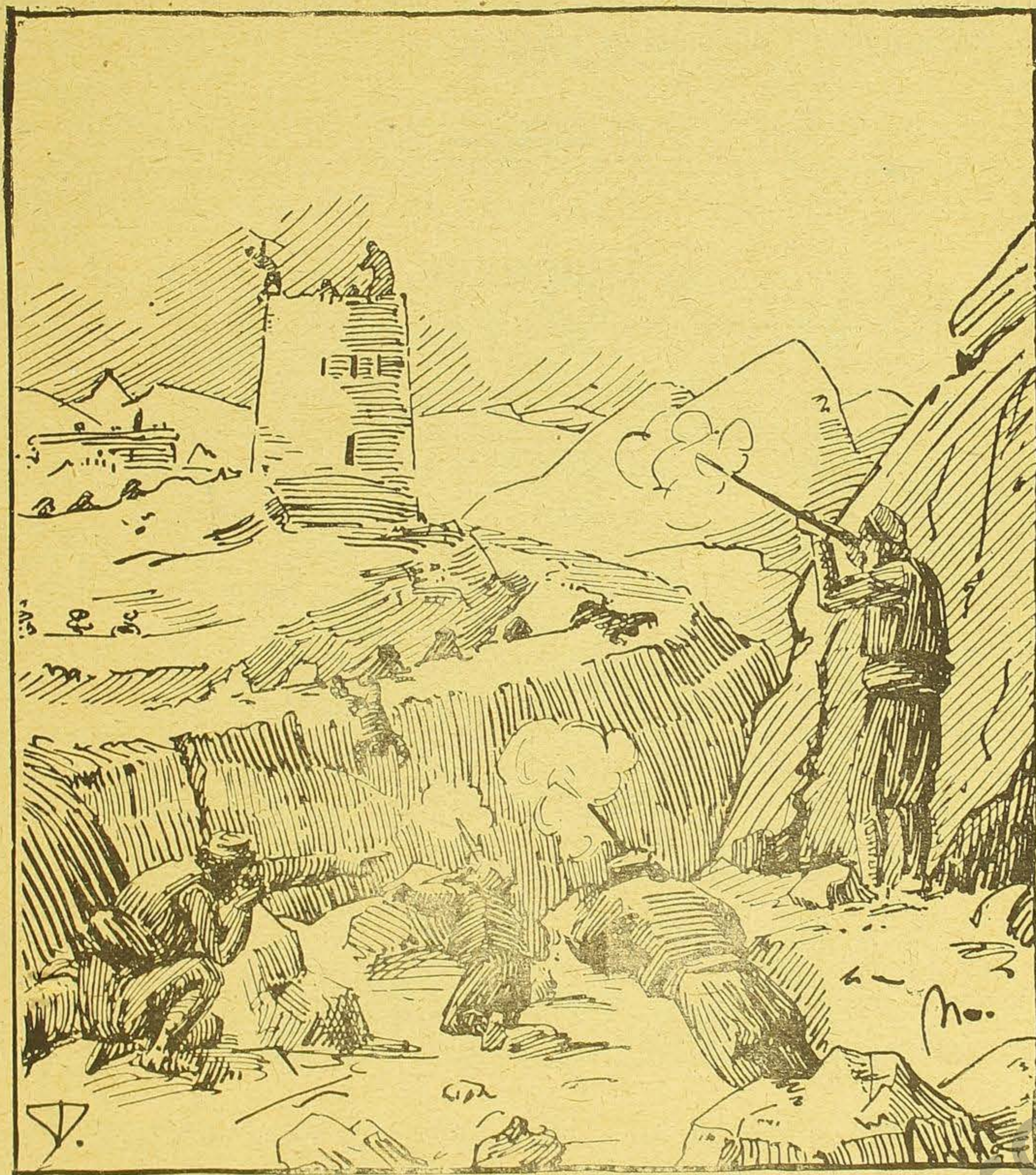
Kroz stazu ovog lutanja našeg
Ja bijah boj,
Proganjaste me podlo i gnjusno
Kroz život moj.

Ali vratit vam milo za drago
Sinak će moj,
Pa bilo vama krivo il mrsko
Čim bude svoj.

Jer pravda jednom pobjedit mora
Nepravde hir,
I vaša kaznit nedjela kleta
Osvete vir.

Krvavi sukob Turaka i Crnogoraca.

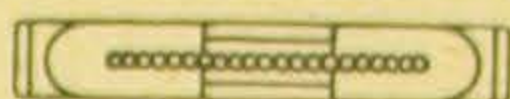
Balkan je zemlja vičitih nemira i vičitih bojeva. Balkanske države do-
duše žive u službeno dobrim odnošajima, ali uza sve to neuredjena granica
i mržnja pučanstva raznih država međusobno dovodi do krvavih bojeva

na granici i države stoje posve nemoćne pred ovakvim pojavama. Osobita
mržnja vlada među kršćanskim i nekršćanskim pučanstvom i zato su na
dnevnom redu pogranični sukobi između Bugara, Srba i Crnogoraca s
jedne i Turaka s druge strane.

Nedavno su turski vojnici ubili nekoliko Crnogoraca, koji su na polju

radili, a ovi onda odlučiše krvnu osvetu. Nekoliko dana kašnje skupiše se oboružani Crnogorci i provalivši granicu rastiraše turske pogranične straže, a porušiše i nekoliko turskih karaula. Bojevi su trajali više dana i svršili su time, da je do 80 turskih vojnika poginulo, a mnogo ih i ranjeno. Crnogorcima pomagali su i Arnauti i tako je ovaj obični osvetnički čin izgledao kao pravi rat. Dakako da je ova teška povreda državnih granica imala za poslidicu i diplomatske zapletaje.

Domovini.

Sp evao Rudolf barun Maldini Wildenhainski — Sarajevo.

Sa tebe su strgli kraljevsko odielo,
Izranili tvoje božanstveno tielo,
Robinja si tužna, mučenica prava;
Izdajom i zlobom svezali ti ruke,
Stvorili te žrtvom sebičnosti puke,
Al te moje srce ipak obožava.

August Harambašić.

Domovina mila, domovina sveta,
Davno mi je duša s tuge ti sapeta,
Potavnjelo tvoje vedro nekoć čelo,
Sa tebe su strgli kraljevsko odjelo.

A gdje ti je žezlo, gdje ti mač i kruna
Od prijašnjih čari nemaš niti truna,
Pjevaju ti veće samrtno opjelo.
Izranili tvoje božanstveno tjelo.

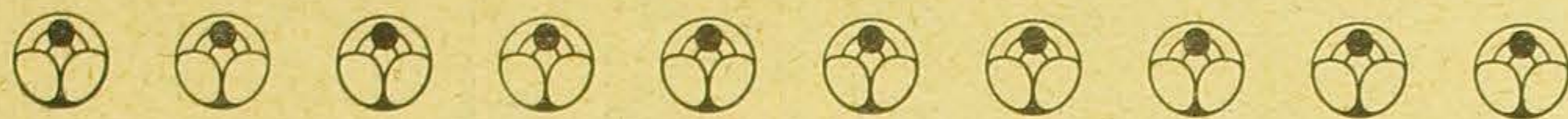
Domovina sveta, domovina mila,
Nisi više ona, što si nekoć bila,
Jadna si sirota kraj svih bivših lava
Robinja si tužna, mučenica prava.

Gorku ti sudbinu svako veće kroji
Al su svemu tome krivi sinci tvoji
Oduzeli sve ti bez najmanje muke
Izdajom i zlobom svezali ti ruke.

Nemaš svoga novca, niti snage ratne
Nemaš više svoje slobodice zlatne
Predali ti sinci u tudjinske ruke
Stvorili te žrtvom sebičnosti puke.

Domovina sveta, domovina mila,
Nisi više ona, što no si mi bila
Uminula za vjek tvoja stara slava
Al te moje srce ipak obožava.

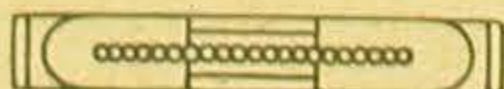
ŠOKCI.

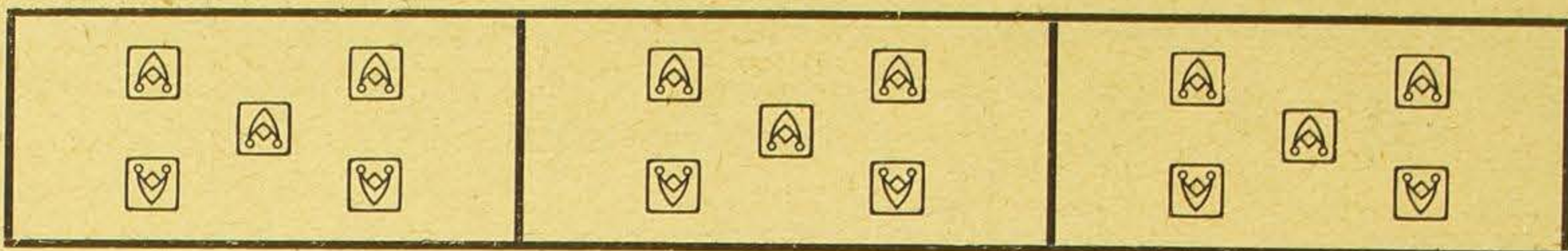
Šokci i dan-danas žive u ljubavi i slogi, bogobojazljivi su, pa je malo koji će iz nemorala zapušćat svetu misu nediljom. Bave se poljodilstvom, domazlukom, a donikle i zanatima. Samo su na

prosvitnom polju malko zaostali. No i ta se plemenita misao rodila medju Šokcima, da i oni stvaraju raznolika prosvitna društva, a šalju i svoje sinove na više nauke od kojih i čekaju svoju bolju budućnost.

Naša slika nam pokaziva šokačku obitelj u lipoj šokačkoj narodnoj nošnji. Tude vidimo čestitog starešinu sa svojom kćerkom i zetom sa kojima je evo doživio u ljubavi i slogi lipi broj godina.

Stogodišnjica Napoleonove vojne u Rusiji 1812—1912.

ZNAČENJE PROSLAVE U RUSIJI.

Rusija slavi uspomenu na veliki historijski događaj. To je događaj iz vremena, kad je Napoleon bio skupio čitavu francuzku vojsku i vojsku sridnje Evrope, kad mu je do nogu ležala čitava Nimačka, pa kad je htio da zadade smrtonosni udarac Rusiji i njenom caru Aleksandru, koji je imao još smionosti, te križao planove Napoleonovim poduzećima. Napoleon, pobjednik na tolikim bojnim poljima, imao je još svoju slavu da ovjenča sa pobjedom nad Rusijom. I pošao je na dugi put, provalio je u Rusiju. Ruska vojska polagano je uzmicala, dok napokon nije dne 7. rujna došlo do odlučne bitke kod Borodina. Ruski vojskovođa Kutuzov prem nije bio potučen povukao se iza Moskve. Napoleon je provalio u Moskvu, ali bitka kod Borodina i moskovski boravak Napoleonove vojske bijahu za Napoleona katastrofalni. Moskva je planula požarom. Napoleon je misec dana čekao odgovor cara Aleksandra na njegove mirovne ponude. Čekao je uzalud.

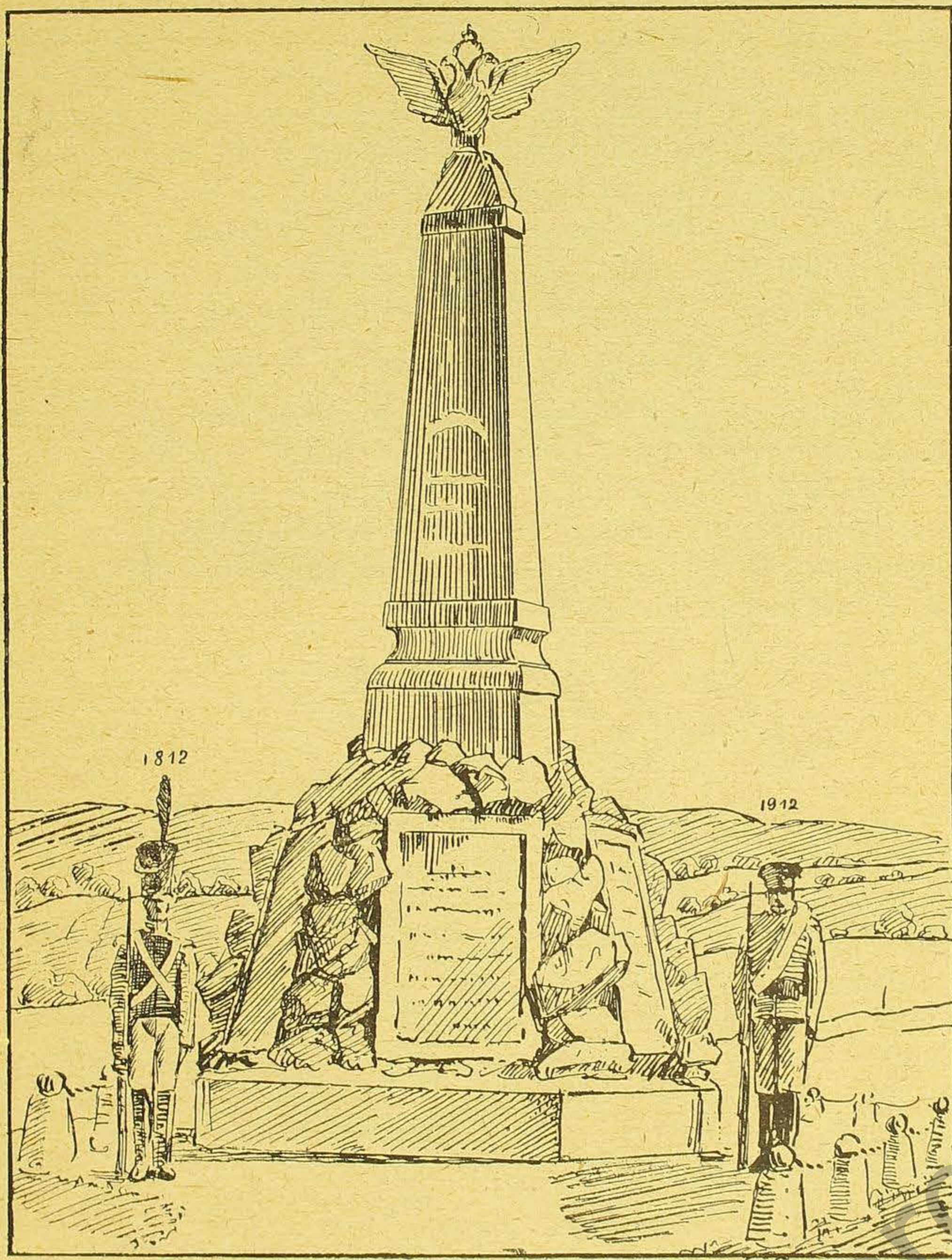
Rusija je znala, da je otporna snaga velike vojske skršena. Napoleon je prešao Njemen sa 450.000 vojske, iz Moskve je otišao sa 100.000, a 9. studenoga, kad je došao u Smolensk, progonjen od Rusa, imao je još samo 40.000. U Vilnu je došlo samo 15.000 od 450.000!

Tako znači za Napoleona Borodino i ruska vojna smrtni udarac. Od sada se odmeće od njega pomalo sve, što je pokorio svojoj vlasti. Od Borodina došao je preko Moskve i natrag do Waterloo-a, a 1815. postaje zarobljenik na otoku Sv. Helene . . .

Prilike su se u sto godina prominile. Rusko i francuzko oružje danas je u nekom savezu za obranu ruskih i francuzkih interesa. I baš taj savez daje i Rusima i Francuzima povoda, da u miru i bez medjusobne ljubomornosti proslave junačvo svojih vojska, koje su se sukobile g. 1812. u srcu Rusije, u neposrednoj blizini carske Moskve.

Na obe strane puta od kolodvora do carske palače podignuti su spomenici koje su razne pukovnije podigle palim junacima 1812. god. Prvi spomenik je podignut u čast palih vojnika litavske gardijske pukovnije.

Drugi spomenik je podignut u čast kirasira. Veličajan je obelisk, što ga je šest pukovnija podiglo u čast generala Nevjerovskog. U blizini se nalazi i carski paviljon. Nedaleko je i prekrasni spomenik vojskovođji Kutuzovu.

BORODINSKI SPOMENIK.

Centar svečanosti je t. zv. Spaso-Borodinski manastir, što ga je podigla udova generala Tučkova, koji je pao kod Borodina. — U manastiru nastanjeni su najviši dostojanstvenici. Malo dalje nalazi se invalidski dom, a

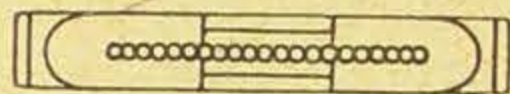
kraj njega glavni borodinski spomenik podignut na mistu slavne baterije generala Rajeuskoga, oko koje se vodila najžešća bitka. Spomenik imade natpis „Oni su uzmakli, da tim sigurnije pobjede.“

Francuzi imadu takodjer svoj spomenik, ali taj još nije dovršen. Nosi lakonički natpis „Aux morts de la grande Armee“. Na raznim krajevima polja podignuti su posebni paviljoni sa pučkim restaurantima i kuhinjama za nebrojene tisuće pohodnika, koje su se slegle na borodinsko polje i razlijevaju se po njemu poput bujice.

Svaki čas dolaze do spomenika izaslanstva Kozaka, Kirgiza i Tatara iz dalekih svojih stepa predvodjena atamanima i esaulima u divnim nošnjama i na još lipšim konjima i polaže vince na grobove palih junaka.

OČEVIDCI NAPOLEONOVE VOJNE.

U Rusiji imade — koliko su oblasti mogle ustanoviti, 20 očevidaca Napoleonove vojne, ali samo nekoji od njih mogli su doći u Borodino. To su 126-godišnji podčasnik Akim Vintonjuk iz Kišenjeva; 120-godišnji Maksim Pjatančev, 112-godišnji Gromov i neka preko sto godina stara gospodja. Starci su došli u posebnom vagonu sa velikim počastima i predmetom su burnih ovacija i živog interesa.

OJ BUNJEVČE!

Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski — Sarajevo — Bosna.

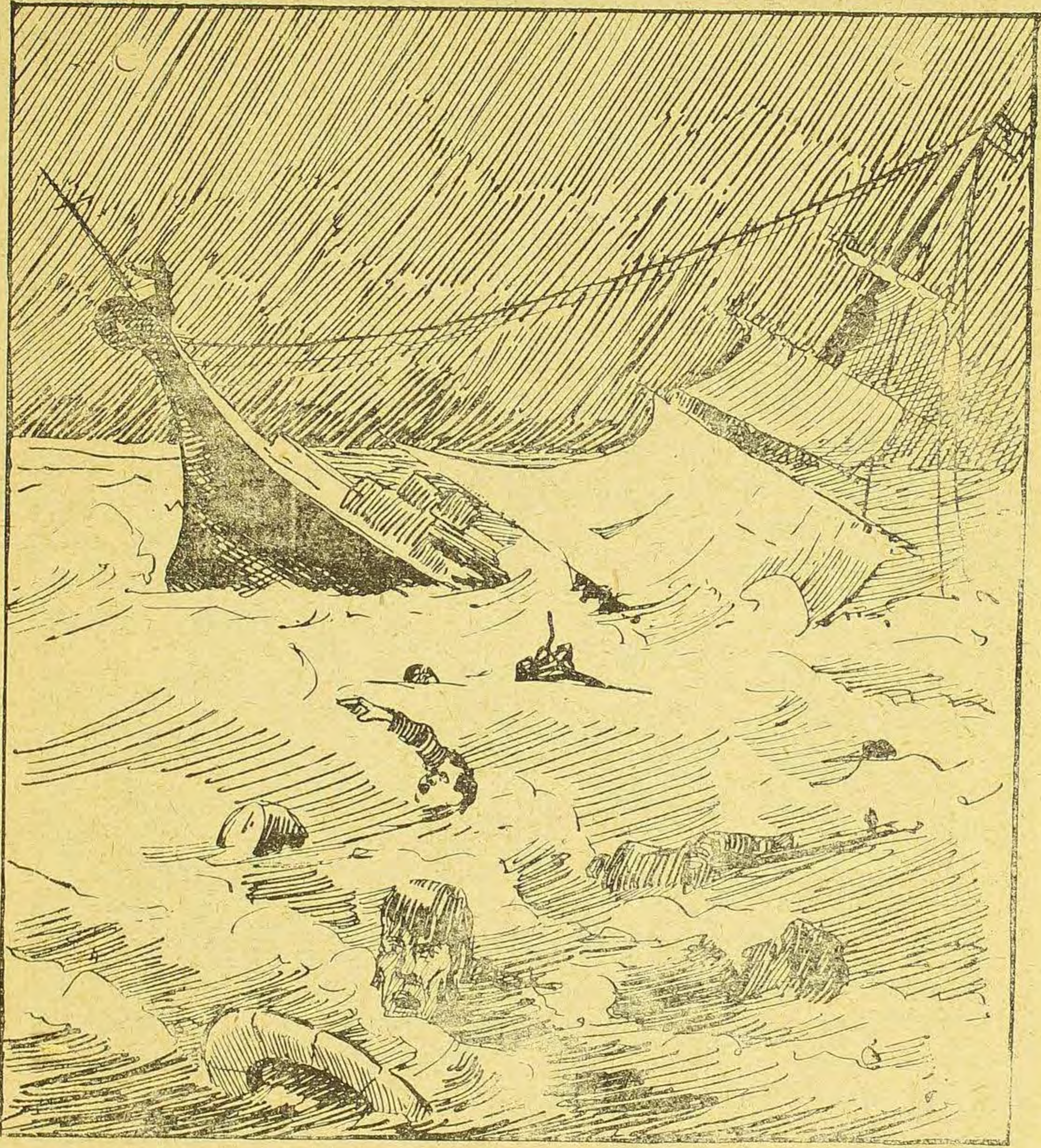
Oj Bunjevče da ti pojem
 O narodu tvom i mojem
 O kojem nam mile majke
 Pričale su razne bajke
 Dok smo nekoč složni bili
 Dok smo jošte jaki bili
 A sada smo slabi, mali
 Od kad smo se razcjepkali
 U Hrvate i Slovence
 Dalmatince i Bosance
 Medjumurce i Bunjevce
 Istrijance i na Kranjce.

Oj Bunjevče, čedo moje,
 Duša moja tebi poje
 Složimo se svi u jedno
 Ne bude nam srce ledno
 Hrvatska će naša majka
 Opet biti moćna, jaka
 Kao što je bila slavna
 Sred Duvanjskog polja ravna
 Videći u krilu svome
 Svoju djecu, svoje momce
 Svoje hrabre sokoliće
 Sve Hrvate, Hrvatiće.

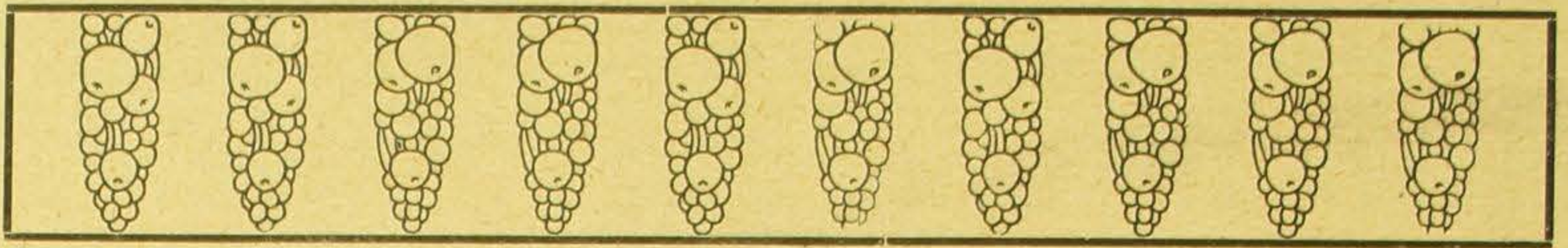
Strašna nesrića na američkom jezeru.

Na velikim američkim jezerima, koja su velika kao kakva mala mora, znade biti strahovitih oluja i nevremena, koja gotovo nadmašuju oceanske oluje. Takova jedna neobična oluja vladala je na velikim jezerima i prije nekoliko nedilja. Iz Chicaga dolazi vist, da je na jezeru Michigan zatekla oluja na otvore-

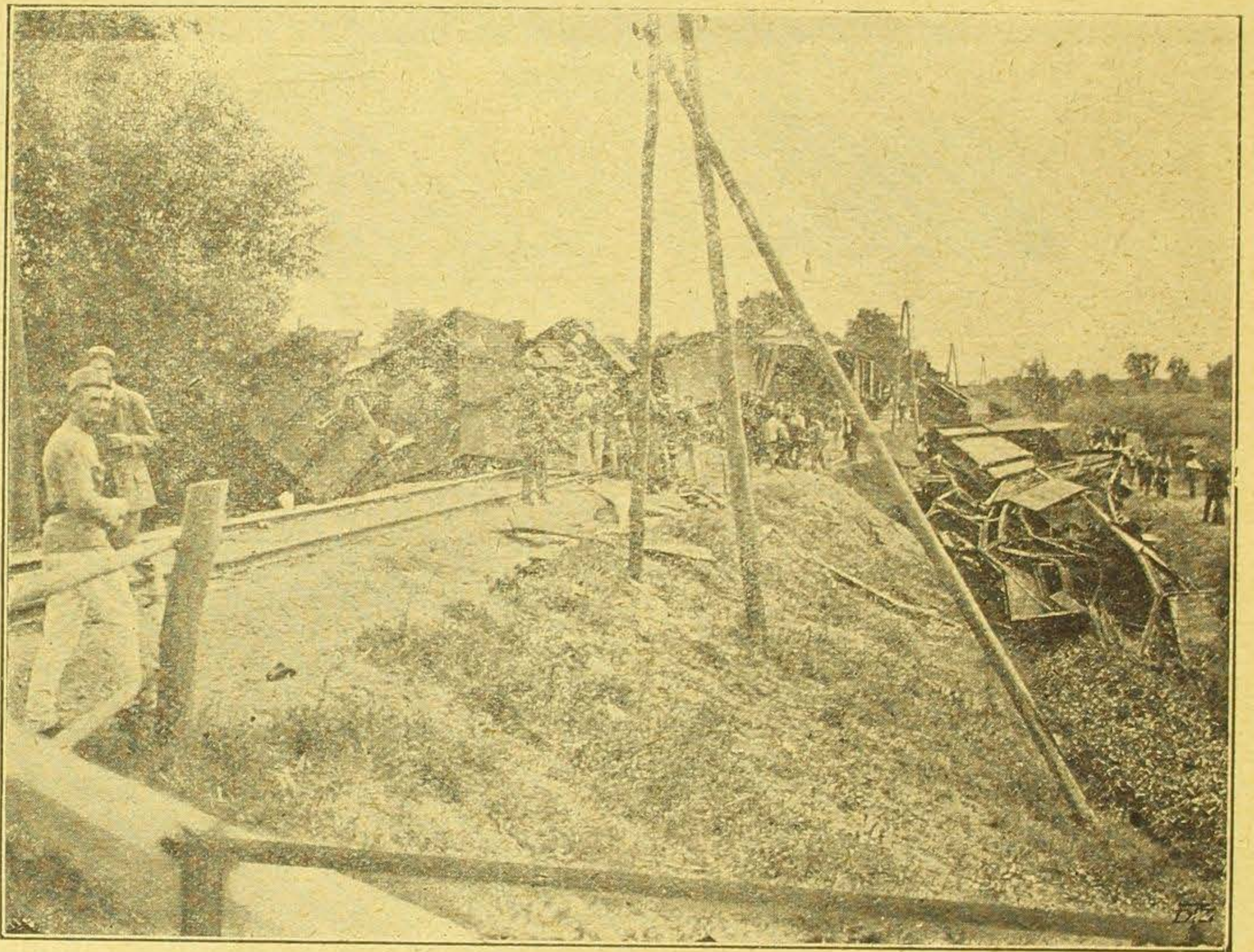
nom moru jedan školski jedrenjak sa 24 mlada mornarska učenika. Oluja je bila tako snažna i dizala je tako jake valove, da se ladja razbila a cila posada bila je prepuštena tužnoj sudbini, viseći izmedju života i smrti. Sest mrtvih mornarskih tjelesa je do sada izvučeno iz vode, a za sudbinu ostalih se još ne zna, ali bit će da su i ostali brodolomci svršili tužnom sudbinom u dubini jezera.

ooo ooo ooo

Željeznička nesrića.

Zadnjih godina se vrlo često čuje o velikim i strašnim željezničkim nesrićama, koje po katkada imaju mnogo ljudskih žrtva ali vazda su spojene sa velikim materijalnim štetama. Veliki promet koji se sada već obavlja putem željeznica tako je živahan, da se ne možemo čuditi što su se

i nesriće pomnožile, jer mnogo puta nadmaša ljudske sile onaj posao koji je oslonjen na one, koji moraju oko vlakova imati službe. Istina je, da se događa i nemara te neopreznosti, ali ovo su dosta ritki slučajevi.

U našem Nevenu u kratko smo saopćili našim čitaocima ovakovu nesriću koja se je u Subotici desila dne 6 kolovoza 1912. god.

Nesrića se je dogodila tako, da je malko pre polnoći gori spomenutog dana krenuo lagani teretni vlak od br. 953. sa Načvinske stanice u Suboticu. Zatim malo posli se krene brzi teretni vlak 975. br. te stigne prvi vlak kod gradske klaonice, natrče na njega sruši ga i izmrvi mu vagone. Tri osobe su ranjene, ali na sriću ne opasno. Ustanovljeno je, da krivac nije niko, jerbo su se oba vlaka u redovito vrime krenuli.

Prvi vlak je izgubio 4 kola kod klaonice ne primećeno. Kad je unišao na stanicu, vidili su, da fali kola, te se odma vratio, radi nji, ali prekasno, jerbo je dotle i drugi vlak stigo i na trčo nanj te se dogodi nesrića.

Naša slika pokaziva izlomljene i izvrnute vagone i kazan Priko sto radnika je žurilo se što pre doneti u red prugu da bi se mogla vožnja nastaviti.

I danaske! . . .

Spjevao: Rudolf barun Maldini Wildenhainski Sarajevo.

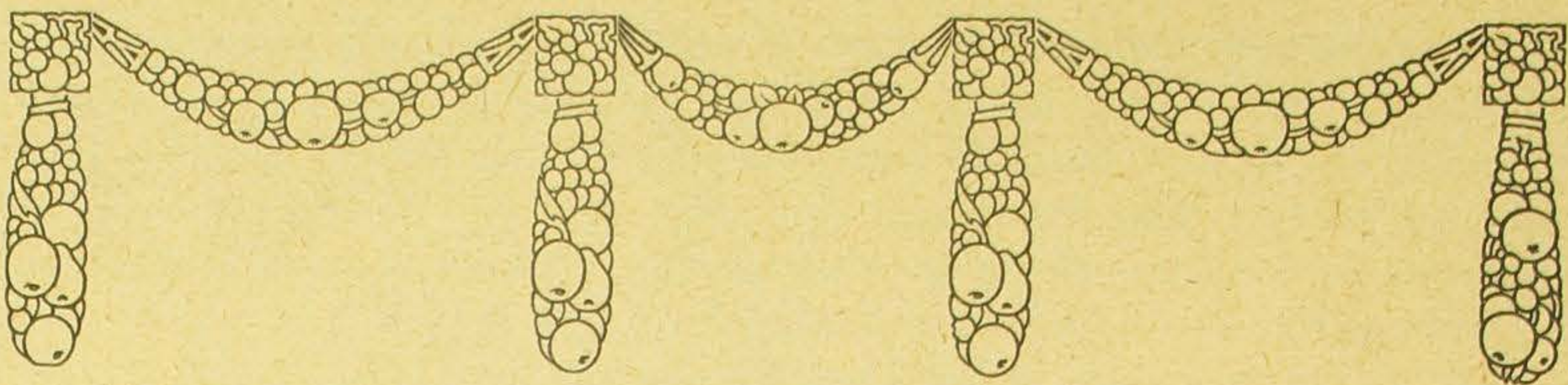
I uhvatili Ga baš kad se moljaše
 Za bližnje svoje, za dom i rod svoj mili,
 U grijeha valu što no se kupaše
 U strastima, u zlu i u svakoj sili.
 A on u svome božanskome krasu
 Ko janješce kratko u ruke im pao,
 Gledajući u tu zaludjelu masu
 Kojoj netom nadu, ljubav, vjeru dao.

I vukli Ga od Poncija do Pilata
 Književnici, Saduceji, Farizeji,
 I svačija s Njime obijali vrata
 Još židovski drugi kleti korifeji
 Buneć uokolo s'rječju punom kala:
 „Neka se razapne na srijed Golgote!“
 A svjetina glupa upored je stala
 Vikat: „Krv vrhu nas i vrh djece ote!“

I danaske mučeničtva, a i vaja
 Na tom jadnom s'vjetu podosta imade,
 Usijane glave raznijeh partaja
 Dale se na poso krst da zemlji pode;
 A svjetina glupa pripravna je oma
 Dići nož i čulu na rodjenog brata,
 Ne žaleći da se vrh svetog mu doma
 Probjeva krvca do posljednjeg sata.

zkuvh.org.rs

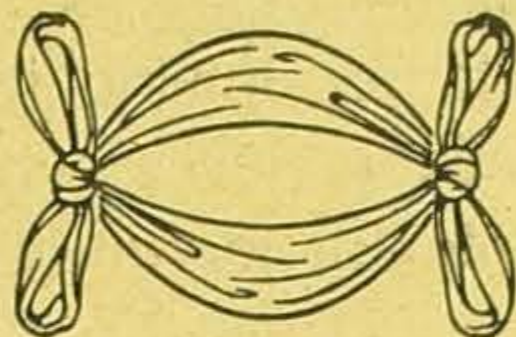
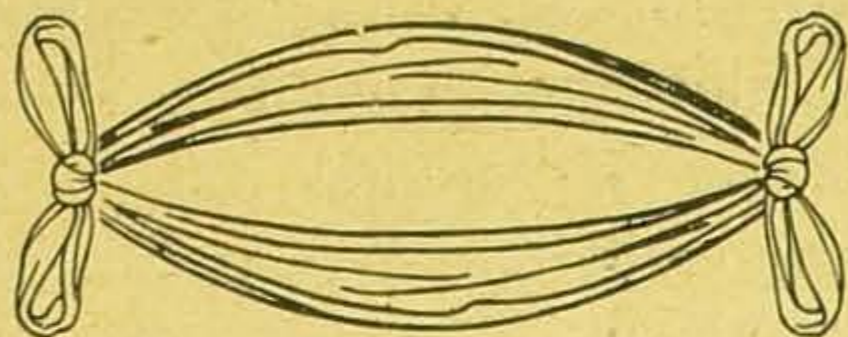
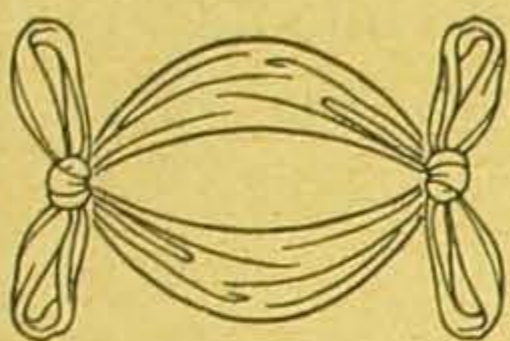
Svojoj seji.

Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski — Sarajevo.

Sejo moja, sejo mila,
 Uv'jek si mi dobra bila,
 Nauči me molit Boga
 Izkrnjega ljubiti svoga,
 Pokaza mi prva slova
 I još mnogo toga nova,
 Ali tvoj je bratac mio
 Uv'jek nješto snužden bio,
 Zatravi ga svega laka
 Vile smješak sa oblaka
 Pa ti sejo moja mila
 Sva je muka zalud bila
 Jer od tada bratac tvoj je
 Bio uv'jek čudi svoje
 Otirao tudje suze
 U najdublje sizo uze
 Tetošio bolne, jadne,
 Hranio je b'jedne, gladne,
 I pjevao ljudstvu pjesme
 Pijući iz rajske česme
 Što mu pruži ruka mila
 Hrvatica pjesme vila.

Sejo moja, sejo mila
 Uv'jek si mi dobra bila,
 Ali eto bratac tvoj je
 I sad jošte čudi svoje,
 Pa ne mari za sv'jet cio
 Pogled mu se k nebu svio,
 Gdje ga stravi svega laka
 Vile sm'ješak sa oblaka.
 I sad briše tudje suze
 U najdublje seže uze
 I tetoši bolne, jadne,
 Hrani b'jedne, bose, gladne,
 Popridiže potlačene,
 Okrepljiva uništene,
 Bodri slabe, kori jake;
 Bogatune, sebičnjake
 I sve pjeva, pjeva, pjeva
 I o drugoj seji s'njeva
 Tamo, tamo za oblaci,
 Gdje životi svi su laci,
 Gdje svi skupa sretno žive,
 I onoj se d'jevi dive.

Hrvatska Zemaljska Banka Podružnica u Subotici.*)

U Subotici vrh sadašnje pijace s ribom, uzrebar „velikom banku“ stoji već od više godina jedna lipa dvokatnica i gleda duž sadašnje pijace od zelja. Na pročelju joj se ovih dana ukazala velika tabla i na njoj natpis: „Hrvatska Zemaljska Banka Podružnica u Subotici“.

Ovaj natpis znači nov život u narodu bunjevačkom. Dosada su se Bunjevci uzdržali o svojim silama: radili su ko mrav, čuvali, štedili te su kroz sto godina — kako veli jedan dobar poznavaoč stanja našega u Subotici — kroz sto godina tako sačuvali očevinu, da ni stopa bunjevačke zemlje nije prišlo u tugje ruke. No to su samo Subotičani tako osvitali lice. Po selima — većinom — izgubili su Bunjevci i Šokci mnogo i mnogo ...

„Hrvatska Zemaljska Banka“, kojoj je dosadanja bunjevačka „zemljodilska štediona“ podružnicom počerkom postala pritvoriti će — mislim — za kratko sadašnje prilike.

Šta će pritvoriti?

1. Sa jeftinim zajmovima izbaviće kako Subočane, tako i seljane iz šaka derikožah lihvara.

2. Sotim će, kao sa najčvršćom svezom ujediniti narod i učvrstiti slogu i osićaj zajednički.

3. Osposobiće naš narod, da ne samo sačuva i zadrži, što je dosada imao, nego da uz to i više steče. A bogat narod — po mojemu mnenju — lakše će se iskopeljati ispod tereta, koji ga zagušuje.

4. Širiti će se narodna svist, narodni ponos, pa će se sotim umanjiti broj kukavnih odpadnika, što su se otugjili, odrodili.

5. Širiti će se narodna knjiga, narodna kultura. Teško blagu koje o tugjim ogrizinama živi. Teško narodu, koji mora mrvicama tugje kulture da se hrani i u tugje oderke da se odiva.

6. Šta će još ona pojava učiniti to ćemo — ako nas Bog poživi — posli viditi.

Kogod će reći: E, kako će „taj bank“ to učiniti, kad ni naš bunjevački nije mogao to da ostvari?

Evo ovako:

Naša dosadanja bunjevačka banka bila je sama i morala je raditi s

*) Ovaj članak je izišao u 43. broju 1912. god. Naših Novina u Subotici.

malim silama, s malim novcom. Nije zato, da u Bunjevaca nebi bilo novaca, bilo je, doteklo je od njih mnogima čivutima, dotiče i danas sila bunjevačkog novca svima bankama u Subotici, al „bunjevačkom banku nije doteklo, jer mnogi nisu imali povirenja u skromnome zavodu.

Danas te bojazni nesmiije biti. Hrvatska Zemaljska Banka je kao jedna odeblja grana jednog jakog drevnog, zdravoga hrasta; a taj hrast je „Živnostenská Banka.“ To je u svoj vladavini — Austriji i Ugarskoj — iza austrougarske banke najači novčani zavod. Koren joj i stablo u Češkoj. Novca, fonda ima toliko, da se niko nema bojati da će mu novac, što ga u nju uloži — propasti. Što više : u njoj je novac na sigurnijem misto, nego u samima bangama, stotinjarkama, hiljadarkama, što ih austrougarska izdaje i što mi u gotov novac primamo. Jer „bange“, desetice, stotinjače, pa i hiljadarke lako mogu izgubiti veliki dio vridnosti, jel i svu vridnost, kako su „Koštove bange“ izgubile u slučaju, kad bi austrougarska, propala ili poražena bila, a „Živnostenskoj banci“, jerbo je ona više privatan, nezavisan zavod, još ni u tom slučaju neće propast novac, jer će njeni papiri i tada imati potpunu vridnost.

Šta je dužnost svih Bunjevaca-Šokaca-Hrvata napram ovome novčanom zavodu?

Dužnost je, da se u svojim novčanim poslovima jedino na nju obrate.

Dužnost im je, da svoj zaštedjeni i suvišni novac u nju ulože, da zajmove iz nje vade. Ne zato, da bi ova banka na to spala, nego zato što smo mi spali na nju. Ona kako je dosada mogla obstojati i steći tako bi i odsada brez nas mogla, al ona nas hoće da podigne, ne samo u gospodarstvenom, nego i u narodnome životu.

Ako dakle hoćemo, da nam uloženi novac na sigurnom mistu bude nosimo ga u Hrvatsku Zemaljsku Banku; ako hoćemo jeftina zajma tražimo u Hrvatske Zemaljske Banke; ako hoćemo, da naš narod napreduje, skupimo se oko ovog ognjišta, gdi ćemo se i ogrijati i okripiti pa i do moći se do svega, što nas pripada.

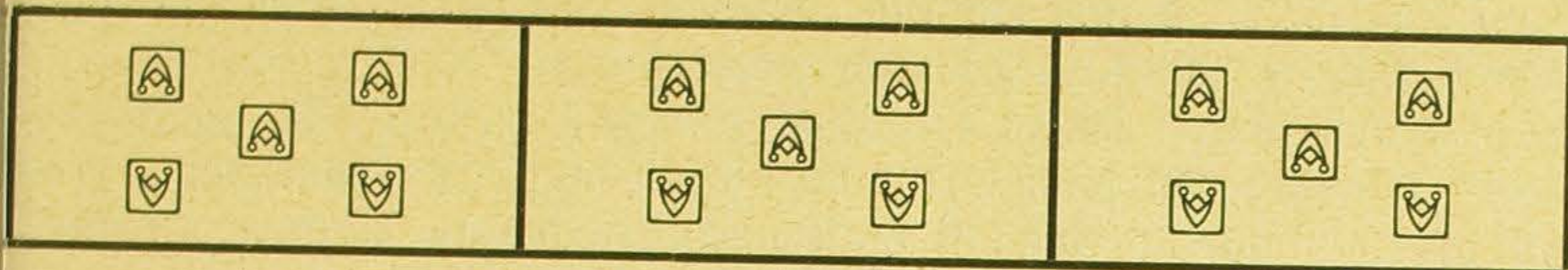
Ja mirne duše priporučujem ovu banku svima Bunjencima-Šokcima-Hrvatima; ne samo priporučam, već izjavljujem, da je dužnost sviju nas oko nje se okupljati.

Na okup dakle svi: i Subotičani i seljani i Medjumurci, svi se obraćajte u svim novčanim poslovima „Hvatskoj Zemaljskoj Banci.“

Ako bi gdigod što da utemeljite, ako ima u selu zemlje za prodaju pa bi kupili, javite se njoj, nećete se privariti.

Još jednu dužnost hoću da ispunim : u ime naroda najtopliju hvalu izkazujem svim onim muževima, koji su se trudili, da nas do ove sreće domognu.

Blaž Raić, plebanoš.

RODJENI KRALJ.

(Pouka za mladež, ali i odrasli mogu ju prihvatiti.)

Tko zapovida u kući? Valja da otac. Tko li zapovida u Domo-
vini? Jelte da kralj.

Al tko je taj, — tko na nebu i na zemlji svačemu i svakomu
zapovida? To je gospodin Bog, Stvoritelj i Gospodar svita.

Kada je Gospodin i kralj neba i zemlje stvarao čovika, gledao
je na sama sebe, te je čovika na svoju sliku i priliku stvorio — za
kralja i gospodara. I ti sinko, i ti brate stvoren si da gospoduješ
i kraljuješ.

No gdi ti je kraljevina, nad kojom imaš gospodovat? Gdi li
ti stanuju podanici, koji su ti se dužni pokoravat?

Čovikova je kraljevina cili okrug zemlje.

Čovik prikopa il priore zemljino grumenje (busenje), posije u
nju sime, posadi voćnu il drugu koju razsadu — te rekne: ti zemljo
rodit ćeš mi pšenicom, ražom, ječmom il kukuruzom — i donet ćeš
mi zelenja i voća. Čovik sagradi (napravi) ladju, te rekne riki ili
noru; nosi mi ladju lipo na svoji ledji.

Čovik izmisli i sastavi leteći stroj, te rekne zraku (aeru): nosi
me u visinu priko tornja i priko morja, kao što nosiš pticu. Čovik
se ukopa u dublinu zemlje, te rekne: Ti zemljo, dati ćeš mi svoje
zlato, srebro, bakar i željezo (gvoždje); a zemlja mu dade to svoje
plago. Čovik uhvati kravu, pa ju sveže i usiluje, da mu dade slatko
mniko svoje; upregne il osedla konja, te evo konj ga lipo nosi i
narno mu kola vuče. Čovik još i šumsku zvirad, strahovitog lava,
il krvoločnog tigra (risa) upitomi tako, da mu na zapovid skaču,
kao pitomi pas.

Više ću reći: čovik i strašne prirodne sile, grmećeg vitra, bućnu
baru i sivajuću munju usiluje, da mu služe.

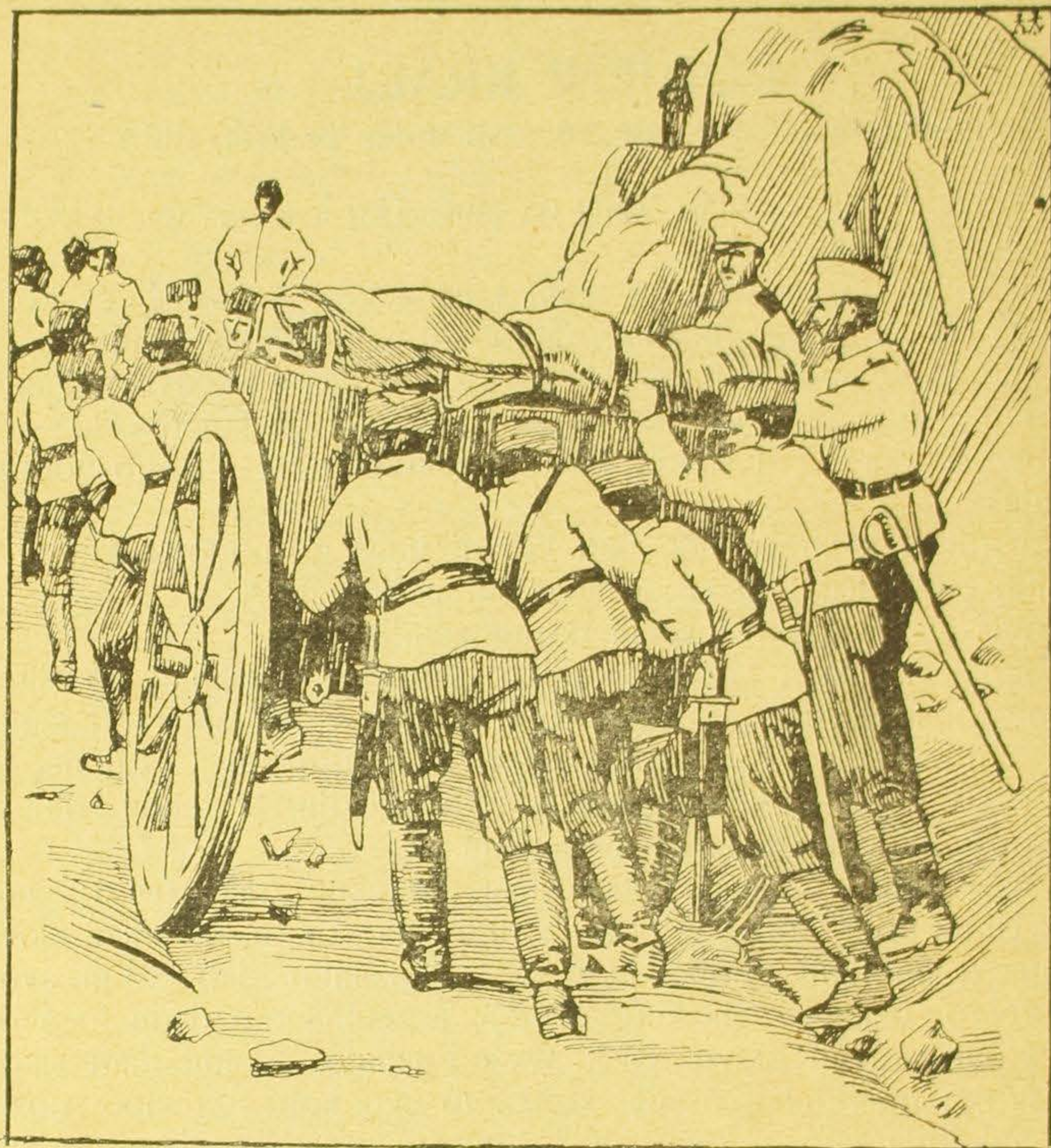
Jurećeg vitra upotribi da mu mlinove i brodove (ladje) tira;
baru i munju pak, da mu strojeve i željeznice kreće i goni.

Nije li dakle čovik pravi kralj i gospodar?

A zašto je čovik tako velik i jak gospodar? Jedino zato, jer

je prilika Božja, te ima Bogom darovanu pamet. Pamet je nad vitrom, parom, munjom i lavom jača sila.

Lavova tilesna jakost i hitrina, mlogo je jača od čovikove jakosti i brzine; ali pamet iznadje pušku, te njezino tane obali lava. Silu pare i munje ni hiljadu ljudi nezna nadjačati, ali čovičja pamet

SRPSKO TOPNIŠTVO PRILAZI TURSKU GRANICU.

iznadje stroj, s kojim se prid ine strojeve znade upreći para i munja, pa timi strahovitimi silami — i jedno pametno dite znade zapovidati i ravnati.

Indi je čovik po svojoj pameti gospodar zemlje. No šta bi mu vridilo to njegovo gospodstvo, ako bi i svagdi zapovidao, a u vlastitoj kući kad bi bio sluga, koji mora po tudjoj komandi igrati?

Pravi gospodar i pravi kralj je u prvom redu u svojoj kući gospodar i zapovijedajući kralj.

A čovikova kuća je ponajprvo — njegovo vlastito tilo.

Na tilu šta stoji najviše? Zar ne — glava? *Tamo u glavi, kao u kakom kraljskom gradu stanuje pamet, gospodar i kralj ciloga čovika.*

A tome — pametkralju, sluge i podložnici tko su?

Sluge pameti su u prvom redu: oči, uši, jezik i nos. Oku valja gledat, uhu slušat, jeziku — gdi razgovarat, gdi pak štitit valja, a nos mirisati (njušit) ima.

Druge sluge su pametkralju ruke i noge; kojima onda — i tako valja dilovat i kretat se (micati) kada i kako pamet zapovida. Svaka ruka još posebice ima pet radnika, prste. Ovima — gdi pojedince, gdi dvojački, gdi pak sveukupce valja na dilo stati, kako to pamet uzzapovida.

No nemoj misliti da taj pametkralj nema i više podanika; ima ji dobrim više, samo što su to nevidljive sluge.

Glavni ministar ili državni tajnik (sekretar) je u pametkralja: volja. Kada na primer — pamet zapovida nogama: stupaj (kreni se). Volja odmah brzojavi nogama zapovid pameti, a na to se kosti i žile počmu gibati, a noge koracati. Ostale nevidljive sluge su u pameti: pamtenje i scinenje, (mašta). Pamtenje na zapovid pameti dovede iz svog skladišta ono, što je čovik jučer, ili prije nedilju dana, dapače i godinu dana, te i više vrimena prije vidio, čuo, govorio i činio. A scinba (mašta), to ti je opet pravi coprinjak (bűvészt), koji na zapovid pameti svakovrstne stvari pridočuje čovikovoju duši; — na primer — liti leda i saoničkog puta, a zimi — zelenih livada, Mašta je toliki stostruki majstor, da na zapovidi pameti još i sliku priminuvših (pokojnih) drugova prid oči donaša.

Napokon pamet ima i u srcu nevidljivih podanika; a to su raznovrstne sklonosti (nagnuća); osićaji, želje i požude. Ovo su najpakostnije sluge pamet kralja; s kojima vladajući pametkralj najviše nevolje ima.

Glasoviti, učeni i pobožni redovnik Taulero, jednoć se u razgovor pustio s jednim pastrom u polju:

„Šta si ti?“ — pitao je pastira. — „Ja sam kralj!“ odgovorio mu je upitani. „A gdi ti je kraljestvo?“ „Evo u srcu!“ „A tko su ti podanici?“ „Podanici su mi sklonosti srca: požude i strasti. Nad njimi ja vladam,“

Bog bi dao! — pomisli pobožni redovnik — da što više takih kraljeva bude na svitu, kojih nad željama srca vladat znaju.

Prava je istina, da pakosne stanovnike požudnoga srca u red držati gorostasna (orijaška) je zadaća. Tomu ćeš se i sam još dositi.

Ele sad, šta je kraljev posao?

Mudro zapovidat, mudro upravljati svoje podanike, — jes kraljev posao. — Isto to je posao i pameti — kao kralja: mudro mu valja ravnati sa očima, ušima, jezikom, rukama i nogama; jednom ričjom nad svima vidljivim i nevidljivim podanicima. Ona kralj, kojem se podanici ne pokoravaju, samo je sinja, sinja kraljeva. Tako i pametkralj je kukavan momak, ako nezna zapovidati svojim slugama, koji samo jednu dužnost imaju: poslušnim biti njihovom pametkralju. Jednom ričjom: *pamet je rodjeni kralj*, koji treba da gospoduje nad okrugom zemlje i svojom kućom.

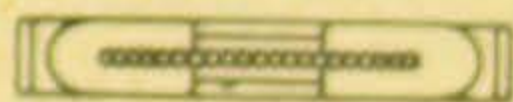
Zašto treba da pamet vlada, a drugo sve da se pokorava — podlaže? — Zato, jer je jedino ona mudra, jedino ona zna zapovidati. Šta ti znade mali prst? Ništa! Šta li ti znade ruka? Ništa! A brez mudra gospodara i zapovidnika ne dade se propivati ni usrićiti. Zabiliži indi dobro to: *jedino je pamet gospodar i kralj, sve ostalo u čoviku podanik je i sluga pametkralja.*

Ditetu — doduše — zapovidaju i roditelji i učitelji. A zašto? Zato, što je pamet ditinja još malena, ter ista malena — slaba — dičja pamet još nezna dobro upravljati svoje podanike: indi slabana dičja pamet dobiva pomoći od očeve, materine i učiteljeve veće pameti. A ocu, materi, učitelju, te i svakom čoviku Bog zapovida. — *Zašto? Zato, što je na spram Boga i najmudriji čovik neukodite, te svaki samo s Božjom pomoćom znade mudro ravnati sa podanici svojeg doma.*

A kako si ti sinko i brate sa svojim kraljevanjem?

Najlakše je rukama i nogama zapovidati. Umiješ li se barem u to lahko zapovidanje? Ako znaš u crkvi na miru klečati ili stojati; ako pod naukom, na primer — u škuli, ili gdi se kakí valjan nauk pridaje, na miru znaš siditi, tako, da ti se ruke, noge, ne migole, jezik i oči miruju a uši slušaju: onda se već štogod umiješ u znanost kraljska zapovidanja.

Tko ni u crkvi nezna mirovati, a u školi ili učilištu nepristance se razmeće i razgovara; taj nije došao još do abecije kraljevanja, još se ne razumiva u kraljsku umitnost zapovidanja. K.

LAŽ.

**Jedan gluv je čuo,
Kad je nim govorio,
Da je slip vidio,
Kad je šepav bježo.**

Daklem nije to laž, kad kogod to tvrdi, da gluv čuje, a slip da vidi, o jest, ovo je laž, ali nevina, jerbo se ovde laž odmah uvidi i vako ošteten nitko ne bude. Mnogo su opasnije te laži po kojima se ne vidi odma cilj, i proti ovi laža ne mož čovik nikad biti dosta oprezan.

Žalovito je, ali u današnji dani se mlogi ovakoj laži priključe, kada se o važni poslovima radi, i to samo zato, da sotim zavedu, i onda da što veću korist imade od tog. Upravo smo se razljutili, kada smo nedavno ovo cipali, da di ko upotrebi vaku laž i to samo zato, da svoje prodajeće stvari samo što laglje može da obisi lako virnim ljudima na vrat, o sumiti hoće sotim jedno taku usp ehovitu, staru i bripoznatu kućnu stvar, koju već od mlogo godina svi dobro poznamo. Naime već od prošle stote je poznamo i pouzdana je to tvar, kojoj poklem je zaista od mlogo nevolja dobra a nuz to i eftina, po svemu svitu ima kupca. koju stanovito upotribljavaju i bez nje bitl nemogu.

Ovu tako pristalo, i pripoznatu kućnu tvar i vi čitaoci dobro poznate taj stari i izknšani Fellerov Elza-fluid koje ga je tvorac Feller V. Jenő likar u Stubici br. 84. (Zagreb žup.)

Tko je ma kad upotrebio ovaj stari i proglašeni Feller-od Elsa-Fluid, taj neće zanemarit da poznanicima ga ne priporuči i tomu se mož za hvaliti, da danas neć nnma tog sela gdi Feller-ov Elsa-Fluid nije poznat.

Zloba i lakumost već i nato je navela gdi kojeg covjeka, da Feller-ov Elsa-Fluid-a proglašeno i glasovito ime na svoju korist u potrebi, i to tako, da je u jednolike bočice nalijo jedeoliku tvar, jednolikom artiam omota, i jednolike upute da i što je naj važni je jednoliko ima da svojoj patvorenoj stvari. Istina da zakom štill imena zatoje Feller V. Jenő tvrdka i bilježila više imena podzaštitu. Ali što vridi to kad ima mlogo nalični imena, i to naprimer: „Elsa“ riči nalikuje „Gelsa“, „Ella“ „Stella“. Daklem moželi prominit „Galvator“ sa „Salvator“? Jovako gdi ko ima laki poso jel svojoj stvari da tako ime slično pravomu, i onda još natoliko je brezobrazan, da izda oparku, da se čuvaju od patvoreni stvari.

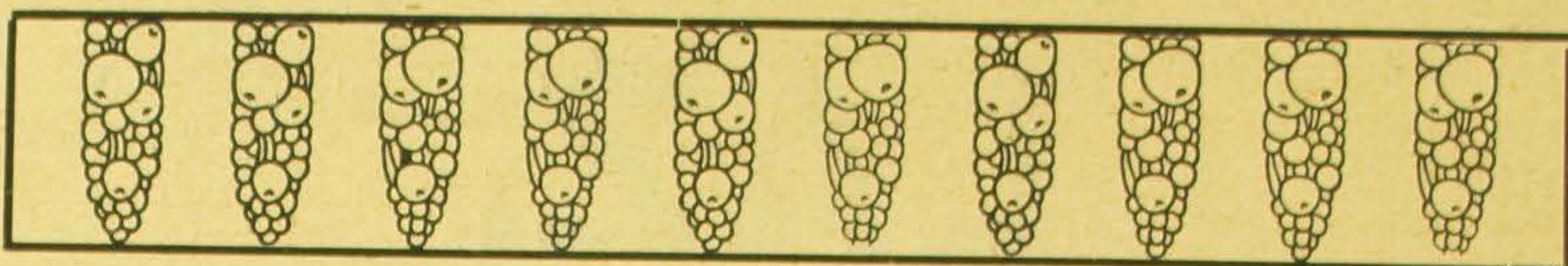
Ovome apominje na onog mnčuljka koji je u tugjem džepu tražio i kad suga ositli on biž i da se ne situ da je on okreni vikati: Ufatite tata! U jednom anevnikom smo ne davno čitali, ea je neki nov fluid dnno u promet nu istam upozorina da se čuvamo od patvoreni stvari. Još i natolikoje kuražan, da je to smijo izreći, da je njegov Fluid pravi a drugi ostali on patroveni. A njegov Fluid nuz Fellerov taki je mlad, da ga nitko nine pozna. So tako glasi ko kad bi jedan mlađić to reko, da se om već onda sigro u pravu kad mu čiča još nije aijo oni rvigjen.

Žalosno je ali araki lažl dosta puti mož čut, i ponjuva mlogo puta se i privarit. Zato držniv za dužnost da naše čitavce na vake laži u pozorime da je jedino pravi samo Felerov Elsa-Fluid što samo kod Feller V. Jenő ljikara u Stubici br. 84. (žup. Zagreb) mož dobit.

Fellerov Elsa-Fluid toje od svačeg priki lik i zaoto je zdrav omiljen, daklem možemo li se čuditi a koga na toliko imitiraju. Samo dobre stvari koje se velikom prometu mogu radovat te su običj imitirat i to sve samo o tom znači da je jedino samo Fellerov Elsa-Fluid prav. Koje na svoje stvari zahvalne listove dobijo i te listove hoće očituje, taj nek podpun i točan naslov dađe. Jel kako može biti jedan Emil dr., Joso dr., Mirko dr., Adolf dr., Karol učitelj, Ivan postolar i. t. d. to nisu naslovi tosu samo imena. Istiniti zahvalni listovi su naprimer ovo: Štov. g. Feller V. ljekar Štubica. Ovo piše Dr. Neugebauer iz Beča. Naši prijatelji su priporučili Elsa-Fluid jednom od 83 godine čoviku kojem su mišice oslabile natoliko da ići nije mogo. I zaista uspilomu na toliku da posle upotrebjuvanja mogo je ići.

Dr. Schmidt R. iz Pittena ovako piše: Svašim Elsa-Fluidom sjajne sam uspjehe dostigo i monagima sam ga priporučio. U ovih zahvalni listovim mož naći točan naslov onima koju su Feller V. Jenő Štubica 84 (žup Zagreb) pisali. Na hil ade su taki listovi koji pišn o Fellerovom Elsa-Fluidu. U svakome listu tamo e pisca točan naslov.

Ovako triba da protupa onaj koji zna, da pravo kaže, Opetvjemo daklem još jedared, da pravi je samo Fellerov Elsa-Fluid i tko bi se rad osvidočit taj neka piše upravo i vi-ključeno **Feller V. Jenő** likar **Stubica 84.** (Zágráb m.)

RAT NA BALKANU.

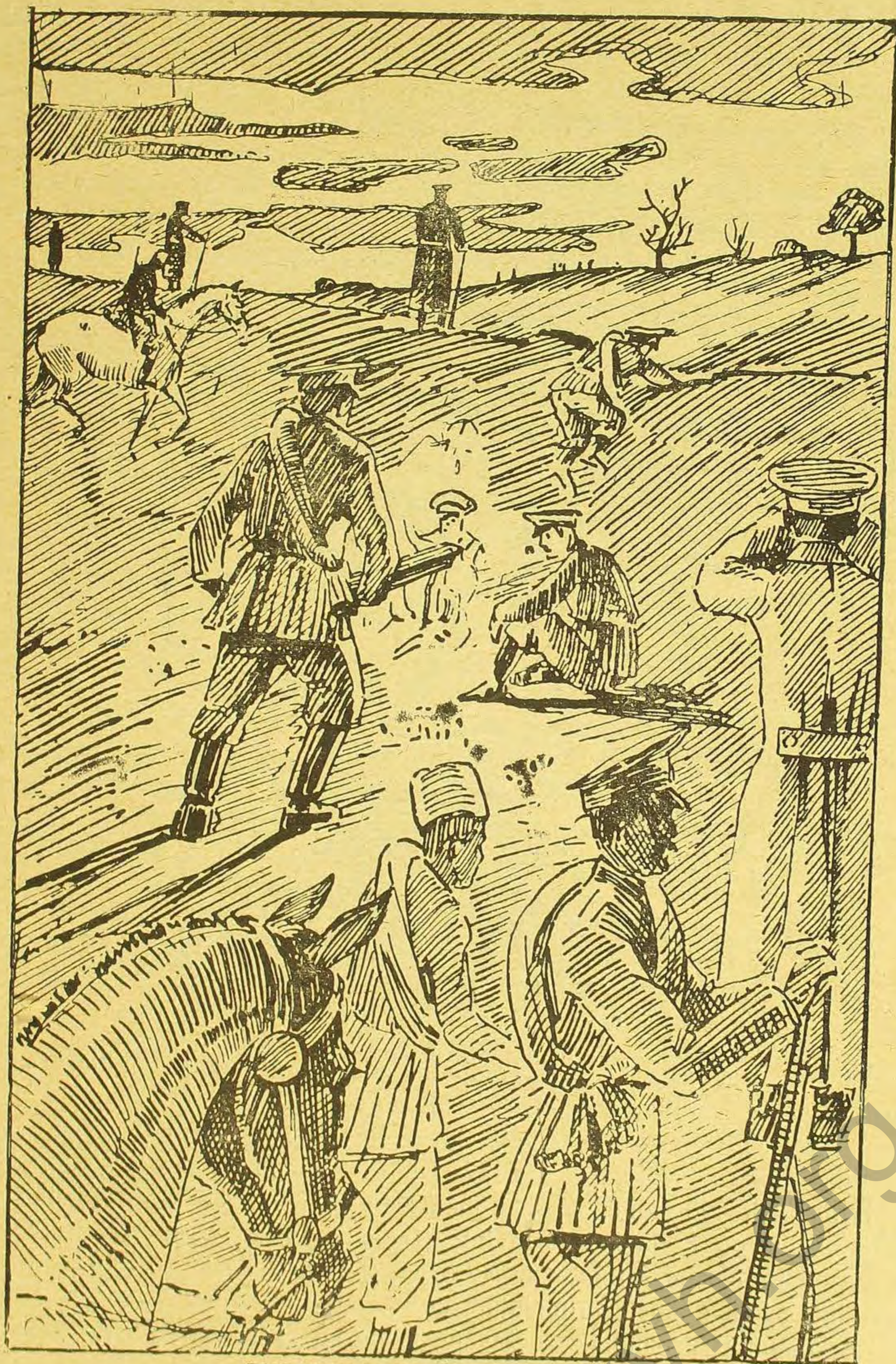
Napisao : JOSO PRČIĆ.

Već polovicom miseca rujna danomice su donášale novine visti, da se svi balkanski narodi naoružavaju, da se s velikom brzinom približaje koncu ona sprema, kojoj je cilj zadati smrtni udarac trulom turskom carstvu. Koliko je Srbija od doba anexije Bosne nabavila topova, kako se je ojačala i usavršila bugarska vojska, šta je Turska dostigla sa onim silnim nimačkim oficirima, koji su već odavna u njezinoj službi, kolika je silna municija dovežena na Balkan — na ova pitanja danas niko ne može dati odgovora. Šta se tu sprema, to je evropska štampa sumnjala i nagadjala: Srbija će Novi Pazar, Austrija joj neće dati, Crna Gora će u Solun, Rusija će podupirat, Engleska će spričavat, Grčka će da oslobodi svoje sinove i tako dalje . . . Danas je ovo pitanje jasno: četiri balkanske države — četiri kralja — složiše se pod zastavom jednog cilja: satrti svojeg petstogodišnjeg dušmana.

Poblži povod je ratu način vladanja i uprave u Turskoj, koja je raji teško brime. Ne prodje godina bez ustanka, dan bez okršaja izmedju turskih vojnika i narodnih ustaša ili gradjana susjednih država. (Na ovo se odnosi naš članak na 71. strani, koji je štampan, kada se o ratu još ni znalo nije). Ustavna sloboda je turskim podanicima berlinskim ugovorom zajamčena, ali se ne daje, harač paše беру, ali škole negradu, uprava je novija, ali gora od stare, čovičji život nema baš veliku sigurnost, tim više nekažnjene kradje i razbojništva. Turska se doduše trudi, da uvede u svojoj državi evropski red, ali Turci ostaju — Turci, oni zato još uvik priznaju samo jednog sveca Mohameda i samo jednu pravdu — u sablji. Velika mrlja sramote ostati će dugo neizbrisiva na licu velikih vlasti, koje nisu htile spričiti ovo grozno krvoproliće jedino zbog nesporazuma, kako bi se dilile.

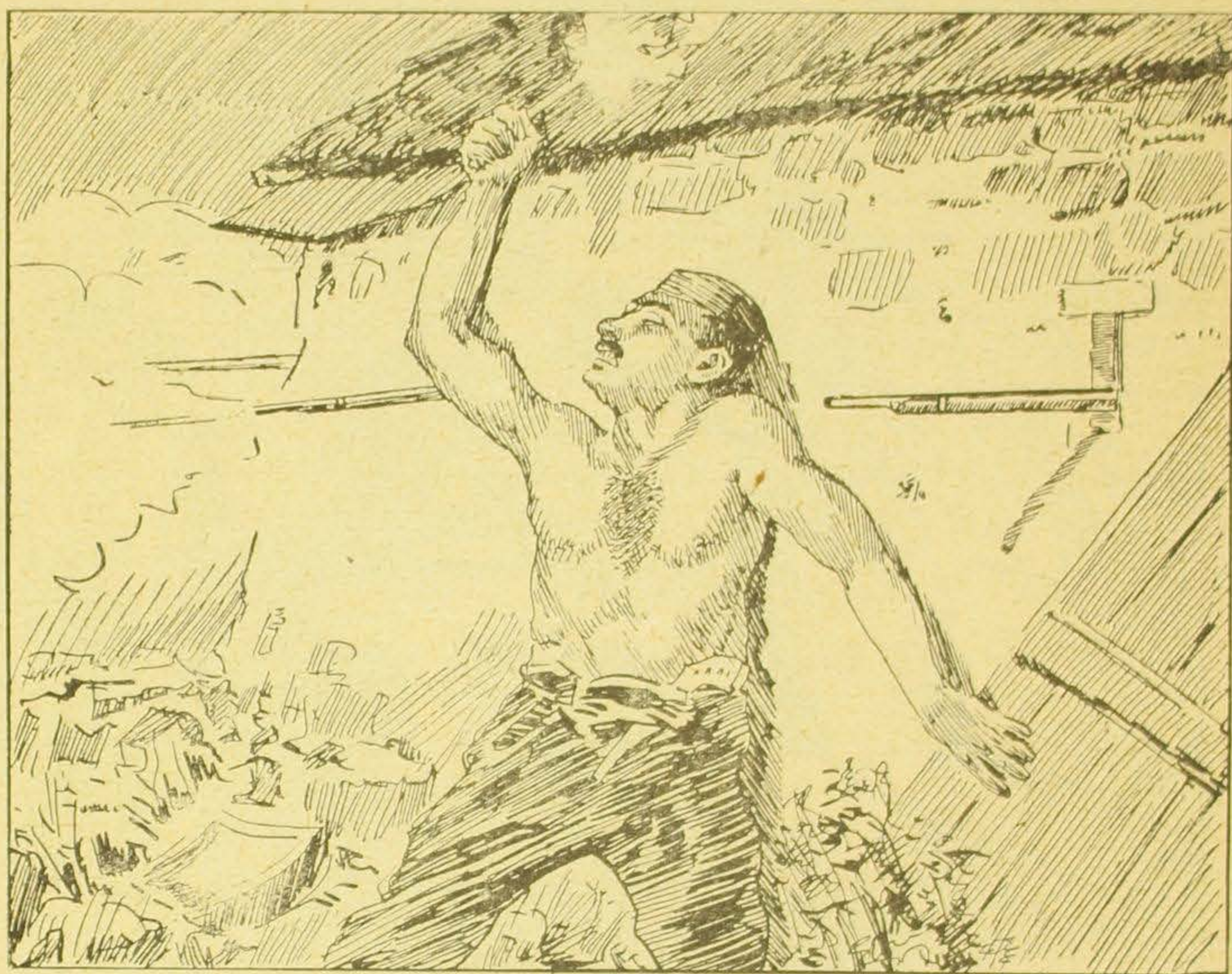
U Srbiji su se pod oružje stavili ne samo aktivni i pričuvni vojnici, nego djaci, klerici, čak i starci, da bi izstavili jednu vojsku od 200.000*) momaka, pa makar i neimo svaki uniformu, samo nek je puška na ramenu. Hrana i municija za ovu vojsku tako je velika, da nije dosta konja u čita-

*) Navadjani brojevi nisu točni, jer se mogu ustanoviti samo po prilici.

BUGARSKÉ STRAŽE NA GRANICI.

voj Srbiji — a ko je imo, sve je dao — nego uprezaju krave i volove u teretna vojnička kola. Nema tamo jednog čovika, koji ne bi ositio kaki gubitak iz ovog rata, ali se sve svesrdno daje, jer je to rat čitavog srpskog naroda, od kojeg može da ovisi i budućnost Srbije. Koliki novac žrtvuje ta mala država, koja danas raspolaže sa 500 topova, ne govoreći o drugim ratnim spremama. Tri srpske vojske idu priko stare Srbije na Turčina i sa neopisivim junaštvom osvajaju sve stare srpske gradove. U Skoplju već ni traga ni glasa Turskoj. Tamo se je već svečano uvezao kralj Petar, dok je

Crnogorski junak sa svojom košuljom potpaljiva tursku karaulu.

njegova vojska zauzela već međjutim gradove Prizren i Prilip. Četvrta srpska vojska uputila se na zapad u pomoć Crnoj Gori.

Crna Gora je takodjer dokazala, da je i danas dostojna slave svoje prošlosti. Njezina vojska — po prilici 50.000 momaka — bez sumnje je najzanimljivija od svijuh. Po starom načinu milicije kod nje je vojnik svaki zdrav čovik od 16 pa do 70 godina. Tamo je svako vojnik ne od moranja, nego od zanimanja. Crnogorac sve svoje slobodno vreme provadja u oružju, čuvajući svoju granicu, priredjujući unosne izlete u Tursku, okršaji, omanje bitke kod njih se danomice dešavaju, te na taj način sadašnji rat ne znači

za njih ukinuće dosadašnjeg društvenog i gospodarskog reda, nego naprotivo njihovo najmilije zanimanje sad će da dobije svoje polje. Imadu za taj posao novih topova i kako se govori dosta novaca.

Oni su potukli sve turske trupe i zauzeli sve utvrde od njihove zemlje kod Podgorice do Skadra, pa sada jurišaju na ovaj, po njima potpuno opkoljeni grad i već sigurno da će za koji dan u njihovoj vlasti biti.

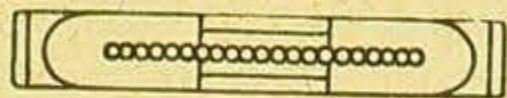
Najviše jada će dati Turskoj Bugarska. Njezinih do 300.000 dobro naoružanih i opskrbljenih vojnika sa 700 topova odlučiti će balkanski ustanak i to još valda prije nego što bi turčin svoje horde iz Male Azije doneo. Bugarska vojska bježe već u blizini Carigrada. Ona je sa nepojmljivom istrajnošću stupala od dana do dana naprid i gonila prid sobom tursku vojsku. Velikih bitaka je imala kod Kirk-Kilisse, Lüle-Burgasa, Eski-Babe i Čorlu-a. Ni jedared se nije dala smesti na svome putu, nego je svaku bitku kao pobjednica dovršila. Sada je već zauzela i zadnju utvrdu prid Carigradom: Čataldžu. Turska vojska rasprštena, u neredu biži u Carigrad.

Na moru (Egejsko more) ima Turska jakog i sa najnovijim ratnim ladjama i torpedima naoružanog neprijatelja u Grčkoj. Pored toga što može naškoditi turskoj dosta slaboj mornarici, može takodjer spričati transport turaka iz Male Azije.

Ali Grci su i na suhom započeli ratovanje i to sa istim uspihom kao njihovi saveznici te su pobjedonosno stigli u Solun.

Pobjede balkanskih saveznih država zapanjile su čitav svijet, a po najviše evropske velesile, koje su držale da će Turska strti svoje protivnike, pri početku rata su velesile naglasivale, da neće dozvoliti nikakvu prominu na Balkanu, a sada pokunjeno priznaju, da će odustati od ovog zahtiva t. j. priznaju da će sve četiri države dobiti po jedno parče turske zemlje. Ostaje još zagonetka šta će biti s Carigradom?

Našom članku smo priključili slika koje se nalaze na 84., 89. i 90. strani a pridočuju nam prizore sa ratišta.

Lasti.

Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski — Sarajevo.

Kad si pošla lasto mila
U neznani, tudji kraj,
Zar na jugu hitrokrila
Cvjeta tebi ljepši raj?

„Ah, ta tu će zima banut
Dunuti će hladni sn'jeg,
Pa će sve puteljke zasut
Rodna polja dol i br'jeg.

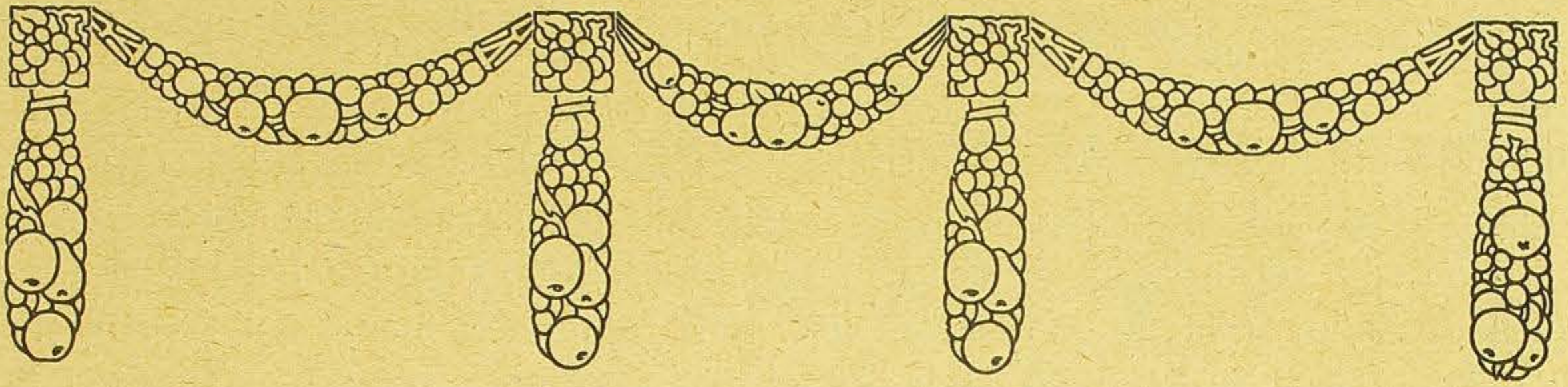
A sudbina bi mi bila
Na rodjenoj grudi mr'jet,
Pa me zato Višnja sila
U daleki šalje sv'jet.“

Leti, leti lasto mila
U neznani, tudji kraj,
Al se vrati k nama čila
Kada sine bajni maj,

Ovako mi to rabimo!

I mi smo kušali sad ovo, sad ono, a tako i drugi kušaju sve dotleg, dok dosta izkuštva o čemu ne na kupe. A sada smo se mauili svega toga. A i štabi vridilo? Jel uvidjeno je, da Felerove Elsa tvari ne mož nitko pobjediti, i zato samo te držimo u kući, i ni nam je od tog doba pokvaren stomak, ne po-drigiva nam se, ne gadi nam se, nema grčeva, a nismo ni umoreni, nema glavobolje od kako po-znamo i upotrebljavamo Felerovu Rabarbara Elsa pur-gacin. Tko na dalje nebi volio biti zamuknut, dunjav, tko nebi volio kašljati, a lako dihati nek upotreb-ljava Felerov Elsa-Fluid. 12 mali, 6 veliki, jel 2 špecialne boce dobiva za 5 kruna franko. 36 mali, 18 veliki, jel 6 špecialni za 12 kruna i 40 filira 48 mali, 24 veliki, jel 8 špecialni za 16 kruna. — Pazimo na patvorenje i samo prave tvari kupujmo kod FELLER V. JENŐ gyógyszerész Stubica 84. szám (Zágrábmegye).

Čika Mika Bokter.

(Crtica iz prošlosti Šokaca.)

Bio vam je on čovik priturio već i 60-u priko glave, siroma još od kako je sam sebe upozno. No uvijek zdrav i krepak baš čelična zdravlja, a ne briga do pasje vere, e pa kudće snjim da ne obisi odma prosjačku torbu o ledja, predadu mu službu seoskog „boktera“. Buduć je didak Fila bio ostario, i pao snogu te ni mogao službi za dosta učiniti, to su ga stoga razloga u penziju metnili, u onu kuću što je u kraj sela. Čika Mika bokter je tu službu revno vršio, na koliko se to od njeg zahtivalo. A znate cili bi mu posao bio priko noći na svaki sat iz duvat onoliko koliko je sati. Čika Mika bokter bio je svakom poznat kao stara krajcara, pa još sad od kako je bokter, kada on idje sokakom već su ga i psi upoznali, jer za laje li ker onako iza sna na njeg, ali čim opazi daje to čika Mika, onda se odma po vuče u svoje skrovište. Nije kraj njeg mogao proć niko, pa ma da je tavno kao u rogu, a da ga on ne spazi, baš je imao mačji vid. On je znao za sve tajne njegovog sela. Nise mogao njegovom oku ukrast a daga on spazio nije. Akosi rad štogod novog znat, samo zapitaj seoskog boktera on će ti već kazat, ono štoga budeš pitao, on je bio glavna centrala svi seoski novosti. Jedne noći udari kiša, tako oko pola noći ali se i u brzo staloži, i razvedri se, ona litnja noć, te iza kiše sve je odisalo milinom i nikim zanosnim mirisom, čika Mika bokter hodao je sokakom, i gdi bi ga našao sat, on svoje odredi.

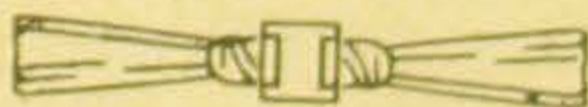
Baš 1 sat on dune jedanput, i uputise dalje, čuje iz daljine oštre kōrake, odma pomisli, e toje kakav „gavalier“ kad u ovo doba šorom se keru, kad on bliže a ono Tunča, Baća Nace barbira kalfa, odma će čika Mika na njeg, a kud si se ti zamuvo junače majkin, a gdi se to klatariš do ovo doba noći? ta sad se ne sapunaju brade mora momče. Tunča ćuti i zamišljen idje dalje. Pazi znaš da ti ne na trukuju slova, kakom batinom na ledji. Ajd zbogom šta larmaš kada ti niko ne dira, veli Tunča Mike bokteru. De de samo pazi, jer ćeš lako proć ko komšija Hancikin gadža!

Pa jenoga ni danas ne može na nogu. Tunča za makne za čošak, a čika Mika se malo na kašlje, i nastavi dalje svoj put. U tom evo i dva sata, dune dvaput, te se stade promišljavat, o nikoj Anici udovici, kako bise ta mogla udat sad za njega, misli se ta eto sad i službu imam, a što je bilo u rani božji godina, to nek i ne spominje, moja pokojna baba Bog joj dušu prostio, ona je do duše više puta selila od mene, ali je i opet se k' meni vratila, pa onda valda sam joj bio dobar, a naj potle, znaš kako velu „mladost ludost“ pa se to svaka tirala na konac, a danas k vragu to sve što je bilo, danas nebi joj se tribalo bojati ničeg. A kada bi očla za Franju štrangerova, pa ni taj nije bolji, niti živi bolje, ta što zasluži to i popije, ta uvek mu je stakalce srakijom u bekešu u džepu iznutri, popijo bi i guštera, pa dok radi, i Bože pomози, al dok smalaksa, šta će bit onda od njega? Sad nebi joj bilo bolje da za mene podje? Istrese lulu i sidne na jednu klupu misleći ej Anice Anice, alaj si luda, no probaću ju pitat.

Baš pol tri sata, predomislise čika Mika bokter, e kad je istom pol tri idjem se malko pružit na ovoj lipoj i širokoj klupi. Metne rog pod klupu ruku pod glavu, tese opet uze promišljat o Anici, uzo biju samo ako ona hoće, a zašto i nebi? Viš služba, pa seoski čovik, ta i to štogod vridi, u tim mislima za hrče čika Mika bokter, da se čulo čak prid desetu kuću, kao kakva dobro udešena suvaja, tako mu grlo zvonilo. San je počeo da plete svoje nite, i obavijao i oko bokterove glave, sanja o onoj Anici udovici, pa ju vidi, u njegovoj sobi, gdi u koricu misi kruv, paga pita. Jer Miko voliš li ti lepinju, a on joj milo odgovara, volim volim draga moja samo nekaje po debela, tako bar s'četiri prsta, paš kad ju spečeš onaku vruću dobrim na mastiti mašču, to vrlo volim, ali znaš nado moja još odriži kožice sa slanine, pa izpeci jer znaš snago moja, i to vrlo volim sa lepinjom jisti. A hoćul mnogo odrizati? E nemoj mnogo tako za jedan dobar opanak, jer znaš životu moj na kotilo se ti pasji miševa a znaš ti su ti opet poplašni na kožicu, do sto djavola, pa baš ako i ostane kaka mraka neće falit ništa, toću onda metnit u mišaricu, da po vatam te pustajije, jer nemam mačku već više godina pa znaš onaj sad su ti oni za gazdovali, sviću im njevu! Ded samo ti žuri sotom lepinjom kokad bi mogao već i jist. Hoću hoću odma će bit. I baš je počeo zivati te se na kašlje i razbudise, ali taj prokleti kašalj pomisli Mika bokter nebilo ga, do divna sna krst ga potro, eto sam bio već i mogao lepinje jisti gotove, pa sad mi taj zloban kašalj sve pomrsio, ej Anice Anice!

Ali zato pitaću je!

„Dobru rad“.

Što razumijemo pod ZDRAVLJEM?

Jako, elastično i bezpogrešno stanje tijela, — Zdrav je onaj koji se povoljno čuti i ne osića nikakove boli, koji može dobro spavati. ima dobar tek, te uvijek veselo raditi može. Zdravlje se temelji na normalnom stanju organizma, t. j. svaki se osića zdravim, kada samo toliko jede i pije koliko organizam potrebuje. Ako želudac i criva hranive stvari lahko primaju, to će onda ostatci istoga kroz odvodne organe, kao kroz kožu, criva i pluća pravilno i bez zaprieke odstraniti.

Bolest nestaje istom onda, kada su normalne funkcije ovih tjelesnih organa poremećene. Ovo poremećenje nastaje, jer je organizam iz sitnih čestica sastavljen i tako lahko na ustrojstvo organizma štetno utjeća. Tako može na primjer ura stati, ako se samo malo zapraši, a za koliko je istom bubreg, pluća i koža sitno ustrojen te im svaka malenkost škoditi može.

*S toga se uzroka svakomu preporuča, ove na svim tu- i inozemnim klinikama prokušane i više puta odlikovane **SAGRADA BARBER** čisteće pilule upotrebiti, jer svaki tko **SAGRADA BARBER** upotrebljuje, čuti pravilno funkcioniranje organa.*

Nepravilno djelovanje odvodnih organa neprouzročuje samo bolest, nego i pokvari krv. Zato i mnogi liječnici tvrde, da mnoge bolesti nastaju od nepravilnog cirkuliranja krvi, koje je glavni temelj svih bolesti.

***SAGRADA BARBER** je nenadkriljivo čisteće sredstvo, čisti krv, zaprečuje navalu krvi u glavu. odstranjuje vrtoglavicu, zvonjenu u ušima i srčnu trzavicu, najviše pako pospješuje probavu, podražuje tek, razveseljuje i oživljuje ćud.*

***SAGRADA BARBER** neka u nijednoj kući ne manjka! Škatulisa à K 2.40, pokusne škatuljice ze 70 fil. u ljekarnama.*

Proizvodno mjesto:

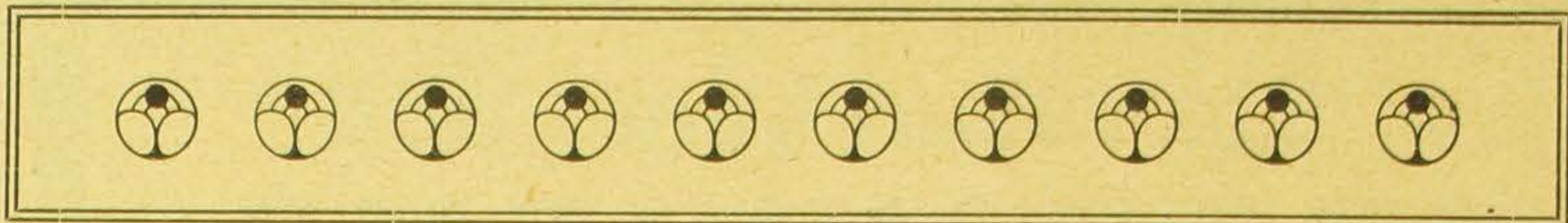
Apotheke „Zum heiligen Geist“

Wien, I., Operngasse 16, Depot 42.

Najmanje poštanska pošiljka: 1 orig škatulja K 2.60 ili 4 pokusna škatulja K 3.—; ako se novac unapried posalje, sliedi pošiljka badava.

IZ KATANA.

Priopćio : MARIJAN ŠERT (Zagreb).

MOLITVE.

1. Očenaš: U ime oca Franje i sina Rudolfa duha svetoga amen. Očenaš koji jesi gore u Beču sveti se ime tvoje, budi volja tvoja kad nije moja, kako je u Beču, tako je i u Zagrebu. Kruh naš svagdanji kojega fasujemo na pet dani, podili nam ga i dan danas i brini se za nas i od-pusti nam einzele i veršaftinge i podili nam duplit minažu Amen.

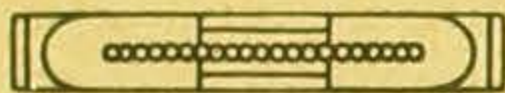
2. Virovanje. Virujem da se mora svako jutro jer je ora, rano stati i u mrzloj vodi prati, moram goroku kavu piti i na „gelenksibunge“ ići, u utorak i u petak cipele mazati tako naše šarže kažu, iste dane u veče gemiza: čista voda u njoj malo griza.

3. Deset zapovidi vojnički.

1. Nemoj svakoj curi virovati.
 2. Nemoj si svakoj želji udovoljiti.
 3. Svake nedelje moraš polaziti birtije.
 4. Piši ocu nek' ti novac šalje.
 5. Što opaziš ne ostavi.
 6. Nemoj od nikoga zlo primati.
 7. Ukradi do što dodješ.
 8. Ljubi curu, koja novac daje.
 9. Ljubi se sa svakim bratinski.
 10. Prevari koga god možeš.
4. Pet zapovidi vojnički.
1. Vižbaj svaki sat, počivaj kad je rast.
 2. Slušaj sve od frajta do cara.
 3. Svaki dan posti, a jedi kao da si u gostima.
 4. Na „Regimentsübungu“ štrekaj kao lud, da oberstar kaže „Gut“.
 5. Markiraj gdje možeš.
5. Sedam vojnički sakramenata.
1. Komis.
 2. Supa.
 3. Presveti „gelenksibung“.

4. „Einzeli“ i „Verschafti“,
5. Lehnung.
6. Brotfassung.
7. Zimmerordnung.
6. Sedam vojnički glavni grijeha.
1. Ako se rano ne ustaneš.
2. Ne umiješ i ne obriješ.
3. Ne paliraš i ne študiraš.
4. Ako se rano sa šaržom svadiš.
5. Kad je radit — brke gladiš.
6. Ako kupiš što ne trebaš.
7. Lehnung trošiš preko reda.
7. Četiri zadnje stvari.

Smrt, manevar, garnizonsarest i rat. Čovječe spomeni se svojih zadnjih stvari pa nećeš samo jedanput sagriješiti.

Rekla si mi . . .

Spjevao Rudolf barun Maldini Wildenhainski — Sarajevo. —

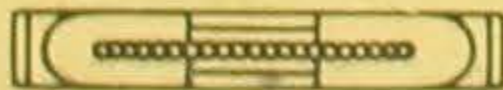
Rekla si mi, da ću sretan
Biti zlato moje,
Prvi puta, kad ugledah
Crne oči Tvoje.

Rekli su nam blaženo će
Teći naši časi,
U životu snac' nas ne će
Boli ni uzdasi . . .

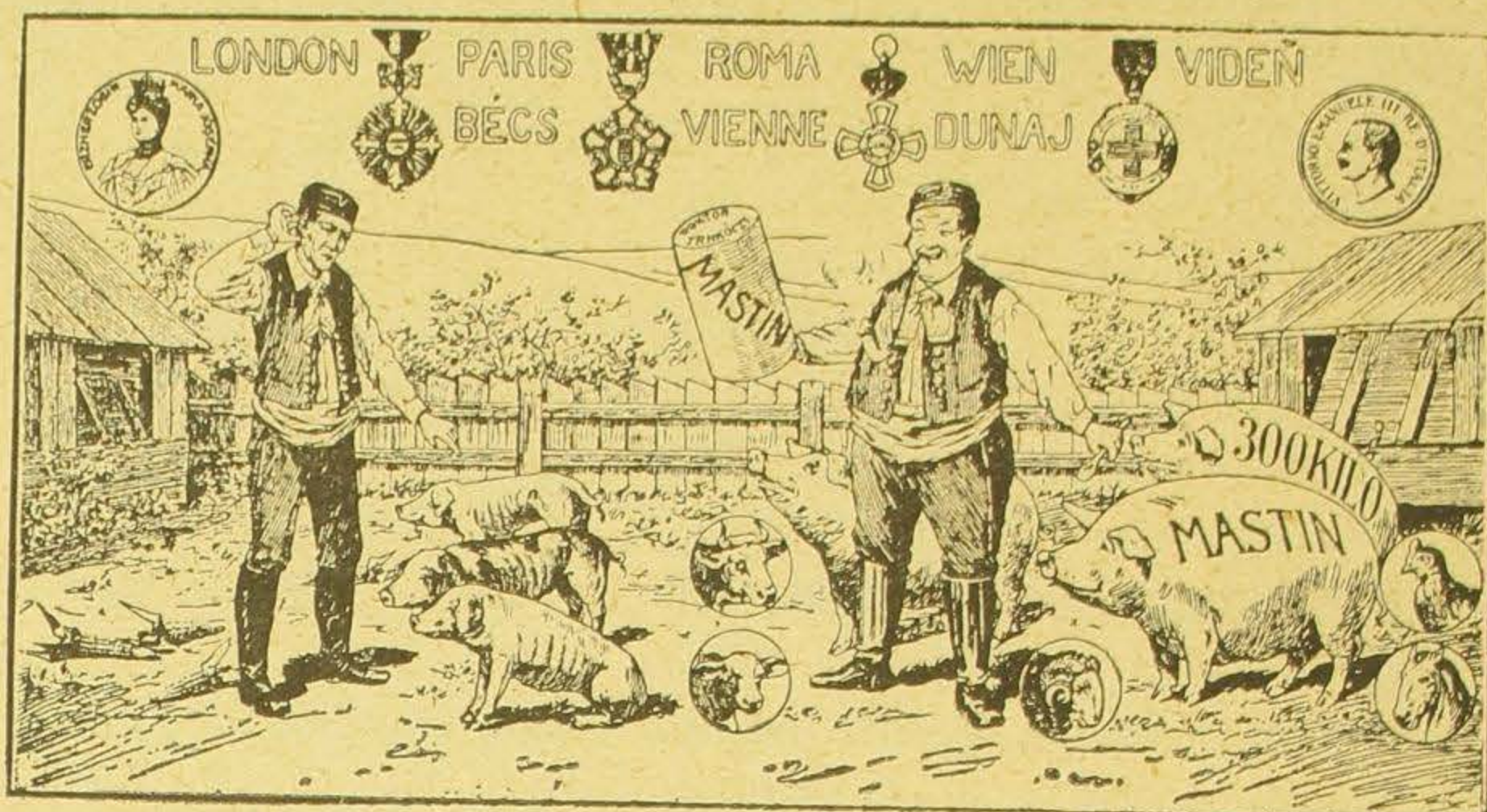
Rekla si mi, da ćeš sretnom
Bit' do smrti svoje,
Prvi put kad cjelunu Te
Vreće usne moje.

Al života kolo sudbe,
Sad je gori, doli,
Unapr'jed se ono kreće,
Sve od sreće k boli.

Pa i nas je u svoj vrtlog
Potisnulo veće,
I mi jadni ne saznamo
Što su danci sreće.

Dragi
komšija!

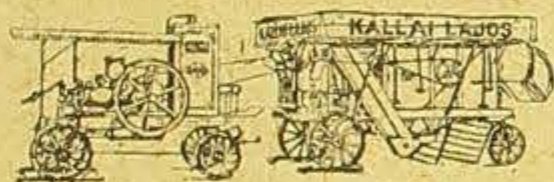
10 zapovidi za gospodara

lijepo štampano dobiti ćeš badava kod svakog trgovca ili ako pišeš na adresu **Apotheker Trnkóczy in Laibach**, Krain in Österreich poslati će ti sasvim bez troška, ma i ne naručio Mastina.

Ako si rad imati zdravu živinu, onda moraš uvijek imati kod sebe **10 zapovidi za gospodara i sredstvo za gojenje živine** od doktora Trnkóczy-je nazvane **Mastin**. Ti ćeš se brzo uvjeriti, da je to doista korisno, da živinu sačuva od bolesti, a bolesnu živinu izlječi. Ako si rad imati u svom dvorištu zdravih, jakih, teških muških primeraka medju živinom, ako hoće kujna dobrog i mnogo mljeka imati, najteže svinje odraniti, ukus mesa i masti popraviti, kod kokošiju povisiti snašanje jaja, imati vatrenih konja, onda se drž ti ili tvoja čeljad prema 10 zapovidi za gospodara. **Mastin** je dosada jedino **sredstvo za gojenje**. To je dodatak hrani (piću), koji se 2—3 puta misečno pomješa sa hranom u veličini jedne pregršti. **Mastin** je svugdi bio nagradjen sa prvom kolajnom kao i na izložbama u Londonu, Parizu, Rimu Beču. Gospodari i trgovci hiljadama se zahvaljuju u listu te hvale njegova djelovanja. **Mastin** ima prednost da ga smije svaki trgovac prodavati. Kod trgovca stoji manje, nego ako se poštom naruči. Da uštediš trošak na pošti, zatraži kod trgovca isti tim strože, budući da on kod prodaje zaslužuje. Jedan omot Mastina stoji 60 filira, k tomu dobije svaki kupac bezplatno 10 zapovjedi za gospodara. Mastin je samo onda prav, ako se nalazi na omotu zakonom šticheno ime **Mastin**. Ako trgovac nebi nikako htio držati na skladištu **Mastin**, a nebi bio ni voljan, da si ga naruči iz tvornice, onda ti piši sam na skladište tvornice sljedećim naslovom: **Ljekarnik Trnkóczy a Ljubljani**, Kranjska, Austria. Dobiješ najmanju količinu od 5 omota za K 4.— prosto od poštarine poštanskim pouzećem. Ovih 5 omota koje dobiješ za 4 krune te k tomu i 10 zapovjedi za gospodare bezplatno, dostatni su za tvoju marvu, te čuvaju ne samo od brige i štete, nego povisuju ti prihod na marvi zaslužuješ teške novce.

BILJEŠKE.

Interesantan proces teče sada zbog patvorina Brady-evich kapi za stomak (prije Mária-cellske kapi). Uzrok patvorivanju se nalazi u tom, što su Brady-eve kapi najpouzdanije zbog dobrog dilovanja i pripoznate kod siromaka, kao kod bogatih. Čuvajmo se zato jako od potvarina i samo take boce primimo, koje su u crvenoj kutiji, a nisu u jednostavnoj artiji zamotane, na čijoj zaštitnoj marki se nalazi Marijacellska majka Božja sa malenim Isusom na desnici, i na kojim kutijama ima potpis „Brády C.“ Dostavnik je Brády C. likar Beč I. Fleischmarkt 2/217. br. bez poštarine šalje svakud 6 boca za K 5·40, 3 velike boce za K 4·80.

U ciloj zemlji najviše vole motorne strojeve za vršenje Ljudevita Kállai, jer su ovi od svih strojeva najjednostavniji, pa gospodari snjima najbolje i najlaglje mogu upravljati. Toga su radi Kállaievi motori na svim izložbama odlikovani prvim diplomama zlatnim i srebrnim kolajnama. Zato opominjemo gospodare, da sada već više stotina tih motora za vršenje radi u zemlji sa izvrsnim uspjehom. Zato svako na svoju korist radi, ako si naruči cienik ovih najviše obljubljenih i po svuda poznatih najjednostavnijih i najizvrsnijih benzin motornih strojeva kod motorne tvornice Ljudevita Kállai (Budimpešta, VI., Gyár-utca 28. broj), jer se glasoviti pravi motori Ljudevita Kállai mogu dobiti samo u Budimpešti, VI., Gyár-utca 28. broj. U svom interesu nek svatko pazi na točan naslov motorne tvornice Ljudevita Kállai, osobito na krsno ime Ljudevit, da se nebi glasovita motorna tvornica Ljudevita Kállai izmjenila sa sličnom tvrdkom Kállai-evom. Sam je sebi neprijatelj, koji drugi motor kupi, nego li Kállaiev, jer su motori Ljudevita Kállai po ciloj zemlji pripoznati kao najbolji.

Nemožemo izminiti sredstvo „Bengueliment“, koje je dr. Bengue pronašao, sa drugima. Dosta je jedanput natrti i već i diluje kao što ublažuje svakojake boli, kao cipnju, kočnju i reumu. „Bengueliment“ je jedino sredstvo u svojoj svrsi, zato nemože faliti ni u jednoj kući. 1 kutija K 2·40 u apotekama, ištimo samo po imenu „Bengueliment“ i patvorine nemojmo primiti. Ako nema, obratimo se izravno u centralu, kojoj je adresa: Apotheke „Zum heiligen Geist“, (Beč) Wien, Operngasse 16. Depot 42., odkaleg uz priposlanje K 2·60 će poslati brez troška jednu kutiju. 2 kutije K 5—, 3 kutije K 7·50. Pročitajte u ovom kalendaru na 105. strani nalazeći se oglas.

Radost je paziti, kako se dica sa marljivošću bave sa opće poznatom kutijom Sidro kamenja za zidanje. Nikakva druga sigra nemože tako zabaviti dicu, ništa drugo ne goni ih tako na osobni rad, kao ova sigra za zidanje, koje je već više od 30 godina okučilo se u mlogo hiljada obitelja, te sa pravom se može reći, da je ovo najdražija sigra za dicu. U ciniku br. 79. se nalaze mlogi dopisi, koje su roditelji, učitelji i dica pisali u ime zahvale nama, nadalje ima u ciniku točan opis svake kutije kamenja za zidanje, koje se badava šalje svakome po tvrtki Richter F. Ad. i Drug. kraljevski dvorni i komorski odpremnik Beč XIII/I. Eitelbergasse 6—14.

Nijedan nevirni Toma ne žali pokušati, kada čuje takve priporuke, kake možemo čitati u pismu barunice Geramb, kojeg je iz Buziaš-a poslala. Barunica piše slideće: „Već davno sam htjela pisati, a tribalo bi i u novine pisati i oglasiti, da kakvo osobito dobro diluje **Feller-ov Elza Fluid**. Patila sam od mlogo vrstih bolova, kao cipnje, slabost očijuh, nemoć, glavobolja, krstobolja, reuma, ali od kad upotribljavam **Feller-ov Elza Fluid**, sasma sam ozdravila.“ Virujemo, da će du i c. čitaoci posli prvog pokušaja zahvalni biti. Ovo sredstvo je jeftino, jedan tucet za pokus 5 kruna. Naručbu triba likaru Gjeni Feller V. Stubica 84. br. Zagrebačka županija poslati.

Mačka u džaku. Kod sadašnjeg stanja konkurencie slobodno možemo reći, da mačku u džaku kupuje onaj, ko sate kupuje — jer da je dobar ili čvrst njihov stroj — to nezna prosudit kupac. Pouzdanost satova zavisi jedino od poštenja tvorničara ili trgovca, koji šalje sate, zato savitujemo svakome, ko dobre sate, zlatnih ili srebrnih stvari hoće da kupi, da se obrati najpouzdanijoj tvrki Suttner H. Laibach 311. br., neka ište od nje veliki cinik, kojeg ona bezplatno šalje. Tvrтка ima u Švicarskoj (Švajc) tvornicu, najbolje stvari šalje, ne smije se daklem dati privariti skakvim bazarom.

Na zdravlje triba paziti. Budimo oprezni i ne ositimo živce, ako ipak osićamo, da nam tjelesna i duševna snaga omanjka, nastojmo uputnom hranom naše omanjkale snage stalež podgojiti. Što se toga tiče, izvrstno je sposobna proglašena hrana Nutrigen, koja u sebi sadržuje najplemenitije hrane i so za nabavljanje krvi. Ovu hranu bezplatno mož okusiti, jer ma tkome će bezplatno poslati pokušni obrok i zanimivu poučnu knjigu Pouzeće Nutrigena Török József ljekarnik Budapest, VI., Hajós-utca 3. II. em. 389.

Tko još nezna, gdi se mogu nabaviti tkanine, tkanine za pranje i platneno rublje, tom najtoplije priporučavamo tvrtku iz Laibacha R. Miklauc. Pripoznata dobra roba, pošteno posluživanje osiguralo im je velik broj kupaca, s kolikim brojem se malo tvrtka mogu pohvaliti. Odjel pomodne robe najbolje vrsti i najlipše kućevno šivene košulje za muške i dicu šalje, nadalje šalje gaća i hlača, gospodarske i dičije odilo, navratnike, mantlije za kišu. Ištite od tvrtke R. Miklauc Laibach 25. br. cinik, kojeg besplatno šalje.

Vrlo pošt. gosp. Groiich! Sa najzadnjom pošiljkom smo vrlo zadovoljni i molimo Vas da ponovo (sada dolazi naručba) ovako piše 14. veljače 1912. g. Hackel Rupert iz Therenberga u dolnjoj Austriji, a ovako pišu dnevno mlogi naručitelji, koji su ustanovili, da Grolich-ova drogeria kod Angjela Brünn 255. br. (Mähr) u svakom pogledu dobre robe šalje i kupce točno posluži. Pogledajte oglas ove tvrtke u našim kalendaru o likarskim i rumskim ekstraktima, o receptima kućevno sastavljenog piva i masta i sredstva, nadalje o kućnim obrtničkim alemama za rivanje stakla i t. d.

Jedan kućni izprobani lik, koji se upotribljava kod raznog bola, od nazebe, reume, krstobola, prsobola, kod bola u kukovima, i t. d. Dr. Richter-ov Liniment Capsici comp. sa „Sidro“ koje je nadopunjenje Pain-Expellera. Cina je jeftina: jedna boca 80 filira, K 1.40 i K 2.—. Svaka je boca zamotana u elegantnoj kutiji i ima na sebi ime „Richter“ i poznati znak „Sidro.“ Može se dobiti u svakoj likarnici ili neposredno u likarnici dr. Richter-a kod „Zlatnog lava“ u Pragu I. Elizabethstrasse 5. Razašiljanje svaki dan.

Na pouku će služiti našim taocima slideće pismo, koje je Njegovo veličanstvo knez Rohan Josip piso iz Schott Wien-a: „Osobito dilovanje Elza Fluida nadmašuje svako očekivanje i možete općiti svakom, da meni i mojim poznatima Feller-ov Elza Fluid i Elza pirule osobito pomažu kod svakog bola kao naprimer glavobolja, zubobolja, cipanje, kočnje, krstobolja, nazeba, bol u stomaku i t. d. Osobito pomaže kod slabog vida očijuh Elza Fluid, zato je od potribe kod svake kuće.“ Oni čitaoci, koji hoćedu da pokušaju ovaj lik za 5 kruna mogu dobiti bez poštarine Feller-ov Elza Fluid, ako neposredno pišu dvorskom likaru Gjeni Feller V. Stubica 84. broj Zagrebačka županija.

U gospodarstvima, mlinovima, kod maloobrtnika i u opće svagdi, gdi su nužne mašine lakog ustroja i jeftinog posla, tamo su neophodno nužni Wohankovi motori na sirovo ulje. — Izvrsni su Wohankini patentirani kućni mlinovi na cilindere i kamenove. — Tko nije rad svoj novac ma na čega izbaciti, nego je rad u svakom pogledu izvrsnu mašinu neka se obrati tvrtki Wohanka és Társa, Budapest, V., Váczi körut 76/a.

Gosp. Apothekar Trnkóczy u Ljubljani. Moja marva nije jela, te je bila vrlo slaba. Slučajno sam dobio od svojih ljudi na pokus jedan omot Vašeg Mastina, dr. Trnkóczy-jevo sredstvo za odgajanje i očuvanje marve; čovik se mora bar čuditi, nemogu da dosta nahranim svoju marvu te iste za nekoliko dana silno odebljava. Kao hvalu priporučiti ću ovo izvrsno sredstvo svakomu najtoplije. Umoljavam poštukretno za 5 omota Mastina. Belišće (Slavonia). Veleštovanjem Josip Englisch, namištenik kod željeznice. Pohvalna pisma od kr. notara službeno ovirovljena. Gosp. Likarnik Trnkóczy u Ljubljani. Umoljavam uljudno za 5 omota Mastina; odkad jih mišam u hranu, moja mi je marva zdrava i jaka. Turnitz a. d. Traisen (N. Ö.) Poštovanjem počesna sestra Lidwina. Gosp. Likarnik Trnkóczy u Ljubljani. Umoljavam odmah poštanskim pouzećem Mastina priposlati. Mogu vam reći, da je Mastin izvrstan. Kod nas mušterija nemože dosta da ga hvali i da nam zahvaljuje za ovaj prašak. Ko ga pokuša, uvirava se, da je izvrstan. Temesnagyfalu (Magjarska). S poštovanjem Kalor Scheffer trgovac.

Munjevitost oživljava živčevlje. Ovaj pridmet mudro izkustvo je potvrdilo. Sve većma i većma upotrebljava s^vit munjevitost kao lik oslabljeni živaca. Tko hoće da upozna kakose sotim liči neka pošalje 10 filira biljeg i dobit će jednu knjigu od 80 strana koja odtog priča. Za ženske naobaško. Tko je rad da dobije neka piše Elektro-Vitalizer orvosi rendelő intézet Budapest. VI., Andrassy-ut 27. I. em. 389.

U vlasti vam stoji osloboditise od mana lične kože; ako kosa opada jel sidi, od tog se mož oprost. Ako uporabite Schneiderovu mast za lice, onda nestane piga, mrsaka, bubuljica, mittessere, lišaj, žuljeva, guljenja kože i druge nečistoće kože. Cina 1 kr., 1 komad sapuna 1 kr. I tako sigurno se oslobodite od peruda, ako rabite Schneiderovu američansku žestu za kosu cina 3 kr., čuva kosu od ranog osidanja, prida natrag naravno lice, zaustavi izpadanje kose i kosa gusto počima rasti. U opće najpouznanija sredstva za lipotu, dobivaju se kod likara Josip Schneider Resica, 573. Južna-Ugarska. Cinik badava.

Pouzdana stvar je iztraživanje čistećeg sredstva, jer najviše nauče organizam tako, da probavni organi uzprkos uzimaju razdraživih sredstava, ipak neučine svoje. Oprezni ljudi upotrebljavaju zato samo ove preko 20 god. klinički pokušane blage, ali svakako sigurno djelujuće, čisto biljne „SAGRADA BERBER“ (odvodne pastile), koje radi trajne lječitosti s vremenom same od sebe ne-potrebne postanu. Pokusna škatulja 70 fil. u svim ljekarnama. Najmanja pošanska pošiljka 1 orig. škatulja K 2.60 ili 4 pokusna škatulja K 3.—. Ako se novac unapred pošalje, sliedi odprema badava kroz Apotheke „Zum heiligen Geist“, Wien, I. Operngasse 16, Depot 42. Zanimljiv oglas preko odvadnih sredstava nadju čitaoci na strani 95. ovoga kalendara.

Veoma velik uspih je dostigao Landler Ödön-ovo skladište motora, Budimpešta VI. ker. Lovag-utca 2., čijim motorima vrline osvidočavaju dnevni dopisi i hvaleće izjave sa strane kupovaca. Svaki kupac motora za svoju korist čini, ako prije nego što bi ma gdi kopio motor ište cinik i stručne upute od Landner Ödön-a, Budimpešti, VI. ker. Lovag-utca 2., koji sasma badava i bez troška šalje najnoviji svoj cinik sa slikama iz kojeg se može svaki osvidočiti, da su motori i vršaći strojevi kod ove tvrtke najbolji, najtočniji i najjači ustroj imaju, sasma lako se rukovode, nadmašaju sve ostale tvornice u ovom pogledu. Stalno veliko skladište motora kod Landler Ödön, Budapest VI. Lovag-u. 2. (Nagymező-utca sarok.)

Samo pravda, osnovana na čovičjom izrekom, može svidočiti više, nego sve hvale. Dr. Neugebauer piše iz Beča: „Vaš Elza Fluid je prvi poručan sa strane prijatelja jednom čoviku starom od 83 godina, koji je patio od arteria klerozis-a (drvežene žile) da od njega slabost noga pristane. Ovo trvenje je pomoglo i isti gospodin je izjavio, da sad već bolje mož hodati.“ G. dr. Schmidt R. iz Pittena u Dolnjoj Austriji piše ovako: „Vaša obadva sredstva, osobito Elza Fluid me je izdovoljijo i snjima sam lip uspjeh dostigao, mnogima sam priporučio.“ 12 mali, 6 dvostruki ili 2 specialne boce Fellerovog Elza Fluida šalje Feller V. Gjeno dvorski likar, Stubica 84. br. Zagrebačka županija.

Kroz prozor izbačeni su mnogo puta novci, koji se za perje ili gotove krevete izdadu, ako ih ne uzmemo na pravim nabavnim mistima. — Baš toga radi se mora pri kupovanju perja jako pazit i obratiti se samo na prve kuće te struke; mi vam preporučujemo najglasovitiju firmu S. Benisch, Deschenitz 499. Česka, koja strogo solidno i jeftino zadovoljuje svačije zahtjeve. Vidi oglas.

Tko traži ozdrav protiv nazebnog, uložnog bola, protiv reume, boda, raztrganja, cipanja, probada, protiv krsto i lepjbolje, koštane bole, iz nahlade propuha porodjene bolesti, protiv mrznute noge, prsta, uva, nosa itd., onom u svoju korist priporučujemo, da pokuša pravi Kriegnerov Reparatör. Da ne izdaje svoj novac na kojekakve droždjenice, pametnije je, ako odmah upotrebljava pravi Kriegnerov Reparatör, koji nije obćeniti tišani lik, nego je izključivo pripisan za ličenje nazebnog i uložnog bola. Ovaj se lik jedino u

Kriegnerovoj likarnici sgotovlja Budapest, Baross-utca 2. szám, i svaku naredbu ovamo triba nazvati. 5 mali boca za 5 kruna, ili 3 velike boce za 6 kruna dobavlja poštom prosto od poštarive. Ovaj stari, izkušan lik sigurno će pomoći i Vama! Pokušajte.

Stotina ima patvoritelja, koji dobro osnovani glas mojeg espapa upotribljavaju, da različite stvari malenije vridnosti mogu doneti u promet. Budite dakle oprezni i naredite izravno kod Grolich János, Angyaldrogéria, Brunn 255. br. (Morvaország), njegov „Grolich-krem“ i „Grolich-sapun“, zaslipljujuću biloću i finoću daje licu i rukama i od kojeg nestanu pige, mitesser, opaljena mista i bubuljice. Tko boluje u opadanju i rickim narastu kose, neka naredi Grolichov kozmetičan petrolin za kosu. Rabljeni naputci bezplatni.

U čitavoj državi najvećma su obljubljene Herceg Arthura Budapest VI.-44., Lehel-utca 10. siravo ulje i benzin motorne vršaće strojeve, jer su te najjednostavnije pa ih gazde mogu najlakše rukovoditi. Svaki za svoju korist pre nego što bi kupio neka ište cjenik od tvornice, koji se badava franko dobiva.

Domačice, gostione, hoteli, pensionati, kao i ostali zavodi najbolje načine, ako im je potrebno perje, dunavi ili gotovi kreveti, matraci, da se sa pouzdanjem obrate na tvrtku Max Berger u Deschenitz br. 208/B (Češkašuma), koja ove stvari razasilje po cielom svijetu. Ova tvrtka naručuje robu direktno najbolje vrste, pa se zato svākom može svojom solidnošću najtoplije preporučiti. Poblize u oglasima.

Koristna novost! Zdravo će zanimat svakojeg p. čitaoca ove Danice, do poznata tvrtka Josipa Schneidera likara Rešica, glavni trg 573. (Južna-Ugarska) vanredno potriбно kućevno i gazdačku knjigu razdaje svakome sasvim badava i bez poštarine. Ko hoće ovu knjigu, taj nek piše jednu kartu tvrtki Schneidera; u karte nek izpiše tačno svoje stanovište, ime ulice, broj kućni, poslidnju poštu, ime svoje čisto i prošivljivo. Virojetno će da obilno izrabit čitaoci ove Danice svu koristnu novost.

Cezde! Ištite cinik bezinlokomobilnih vršaćica od tvornice Oserš és Bauer, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 18.

Najbolje kose su topocelnate „Dewett general“ koje su izvojštile priznanje gospodara. Ove kose mnogo varalica patvore, pa se zato čuvajmo od njih i pazimo na zaštitni žig „Dewett general“. Cinik svakome badava i franko šilje Sohr-ovo otpremništvo Dewett-kosa, Somogy-Szill 120. br.

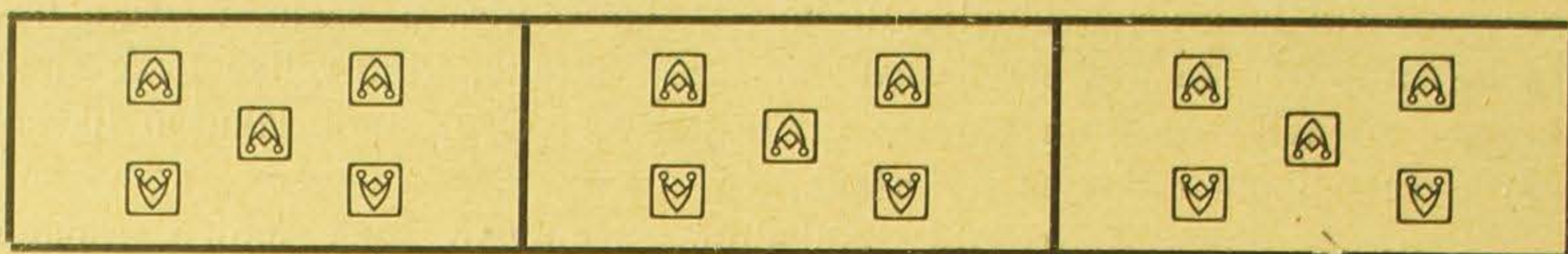
Bunjevci i Šokci kupujte SLAVU BOŽJU

i knjigu o MALOM ISUSU.

Dobiva se kod uredništva „Nevena.“

ZKVN.org.rs

RAZLIČITO.

— Jeli sama? Došulja se neka sikira u šumu i počme se tamo bacati, prikomećati, grmiti, lupati . . . A mlado rašće se poplaši potrči matome stablu — dubu i rokoše: jao i pomagaj starče, jer evo došla je sikira! Priti nam propast. Ali odgovara stogodišnji dub: Jeli sama došla sikira ili ima koga šnjom? Odgovore mali: sama je, nema nikog šnjom? Na to ji utiši dub i reče: ostajte na svom mistu. Ni brige vas . . . I zaista se sikira bacala tamo-vamo, te je jedva ozlidila koju granu.

Prošlo je tom neko vreme pa opet dodje sikira u šumu, mlado rašće se poplaši i pobiže starcu na tužbu: eto sikira da nas siče! Starac opet upita: je li sama? . . . Nije odvратиše mladenci jedno drvo je spojeno snjom, kažu da je sapište. Zlo i naopako dico moja, drekne starac! Izdajstvo nas stiže . . . bižte kud ko znade izprid crne izdajice, da vas sjena ne dovati njena,

— Mitilj u govedi mladoj zameće se i u rosnoj paši. Zato mnogi živinski doktori i ugledne spahije telad ne pušćaju po rosnoj travi. Ako mitilj nije jako narušio govedče može se ličiti gorkom soli i ribanjem.

— Od hlinavke — bale — liči majkinom dušicom. Skuhaju je u vodi te sotom vodom peru usta bolesnoj marvi.

— Od svinjske pošasti na crivima liče živinu Kreuzotom. 12 gramova Kreuzota se kupi u pateki, to se razmuti u litri rakije, koja triba da je bar 17--18 gradi jaka. Od te smiše se po jedna kašika sipa na svinče u spirine mu. Da bi sigurnije izvršio gazda ličenje, probitačno je svako svinče obaško napojiti ovako opravljenom spirinom, da nebi jedno mnogo više, a drugo mnogo manje uzelo i tako stradalo, jer ovo je jak lik.

— Košsuth Lajoš i Štrossmayer biskup su u jedno vreme kao prognanici se našli u Parisu u nekom hotelu. Posli ručka pristupi Košsuth Štrossmayeru pa mu izrazuje saučešće vrhu neprilika koje stigoše u ono vreme Štrossmajera i počme govoriti o zajedničkom radu magjara i hrvata u smislu dunavske federacie. Štrossmayer je pomno slušo, što šta primetio, napokon reče: Gospodine! A da vi još jedared dodjete do vlade, nebi li vi prvo Štrossmayera dali višati?! Na to se diplomacia razidje.

Šale se nalaze posli vašara na 3. strani.

 Odma ublažuje boli,

dok se jedanput natere sa **Dr. Bengué**-ovim aromatičnim

„Bengueliment“-om.

„BENGUELIMENT“ sadržaje menthola, i neki proizvod od salicyla.
„BENGUELIMENT“ se nepije, nego jednostavno se

natere ono misto gdi ositimo bol

naša koža upije ga, daklem ne tereti stomak, kao što teretu proizvodi salicyla, koje piti triba. „BENGUELIMENT“ je daklem najbolji izmedju svijuh likova. „BENGUELIMENT“ je naobhodno potreban:

Kod
reumatičkih

bolesti, bolesti
živaca, glavobolje, bolima
na licu, zglobova, križnoj
boli i t. d. :::

„BENGUELIMENT“

liči hunjavicu,
zimnicu i t. d.

Najbolje sredstvo proti :::

ubodina

gamadigih, zubobolj, trganje, bodac i t. d.

Triba paziti na ime pa tražite samo Dr. Bengué-ov

„BENGUELIMENT.“

Najbolji ličnici priporučuju kao najbolje i najpouzdanije sredstvo.

„BENGUELIMENT“ dobiva se u lineum tubama po K 2.40 u svim likarnama. Gdi nema, to se obratite svakako na središte lekarne:

APOTHEKE „ZUM HEILIGEN GEIST“, Wien I., Operngasse 16, Depot 42.

Najmanja količine, koja se šalje, je jedna tuba po K 2.60. Ako se novac unaprijed pošelje, izvršuje se nalog franko 2 tube K 5.—, 3 tube K 7.50.

opstoje u muškim i ženskim platnima, bijeloj robi, tkanini i t. d., jer želi samo stalne i zadovoljne mušterije. Goiova odijela za gospodu, dječake i djecu na skladištu su: ogrtače sa kapucom za gospodu i gospodje, koje druge tvrtke razasilju po 2 kr. i 25 kr., možete ovdje dobiti po 11.50 kr., u izvrsnoj kakvoći 14 kr., za djecu jeftinije. Košulje i gaće proizvadjaju se u kući pod nadzorom.

Gospoda, gospodje i djevojke

mogu ovdje dobiti sve što trebaju za obuću i rublje, jeftino, dobro i zaista dugotrajno. Tražite cijenik od **R. MIKLAUCA U LJUBLJANI BR. 25.** — Sa pošiljkom biti ćete zadovoljni te ćete ovu izvrsnu tvrtku dalje prporučiti.

Tko hoće mnogo novaca prištediti

neka kupuje sukno za muška i ženska odijela, platneno rublje, odijela za gospodu, dječake i djecu, ogrtače i t. d. istom onda, kada dobije cijenik robe. Tko cijenike izravno od svjetske tvrtke za sukneni, rukotvrbenu robu i rublje

R. Miklauc

:: u LJUBLJANI br. 25. ::

zatraži, dnbije ih besplatno i kupiti će zacielo samo kod MI LAUCA, jer ta tvrtka poslužuje pošteno i savjesno i za čudo jeftino. U ovoj izvažajućoj kući

Najizvrstnije i najbolje tambure pravi i razasilje

PRVA SISAČKA RUKOTVORNICA TAMBURA

J. STJEPUŠIN, SISAK.

Odlikovan na pariškoj izložbi g. 1900. te na milenijskoj izložbi 1896.

Osim tamburah i sklada za tambure imade razna glazbala kao: gusle,

citare, gitare, mandoline, harmonike, okarine i t.

d. za koje se šalje poseban cienik sa slikami. Ilustro-

vani cienik tambura šaljem svakomu badava.

U istoj tvornici izlazi strukovni tamburaški mjese-

čnik pod naslovom „TAMBURICA“ koji donosi

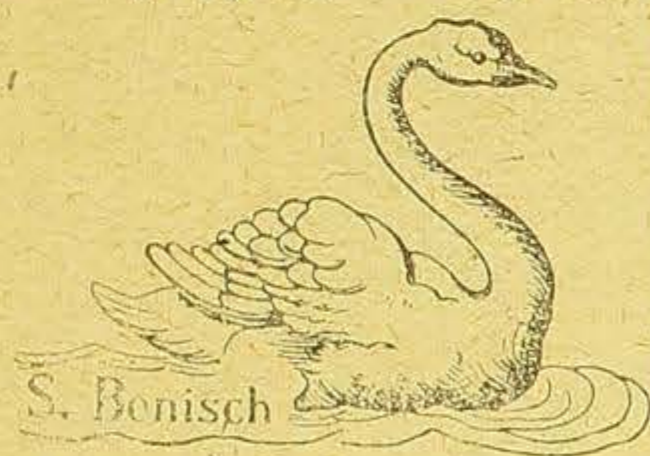
uz pouku i krasne tamburaške partiture a stoji

:: :: na godinu samo 8 kruna. :: ::

Najbolji český dobavní zdroj!

JEFTINÉ PERJE ZA POSTELJU I PAHULJICE!

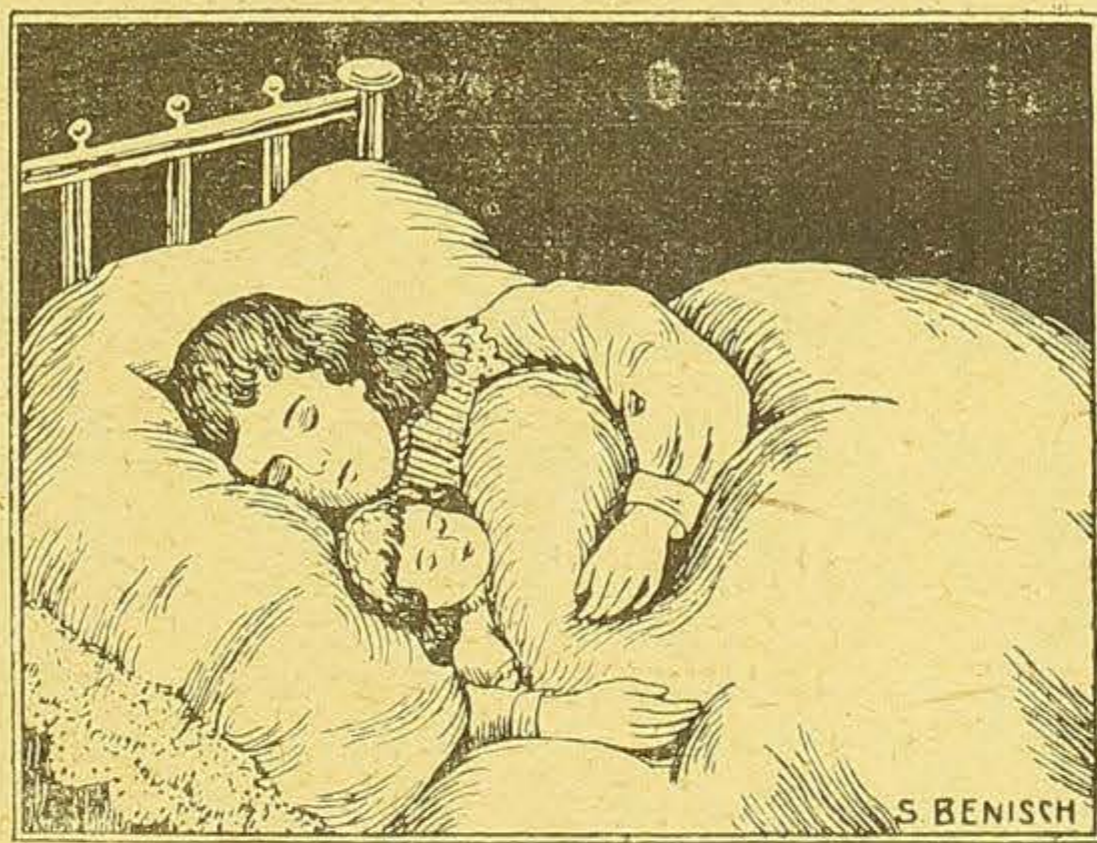
1 klg. sivog, dobrog, čih. perja K 2.—, bolje 2.40, 1 klg. čih. perja polubijelo K 2.80, 1 klg. čih. bijelo K 4.—, 1 klg. čih. perja bijelo pahuljičasto K 5.10, 1 klg. sasma bijelog gospodskog perja K 6.40 i K 8.—, 1 klg. bijelog nečih. čupanog pahuljičastog perja K 4.80 i 5.20, 1 klg. carskog čupanog perja K 5.80, 1 klg. pah. sivo K 6.— i 7.—, 1 klg. sasma bijelo K 10.—
1 klgram finije prsne pahuljice K 12.

☞ Kod narudžbe od 5 klgr. franko. ☞

Gotovo punjene postelje!

Iz jakog vrlo trajnog crvenog, plavog, bijelog ili žutog nankinga: 1 fuhica 180 cm. dugačak, 120 cm. široka i 2 jastuka svaki 80 cm. dugačak, 60 cm. širok, punjen sa novim sivim trajnim pahuljastim perjem K 16.—, polupahuljastim K 20.—, pahuljastim K 24.—, pojedine fuhice K 10.—, K 12.—, K 14.— i K 16.—, pojedini jastuci K 3.—, K 3.50, K 4.—, dvostruke fuhice 200 cm. dugačke, 140 cm. široke K 13.—, K 14.70, K 17.80, K 21.—, dvostruki jastuci: 90 cm. dugačak, 70 cm. širok, K 4.50, K 5.20, K 5.70. Blazina iz lijepog prugastog posteljin-skog gradla: 180 cm. dugačka, 116 cm. široka K 12.80 i K 14.80.

Bogati ilustrovani cijenič stoji na zahtjev bad.

Dječje postelje, jorgani, strunjače uz najjeftinije cene.

Razpačava se uz pouzeće od 12 krana počamši franko. Pakovanje badava. Izmjena dozvoljena.

Za neodgovarajuće vraća se novac.

S. BENISCH-in, Deschenitz br. 499. (Čechy)

Iz dubljine srca

svoga samo onaj zna vapiti, koga je izbavilo u Boga uzdajući se ufanje i vira. Osobito ufanje u Božju pomoć vodi ljude osobito bolesnike na tu misao, kako treba iz nevolje se izbaviti. Oni bolesnici, koji patu od **nazebnog il od uložnog bola**, koji čitajući ovaj kalendar naidju i na ovu stranicu, sigurno će biti zahvalni Bogu, što su saznali, što :: ćemo svakom bolesniku ::

na svoju korist reći.

U svoj državi i u inozemstvu se je razišao glas, da je pravi

➔ **KRIEGNEROV** ➔
REPARATOR

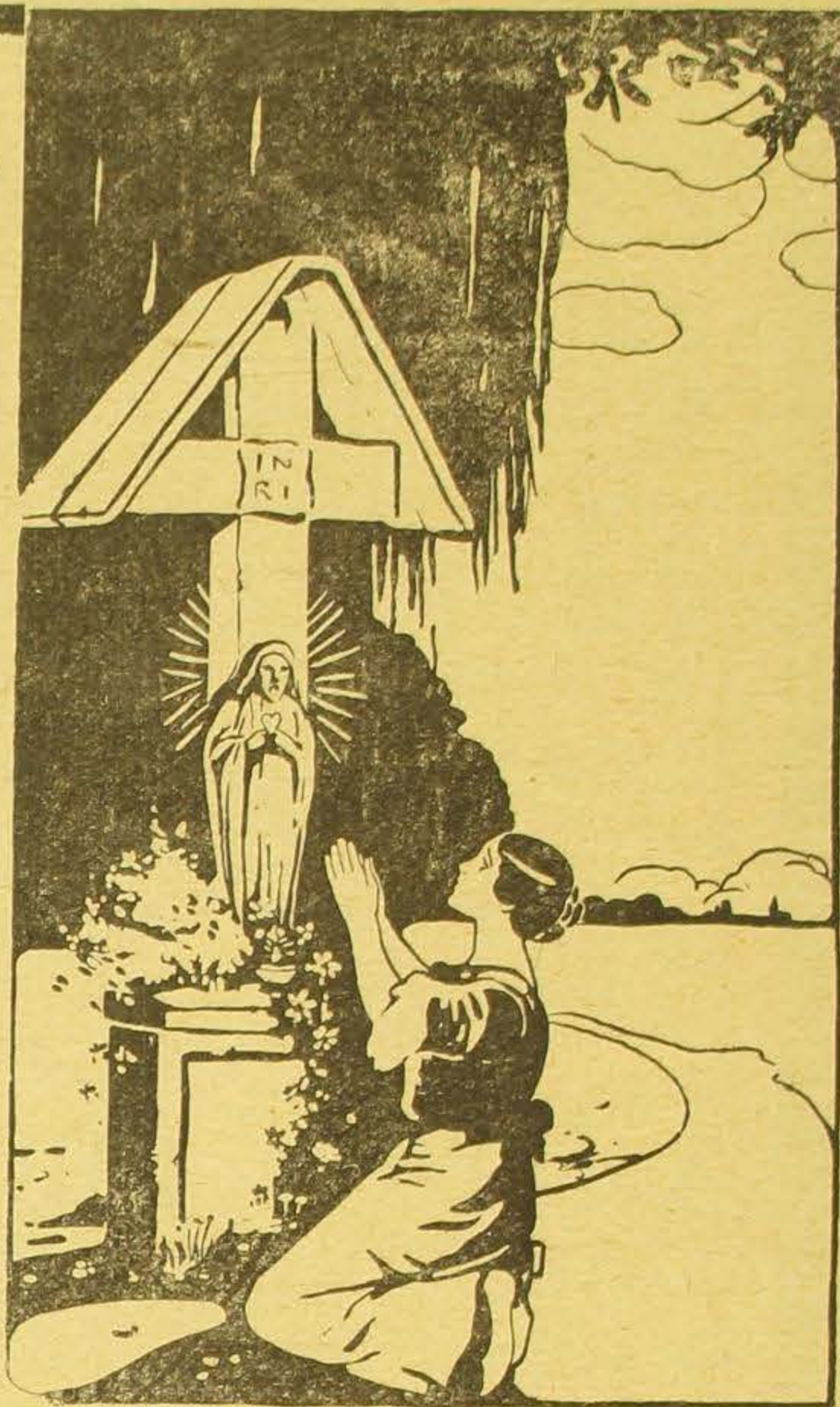
u bolnici sv. Roke izmedju 139 slučajeva pomogao u 129 slučajaja i

da sigurno pomaže

protiv reume, kočnje, cipnje, krstobolje, bol u straku, kostobolje i t. d. i hvale ga, da izliči smrznutu nogu, ruku, prst, uvo, nos i t. d. Već više desetina godina je proban ovaj lik i kolikima je pomogao, to svidoe mloga pisma. Natrti koji put, sasvim pomogne, bolje je nego ma koja žesta. Mala boca Kriegnerovog Reparatora stoji 1 kruna, velika boca 2 krune, može se dobiti u likarnicama, ali pošto ga patvore, najbolje je putem pošte sa pouzećem, ili poslati naprid novac i narediti 5 malih boca za 5 kruna ili 3 velike boce za 6 kruna u

Kriegner-ovoj likarnici

BUDIMPEŠTA, VIII., Baross-ulica br. 2.

Nema para motorima Ljudevita Kállai.

„Općenito se znade“,

da „samo“ glasaviti motori LJUDEVITA KALLAI odgovaraju
.... najbolje našim gazdama!

Odlikovano sa 18 prvih nagrada i zlatnih kolajna.

Ljudevit Kállai

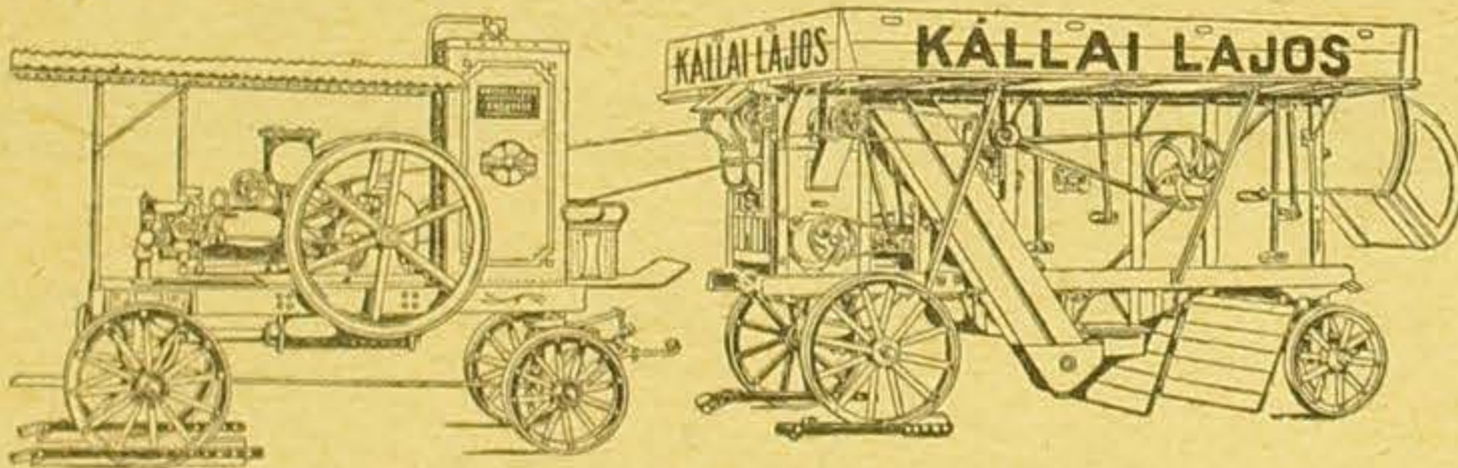
ima tvornicu motora: Budimpešta VI., Gyár-u. 28.

Sa najnovijom patentiranom električnom kontrolnom spravom providjeni benzin-motorni i električni benzinlokomobilni vršaći strojevi sa dvostrukom spravom za čišćenje se najtoplije
pripočuje gazdama i posjednicima

Jedino postojeća novost!!

Novo

!!

Novo

!!

Potpuna odgovornost za izvrsnu vršitbu!

Najjednostavnija, najpotpunija motorna sprava na svijetu!

Motorni LJUDEVITA KALLAI su jako jednostavi, svaki gazda ih može lako rukovati i držati u poslu **među kućama slamnatih krovova**. Da bi se ovi motori što većma rasprostirali uzimaju se u promjenu rabljene vršaćice.

Najjeftini poso! Uresni cijenik sa slikama baidava i franko! Zasebno odiljene gospodarskih strojeva: parne strojevi, mlinovi, vršaćice, sijačice, strojevi za sićenje sičke i ripe!

Više hiljada

izvrsnih motornih vršaćica raznose po čituvnoj državi slavu istinitih motora Ljudevite Kállai zašto se isti motori gazdama najtoplije priporučuju.

Vrstnoću mojih motora najvećma dokaziva što ću na zelju i na probu šaljem.

Vrstnoću mojih motora najvećma dokaziva što ću na zelju i na probu šaljem.

Virujemo,

ali negodujemo, da ima još mnogo lakomisleni ljudi, koji kurje oko sa možem siku. Lako mogu za dobiti otrovanje krvi sa ovakom nasilnom operacijom! Tko hoće, da se brzo i bez bola oprosti od kurji očijuh, neka rabi **Feller-ov liepež za kurje oči!** Ovo je izvrsno! Ovo znamo iz pokusa! Jeftino je, samo 1 kruna. Pošlo vidimo, da nas oči i glava ne boli već, od kako rabimo ojačajuću vodu, koja obustavlja upalu, ublažava bolove i od kako rabimo razhladujuću migren pruticu od Fellera, sa dušom priporučiti svakome. Vodu za oči treba narediti za 1 kr. Fellerovu migren pruticu pak za 80 fil. kod likara Gjene V. Feller Stubica 84. br. Zagrebučka županja.

Priznajemo

da u društvu viših gazda samo Feller-ovu „Elsa“ živinsko hranivo hvale ponajvećma. Gazde jedno-glasno govore, da ovaj prašak stalno drže kod kuće, jerbo uz pomoću istog praška konji su vatreniji, krilatna živina je zdrava, svinji debeli, krave tako dobro mliko daju, kao skorup, ako svaki dan da u uz ostalu piću i ovog praška, dobivaju veći tek, ojačuje mi stomak i mišice, liži od kašlja i grčeva, sačuva od kuge, zato i priporučujemo svakojem gazde: 5 kutijs 5 kr., 1 kutija zamotano i drugom robom 1 kr. U proroj kakvoći se može dobiti kod Gjene V. Feller likara, stubica 84. br. Zagrebačka žup.

U fotografskoj i slikarskoj radnji

Hollósi József-a

Subotica, Deák-ulica 3. (Pri zemlji)

DOGOTOVLJAJU SE NAJLIPŠE SLIKE

NEVESTA I GRUPA. POVEĆAVANJE

SLIKA TE SLIKANJE SA ULJEM I PO STARIM

SLIKAMA SE USPIŠNO DOGOTOVLJA.

Ovde prikazuje-
mo Fellerov
Elza-fluid, koji
po našem is-
kustvu ubla-
žuje boli, liči,
okripljiva mi-
šice, žile, o-
jačuje sla-
bost, obus-
tavlja upa-
lu. Brzo i
sigurno
liči reu-
matskih
bolesti,
bolest
živaca,
cipnje
i koč-
nje,
in-
flu-
en-
za,

glavobolje, zubobolje, krsto-
bolje, kljakavost, nemoć, bolove
očiju, migrän, okripljiva, liči iz
mlogo ovde neopomenutih ne-
volja. Fellerov Elsa-fluid je do-
bar protiv kašlja, nazebe, prso-
i grlobolje, protiv vatre i protiv
boli koji nastaje od promaje.

Pravi je samo taj na kojoj boci ima
„Feller“ ime. 12 mali ili 6 dvostruki
ili 2 špecialne boce franko 5 kruna, 24
male ili 12 dvostruki ili 4 špecialne
boce 8 kruna 60 filira i 48 malih, ili
24 dvostrukih ili 8 špecialnih boca
16 kruna franko.

Nadalje saopćujemo Vam, da mlogo
hiljada ljudi upotripljavaju Fellerove
Rebarbara-Elsa pilule, koje dobro diluju
protiv lošeg stomaka, grčeva, boliu bu-
brkima, bljuvanja, podrigivanja, po-
krene prlje, obustavlja vatru, ublažuje
boli zlatne žile i t. d. 6 kutija franko 4
kr., 12 kutija 7 kr. 60 fil. Čuvajmo se od
patvorina, tko hoće pravog Elsa-fluida
i Elsa-pilula neka adresira ovako:

FELLER V. GJENO likar ŠTUBICA
br. 84. (Zagrebačka županija).

PERJE ZA KREVE I PAHULJICE

1 klg. sivog, čih. perja K 2.—, polubijelo
K 2.80, bijelo K 4.—, bijelo pahuljičasto
K 6.—, sasma bijelog gospodarskog perja
K 8.—, bjelog nečih. čupanog pahuljičastog
perja K 3.60 i 4.50, bilog K 4.40, K 5.20, K
6.—, pah. sivo K 6.— i K 7.—, sasma bi-
jelo K 10.—, 1 kg. finije prsne pahuljice
K 12.—. Kod narudžbe od 5 kgrama franko.

GOTOVE KREVE

Iz jakog vrlo trajnog crvenog, plavog, bije-
log ili žutog nankinga: 1 tuhica 180 cm.
dugačka 120 cm. široka, i 2 jastuka svaki
80 cm. dugačak, 60 cm. širok, punjen sa
novim sivim trajnim pahuljastim perjem
K 16.—, polupahuljastim K 20.—, pahuljas-
tim K 24.—, pojedine tuhice 180×120 cm.
K 10.—, K 12.—, K 14.— i K 16.—, 200×
140 cm. K 13.—, K 15.—, K 18.—, K 20.—,
pojedini jastuci 80×60 cm. K 3.—, K 3.5—,
K 4.—, 90×70 cm. K 4.50, K 5.—, K 5.50,
dvostruke tuhice 180 cm. dugačke 116 cm.
šroke K 13.—, K 15.—, od 1 kruna po-
čamši franko. — Pakovanje badava.

POSTELJINA

HALJINE ZA KREVE
više K 12.— franko, pakovanje badava. Pokrivač od
flanela 190×140 cm. šaren K 2.90, slikovit
3.60. Pokrivač lamine kože bio sa rojtama
200×126 cm. K 3.20, i figarski pokrivač
sa porubom 200×125 cm. K 2.4—, i po-
krivač sa rojtama za pranje 200×150 cm.
bili K 2.80, K 3.25, bojadisu K 2.50, K 3.05,
K 3.30, i pokrivač od platna bez šva 200×
140 cm. K 2.—, K 2.20, K 2.40, i čaršap od
flanela, bojadisan K 2.10, i katanski plat-
neni čaršap čist, jak 200×140 cm. K 2.75.
Vojničke odpreme. Slamnjače od izradjene jute,
sašiveno 190×112 cm. K 2.25, K 2.8—. Ši-
veni pokrivači, crveni sa turskom postavom
160×100 K 4.80, 170×110 K 5.75, 180×
120 K 6.80, 190×130 K 8.25. Klot sa pos-
tavom 170×110 K 9.50, 180×120 K 10.50,
190×130 K 11.50 šalje uz pouzeće

MAX BERGER in Deschnitz Nr. 208 b. Böchmerwald.

Bogati zbor perja za krevete, pahuljica,
punjenih gotovi kreveta, matraca, priv-
laka, pokrivača svake vrsti i veličine u
mojem ciniku kojeg šaljem na želju
badava i franko. Neodgovarajuće izmi-
njujemo ili vraćamo novac.

Više nek jedan milijun

cura i žena samo SCHNEIDEROVOJ masti za lice i sapunu mogu zafalit, da je nestalo žuto-crveni zakopa piga, brazde, mrske, izgarjenjna koža, izpucana koža, misto od rapa, mitteseri, bubuljice, lišaj, gulenje kože, crno lice i svake vrsti gada sa lica, srukivi, svrata i smakar kojega mista tila.

Poštanske naručbe iz same tvornice potajno se šalju.

Mlad i star

jednako vabi preljubljivo Schneid-
rovu mast za lice i sapun, jer nuz
siguran uspjeh

potpuno jamči

tvornica za neškodljivost ovi sred-
stva i pošto nije masno, zato lice
naće biti sjajno, kao od drugi masti.

Tko samo jedared upotribe Schnei-
derovu mast za lice, taj za nikoltko
dani se osvidoči o polipšavanju lica.

Mnogo zafalni pisma
stoji na razpoloženje.

Ovog kalendara čitaoci sasvim ba-

dava, bez najmanjeg troška
zabadavad knjigu
će dobit, samo nek napiše tačnu ad-
resu na jednoj karti likaru Schneideru
Cina Schneider-ovog
masti i sapuna:

1 mala čaša 1 kruna.
6 mali čaša 5 kruna.

1 velika čaša 2 krune
6 veliki čaša 10 kruna.

1 komad sapun 1 kruna.
1 kutija pudera od lju-
bičice 2 krune.

Kod veće naručbe znatan popust.

Schneiderova čudnovata mast za lice i sapun izključlvo se dobiva: kod

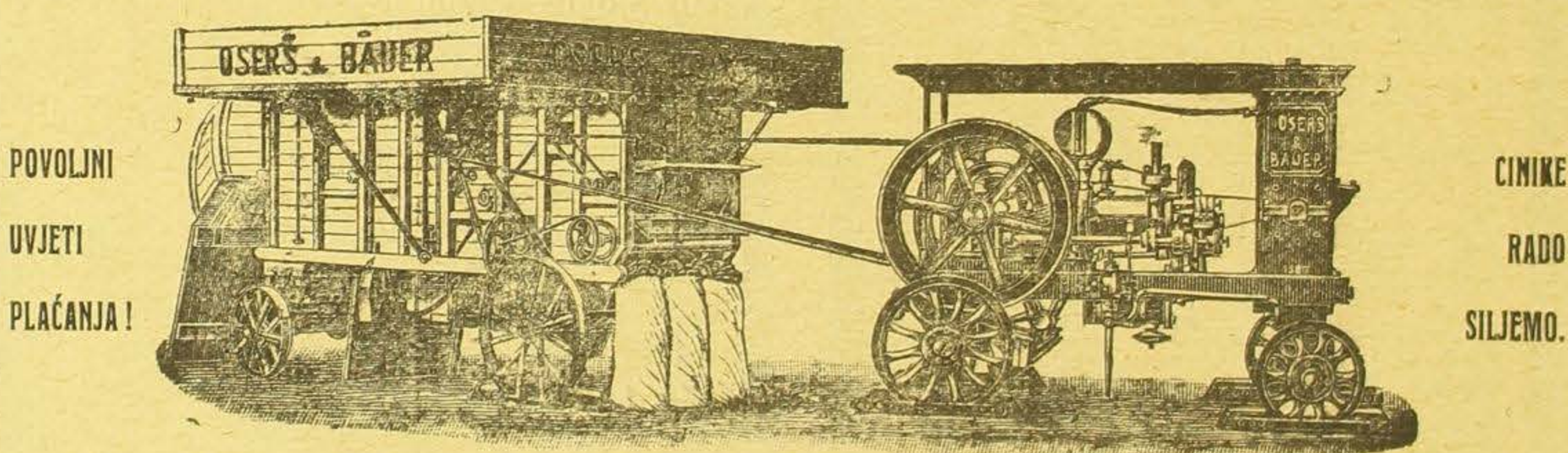
likara JOSIPA SCHNEIDER, Rešica, glavni trg 573. (Južna Ugarska.)

OSERS i BAUER

isključivi tvorničari motora

Središnja pisarna i skladište za Ugarsku:

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 18. szám.

POVOLJNI
UVJETI
PLAĆANJA!

CINIKE
RADO
SILJEMO.

PRIPORUČUJEMO BENZINLOKOMOBILNIH VRŠAČICA SVOJE IZRADE

isključivo i solidno dogotovljeno uz najveću odgovornost! Na
takva mista gdi su naša tvornica i naši motori još nepoznati

šaljemo vršaćice I na probu.

Daklem poštovano općinstvo **može kupovati kod nas bez svakake rizike.**

U Ministeriji za zemljodilstvo i obrt po najnovijim podacima sastavljeni

SAJMOVI (VAŠARI) U UGARSKOJ.

A

- Abád-Szalók (Szolnok-m.) 16. velj., 18. svibnja, 10 kolov., 11. nov. u nedilju i poned.
- Abauj-Szántó (Abauj-Torna-m.) prid vel. četvrt., 13. jula, 4 okt. i 6. dec. Po jed. dan živinski sajam prid datum.
- Abony (Pest-m.) 31. maja, 20. aug., 30. nov. uvik prid datum u ned. i poned.
- Abrudbánya (Alsó-Fehér-m.) po star. kal. na Todora: prve ned. maja, prid Miholj i Božić u poned. za sitnariju a prija jedan dan živinski vašar.
- Ača (Pest-m.) 16. aprila, 29. oktobra.
- Ada (Bačka) 19. marta, 15. juna i 25. okt. prid dat. u ned. i poned.
- Alamor (Alsó-Fehér-m.) 5. marta, 4 sept. za sitnariju, a prid njim jedan dan živinski sajam.
- Alberti (Pest-m.) 16. maja, 13. jula, 5. nov, uvik prid dat. ned. i poned.
- Al-čil (Arad-m.) 24. april., 11. jul., 26. okt. uvik u poned. il prid datum u poned.
- Alcina (Szeben-m.) 20. feb. i 31. aug., za sitnariju, a prid njim živinski, — ako datum u ned. il svetac biva, slidećeg dana drži se sajam.
- Algjogj-Alfalu (Hunyad-m.) 5. maja, 5. sept., 30. dec., za sitnariju, a prid njim živinski.
- Alho (Vaš-m.) 19. marta, prid Duhove u poned, 8 okt. i 13. dec.
- Alibunar (Torontal-m.) na Duhove i uzviš. Bl. Div. M. u nebo uvik po star. kal.
- Almakerek (N.-Küküllő-m.) 12. marta, 13. juna, i 30. sept.
- Aljmaš — Almaš (Bačka) 9. febr., 1. maja, 14. sept. i 22. nov. ako označ. dani u ned. bivaju, onda u poned. biva sajam, ako osim poned. datum na drugi dan pada, onda prid dat. u poned. biva sajam.
- Alpar (Pest-m.) na cvitnicu i 10 okt. u ned. i poned. prid dat.
- Alparet (Szolnok-Dob-m.) 1—2 jan. na cvitnicu i na Spasov dan; po star. kal. 1—2. aug. i 10—11. oktob.
- Alšo-Diós (Požonj-m.) u utorak posli glune ned., iza ned. sv. Trojstva za Ęgidijom i sv. Andrijom slideći utorak.
- Alšo-Domboru (Zala-m.) 19. marta, 16. maja, 13. jula i 9. dec.
- Alšo-Kubin (Árva-m.) febr. za ned. „sexagesima“ za cvitnicom, 24. juna, 8. sept., 19. nov. uvik u poned. posli označeni dana.
- Alšo-Lendva (Zala-m.) 25. jan. „miserere“ ned. u četvrtak, na vel. četvrt. posli Duhova u poned. 28. jula, 28. aug., 28. okt., prid Božić u četvrt.
- Alšo-Mecenzef (Abauj-T.-m.) prid Uskrs u utor., 6. sept., — 2. jula, slid. poned. i 1. poned. adventa.
- Alšo-Nemedi (Pest-m.) 2-ge ned apr., 4-te jula, 2-ge sept., 3-će dec. nedilje i poned.
- Alšo-Nyarasd (Požony-m.) 24-ti apr., 26-ti jul., 8-mi sept., 25-ti nov. slid. četvrtak.
- Alšo-Ör (Vas-m.) posli uskrsa u 2. poned., 10. aug., 11. nov.
- Alšo-Porumbak (Fogaras-m.) 14. apr., 1. sept. živinski sajam.
- Alšo-Rakoš (N.-Kük.-m.) 24. apr., 24. juna, 21. sept. za sitnariju, a prid njim živinski.
- Alšo-Šagh (Vas-m.) 4. apr., 25. maja, 21. sept., 5. nov. ako na svetac pada, slideći dan biva vašar.
- Alšo-Šarvar (Szolnok-Dob.-m.) 1. maja, 3. okt.
- Alšo-Sentgjörgj (Jas-N.-Kun-S.-m.) 10. jan. u poned. za nedelj. sv. Trojstva, 2. aug., 15. okt. prvi i dva poslid. ako u posleni dan pad. bivaju u poned.

- prid označ. danom; ako dat. u ned. pada, slideći dan biva sajam.
- Alšo-Sopor (Szilágy-m.) u četvrt. posli Marinja, na Petrov; na Miholj, u prvi četvrt. adventa uvik po star. kal.
- Alšo-Verecke (Bereg-m.) 6. sičnja, marta o Aleksi, 28. apr., 29 juna, aug. Marie i okt. Paraskeve nedilje u sridu i četvrtak.
- Alšo-Žuk (Kolož-m.) 20. maja. 4. sept., 1. 2. i 3. maja za ovce.
- Alvinc (Alšo-F.-m.) 24. jun., 25. nov. za sitn.
- Antalfalva (Torontál-m.) 1. apr., 10. okt.
- Apáti (Zala-m.) 21. marta, u sridu prid Duhove, angjela čuv. slid. dan, 31. okt.
- Apatin (Bačka) 7—8. maja i 7—8. okt. ako su označ. dan i osim ned i poned., biva prid označ. dan u ned. i poned, sajam.
- Apátfalva (Borsod-m.) 19. marta, 29. maja, 14. aug., 30. nov.
- Apátfalva (Čanad-m.) 24. apr., 26. jula, 8. sept., 25. nov. slideći sub. i nedilja.
- Apoštag (Pest-m.) 24. juna, 12. okt. prid dat. u ned.
- Arač-Vranjova (Torontál-m.) 13. maja, 13. jula i 30. okt.
- Arad (Arad-m.) od petka prid Gluhu ned., posli Petrova od petka i od pet. prija 5. nov. uvik po 5 dana traje. I to petkom i subo. živinski, a ned. i poned. za sitnariju.
- Aranjoš-Marot (Bars-m.) prija 2 febr. i prid Uskrs u poned. i utor., posli Gjurgja 2. ned. u poned. i utor.; prid 29. jun. posli Sv. Jakova 2 ned. u poned. i utor 29. sept., 1. nov. i 25. dec., prid označ. dan u poned. i utor.
- Aranjoš-Medgješ (Szatmár-m.) Velike ned. — Bile ned. — na Spasov, 24. juna, 8. aug., 5. nov. i 24. dec. datumom označ. ned. utor. sridu i četvrt. ako označ. dani na svet. pad. prija te nedilje biva sajam.
- Aroksallaš (Jas-N.-Kun.-S.-m.) 24—28 febr., 15—16. juna, 5—6. aug., 21—22. sept. ako su označ. dani posleni, prid označ. dan u ned. biva.
- Asod (Pest-m.) posli Spasova — sv. Stipana i sv. Martina u petak.
- Assonjfa Győr-m.) 9. maja i 14. sept.
- Assonjfa (Vas-m.) 13. jula.
- Alša (Pest-m.) 15. aprila, 29. oktob.
- Avašujvaroš (Szatmár-m.) 1. marta, 1. maja, 12. juna, 15. aug., 25. okt. u poned.

B

- Baan (Baranja-m.) 10. marta. 1 juna, 29. sept. i 8. dec.
- Baan (Trenčen-m.) 2. jan. živinski, — 5. jan. za sitnariju, 1-og febr. živinski, 7-og febr. za sitnariju, 17-og apr. živin. — 20-og apr. za sitn., 22-og maja živin. — 25. maja za sitn. 22-og juna živin. — 24-og za sitn. 1. aug. živin. — 17-og aug. za sitn., 25-og sept. živins. — 28-og sept. za sitn., 26-og okt. živin. — 28-og okt. za sitn., 11-og dec. živin. — 14-og dec. za sitn.
- Baboča (Somogj-m.) 19. marta u poned. za ned Sv. Trojstva, 24. aug., 30. nov.
- Bač (Bačka) 10. marta, 21. maja, 8. sept. i 26. okt. slid. poned.
- Bač-Földvár (Bačka) 22. marta, 22. maja, 22. aug. prid. dat. u ned.
- Baja (Bačka) u ned. prija 14. febr., 24. apr., 22. jula, 21. sept., 6. dec. ako označ. u poslen dan pada, prid dat. u ned. i u poned. biva vašar.
- Bajmoc (Nyitra-m.) 7. jan. za sitnariju, 17. apr. živinski, 24. apr. za sitn., u utor. prid Duhove živin. posli Duhova za sitn., 17. aug. živin. 24. sitn.; 4. okt. za sitn. a prija 8 dana živin.: 4. nov. živin., 11. nov. za sitn., 30. dec. živin.
- Bajmok (Bačka) 25. maja. 24. aug., 11. nov. ako označeni dani osim ned. na drugi dan padaju prid označ. dan u pon. biva sajam.
- Bakabanja (Hont-m.) u subotu prid ned. „septvagesima“, prid Gjurgjev živin., na Gjurgjev za sitn., 1—2. jula, 31. aug., 1. sept., 6 dec.

- Bakonja (Baranya-m.) 10. juna, 29. sept.
 Bakša (Zala-m.) 4. maja, 14. sept.
 Balázfalva (Alšo-F.-m.) u subotu prid cvitni, 2. jula, 6. dec. za sitn. a prid njim 1 dan živinski.
 Balaša-Gjarmat (Nograd-m.) 6. jan. i 2. febr. prija dat. u pon. i utorak, ako dat. na svetac pad. posle dat. slid. 2. dana biva sajam; iza ned „Laetare“ u pon. i utor. prija 1. maja. 24. juna ako u ned. pada onda slideći poned. i utorak biva, ako u subotu pada prid dat. u poned. i utor. biva, 20. aug. ako ovaj dan u ned. pada, slid. 2. dana, ako u drugi dan pada, onda prid dat. u poned. i utor. biva; 29. sept. ako u ned. pada slid. poned. i utor. ako drugi dan pada, prid dat. u poned. i utor. biva sajam; poslid. poned. i utor. miseca oktobra.
 Balatonfüred (Zala-m.) 14. jan., 15. apr., 11. jula, 11. sept.
 Balkany (Sabolč-m.) u poslid. utor. marta, juna i okt. miseca; i prid Božić u utorak.
 Banfi-Hunyad (Kolož-m.) 25. jan. i utor. prija Uskrsa i Duhova; 26. jula, 21. sept. i 25. nov.
 Bankfalva 3. maja, 9. dec.
 Banlak (Torontal-m.) 11. rujna.
 Banok-Sentgjörgj (Zala-m.) 24. apr., 24. juna, 3. aug. i 29. nov.
 Banrév (Gömör-m.) 18. marta, i 6. sept.
 Baračka (Bačka) 17. juna, 20. okt. ako dat. u ned. pada, slidećeg poned. biva sajam.
 Barč (Somogj-m.) 1. apr., 24. juna. 2. sept. i 10. dec.
 Brnjevar-Baranjar (Baranja-m.) 2. febr., 8. juna. 5. aug., 15. nov., u poned. onih ned. kada označ dani padaju.
 Bartfa (Šaroš-m.) 24. febr., 19. marta. 15. maja, 24. juna. 1. sept., 15. okt., 21. dec. u sridu ovih nedilja obični a prid njim u sridu živinski sajam.
 Battonja (Čanad-m.) na dvi ned. prija cvitnice u ned. prid Petrov; i na dvi ned. prija Sv. Dimitrije.
 Bath (Hont-m.) u četvrt. prid „Septvagesimu“ živin., a za tim u poned. za sitn. Prid „Rogate“ — Lovrinca i Martina uvik četvrtkom živin., za označ. dan slid poned. pak za sitn.
 Batorkes (Estergom-m.) 25. jan., 24. apr., 2. jula, 14. sept., 11. nov.
 Batoš (Kolož-m.) 27. jan., 21. maja, 14. nov. prid njim živinski vašar.
 Bata (Tolna-m.) 9. apr. i 15. okt. te ned. kada dat. pada u poned.
 Batasek (Tolna-m.) 19. marta, 16. juna, 24. sept., 28. okt. prid dat. u poned.
 Bazin (Požonj-m.) febr. na Dorotheu; prid Uskrs; juna posli Bonifaci-je; jula posli Mandal; aug. posli Sv. Augustina; okt. posli Sv. Franje; nov. posli Sv. Kate uvik u sridu.
 Beel (Bihar-m.) 1. nedilje marta, jun. i sept. 3. nedilje okt. utorak za živinu a u sridu za sitnice.
 Bečehely (Zala-m.) 19. marta, 11. maja, 21. sept., 13. okt.
 Bec (Šomogj-m.) 22. maj., 4 okt.
 Bega-Sentgjörgj (Torontál-m.) 15. apr., 30. sept., 20. juna.
 Bekeš (Bekeš-m.) 24. marta, 20. juna, 29. sept. ako dat. u poslen dan pad., uvik prija dat. u ned. poč. sajam.
 Bekež-Čaba (Bekeš-m.) 1. marta, 1. jula, 26. okt., 2 dec. adventske ned.
 Bela (Sepeš-m.) 15—16. jan., 16—17. apr. 28—29. maj., 16—17. jula, 24—25. sept., 26—27. nov., 17—18. dec.
 Bela-Uj (Sepeš-m.) 2. febr., 5. juna, 19. nov.
 Belenješ (Bihar-m.) na Marina, — Sv. Gjurgja, — Sv. Ilije, — Sv. Dimitri, u četvrt. i petak uvek po grčk. koled.
 Bellatinc (Zala-m.) 20. jan., 24. febr., 25. apr. 27. juna, 15. jula, 5. nov.
 Béltek-Krasna (Satm.-m.) 10. febr., utor. posli Uskrsa i Duhova; 21. jula, 22. sept., 10. nov. 22. dec.
 Belluš (Trenčén-m.) febr. na Matiju; poslid. sride aprila živin.; a četvrt. za sitn.; jun. na Filipa i Jakova; aug. na preobr. Isusa; na malu Gospu; i okt. na Šimun Judu.

- Beodra (Torontal-m.) 6. maja, 8. sept., 1. nov. ako datum nepada u ned. onda prija dat. u ned. biva sajam.
- Beregsas (Bereg-m.) u sridu i četvrt. prid cvitnicu; u sridu prid Duhove i posli Spasova u petak; sv. Antuna Pad. slid. ned. u sridu i četvrt.; u četvr. i sridu ned. Sv. Bartholomeja; Svisveti, — Sv. Luce, — ned. takodjer u sridu i četvrt.
- Beretyo-Ujfalu (Bihar-m.) prid 24. apr., 15. aug., 9. okt. i 1. febr. u sridu i četvr. živinski sajmovi
- Berkenješ (Kolož-m.) na petrov po star. kal.
- Berkešd (Baranja-m.) 2. marta, 30. juna. Ako na ned. pada onda zatim u poned.
- Barkes (Satmar-m.) na Tri Kralja; 24. apr., juna posli Ivan krstit.; i nov. mis. posli Luke u petak, 1—2—3-eg maja. sajam za birke.
- Berki (Somogj-m.) utorak posli Uskrsa; 27. juna, 10. aug., 25. sept.
- Berzence (Somogj-m.) na cvitni poned. 13. juna, 10. aug., 28. dec.
- Berzevice (Šaroš-m.) prid: — Balinta (14. febr.); Uskrs — Duhove. Bartholomeja, — (24. aug.); Svisvete, — i Božič — u sridu; ako na ove sride svetac pada, onda prid ovom ned. u sridu biva sajam.
- Berzova (Arad-m.) 21. marta, 6. jula, 26. okt. uvik prid dat. u ned.
- Besterce-Vag 3—7. jan., 11—15. apr., 13—17. juna, 8—12. aug., 19—23. sept., 8—12. nov.
- Besterce (Nasod-m.) na pepelnicu 17—18. maja; posle Barthola. i prid svetu Katu a sridu, a marven. sajam prija tri dana se počima.
- Bestercebanja (Zoljom-m.) 25—27. jan., 7—9. maj., 29—30. nov. 1—2. dec.
- Bethlen (Solnok-D.-m.) 5—6. apr.; posli Duhova u ned. i poned. prid. malu Gospu; i posli Kate u ned. poned.
- Bethlen-St.-Mikloš (Kiš-Kük.-m.) 25. apr., 21. sept., 13. dec. za sitn. a prid njim po tri dana živinski.
- Bezdan (Bačka) 15. marta, 16. jula, 29. sept., 19. nov. prid označ. dane u poned. ako dat. u ned. pada, onda u sld. poned. ako pak dat. na poned. pada taj dan biva sajam.
- Bičke (Feher-m.) 25. jan., 3. maj., sept. na Sv. Matu evang., jula Sv. Jakova nedilje u utorak i sridu.
- Bihar-Püspöki (Bihar-m.) 30. nov.
- Biksad (Satmar-m.) 12. jula, 25. aug., 19. sept.
- Bilak (Besterce-N.-m.) 22. mart.
- Billed (Torontal-m.) 26. marta, 15. juna, 8. okt. ako datum na ned. pada — taj dan, inače prid dat. u ned. biva.
- Bilke (Bereg-m.) 20—21. maj., 17—18. jula, 14—15. aug., 20—21. sept., 18—19. okt.
- Birkiš (Krašo S.-m.) 28. jan., 6. apr. posli grčko istoč. Duhova u ned.
- Boldogfalva (Hunjad-m.) po star. kal. u subotu prid cvitnicu, 20. sept.
- Bodon (Torda-A.-m.) u sridu posli Duhova.
- Bodokő-Varalja (Abauj-T.-m.) 16. febr., 26. maja, 11. aug., 11. nov.
- Bodajk (Feher-m.) posle nove god. — 29. juna, i Miholja. slideći poned.
- Bodrog-Kerestur (Zemplen-m.) 24. febr., 24. aug., 24. nov. i duhovske nedilje u četvrt.
- Bodzaš-Ujlak (Zemplen-m.) 18. jan., 24. marta, 14. jula, 17. okt., 21. dec.
- Bogdanj 12. marta, 24. juna, 4. okt., 6. dec. tih nedelja uvik u sridu.
- Boica (Hunjad-m.) I. ned. posta. prid cvitnu ned. Spasov dan, iza Borbale četv. i pet. po star. kalend. živinski sajam.
- Bokšanbanja (Krašo-S.-m.) 1. apr., 16. maja, 11. jula, 20. sept. uvik petak, subota i ned. posli datuma.
- Boka (Torontal-m.) 15. sept. ako u ned. biva — na datum — inače prid dat. u ned.
- Boldogassonj (Moson-m.) 1. febr., prid Duhove, veliku Gospojinu i prikazi-

- vanje Divice u poned, ako bi ovi dani svečani bili, slideći dan biva sajam.
- Bolkač (Kiš-Kük.-m.) 18. marta, 9. nov, za sitn.; a prid njim po tri dana traje živinski.
- Bonchida (Kolož-m.) iza „Laetare“ 30. juna, 21. okt. a prid njim po jedan dan živinski.
- Bonjha (K.-Kük.-m.) posli čiste sride i Duhova — četvr. i srida — 27. sept.
- Bonjhad (Tolna-m.) 6—8. marta, 1—2. maja, 10—11. jula i 4—5. sept. i 8. dec. uvijek prid datum poned. i utorak.
- Boroš-Jenő (Arad-m.) prid Ivana krstit.; — Ilije pror. ned., — i prija Paraskeve u ned. po star. kal.; a prija dat. živin.
- Boroš-Šebeš (Arad-m.) po novom kal. Gjurgjevske i Miholjske nedelje; a po star. kal. Nikoljske ned. u sridu,
- Boroščankő (Vaš-m.) drugi poned. korizme; 3. maja, 10. juna, 14—16. sept.
- Borša (Kolož-m.) 24. febr., 6. maja, 4. okt.
- Botornja (Zala-m.) 8. juna, 9. sept. posli dat. u ponedeljak marvin.
- Bozok (Hont-m.) 5. maja. 30. aug., 11. dec.
- Bozovič (Krašo-S.-m.) prvi utorak jan., 1. apr., prid Spasov pravosl. utorak i 1. utor. oktobra,
- Bő (Sopron-m.) 6. febr., 9. maja, 10. aug., 4. okt.
- Böhönje (Somogj-m.) 19. marta, u petak posli Brašanca; 20. jula, 21. aug.
- Böš (Požonj-m.) 14. jan., 24. marta. 1. maja, 6. aug., 28. okt. ti nedelja uvijek u četvr.
- Brad (Hunjad-m.) treći četvrtak marta, juna, sept. i dec. Naprid dva dana živinski.
- Braško posle Brašanca na nedelju dana, — posle Luke četvr., petak, subota. Naprid 3 dana živinski.
- Brezova (Njitra-m.) posle Tri Kralja; i prija čiste sride u poned.; na cvitni poned. prija Duhova — Sv. Ivana krstit. i Sv. Stipana kralja u poned.; posle Mate i Imre Mirka u poned.
- Breznobanja (Zoljom-m.) marta na „Laetare“, prid Duhove u sridu; 16. aug., 30. nov.
- Boroslo (Šaroš-m.) 1. jan., 2. jula, 13. dec.
- Brocko (Njitra-m.) prie Antuna pustinj., — Josipa 10. marta, vel. Gospe, — i Martinja — utorak.
- Budimpešta** druge ned. marta; poslid. ned. maja; treće ned. aug. — prve ned. nov. — i svaki do druge subate traje; marvin. i konjski u drugu nedilju i poned. Od utorka prija označ. dana, do prve sride kožne trgov.; a ostali dani za sitn. Dva sajma za konje: 1. počima ze prija Gjurgjevske nedilje u ned., pond. i utorak i 2. prve ned., ponediljka i utorka oktob. miseca. Nediljni sajmovi: u Tabanu poned. i petkom i Kristinavaroši četvrt.; u Gradu subot. i ned. — po cilom prvom krugu. II. krug: u sridu, subotu i ned. III. krug: utork. i petkom. U star. Budimu četvr. nediljom po cilom krugu; IV., V., VI., VII., VIII. i IX. utor i petkom. X. krugu: četvrt. i ned. Nedeljni živins. sajmovi: I. krugu: pet., om i subot. za telad i svinje. II. krugu: sridom za telad i svinje; četvr. za marvu i konje. X. krugu: četvrt. i nediljom za svinje.
- Bučin (Arad-m.) po star. kal. na Marinje, Brašanac, Ivana usjeka; i prid Božić ti nedilja tako da sajmovi prid — il za označ. danima najbližim poned. bivaju.
- Bučin (Temes-m.) 24. apr., 24. juna, 15. okt. i 30. nov. Ako na označ. dane rim. kat. il grčko ist. sveci pad. posle na ned. dana biva sajam.
- Buziaš (Temes-m.) 23. jan., 24. apr., 25. jula 1. okt. prija 1 dan živinski sajam.
- Büköšd (Somogj m.) iza 5. aug. u nedilju.
- Büköšd (Baranja-m.) 25. marta. u poned. za ned. sv. Trojstva; 4. okt. 11. nov. ako je dat. u svet., onda slid. dan biva sajam.
- Ceglid, Czegled (Pešt-m.) 15. jan., 16. apr., 22. jula, 1. nov., prid dat u ned. i poned.

- Čenej (Torontal-m.) 24. maja, 21. aug., 24. okt. ako označ. dan u poslen dan pada. prid dat. u ned. biva sajam.
- Cibakhaza (J.-N.-Kun-S.-m.) 31. marta, 30. maja, 15. sept., 18. nov., uvik u ned. i poned. ako dat. u posleni dan pada, u prijašnju ned. biva sajam.
- Crepaja (Torontal-m.) 4. do 6. aprila, 8. do 10. sept.
- Čaba vidi Bekeš-Čaba.
- Čakanj (Somogj-m.) 15. aug.
- Čakanj (Vaš-m.) 25. febr., 2. maja, 8. juna, 6. aug., 8. i 29. i sept., 25. nov. ako u svetac il sa sajmom u Körmenu ili Sv. Gothardu u isti dan pada slideć dana biva sajam.
- Čakovar (Temes-m.) po starom kal. u po korizme; na Petrov dan, 27. aug., 10. okt., 11. nov. tih nedilja uvik od po dana četvrtka do oed.
- Čaktornja (Zala-m.) 3. febr., na vel. poned., 30. juna, 3. aug., u poned. prid 13. okt., 25. nov.
- Čakvar (Feher-m.) u poned za nediljom „bez Imena“, u poned. i utorak za ned. „Rogate“, Sv. Ane jul. i Nikoljske ned; takodjer u poned. i utor.
- Čanad Srpski i Nimački (Torontal-m.) 16. marta, 20. juna. 16. okt., 10. dec. ako označ. dan u poslenik pada, u prijašnju ned. biva sajam.
- Čanad (Pest-m.) 14. febr., 7. maja, 16. okt. 11. nov.
- Čanad-Palota (Čanad-m.) 11. juna i 23. okt. slideće subote.
- Čantavir (Bačka) u poned. prid. 1. maja i 24. sept.
- Čatad (Torontal-m.) 12. marta, 1. maja. 15. okt. ako dat. u posleni dan pada, u prijašnju ned. biva sajam.
- Čeffa (Bihar-m.) prvog četvrtka aprila, aug. i dec. m.seca.
- Čenej (Torontal-m.) 24. maja, 21. aug., 24. okt., ako datum u posleni dan pada, prid njim u ned.
- Čenger (Satmar-m.) 25. januara, 24. febr., 19. marta, 24. apr., maja na Spasov, juna na Brašančevo, 22. jula, 20. aug., 29. sept., 28. okt., 19. nov. i 25. dec. u petak prid dat.
- Čepa (J.-N.-Kun-S.-m.) 12. apr., 12. jula, 5. sept., 18. dec, uvik u ned. biva sajam ako je dat. posleni dan. u prijašnje ned. biva.
- Čepin 20. maja, 11. nov.
- Čepreg (Šopron-m.) u četvrt. za čist. srid. na vel. četvrt; posli Spasova u petak; 29. jula, 29. sept. i prid Božić u sridu.
- Čermõ (Arad-m.) na cvitn. ned. posli Petrova u ned.; po star, kal. u ned. posli Sv. Dimitrije.
- Čiksereda (Čik-m.) u petak posli „Septuages“ i Spasova; 13. jula, na Miholj prija dat. po 3 dana živ. sajam; koji na svetac padne, prilazi na slid. posleni dan.
- Čik-Stgjörgj (Čik-m.) na vel. poned. i prid Božić u poned. na dat. za sitn. a prid njim živinski.
- Čik-Šmarton (Čik-m.) 3. maj., 9. nov., ako u svetac pada slid. dana biva sajam za sitn. prid njim živin.
- Čoka (Torontal-m.) na Ime Isusovo; na mladi Uskrs; na dan Sv. Trojstva i 29. sept.
- Čokonja (Somogj-m.) 24. febr., u četvrt. posle Uskrsa; 27. juna, 26. jula, 21. sept
- Čongrad 1. marta, 1. maja, 25. aug. i 10. dec.
- Čorna (Sopron-m.) 6. jan., na Grgura; Pilip i Jak.; Sv. Ivana krstit. i na Miholj i na Martina, ako dat. na ned. ili svetac kršč. ili žudinski pada slidećeg poned. biva.
- Čurgo (Somogj-m.) posli Uskrsa i Duhova u utorak 1. sept.
- Čurog (Bačka) 4. marta, 1. juna i 6. okt. prid dat. u ned. i poned.

D

- Dabaš (Pešt-m.) u ned. i poned. prija 18. febr., 1. maja, 3. aug. i 1. nov.
- Dalja (Udvarhely-m.) 4. maja i 30. okt.
- Darda (Baranja-m.) 27. marta. maj.

- prosni dana; ned. Bartholomeja i Svi Sveti uvik u pon.
- Daruvar (Krašo-S.-m.) 10. marta i 10. juna.
- Debeljača (Torontal-m.) 19. marta i 1. sept.
- Dekležin (Zala-m.) 10. juna i 21. aug.
- Deliblat (Temeš-m.) 6. aprila i 10. sept.
- Dengeleg (Satmar-m.) 30. marta i 17. sept.
- Debrecin Sv. Antuna pustinjaka; Gjurgjevski; vel. Gospojinski; o Dionisiju muč. takozvani vel. sajmovi, 9 dana traje: sajam se počima u poned. prija ti ned. kad. označ. dani bivaju; za obrt i neizradjene proizvode svi 9 dana; počet. sajma u četvrt. i petak za ovce. u sub. i ned. za svinje. u ned. i poned. za konje; a slideće nedilje ili sveca, ponediljka i utorka marvinski sajam biva.
- Deeš (S.-Doboka-m.) 1. marta. 1. juna, 13. dec. ti ned. poned. utorkom i sridom i prid Sv. Stipana kralja utorkom, sridom i četvrt.; prvi dan za svinje i konje, drugi dan opće živinski, a treći dan sitn.
- Derečka (Sopron-m.) 12. marta, 24. juna i 30. nov.
- Derečka (Bihar-m.) 15. sičnj., 24. aprila, 15. kolovoza i 15. okt. u petak koji je prid pon. prija dat.
- Detta (Temež-m.) 24. marta, 15. juna, 12. sept. i 30. nov. prid dat. sub. i ned.
- Deva (Hunjad-m.) 14. jan., 13. maja, 3. aug. i 30. okt. Tri dana prija živinski a 4. dan za birke.
- Devavanja (J.-N.-Kun-S.-m.) 17. jan., 15. apr., 5. jula, 12. okt. po 2 dana traje, ako dat. u posl. dan pada, prid dat. u subotu i ned. biva sajam.
- Devečer (Vesprem-m.) 25. jan., 1. maja, 6. aug. i 1. nov. prid datum u poned. i utor.
- Devenj (Požonj-m.) 2. do 3. jan., 1. do 2. maja, 25. juna, 10. do 11. aug. i 18. okt.
- Dičő-Stmarton (Kük.-m.) 1. mart., 1. maja, 24. jula, 15. okt. za živin. 3 dana na prid. 10—30. apr. sajam za ovce.
- Dioseg (Bihar-m.) u sridu prve ned. feb., 3. ned. marta, 2. sept. i 2. ned. dec. miseca.
- Dioseg M. (Požonj-m.) u četvrt. prid ime Isusovo, prid Giurgjevo, Margitu jula i Martin.
- Disnod (Seben-m.) 30. jan. i 29. aug.
- Divenj (Nograd-m.) 2. jan., 7. marta, 1. jula, 10. aug. i 18. okt.
- Dob-Tisa (Sabolč-m.) 15. jan., 17. apr., 7. aug., 4. okt. tih nedilja uvik u poned.
- Dobra (Hunjad-m.) 6. maja, po star. 2. četvrtka posli Duhova; 21. sept., 7. nov.
- Dobra (Vaš-m.) u poned. posli Sv. Štipana; posli 1. nov., u poned. prid dat. po 2 dana živinski.
- Dobrica (Torontal-m.) 2. do 5. maja, 23. do 25. sept.
- Dobšina (Gömör-m.) na Petra Nol., Stolica Petra, Pongraca i zač. bl. Div. Marije,
- Dognačka (Krašo-m.) 18. sept.
- Dolova (Torontal-m.) 21. marta i 21. okt.
- Domašina (Krašo-m.) 1. jan., na cvitn. po star. kal. i 17. jula.
- Dombovar-O (Tolna-m.) posli tri kralja u poned. na Gjurgjev i Petrov dan; 30. nov.
- Dorogh (Hajdu-m.) 8. febr., 20. jula i 11. nov. ti nedilja u četvrtak.
- Dorožma (Čongrad-m.) 7. apr., 29. juna, 16. sept. i 8. dec. prid dat. nedilj.
- Döbrököz (Tolna-m.) u poned. prid cvitnicu i posli Sv. Stipana kralja.
- Dömsöd (Pešt-m.) 7. marta, 22. lipnja 10. kolov.
- Drag (Kolož-m.) na vel. četvrt. 6. jula, 18. aug. i 7. nov., prid dat po 2 dana živinski.
- Dravavašarhely (Zala-m.) 10. marta, 15. lipnja posli Angjela čuv. u poned. i 13. pros.
- Duna-Adonj (Feher-m.) 2. apr., 16. juna, 15. sept., 24. nov.
- Dunaföldvar (Tolna-m.) 25. marta, 20. aug. poned. i utor. na Duh. utorak i srida i poned. uvih po 2 dana; prvi dan živin., a drugi za sitn.

Dunapataj (Pešt-m.) 19. febr., 14. apr., 29. juna, 4. okt. i 13. dec. prid dat. u ned.

Dunapentele (6eher-m.) u poned. sveti Gjurgja, sv. Trojstva i male Gospe nedilja u poned. i prvi poned. adventa. Duna-Sekčö (Baranja-m.) 12. marta; u poned. za ned. sv. Trojstva; 1. sept. i 5. nov. ako datum u ned. ili svetac pada. slid. poned., inače prid dat. u poned. biva.

Dunaserdahelj (Požonj-m.) 18. sičnj. prid Uskrs dvi ned. spasovske ned., 27. juna, 22. sprnja, 11. nov. i 13. dec.

Dunaveče (Pešt-m.) 14. febr., 6. maja, 26. jula i 29. sept. prid dat. u ned. živin., a utorak za sitn.; ako dat. na ned. pada, istog dana biva sajam.

E

Edelenj (Boršod-m.) prid 15. jan., 15. apr., 15. jula i 15. okt. u četvrt.

Eger (Heveš-m.) posli tri kralja u poned. tri dana; i to marvin. sajam u ned. i poned. utorak za sitn., tog poned. koje ned. Pongrac i pohod Gospodnji biva 29. sept. tri dana.

Egerag (Baranja-m.) 5. apr. i 11. okt.

Egreš (Torontal-m.) 28. aug.

Egjed (Šopron-m.) 1. maja, 20. okt. u slučaju sveca ili ned. posli dat. u poned. biva.

Elek (Arad-m.) 15. marta, 15. juna, 15. okt. prid dat. u ned.

Elešd (Bihar-m.) 25. febr., slid. ned. u sridu i u četvrt.; (jun.) prid Alojziju; (sept.) Mate i dec. sv. Luce nedi u četvrt. i petak, prvi dan sitnarija. 2. dan žtvinski.

Elő-Patak (Haroms.-m.) 17. do 19. aug. marv.

Enjing (Vesprem-m.) na „Sexagesimu“ na Margitu, malu Gospu i na Mladence.

Erči (Feher-m.) aprilia na Lav papu i na Miholj; ti nedilja u poned. i utor.

Eperješ (Šaroš-m.) za sitn. 28. do 30. jan., 6. maja; 17. do 19. juna; 12. do 14. aug.; 16. sept.; 25. do 27. nov.

Živinski: 25. jan., 3. maja, 14. juna, 9. aug., 13. sept. i 22. nov.

Erd-Hamžabeg [Feher-m.] prvog poned. maja i 10. aug.

Erdőd [Satmar-m.] posli 2. febr. prid Uskrs i Duhove, posli 2. jula, 14. sept., 1. nov. i 16. dec. uvijek u četvrtak.

Erdősada [Satmar-m.] prve ned. marta i juna; 3. ned. aug. i 2. ned. nov. uvijek u petak.

Erdöveg 9. aprila i 28. sept.

Eržebetvaroš [Kük.-m.] 27. jan., po Blagovisti slid. dan; u pet. posli Spasova i 5. jula, 21. sept., 10. nov. po 3 dana živin.

Estergom-Ostrogon, posli Grgura; posli Urbana; posl. Lovrinc; posli Šimon Jude uvijek u poned. utor., i sridu.

Ermihaljfalva [Bihar-m.] 14. do 15. marta, 27. do 28. juna, 6. do 7. sept., 10. do 11. dec. ti ned. u sridu i četvrt.

Eršekujvar [Njitra-m.] o Matiji, cvitnici, Ivanu krstit., Demetru, Sv. Stipanu, Klementinu i o Luci tih ned. uvijek u sridu; i prid Duhove u sridu; ako dat. na svetac pada, onda prid dat. u utor. A živinski uvijek prid 2 dana biva. Ako ovi na nedilju ili svetac pad. slid. utorka biva.

Eček [Feher-m.] u četvrtak one nedilje, kad pada maj. 8. i sept. 8.

F

Fadd [Tolna-m.] 12. marta i 15. okt. pridhodni nedilja u poned.: 25. jula ili slidećeg poned.

Façet [Krašo-m.] po star. kal. na vodo-kršće; Sv. Todora, Cvitnicu, na Spasovo, Petrov, o velik. Gospi, Sv. Dimitriji i Sv. Nikolji.

Fegjvernek [J.-N.-Kun-S.-m.] 1. marta, 1. juna, 12. sept., 20. nov. uvijek u ned. i poned. ako u poslen dan pada, te ned. i ponediljka biva.

Fehergjarmat [Satm.-m.] posli 2. febr. slid. ned., prija Duhova te ned., 28. juna i 29. sept. tih ned. i prid Božić t. j. posli Otaca u poned.

- Fehertemplom [Temeš-m.] 5. do 7. marta, 21. do 24. juna 16. do 18. aug. i 16. do 19. okt.
- Feherto [Sabolč-m.] 28. jan., 8. juna, 26. aug. i 20. nov. tih ned. uvik u četvrtak.
- Feketehegy (Bačka) drugog ponediljka maja i posljednjeg ponediljka oktobra miseca.
- Feketeto [Bihar-m.] prija Pavla priobr., posli Vincencije, na rastanak Apoštola, 16. okt. posli dat. u poned.
- Felka [Sepeš-m.] 28. jan. na vel. utorak, 6. juna i 1. okt.
- Felkenjer [Hunjad-m.] posli Uskrsa u petak i 28. dec. po star. kal.
- Felšő-Bajom [Kis-Kük.-m.] 1. apr., 1. aug. za sitn. a prid njim po 3 dana živinski.
- Felšő-Banja [Satmar-m.] 6. jan. „prosni dana“, o rastanku Apoštola [jula], o Franji [okt., nediljom, poned. i utorkom.
- Felšő-Dioš [Požonj-m.] na Grgura, ako dat. na subotu ili u ned. pada slid. poned. biva, posli Brašanca i Imena Marinog u utorak; na Tomu, ako dat. na subotu ili u ned. pada, slid. poned. biva sajam.
- Felšő-Lendva [Vaš-m.] 28. marta, 20. juna, 16. aug., 29. sept. i 30. nov.
- Felšő-Pulja [Šopron-m.] u četvrt. 4. ned. korizme, prid Duhove, vel. Gospu i 11. nov. četvrtkom biva sajam.
- Felšő-Šegešd [Šomogj-m.] u poned. posli 30. marta, 2. jula, i u poned. prije 8. sept. i 25. nov.
- Felšő-Šuranj 19. marta, 1. maja, 21. aug. i 26. okt.
- Felšő-Salašpatak [Hunjad-m.] 5. maja, 11. okt. prid datum 1 dan živinski.
- Felšő-Senice [Njitra-m.] 24. marta, 5. maja, 19. juna, 14. jula, 24. aug., 29. sept. i 24. nov.
- Felvinc [Torda-Ar.-m.] u poned. za ned. bez imena i 8. juna, 23. aug., 19. nov. prid dat. po tri dana živinski.
- Fertő-Stmiklos [Šopr.-m.] 3. poned. korizme. utor. posli Duhova, posli Mate i Nikolje u poned.
- Felegjhaza [K.-Kun-m.] 20. jan., 19. marta, 27. maja, 18. aug., 4. okt. prid dat. u ned. ako dat. u ned. pada, isti dan biva sajam.
- Fenjsaru [Jas-m.] 12—13. marta, 12—13. maja, 29—30. jula. 24—25. okt. ako dat. na poslen dan pada, iste nedilje u ned. i poned. biva.
- Fogaraš [Fogaraš-m.] u četvrt. posli Duhova; 9. sept., 6. dec. po 4 dana traje, prid dat. dva dana živinski.
- Földeak [Čanad-m.] u poned.: prid Matiju „Cantate“. „Angjela čuv.“ i zač. Bl. Div. Marije.
- Földeš [Hajdu-m.] 3. nedilje maja, 2. ned. nov. u sridu.
- Földvar-Marienburg [Brašo-m.] 25. marta i 14. dec.
- Feldvarac-Földvar [Bačka] 22. marta, 22. maja, 21. aug. ako dat. u poslen dan pada, prid dat. u ned. biva.
- Franjova [Torontal-m.] 13. maja. 13. jula, 30. okt. ako dat. nepada u ned. u prijašnju ned. biva sajam.
- Frata-Magjar [Kolož-m.] 27. aug. i 19. nov.
- Futok-Futak [Bačka] 31. marta, 16. juna, 17. aug., 6. nov. ako dat. nepada u ned. ili u poned. u prijašnju ned. ili poned. biva sajam.
- Fülek [Nograd-m.] 6—7. febr., 24—25. maja 23—24. aug. i 18—19. nov.
- Fülöpsalaš [Pešt-m.] 8. aprila, 17. juna, 5. sept., 6. dec. prid dat. živinski, ako dat. u ned. ili svetac pada, u prijašnju poned. i utor. biva.
- Füzeš-Abonj [Heveš-m.] 12. marta, 12. juna, 12. sept., 12. dec. ako dat. nepada u poned., u prijašnji poned. biva.
- Füzeš-Gjarmat [Bekeš-m.] 29. marta, 10. juna, 25. aug., 24. okt. biva sajam.

G

- Galantha [Požonj-m.] u poned. ned. Grgura i prid Duhove posli Sv. Stipana kr. i poned. adventa.
- Galgoc [Njitra-m.] Pavla priobr., Laetare, Uskrsne, Pilipove, Duhovske, Sv. Lorinca, Miholjske, Svih Svetih, Sv. Tome, tih nedilja utorkom i četvrt.

- marvin., a posli ovih utorkom za sitn. biva sajam.
- Gattaja [Temes-m.] 20. jan., 20. aprila, 20. jula i 20. okt. miseca.
- Gač [Nograd-m.] u poned. posli Imena Isus. u poned. jan. posli 3. ned. Josipov i Sv. Imbre sajam (nov.) ako ova dva poslid. data hoji u ned. padaju slidećeg poned. i utorka; ako pak na subotu dat. pada, onda marvin. prid dat. u pet. biva.
- Gač-Varalja [Nogr.-m.] 7. jan., 8. febr., 6. maja, 1. jula, 26. aug. i 30. sept.
- Galošfa [Somogj-m.] 12. marta, 16. maja, 3. jula, 21. aug. i 21. sept.
- Galseč [Ung-m.] na Antuna pust. [jan.] na Grgura, na Sofiju [maja] na Mar. Magd., na Nikolj i Martina.
- Gelej [Boršod-m.] na Gjurgjev i 19. nov. nedilje utorkom biva sajam.
- German [Temeš-m.] 26. jula i 20. aug.
- Gernješseg [Maroš-T.-m.] 14. jan., 15. maja, 16. aug. i 19. nov.
- Gerend [Torda-Ar.-m.] 26. jula i 7. okt.
- Ghymes [Njitra-m.] 23. febr., 13. jula i 16. dec.
- Gödöllő [Pešt-m.] 20. maja, 29. juna, 1. okt., 13. dec. uvik posli dat. u poned. ako je datum u poned. isti, dan biva.
- Gödre [Baranja-m.] 19. marta, 22. jula, 21. sept., posli dat. u poned. i 5. nov. prid dat. u poned.
- Gölnicbanja [Sepeš-m.] u utor. posli Glune ned. Utorak prid Ivana krstit. 4., 5. sept., 11. i 12. dec.
- Görčönj [Baranja-m.] 24. febr., 25. maja, 24. aug. i 5. nov.
- Grenic [Sepeš-m.] posli Imena Isus., Sofije, Rastanka Apoštola, Sv. Kate uvik u poned.
- Gurahonc [Arad-m.] 11. maja, 21. aug., tih nedilja u poned.
- Guta [Komarom-m.] 1. jan., Judica, 13. juna. tih nedilja u poned. na dan Jeremije i Sv. Mate.
- Gjalu [Kolož-m.] 20. aprila, 24. jula, 11. dec. prid dat. po 1. dan živinski sajam.
- Gjarmata (Temeš-m.) 16. jan., 16. maja i 26. okt.
- Gjergjo-Alfalu (Čik-m.) 24. febr., 31. okt. ako u ned. ili svetac pada, slideći dana biva.
- Gjergjo-Ditro (Čik-m.) 3. febr., 1. maja, 17. jula, 25. nov., ako dat. na ned. ili svetac pada, slid. dana biva.
- Gjergjo-St.-Mikloš (Čik-m.) u subotu prid cvitnicu, 15. juna, 7. sept., 13. dec., ako dat. na svetac pada slideć. dana biva, a prid dat. uvik po 2. dana traje živin. sajam.
- Gjekenješ (Šomogj-m.) 1. maja, 30. okt., ako dat. na ned. ili svetac, pada slid. dan živinski.
- Gjercamoš (Torontal-m.) 5. apr., 17. juna, 19. sept. ako dat. na poslen dan pada, prid datum u ned. piva sajam.
- Gjetva (Zoljom-m.) 24. apr., 25. juna, 24. sept., 24. nov. prid dat. po jedan dan živinski.
- Gjoma (Bekeš-m.) 10—11. marta. 1—2. juna, 15—16. aug. i 15—16. nov.
- Gjorok (Arad-m.) 15. marta i 29. sept.
- Gjöngjös (Heveš-m.) 2—3. febr., 25—26. maja, 24—25. aug., 19—20. nov., ako dat. nepada na ned., onda prid dat. u ned. i poned. biva sajam.
- Gjöngjösmelek (Šomogj-m.) 5. apr., 5. okt., tih nedilja poned. i utorkom.
- Gjönk (Tolna-m.) u utorak na poklade; u četvrt. prid Duhove i 1. četvr. aug. mis.
- Gjula (Bekeš-m.) 25. jan., prid dat. ned. od sride zaključivo do nedilje 22. jula, 8. sept. uvik tih nedilja prid dat. od sride zaključ. do nedilje biva.
- Gjulafehervar (Also-F.-m.) u poned. posli Uskrsa; 26. jula, 30. sept., 17. dec. prid dat. po tri dana traje živinski.
- Gjur-Gjör 18. jan. te nedilje kao i vel. nedilje prva 3 dana; Brašančeve, Marije, Magdaline, Malo-Gospojinske i Sv. Kate, tih ned. u poned. i utorak.

H

Hadhaz (Hajdu-m.) 12. marta, 6. jula, 21. sept., tih nedilja četvrtkom.

- Hajoš [Pešt-m.] 25. marta, 29. juna i 29. sept. posli dat, u ned. sajam.
- Hajdubösörmenj [Hajdu-m.] 3. febr., 1. apr., 26. juna, 25. aug., 19. nov. tih nedilja u poned. ako na svetac pada, posli dat. slid. biva sajam.
- Hajdunanaš (Hajdu-m.) 19. marta, 15. jula, 14. sept., 4. dec. tih nedilja sridom.
- Hajdušica (Torontal-m.) 25. aug.
- Halaš (Pešt-m.) 25. marta, 21. juna, 1. sept., 9. nov. prid dat. u ned. i poned. ako dat. pada na ned., isti dan biva sajam.
- Halasi (Mošon-m.) 24. febr., 27. juna, 20. aug., 11. nov. tih nedilja u poned.
- Hanušfalva (Šaroš-m.) na Matiju (25. febr.) prid Uskrs, prid Duhove, na Sv. Jvan dan 26. juna i prid Sv. Stipana kr. u četvrtak. Ako označ. dan na četvrt. pada, onda u taj dan biva sajam, inače prijašnji četvrt. Ako Sv. Stipana kr. sajam u četvrtak pada, onda prijašnje nedilje u četvrt. biva sajam.
- Harkanj (Baranja-m.) kupalište. Febr. na Sv. Susanu, aprila na Gjurgjev dan, aug. na Sv. Petra u okovih i na Nikolju tih nedilja poned.
- Hatvan (Heveš-m.) 2. febr., 28. apr., 2. juna, 31. aug., 2. okt. i 5. nov. tih nedilja ned. i poned.
- Haromfa-Egerev (Šomogj-m.) 1. marta, 6. maja, 30. aug. i 19. nov.
- Haromšator (Vaš-m.) 12. jula i 21. sept.
- Hatseg (Hunjad-m.) 14. febr., 27. aug., prid 14. febr. po tri dana živ., 21—23. aug. za birke; 24—26. aug. za marvu.
- Hegjfalu (Vaš-m.) u poned. posli 8-og juna; 29. sept. u sridu posli Medarda (jun.) i 11. nov.
- Hegjkő (Šopron-m.) na velik poned. i prid Miholj dan u poned.
- Hercegsöllőš (Bar:-m.) 4. maja, 25. nov., tih nedilja u poned.
- Heteš (Šomogj-m.) 1. poned. marta; prvog četvrt. maja; i 3. poned. juna; i 4. poned. jula.
- Heteš (Zala-m.) u utorak posle Uskrsa; u sridu prid Spasov; 28. jula.
- Heveš (Heveš-m.) 25. jan., 18. apr., 18. jula, 24. okt. tih nedilja nediljom i poned.
- Hedervar (Gjör-m.) u utorak posli Uskrsa; u poned. posli Brašanča; male. Gospe; i Sv. Kate.
- Hidalmaš (Kolož-m.) 5—6. apr., 25—26. sept.
- Hidegkut (Temeš-m.) 16. jan., 16. maja, 14. sept.
- Hidegkut (Vaš-m.) u poned. posli cvitnice, i Sv. Trojstva; na Ruperta; i Martina: 24. sept., 11. nov.
- Hidvegh (Vaš-m.) u poned. posli tri kralja; cvitnice; Sv. Ivana krt. i Sv. Franje.
- Himešhaz (Baranja-m.) u poned. nedilje Mar. Terezije i Sv. Vinc.; ako na svetac pada, oeda slideć. dana.
- Hodmezővašarhelj na ime Isusa u ned. i poned. prid Josipa; Brašančevo; rastanka apoštola; i Sv. Gala (okt), a prid ove subotom živinski sajam.
- Hodšag (Bačka) 19. apr., 28. sept., ako dat. na ned. il poned. pada, isti dan biva sajam; ako dat. na drugi dan pada, slideće ned. i poned. biva sajam.
- Homolic (Torontal-m.) 18. aug.
- Horgoš-Vorgoš (Čongrad-m.) u poned. druge ned. febr., druge ned. juna i treće ned. nov.
- Hortobagj (Hajdu-m.) 20. juna, živinski sajam.
- Hosufalu (Brašo-m.) posli čiste sride: Spasova i Ivana krst. Uzvišenja križa uvik petkom sajam.
- Hosuhetenj (Baranja-m.) u poned. prid 4. maja i prid Sv. Križa; (sept.) u poned.
- Högjes (Tolna-m.) posli Pavla priobr. Josipa, Petrova, Leopolda, sridom marvin., četvrtkom sajam za sitn.
- Hradišće (Njitra-m.) 15. jula, 11. nov.
- Hunfalu (Sepeš-m.) o Antunu pust., o Petrovu, o Ursuli (okt.) tih nedilja četvrtkom.
- Hust (Marmaroš-m.) poned. i utorkom

2. nedilje marta; treće nedilje jula: prve nedilje okt., po star. kal. na vel. Gospu i na Miholj, po star. kal. na Sv. pričisti.

I

Idvor [Torontal-m.] 3. maja, 23. sept.
Igal [Šomogj-m.] 24. apr., 24. juna, 1. sept., 28. okt.

Iglo [Sepeš-m.] 4. četvrtka korizme, poslid. ned. sept., prve ned. dec. u sridu; i 7. juna te nedilje u sridu.

Iharoš-Berenj [Šomogj-m.] na Matiju, 16. maja, 26. jula, 21. sept.

Illava [Trenčen-m.] o Dorotheji, o Blagovisti, o Spasovu, o Brašančevu, o Mar. Mand., o Mati, o Svi-Svetima i o Zač. Bl. Div. Mar.

Ilonda [Solnok-D.-m.] 9—10. febr., 1—2. maja, 15—16. okt.

Ipoljšag [Hont-m.] u poned. i utorak prid Matiju; prid Blogovisti; prid Urbana; Margaretu; vel. Gospu; Matu [sept.], Imbru [nov.], prid mladence uvik u poned. i utorak.

Ireg [Tolna-m.] o Blažu, Gjurgju, male Gospojine, Sv. Kate, tih nedilja poned. i utorkom.

Irša [Pešt-m.] 14. febr., 15. juna, 1. sept., 13. dec. ako decemberski dat. na ned. pada, u prijašnjju ned. biva.

Ištvandi [Šomogj-m.] 27. apr., 8. juna, 28. aug., 28. okt.

Istimir [Feher-m.] o Josipu, Susani i Svi Svetima, tih nedilja ponediljkom.

Ittebe [Torontal-m.] prid Gjurgjev u ned; 16. okt. ako ovaj dat. na poslen dan pada, prid njim u ned. biva sajam.

Ižak [Pešt-m.] 23. marta, 19. jula i 11. okt. uvik prid datum u ned. i poned.

J

Jablunka [Arva-m.] 20. jan., 15. marta, 20. juna, 25. okt.

Jankovac [Bačka] 17. apr., 26. jula, 2. nov., ako dat. nepada na ned. uvik slidećeg poned. biva sajam.

Janošhaza [Vaš-m.] 19. marta, prid Duhove u poned. 23. aug., 15. nov.

Jarkovac [Torontal-m.] 3. apr., 22. juna, 25. okt.

Jas-Apati [J.-N.-Kun.-m.] 19. i 20. febr., 25. i 26. juna, 8. i 9. sept., 3. i 4. dec. tih nedilja ned. i ponediljkom.

Jasberenj [J.-N.-Kun-S.-m.] 25. i 26. marta, 18. i 19. maja, 15. i 16. aug., 4. i 5. okt. 9. i 10. dec. tih nedilja ned. i ponediljkom.

Jesenova [Temeš-m.] 21. maja, 11. okt.

Jas-Doža [I.-N.-Kun-S.-m.] 8. jan., 8. jula, 11. okt. uvik ned. i ponediljkom; ako dat. na srid. nedilje pada, slideće ned. i poned. biva.

Jas-Karajenõ [Pešt-m.] 3. apr., 8. jula i 2. okt.

Jas-Ladanj [J.-N.-Kun-S.-m.] 18. jan., 5. apr., 2. jula, 22. nov. tih nedilja ned. i ponediljkom.

Jas-Lajoš-Miže [Pešt-m.] u poned. prid 25. maja i 15. sept.

K

Kadarkut [Šomogj-m.] u utor. prid Sv. Ivana; u poned. prid Ivana krstit., Barthola i Imbru.

Kaljača-Kaloča [Pest-m.] 19. marta, 15. aug., 30. nov. prid datum u ned. i poned. i prve nedilje i poned. juna.

Kanak [Torontal-m.] 19. marta, 20. sept.

Kanjiža vel. [Zala-m.] u poned. prid 2. febr.; na velik poned., u poned. prid Duh. i vel. Gospu; u poned. prid Tereziju [okt.]; ako dat. okt. miseca na poned. pada, isti dan biva sajam i u poned. prija zač. Bl. Div. Mar.

Kanjiža stara [Bačka] 25. maja, 1. sept., ako dat. nepada u nedilju il u poned. onda prid datum u ned. i ponediljak biva sajam.

Kanjiža turska [Torontal-m.] 29. apr., 1. jul. i 1. nov., ako dat. nepada u ned. prid dat. u nedilju biva sajam.

Kapornak-Nagy [Zala-m.] na ime Isusa, mladog Uskrsa, Sv. Trojstva, vel. Gosp. i posli Svih-Svetih uvik u poned.

Kapoš-Merõ [Šomogj-m.] 10. febr., 1. apr., 18. maja, 14. juna, 11. aug., 30. sept.

- Kapošvar [Šomogj-m.] 25. marta, 29. juna, prid dat. u poned. 4. sept., 2. nov.
- Kapuvár [Šopron-m.] 25. jan., 19. marta na Brašančevo, 26. jula, 15. okt., 13. dec., ako dat. na poned. onda, isti dan biva, inače uvik slidećeg poned.
- Karoljfalva [Temeš-m.] 19. do 21. marta, 29—30. juna i 1. jula, 29—30. sept., 12. okt., 7—8. nov. ako prvi dan data na nedilju ili svetac pada, i osim četvrtka ma koji dan pada, slid. četvrtka počima sajam.
- Karanšebes [Krašo-m.] 1. nedilje maja, aug. i okt. petkom, subot., ned. biva sajam.
- Kašša 20. jan., 3. maja, 27. juna, 15. aug., 19. nov., tih nedilja poned., utor. i sridom; i svakog miseca prve sride vel. zemaljski živinski sajam.
- Kaćmar [Bačka] 16. maja slidećeg ponediljka; Sv. Terezije nedilje [okt.] u poned.
- Kakova [Krašo-m.] 1—2. maja, 2. nov.
- Kaloz [Feher-m.] 1. febr. na vel, poned.; 27. jula. 26. sept. i 9. dec. tih nedilja ponediljkom.
- Kapolnaš [Udv.-m.] 28. juna.
- Kapolnaš [Krašo-m.] 13. jan., 21. marta, 5. maja, na grčk. istoč. Duhove, 6. jula, 20. sept. i 20. nov.
- Kečkemet 12. marta, 10. maja, 10. aug., 26. sept., 25. nov., uvik u poned., ako dat. u ned. pada, slidećeg ako u poned. pada istog dana, ako na drugi poslen dan pada, prid datum u poned. biva.
- Kecel [Pešt-m.] na mladi Uskrs u poned.; u poned. prid Dimitriju; 20. jula ned. u poned. i utorak.
- Kemnic 2. maja, 22. juna i 18. okt.
- Kendilona [Solnok-D.-m.] 23. jan., 24. maja i 16. aug.
- Kereštur-Sekelj [Udv.-m.] 21. do 24. febr., 1—4. maja, 4. do 7. jula i 12. do 15. sept.
- Keresteš [Bihar-m.] 29. maja, 12. sept.
- Keresteš-Nemet [Vaš-m.] u poned. posli Sv. Trojstva i cvitnice i posli Niholje u poned.
- Kerka-St.-Mikloš [Zala-m.] 16. febr., 23. apr., 10. juna, 6. aug. posli dat. utork.
- Kerteš [Vaš-m.] u sridu prid Spasovo; 13. aug.
- Kesthelj [Zala-m.] 6. jan., posli Uskrsa, Brašančevo, Lovrinca četvrtkom; posli 21. sept. i Sv. Martina u četvrtak.
- Kekkő [Nograd-m.] 23. jan., 13. marta. 24. apr., na Spasovo i Brašančevo, 10. jula, 4. i 29. sept., 13. nov., 3. dec. uvik prid dat. u sridu; ako na ovaj svetac, biva onda slid. sride drži se sajam.
- Kemend [Estergom-m.] u poned. Spasovske nedilje 20. nov.
- Kežmark [Sepeš-m.] utorkom i sridom; pos i „Invocate“ i Trinitatis ned.; 14. sept. i 13. dec. tih nedilje utor. i sridom.
- Kethelj [Šomogj-m.] u poned. posli tri kralja Teofila [marta] posli Demetra [okt.]
- Kezdi-Vašarhelj [Haroms.-m.] u poned. 3. jan. i 2. maja; na dan Simun Jude prid dat. po 3 dana živinski.
- Kiš-Ber [Komarom-m.] četvrte nedilje apr.; Sv. Ivana krst., vel. Gospe i Martina tih nedilja četvrtkom.
- Kiš-Cel [Baš-m.] 1. poned. korizme, 16. maja, 1. sept., 24. okt. ako dat. na svetac pada, slid. dan biva sajam.
- Kiš-Er [J.-N.-Kun-S.-m.] 8. febr., 25. apr., 25. jula, 11. nov. ako dat. na ned. ili svetac pada prijašnjeg poned., a prid datum jedan dan biva marvinski sajam.
- Kiš-Jenő prid tri kralja; Gjurgjev i Miholj u ned.
- Kiš-Kapuš [N.-Kük.-m.] 28. apr. i 23. aug.
- Kiš-Körös [Pešt-m.] 24. i 25. febr., 1. i 2. maja, 1. i 2. aug., 18. i 19. okt. ako dat. nepada u nedilju i poned., prid datum u ned. i poned. biva sajam.
- Kiš-Marija [Bihar-m.] 9. marta, 12. juna, 11. sept., 11. dec.
- Kiš-Marton [Šopron-m.] u poned. za ned. brez. „Imena“, Exaudi i Sv. Petra u okovih, 21. sept.
- Kišmart-Varalja [Šopr.-m.] u prvi poned. marta. jula. sept. i dec. mis., ako

- koji dat. na svetac pada, istod miseca slid. poned. biva sajam.
- Kiš-Seben (Šaroš-m.) 21. i 22. febr., 25. i 26. apr., 20. i 21. juna, 5. i 6. sept., 15. i 18. okt., 5. i 6. dec. za birke; 24. apr., 16., okt. živinski; 21. febr., 25. apr., 20. juna, 5. sept., 17. okt. i 5. dec. prve sride jan., marta, maja, jula i aug. miseca.
- Kištelek (Čongrad-m.) 13. sičnja, 16. apr., 7. jula, 20. okt. prid dat. u poned.
- Kiš-Ujsallaš (J.-N.-Kun-m.) 19. i 20. marta, 30. juna, 4. i 5. sept., 13. dec. ako dat. na ned. ili poned. pada, istog dana biva sajam.
- Kiš-Ujfalu (Šopron-m.) u poned. na Duhove i u nedilju prid Šimon Judu.
- Kišseto (Temeš-m.) 18. juna, 15. okt.
- Kišuba-Ujhely (Trencsen-m.) prid 6. velj. u poned. i posle 8-og maja; a marvinski prid dat. u četvrt., u poned. posli 15. juna, a marvin. prid dat u četvrtak; prid Jakova, Sv. Stipana, (aug.), sv. Gala, (okt.) i prid sv. Luku uvik u poned. a prid njim u četv. marvin.
- Kiš-Varda (Sabolč-m.) 17. marta, 23. maja, 16. juna, 1. sept. i prve ned. nov. i prid Božić u poned. ako Božić u poned. pada u prijašni biva.
- Kiš-Zombor (Torontal-m.) 15. aprila, 10. augusta i 18. okt.
- Koka (Pešt-m.) 22. febr., 22. juna, 22. sept., 22. nov., tih nedilja, nediljom i ponedilj.
- Kolož (Kolož-m.) u sridu posli Uskrsa, 5. nov. za sitnež, prid tim 2 dana za živinu.
- Kolož-Monoštor (Kolož-m.) 4. i 5. maja. Koložvar, 10. jan., 12. matra, 13. juna, 1. sept., 2. nov., a prid dat. po 3 dana živ., 5. maja za ovce.
- Komadi (Bihar-m.) 20. matra, 20. apr., 16. aug. i 1. okt. tih nedelja petkom i subotom.
- Komarom, Filipa i Jakova. Petrova, Sv. Roke, Sv. Franje i Andrije, nediljah, ponediljkom živin. a sridom i četvrt. za sitn.
- Komjath (Njitra-m.) Fabijan i Sebast., Blagovisti, Sofije, rastanka Apoštola i Demetra tih nedelja petkom marvinski, slid. ned. za sitn.
- Komloš (Torontal-m.) 5. matra, 15. juna, 1. sept. ako dat. nepada u ned., biva sajam.
- Konji (Tolna-m.) 12. apr. 9. okt., tih nedilja sridom.
- Korpona (Hont-m.) 3. februara živinski, c. za sitn. u petak prid cvitnicu živin. na vel. poned. sitn.; posli Spasova u petak živ. slid. poned. za sitn., 27. juna za živinu. 30. za sitnež. Na Bartol. sitn. prija 3 dana živ. Na Miholj dan sitn. prija 3 dana živ. Na Šimun Juda sitn. prid 3 dana živ. U petak 3-će ned. adv. živin., slid. poned. sitn.
- Kotor (Zala-m.) 9. marta, 27. juna, 30. sept., 30. nov.
- Kozar (racki) (Baranja-m.) 13. marta, 1. maja, 26. juna. 26. okt.
- Kölešd (Tolna-m.) Judicom, Sv. Gotthardom, Vladislavom i Martinom tih nedilja u utorak i sridu.
- Köpčenj (Mošon-m.) za Babijanom i Sebastijanom, Pongracom, Gospinim pohodom, Šimon Judom slidećeg ponedeljnika.
- Körmönd (Vaš-m.) 6. febr., 12. marta, 5. apr., 10. maja, 24. juna, 20. jula, 24. aug., 21. sept., 18. okt., 11. nov., 13. dec.
- Körmöcbanja (Bars-m.) u. četvrt., petak i subotu posli Gjurgja; 1. 2. aug., u četvrtak, petak i sub. posli Miholja.
- Körösbanja (Huojad-m.) 2. jan., 8. jula, 20. nov., 8. dec.
- Körös-Ladanj (Bekeš-m.) 10. maja, 28. juna, 15. sept., ako dat. na ned. il svetac pada, prid isti dan biva sajam.
- Köröshegy (Šomogj-m.) poslidnjeg utoraka marta i augusta miseca.
- Köseg (Vaš-m.) poslidnja srida sičnja, prid cvitnicu; prid Duhove; prid Jakova; posli Egidije; prid Ursula; iza treće ned. adventa uvik u poned. biva.

- Kötelek [J. N. Kun S.-m.] 25. sičnja, 5. maja, 20. sept. u ponideljak ili prid njim u poned.
- Kövágó-Sölös [Baranja-m.] 1. marta, 22. jula, 15. sept., 1 dec. ako na ned. padaju, onda prid nji u poned.
- Krašova [Krašo-m.] 1. pon. za Gjurgjevom; 2. pon. za Petrovon i 3. poned. i utorka za 14. nov.
- Kraššo [Satm.-m.] 1-im utorkom maja. 2. utorka jula, 1. utor. sept. i 2. nov. mis.
- Krasna [Silagj-m.] 3. poned. jan., 2. poned. i utorka aprila jula i okt. miseca
- Krasna-Beltek [Satm.-m.] 10. febr., 31. marta, 19. maja, 21. jula, 22. sept., 10 nov. i 22. dec.
- Krnaja [Bačka] 12. maja, 6. okt. ako datum u ned. ili poned. pada isti dana; inače prid datum u nedilju biva sajam.
- Kubin-Alšo, u poned. za ned. Sexagesina; za 24 tim junom; malom Gospom i 19. nov.
- Kubin [Temeš-m.] 17. mart., 5. maja, 7. nov.
- Kudric [Temeš-m.] 1. maja, 16. okt.
- Kula [Bačka] 29. apr., 24. juna, 6. aug., 15. okt., prid dat., ako dat. na taku nedilju pada, koji je dan i inače svetac, sli. dana biva sajam.
- Kunhegješ [J. N. Kun-m.] na Marinje; Antuna Padovanskog; Samuila i Luku; uvik nediljom i poned., ako ovi na poslen dan pad. prid dat. u ned. i poned. biva sajam.
- Kun-St.-Marton (J. N. Kun-m.) 14., 15. febr. 22., 23. maja, 22., 23. aug., 11. 12. nov., tih nedilja nediljom i poned.
- Kun-St.-Mikloš (Pešt-m.) 3., 4. febr., 16., 17. maja, 22., 23. aug., 29., 30. dec.
- Kükülövar (K.-Kük.-m.) u poned. posli 3 kralja; u poned. prid poklade; na velik poned., 21. aug., prid Božić u ponediljak a po 3 dana prid dat. biva živinski sajam.
- L**
- Lachaza (Pešt-m.) 28., 29. febr., 25. 26. maja, 3. 4. aug., 15., 16. okt., tih nedilja nediljom i poned.
- Ladomer (Šaroš-m.) 20. do 22. jan., 3., 4. juna, 11. do 13. nov., u slučaju sveca, slid. dana biva sajam.
- Laško (Baranja-m.) 24. aprila, ned. ponediljkom i 1. ponediljka okt. misca,
- Leibic (Sepeš-m.) prvog utorka feb., na mali Uskrs, 1. utor. jula miseca, u utorak posli vel. Gospe, ako Gospa na utorak pada 12. aug. biva marven. sajam; i 1. utorka nov, miseca.
- Lepšenj (Vespr.-m.) 25. maja, 12. okt.
- Letenje (Zala-m.) 24. febr., 2. juna, 29. jula, 25. aug., 6. okt., 25. dec. uvik naprid u utorak.
- Legrad (Zala-m.) 12. marta, na Sv. Trojstvo, 24. aug., 2. nov. i 13. dec.
- Leka (Vaš-m.) poslid. poned. febr., 2. poned. maja, poslidnjeg poned. sept., na Nikolju.
- Leva (Barš-m.) 6. jan gluhe nedilje, Brašančeva, 25. jula, 29. sept. i 25. nov., tih nedilja poned. i sridom, ako na ove koji svetac pada, iste ned. slidećeg dana biva.
- Libetbanja (Zoljom-m.) 2. febr., 1. maja, 22. jula, 29. sept.
- Libling (Temeš-m.) 10. maja, 7. sept.
- Liget (Baranja-m.) u poned. prid Demetra (apr.) i posli nedelje Angjela Čuvara.
- Lippa (Temes-m.) po star. kal. na Gjurgjev, na Iliju, Malu Gospu i Miholj dan.
- Lipče (Zoljom-m.) 6. jan., na Septuagesimu, posli Duhova slideći dan 25. jula, 4. okt.
- Look (Šopron-m.) u drugu subotu posli Uskrsa, 14. aug.
- Losonc (Nograd-m.) 13., 14. febr., 9., 10. maja, 1., 2. jula, 13., 14. sept., 9., 10. dec., ako na dat. Svetac pada, slidećeg dana biva sajam.
- Lošonc-Tugar (Nograd-m.) 4. jan., 4. apr., 2. aug., 4. okt., tih nedilja poned. i utorkom.
- Lovaš-Berenj (Feher-m.) vel. ned i prid

- Duhove u poned. 11. sept nedilje u poned. posli Dimitra u slučaju sveca u utorak.
- Lovas-Patona [Vesprem m.] o Rudolfu [apr.], o Antunu Padovanskom, o Augustinu [aug.] o Elisabeti, tih nedilja u poned; ako na dat. svetac biva, slid. dana drži sajam.
- Lövö [Požon-m.] 5. jan., 11. marta, 11. maja, 21. jula, 11. aug., 21. sept., 12. nov.
- Löče [Sepeš m.] u petak posli nove godine, [marvenski sajam] u prijašnju sridu, ako Vodokršće na koji ova dva dana pada, slideće ned. istog dana biva. U petak prid Judica, a u sridu marvinski; 2. jula nedilje u sridu i petak ako dat. na utorak pada, onda marvinski prid dat. na jedan dan biva, 16. okt. nedilje sridom i petkom, ako dat. na ned. pada, prid dat. na jedan dan biva.
- Lubica [Sepeš m.] 7., 8. febr., 18., 19., apr., 4., 5. jula, 22. do 23. aug., 7., 8. nov.
- Lublo-Ó [Sepeš m.] u ponideljak i utorak nedilje 1. januara, Sexagesime, Cvitnice Exaudi pohoda Gospinog, Sv. Stipana, Matu, Gala, i Nikolju, tih nedilja, ako sv. Stipan na poned. utorak pada slidećeg dana biva sajam.
- Lugoš [Krašo-m.] 10. febr., 10. maja, 2. do 4. jula i 21. okt. uvik prid datum u subotu.
- Lupša [Torda Ar.-m.] 11. jan., 3. maja. 18. sept., prid dat. po 3 dana marvinski.
- M**
- Mada 3. apr., 14. maja, 18. jula, 24. aug. i 17. dec. tih nedilja u sridu.
- Madaraš [J.-N.-Kun-m.] 25. jan. prid dat. u ned. u poned., prid Spasovo u ned. u poned., Jakovske nedilje u i poned., prid 26. okt. u nedelju i poned. prid Mitra.
- Magoč [Baranja m.] 14. febr., 18. apr. 3. juna, 7. okt., tih nedilja u poned., ako dan na svetac pada, slid. poslednog dana biva sajam.
- Magjar-Lapoš [Solnok Dob.-m.] 18. i 19. jan., 13. i 14. maja, 6. i 7. jula, 26. i 27. sept., ako koji datum na ned. ili svetac pada, slid. dana biva sajam.
- Magjar-Gj. Monoštor [Kolož-m.] 19. marta, 29. juna, 20. aug., 11. nov. prid dat. po 1 dan živinski sajam.
- Magjar-Igen [Alšo F.-m.] u petak prid Duhove; 26. okt. prid dat. po 6 dani živinski.
- Magjar-Itebe [Torontal-m.] u ned. prid Gjurgjev i 16. okt.
- Magjar-N. Žombor [Kološ-m.] 20. jan. po star. kal. posli Uskrsa i Duhova slideći dan 27. aug. 22. nov.
- Magjar-Ovar [Mošon-m.] 6. jan., 5. maja, 1. aug., 21. sep., 28. okt., ti nedilja poned. i utorkom.
- Magjar-Pečka [Arad-m.] u sub., ned., pon. prid. 9. maja i 14. sept.
- Majša [Pešt-m.] 9. febr., u poned. posli nedilje Sv. Trojstva: 27. aug. i 11. nov.
- Maiš [Baranja-m.] 20. jan., 1. maja, 29. aug. i 10. okt.
- Mako [Čanad-m.] u subotu prid nedilju „Judica“ prid 24-og juna; 19. aug. i 19. nov. uvik u subotu.
- Margitta [Bihar-m.] 6. jan., 24. aprila, 13. jula, 14. sept. i 5. nov. nedilje u sridu, četvrt. i pet.
- Maria Poč [Sabolč-m.] u poned. iza 6. febr., 3. maja, 21. aug. i 8. dec.
- Marmaroš Siget po star. kal. 1-vi poned. i utorak posta; u poned. i utorak Duhova; po star. kal. Ilinske nedilje u poned. i utorak, ako ilija na nedilju pada, slid. nedilje u poned. i utorak biva; 13. okt. nedilja u poned. i utorak, prvi prvi poned. i utorak iza 15. pros.
- Marošilje [Hunjad-m.] 19. jan., 6. aprila, drugi dan Duhova po star. kal.; 6. jula, 27. aug. i 11. okt.
- Maroš-Ludaš [Torda A.-m.] 4. maja, 4. okt., prid datum po 3 dana marvinski.

- Maroš-Ujvar [M.-Torda-m.] 13. apr. i 15. aug. prid datum u petak, a četvrtak živinski sajam.
- Marošujvar-Akna [Alšo-Feh.-m.] u petak prid 13. apr. i 15. aug. prid to jedan dan marveni vašar.
- Marošvašarhelj [Maros-T.-m.] 17. jan., u četvrt. prid cvitnicu; u poned. posli Brašančeva; 4. sept., 11. nov., prid datum po 3 dana živinski.
- Martonoš [Bačka] 8. juna i ime Marije šlideći ponediljak; 7. nov., juna i nov. sajmovi ako datum ne pada na nedilju ili poned. uvijek prijašnji poned. bivaju sajmovi.
- Martonvašar [Feher-m.] 25—26. marta, 15—16. juna, 14—15. sept. i 21—22. dec.
- Matesalka [Satm.-m.] 25. jan., 19. marta tih. nedilja u poned. 24. apr., o Mariji Mand.; Miholjske i Elisabetine ned. u poned.
- Megjaso [Zemplen-m.] 15. jan., 10. maja, 29. sept.
- Megješ [N.-Kük.-m.] posli Invoke u četvrtak, 13. jula, prid Miholj u četvrtak 30. nov.
- Mehadija [Krašo-S.-m.] 18. jan., 6. apr., 11. jula i 26. okt.
- Mekenješ [Baranja-m.] posli 4. juna u poned. i 10. aug. nedilje u poned. sajam.
- Meience [Torontal-m.] grčko-istoč. Duhova prvi dan; 27. aug. 7. nov. Ako datum nepada u ned., prijašnje nedilje u ned. biva sajam.
- Mernje [Šomogj-m.] 24. febr., 5. maja, 2. aug., 5. nov., ti ned. ponediljkom.
- Mecenzef-felšö 5 apr., 31. jul., i 3. dec.
- Mecenzef-alšo na vel. utorak, 8. sept.; u poned. posli 2. jula; i prve adventske nedilje.
- Mezőbereny [Bekeš-m.] 8. apr., 12. jula, 6. okt. prid dat. u ned. ako dat. na nedilju pada, istog dana biva.
- Mezőtur [J.-N.-K.-m.] 1. jan., 1. maja, 1. aug., 1. nov., ako datum na poslen dan pada, prid datum u nedilju biva saj.
- Miava [Njitra-m.] u sridu posli Pavla priobr., Josipa, Duhova, Ivana i Pavla, Jakova apošt., Male Gospe, Šimon Jude i Nikolja uvijek u sridu, prid to utorak marv. sajam.
- Mindsent [Čongrad-m.] 7—8. jan., 14—15. apr., 30. juna, 1. jul. i 27. okt. ako ovi ne padaju na sub. i ned. onda prija tog u sub. i ned. biva sajam.
- Miške [Vaš-m.] posli svitlog Marinja slideći dan [febr.], posli Blagovisti slid. dana [marta], posli pohod. Gospe [jula], posli vel. Gospe slid. dana [aug.], posli male Gospe slid. dana [sept.], na Franju [okt.] na Katu, na Lucu [dec.] Ako na svetac padaju, slideći dana biva.
- Miške [Pešt-m.] 2. febr. i 25. marta slidećeg dana; 2. jula, 23. aug. i 8. sept. slidećeg dana; 4. okt., 15. nov. i 13. dec.
- Miškolc [Boršod-m.] na Julijanu [febr.] na Urbana [maj.], na Šamuila [aug.], na Luku [okt.], na Lazu dec. tih nedilja u ponediljak.
- Misla [Tolna-m.] u poned. prve ned. jan., apr. i sept. i 26. okt. ako na kat. svetac pada za njim.
- Moč [Kolož-m.] 1. i 2. jan., na vel. poned., po star. kal. Spasova slid. dana, 20. i 21. aug.
- Modor (Požun-m.) 2. febr., 24. apr., 24. juna, 24. aug., 29. sept., 11. nov. Ako datum na sridu pada, onda prid to utor. biva sajam; ako dat. posli sride pada, onda slid. ned. u utor. b.
- Modoš [Torontal-m.] 25. mart., 29. jun., 24. aug., 26. okt. Ako datum nepada, na ned. onda prijašnje ned. u nedilju biva.
- Mohač [Baranja-m.] 24. febr., 17. apr., 24. juna, 15. sept., 11. nov., 21. dec. Ako datum na svetac ili u srid nedilje pada, ti dana prijašnjeg pon. biva sajam.
- Mohol [Bačka] 30. maj. 30. sept. Ako Datum prid svetac ili prid nedilju pada; prijašnje nedilje u nedilju biva.

- Mokrin (Torontal-m.) 14. febr., 21. maja i 27. aug.
- Moldova-O (Krašo-m.) 21. apr. i 27. aug.
- Monor (Pešt-m.) 12. mart., 1. jun., 18. aug., 8. dec.
- Monor (Best.-Nasod-m.) 31. maj., 27. sept., marvinski prija dva dana počima se.
- Moravica (Temeš-m.) 1. apr., 1. okt.
- Morovica (Bačka) nedilje sv. Josipa u poned.; jula poslid. nedilje u ponediljak; prvog ponediljnika u nov.
- Moricföld (Temeš-m.) 3. mart., 2. maja, 3. aug. i 1. nov., ti nedilja u nedilju.
- Mošgo (Šomogj-m.) posli Uskrasa u utorak; 24. juna.
- Mošonj (Mošon-m.) 2. apr., 13. jula, 4. okt., 21. dec., najbliži dana u poned. Ako dat. na svetac pada, slideći dan biva sajam.
- Muči (Tolna-m.) 20. maja i 20. okt. nedilja u sridu. Ako dat. na svetac pada, slidećeg dana.
- Munkač (Bereg-m.) na tri kralja, na Josipa (marta), na Gjurgjev (apr.), na Duhove Ivana krstit grčka vel. Gospa, i Martina, prid, il posli ovih označenih dana s godine na godinu var. senat odregjuje, vel. Gospe, nedilje ponediljkom sajam za sitn., a prija ovog po tri dana marvin.; 2. apr., 14. maja, 14. sept. i 8. okt., tih nedilja u poned. i utor. ako ovi na svetac pad., prid il posli data slideće nedilje za birke biva.
- Muraserdahely (Zala-m.) 1. maj., 26. juna, 13. aug., 26. okt. ako na ned. padne onda prid to u sub.
- Murasombat (Vaš-m.) u poned. prid poklade; na cvitni poned. i na misec dana posli Uskrasnog ponedeljka; 24. juna, 24. aug., 15. okt., 6. dec.
- N**
- Nadašd (Baranja-m.) 19. mart., 20. aug. tih nedilja u poned.
- Nadudvar (Hajdu-m.) prvog poned. jan., apr. i aug. te 25. okt. ned. u poned.
- Nagj-Atad (Šomogj-m.) prid Grgura; u proleće prid sv. Križa dana i Iliju u pon. na sv. Roku; u jesen prid dan sv. Križa u pon. i pon. posli sv. Martina.
- Nagj-Bajom (Bihar-m.) 4. mart., 4. juna, 27. sept.
- Nagj-Bajom (Šomogj-m.) u utor. prid Josipa u poned. prid Pongraca, posli Isus. priobr. slid. dan i prid Tereziju u poned.
- Nagj-Bajom (Šopron-m.) u četv. prid Demetra i prid poklade.
- Nagj-Banja (Satmar-m.) posli ned. bezimen; pošli Brašančeva; sv. Stipana kr. i Martina uvik u poned.
- Nagj-Barod (Bihar-m.) u poned. posli Grgura; u poned. Petrovske ned. posli vel. Gosp. i Martina u poned.
- Nagj-Bečkerek (Torontal-m.) 1. marta, 25. maja, 17. aug., 12. okt., 23. nov. prid datum u četvrtak, petak, subotu u nedilju biva sajam.
- Nagj-Dorogh (Tolna-m.) 13. mart., 5. juna, 1. aug. 16. okt., tih ned. poned.; i prvi ponediljak aug.
- Nagj-Enjed (Alšo-Feher-m.) 25. jan., 8. maja, 19. aug., 16. okt. Prid datum po jedan dan živinski.
- Nagj-Gaj (Toront.-m.) 1. maja, 7. nov.
- Nagj-Halmagj (Arad-m.) po star. kal. u prvu subotu korizme; prid cvitnicu; Petrovske ned. mala Gospojinske ned. i sv. Barbare uvik u subotu biva.
- Nagj-Haršanj (Baranja-m.) prid 25. jan., 12. apr., sv. Ladislava (jun.) i prid 9. okt. u poned. i utorak biva sajam.
- Nagj-Höflanj (Šopron-m.) 25. jan., 9. sept.
- Nagj-Ida (Abauj-m.) 25. maja, 24. jul., 12. sept., 16. okt. i 22. dec.
- Nagj-Karolj (Sathmar-m.) 4. febr., 15. apr., 3. juna, 1. jul., 16. sept., 4. nov., 9. dec. tih nedilja ned. i poned. biva.
- Nagj-Kikinda (Torontal-m.) 25. febr. 24. april, 24. juna, 20. sept. i 1. dec.

- Nagj-Komjath (Ugoča-m.) Gjurgjevske ; 8. juna, Jakovske, i 29. aug. nedilje u sridu i četvrt. ako na svetac pada ; slideće nedilje u sridu i četvrt.
- Nagj-Kostolanj (Njitra-m.) posli Blagovisti i Rogate u petak, posli Mate i Andrije u poned., marvinski sajam prid. dat. na 4. dana biva.
- Nagj-Köröš (Pešt-m.) 5. marta, 27. apr., 27. juna, 26. okt. prid dat. u ned. i poned.
- Nagj-Lak (Čanad-m.) Gjurgjevske i Miholjske nedilje u subotu ; posli 3 kralja u prvu i jula miseca u drugu subotu. Ako ova 2 roka na svetac pad., onda prijašje ned. u subotu biva sajam.
- Nagj-Leta (Bihar-m.) 10. jan., 19. apr., 2. okt.
- Nagj-Lomnic (Sepeš-m.) posli Gjurja utorak ; i Gala slideć četvrtak.
- Nagj-Majtenj (Sathmar-m.) 5. febr., 16. apr., 15. maja, 10. jula, 18. sept., 6. nov., 11. dec.
- Nagj-Marton (Šoprpn-m.) na vel. poned., u poned. posli sv. Trojstva ; nedilje sv. Martina : i 11. nov. Ako ovi dat. na nedilju pad., slid. poned. biva ; i u poned. sv. Lovrinca nedilje.
- Nagj-Megjer (Komarom-m.) 25. jan., 15. maja, 6. aug., 27. okt. i 6. dec., tih nedilja u poned.
- Nagj-Mihalj (Zemplen-m.) prve nedilje febr., u poned. i utorak ; na veliki pon. i utorak ; 13. juna nedilje u poned. i utorak, prid 15. aug., prid 15., 16. okt. i prid Božić u poned. i utorak.
- Nagj-Šaroš (Šaroš-m.) posle Glune ned., sv. Margite i Martina uvik u sridu.
- Nagj-Šaroš (Kolož-m.) 29. apr., 12. jula i 8. nov.
- Nagj-Šuranj (Njitra-m.) 25. jan., 1. maja, 10. aug. i 1. nov. uvik prid dat. u poned.
- Nagj-St.-Mikloš Srpski i Nim. (Torontal-m.) 5. apr., 25. jula, 25. okt., ako dat. nepada u nedilju, prid datum u ned. sajam.
- Nagj-Salonta (Bihar-m.) 15. febr., 15. apr., 15. aug., 15. nov., tih nedilja petkom i subotom.
- Nagj-Seben u prvi poned. posli tri kralja ; posli 3. maja, 14. sept. po 7 dani velik marv. sajam.
- Nagj-Söllös (Vespr.-m.) u sridu Gjurgjevske i Sviju-Svetih nedilja.
- Nagj-Varad (Bihar-m.) 12. mart., 21. juna, 8. sept., 8. dec., tih ned. petkom se počinju, i to petkom i subot. svinjski i birčiji ; nediljom poned. i utorkom marven., konjski i sitn. sajam biva, i traje sve do petka.
- Nagj-Važonj (Vespr.-m.) u poned. i utorak prid Invokate, Našašće sv. Križa, sv. Ivana, Uzviš. sv. Križa i Božićnog dana. Ako ovih označ. dani na poned. pad., istog dana ; ako u ned. padaju, slid. pon. i utorka biva.
- Nagj-Zerind (Arad-m.) 14. jan., 1. sept., u slučaju sveca slidećeg dana biva.
- Nagj-Zorlenc (Krašo-m.) na Cvitnicu po star. kal. 11. jula i 24. okt.
- Nagj-Žam (Temeš-m.) u nedilju prid Gjurgjevo, u prvu ned. sept.
- Nasod (B.-Nasod-m.) 27. maja, 8. nov. marvenski sajmovi prid datum na 2. dana. Posli sv. Barthola u sridu.
- Nagoč (Šomogj-m.) o Josipu, sv. Antunu pad., vel. Gospi, sv. Tereziji, uvik u poned.
- Nemeš-Ded (Šomogj-m.) u poned. prid 25. jan. ; u utorak posli sv. Trojstva, prid Miholj i 21. dec. u poned.
- Nemeš-Vid (Šomogj-m.) 22. jan., 21. marta, 17. juna i 24. okt.
- Nemeš-Militič Lemeši (Bačka) 7. maja, 20. okt., ako datum na nedilju ili poned. pada, istih dana biva sajam, ako na poslen dan pada, prid dat. u nedilju i poned. biva sajam.
- Nemet-Bokšanj (Krašo-m.) prid glunu ned., sv. Ivana (maj.) i po starom kal. posli Petrova, 18. sept. u petak, sub. i ned.
- Nemetbolj (Baranja-m.) 6. jan., 16. maja, 25. jula, 8. sept., (20. okt.) Ako dat.

- na ned. ili svstac pada, sajmovi sli-
dećeg poned.; ako na četvrtak ili
petak ili subatu pada, onda u pri-
jašnji poned. biva.
- Nemet-St.-Mikloš [Toront.-m.] 5. aprila,
25. jula i 25. okt.
- Nemet-Ujvar [Vaš.-m.] posli Marina slid.
dan; na vel. poned., posli Brašan-
čeva slideći dan, 2. aug., 1. sept., 30.
okt. i 6. dec.
- Nickifalva [Temeš.-m.] 23. maja, 7. aug.,
prid datum po jedan dan živinski.
- Nograd [Nograd.-m.] prid Julijanu, Sofiju,
sv. Anu, Elisabetu u poned.
- Novi-Sad [Bačka] 20. mart., 19. maja,
10. aug. i 29. okt.
- Njarad-Sereda [M.-Torda.-m.] 21. do 24.
febr., 1. do 4. aug. i 7. do 10. dec.
- Njek [Šopron.-m.] 24. apr., u utorak
posli Dohova, 10. aug. i 29. sept.
- Njirbator [Sabolč.-m.] 20. jan., 25. marta,
8. sept., 9. nov. i 6. dec. uvik posli
dat. u četvrtak.
- Njir-Bakta [Sabolč.-m.] 27. jan., 15.
aprila, 5. jula, 21. aug., 6. nov., tih.
nedilja ponediljkom.
- Njiregjhaza [Sabolcs.-m.] u poned. sv.
Tome nedilje; u poned. prid Duhove,
male Gospojinske i sv. Luce nedilje
u poned.
- Njitra [Njitra.-m.] u poned. posli Pavla
pustinj. i posli ned. Bezimena, na
vel. četvrt. u poned. sv. Ivana i po-
hoda Gospe, prid vel. Gospu i Mi-
holj u poned. i posli sv. Luke i Tome
u poned. živinski sajmovi, uvik prid.
dat. 3-eg dana bivaju.
- Njitra-Žambokret [Njitra.-m.] u sridu
posli 3 kralja, nedilje sv. Trojstva i
male Gospe i prid vel. Gospu nedilju
u sridu, a prid njim u poned. živinski
- O**
- O-Beče-Bečej [Bačka] 8. apr., 5. jula,
17. okt. uvik prid datum u nedilju.
- O-Bešsenjo [Torontal.-m.] 15. maja i
16. okt.
- O-Beba [Torontal.-m.] 8. marta, 8. juna,
8. sept. Ako datum nepada na ne-
dilju, onda je sajam prijašnje nedilje.
- O-Futak [Bačka] 31. marta, 16. juna,
18. aug. i 7. nov., ako dat. nepada
na ned. ili poned. onda prid dat. u
ned i poned. biva vašar.
- Oča [Pešt.-m.] Prija 18. jan., 27. marta,
24. juna, 19. okt. u ned. i poned.
sajam biva.
- O-Pečka [Arad.-m.] 2. febr. i 24. jula
prid dat. u subotu, ned. i poned.
- Oppova [Torontal.-m.] 21. maja i 1. nov.
- Oroslamoš [Torontal.-m.] 4. okt. *Banats*
- O-Radna [Nasod.-m.] u subotu prid 26.
febr., poslid. subotu juna i okt. i u
sridu prid 18. dec., 4. maja, 10. aug.
prija 2 dana počinju marvenski sajmovi.
- Oravica Rom. [Krašo.-m.] 25. marta i
25. jula.
- Orcifaiva [Temeš.-m.] 24. apr. i 8. sept.
- Oršova [Krašo.-m.] 1—3. maja. 17—19
sept.
- Ozora [Tolna.-m.] na ime Isusovo, vel.
nedilje prid Šaroltu i Tereziju u poned.
- Ozora [Tontal.-m.] 10. maja i 12. sept.
- Ö**
- Örmenješ [Kolož.-m.] 18. jan., 5. maja,
6. jula, 18. dec.
- Ökörmező [Marmaroš.-m.] 26., 27. juna,
4., 5. sept. u poned. i utorak; poslid.
nedilje aprila i 2 nedilje aug.
- P**
- Pačir [Bačka] 18. sept.
- Pakš [Tolna.-m.] 16. maja, 15. jula, 21.
sept., 19. nov. tih nedilja poned. i
utorkom.
- Palanka N. [Bačka] prvog ponediljka
maja i okt.
- Pankota O-Új [Arad.-m.] 3. maj., 1.
aug., 15. okt. Ako datum ne pada u
ned. u prijašnju ned. biva sajam, ako
sajam 3. maja sa Vilagoškim sajmom
na jedan dan pada, onda u Pankoti
posli na ned. dana biva.
- Parajd [Udvahr.-m.] 19. marta, 26. jula,
15. okt., 17. dec.

- Pauliš [Temeš-m.] 6. maj., 1. okt.
- Pančevo 22. apr., 9. jula, 18. sept. na datum padajući, il slideći četvrtak se počima i 4 dana traje sajam.
- Papa [Vespr.-m.] u utorak i sridu posli Marina, posli Blagovisti, sv. Trojstva, Pohoda Gospe [jun.], Velike Gospe, Male Gospe i posli zač. Bl. Div. Marije. Ako datum na utorak ili sridu pada, slidećeg utorka i sride biva.
- Pardanj [Torontal-m.] 16. maja, 16. sept. Ako nepada na ned. prijašnje nedilje biva.
- Paca [Šomogj-m.] 6. jan., 11. novembra.
- Perjamoš [Torontal-m.] 24. apr., 15. juna, 24. sept.
- Perlak [Zala-m.] na poklade, posli Duhova i sv. Jakova; Miholjske nedilje u utorak.
- Perlas [Torontal-m.] 27. juna, 9. nov.
- Petroženj-Livaženj [Hunjad-m.] 15. maja i 15. okt. uvijek u petak.
- Petriš [Arad-m.] 2. jan., 8. mart., 23. juna, 1. aug., 14. okt.
- Petrovac [Bačka] 11. marta, 13. maja, 26. aug., 11. nov. Ako dat. nepada na ned. i na poned., slid. ned. i poned. biva.
- Petrovoselo [Bačka] 8. maja, 30. aug., 7. nov., prid dat. u ponediljak.
- Pečka [Arad-m.] 2. febr., 24. jula prid datum u subotu, ned. i poned.
- Pečuh, Marinjske ned., prid Duhove; Snižne ned., sv. Katar. tih. ned. počimajuć u ned. cile ned. traje sajam. Na velik utor. i sridu i prid Miholj utor. i sridu velik marvinski sajam.
- Pečvarad [Baranja-m.] o Valentinu [febr.], Adalbertu [apr.], Poh. Gospinog i o Sv. Luki [okt.] tih nedilja poned. i utorkom.
- Pecel [Pešt-m.] u prvi poned. i utorak maja i u 2. sept.
- Peer [Gjör-m.] u poned. i utorak prid 15. maja, 15. okt.
- Peterfalva [Ugoča-m.] posljednjeg utorka i sride maja i sept. miseca.
- Piliš [Pešt-m.] jan., aprila, jula i okt. miseca. uvijek 5.
- Pincehelj [Tolna-m.] u utorak na poklade; 24., 25. aprila; posli sv. Trojstva u utorak; 28., 29. okt.
- Pinkafő [Vaš-m.] 25. jan., 24. apr., 24. juna, 24. aug., 16. okt., 11. nov. Ako datum na petak, subotu, ned. il. sve-tac pada, slidećeg poned. biva.
- Piškolt [Bihar-m.] 1. marta, 1. septembra.
- Pivnica [Bačka] 17. apr., 1. jula, 23. okt. Ako datum na ned. i ponediljak pada, slideća 2 dana, ako dat. na drugi dan pada, slideće ned. i poned. biva sajam.
- Podolin [Sepeš-m.] u četvrtak posli Sv. Pavla [jan.], posli Judika i sv. Ivana krst. 25., 26. jula, posli Lovrinca, Simun Jude i sv. Kate slideće nedilje četvrt.
- Požun-Požonj, o Vincenciji, sv. Ivanu krst., o Miholju, i o sv. Luci tih nedilja prid i posli data po nedilju dana, koje dane zgodine na godinu senat odregjuje uvijek od nedilje jutra, do subote.
- Pöšćen [Njitra-m.] 27., 28. febr., 10., 11. aprila, 15., 16. maja, 26., 27. juna, 21. do 26. aug., 2., 3. okt., 6., 7. nov., 18., 19. dec.
- Priglevica-St.-Ivan [Bačka] u poned. posl. 24. juna.
- Privigje [Njitra-m.] na Pavla priobr., na Josipa, na dan našašća sv. Križa, na sv. Vladislava, na Lovrinca, na Uzviš. križa, na sv. Luku i Andriju, u nedilju prid dat. marvinski, u slučaju sveca slideći dana biva.
- Prona [Njitra-m.] u utorak posli Invo-kate živinski, u utorak posli Reminis-cere živinski; a posli Laetare sitn. Na vel. utorak općeniti; na Pilipa i Jakova sitn., a na 8 dana prija živ., na sv. Ivana krst. sitn., 8 dana prija živ., na Jakova sitn., posli sv. Ivana usjeka u utorak za sitn., na dan sv. Imbre sitn., prija 8 dana živ., na

sv. Tomu sitn., prija 8 dana živinski. Ako živinski il za sitnarije sajam na nedilju pada, slidećeg ponedeljnika, ako na svetac pada, slidećeg dana; ako na dan nediljnog sajma pada, onda prijašnjeg dana biva.

Puho (Trenčen-m.) u poned. posli nove god., posli Uskrsa, Duhova, Margarine, Uzviš. križa i Sviju-Svetih, a prid dat. četvrtkom márovenski; ako ovaj na svetac pada, slidećeg dana biva.

Pusta-Fegyvernek (J.-N.-K.-m.) 1. marta, 1. juna, 12. sept., 1. dec. Ako datum nepada u nedilju, prid datum u nedilju biva.

Püšpök-Ladanj (Hajdu-m.) 19. mart., 13. jula, 29. sept., 11. nov., tih ned. četvrt. i prid Miholje ned. u četvrt.

R

Raba-St.-Marton (Vaš-m.) u 2-gi poned. posli Uskrsa, 10. aug. i 28. nov.

Rac-Almaš (Feher-m.) u poned. prid 15. okt.

Radna (Arad-m.) u petak prid Spasovo i po star. kal. prid 6. okt. u petak.

Rajac (Trenčen-m.) o Matiji, Gjurgjevu, Sofiji (maja), o Ivanu krst., Ivanu usjeku, Ursuli (okt.) i o Nikolju.

Rajka (Mošon-m.) u poned. na poklade, na vel. četvrtak, u utorak na Duhove, u poned. posli priobr. Isusa i posli Kolomana i sv. Tomu.

Rac-Kaniža (Zala-m.) u sridu posli Uskrsa, 16. maja, 24. juna i 10. aug.

Rackeve (Pešt-m.) 25. jan., 17. aprila, 15. jula i 5. nov. prijašnjih nedilja ponediljkom i utorkom.

Rackozar (Baranja-m.) 12. marta, 5. maja, 26. jun, 20. okt., u slučaju sveca slid. dan biva sajam.

Rešicabanja (Krašo-m.) u petak prid cvitnicu, na snižnu Gospu ako ovaj dan na subotu i ned. ili u utorak pada, uvik prid ovaj dan u petak, inače slidećeg petka biva. Na Miholj dan, ako na petak pada, ako u su-

botu, ned. poned. il u utorak, onda prid Miholj u petak, ako dat. na koji drugi dan pada, slidećeg poned. biva.

Rekaš (Temeš-m.) 24. febr., 23. juna, 31. okt. 1. nov.

Rekaš (Pešt-m.) 9. febr., 16. juna, 16. sept.

Rezbanja (Bihar-m.) u subotu prve ned. febr., apr., juna, aug., okt. i dec.

Rimasombat (Gömör-m.) u prvu subotu jan., aprila, maja, juna, aug., sept., okt., nov. i dec. miseca.

Rimaseč (Gömör-m.) 24—25. jan., 24—25. apr., 20—21. juna, 29—30. sept.

Rittberg (Temeš-m.) 17. apr., 15. juna, 13—14. sept., 15. nov. Ako na ove dane katoličk. il grčki zapovidni sveci padnu, sajam odpada na nedilju dana.

Rom.-Ečka (Torontal-m.) 5. maja i 26. okt.

Rožnjo (Brašo-m.) 25. jan., 11. jula prid to živinski.

Rožnjo (Gömör-m.) o Gavrilu, Martinu, Gellertu (sept.), o Lazaru (dec.) tih nedilja utorkom.

Rožahegj (Lipto-m.) 7. jan., 19. marta, posli Spasova slidećeg dana, 29. sept. i 1. decembra.

Röt-Rattendorf (Vaš-m.) 15. aug. i 8. sept.

Rudna (Torontal-m.) 21. maja, 20. sept., ako dat. nepada na nedilju, prijašnje nedilje biva.

Rum (Vaš-m.) 10. jan., 21. marta, 27. juna, 25. aug. i 15. okt.

Ruspoljana (Marmaroš-m.) u ponediljak i utorak na nedilje dana prid Duhove, Iliju i Miholj dan uvik po star. kalendaru.

S

Šajo (Gömör-m.) 16. febr., 4. maja, 6. jula, 4. okt. prid datum po jedan dan márovenski.

Šaard (Šomogj-m.) u poned. prid Spasovo, na Pohod Gospe, na Priobr. Isusa i na dan Mate.

Šalgotarjan (Nograd-m.) 3. poned. jan.,

- maja, jula i okt. miseca. Ako ovaj na svetac pada, slidećeg dana biva.
- Šarkad (Bihar-m.) 24. apr., 8. juna, 28. okt., 21. dec. prid datum u subotu i nedilju.
- Šamšon (Šomogj-m.) 2. jan., 2. aug. i 12. nov.
- Šarbogard (Feher-m.) 4. apr., 14. juna, 15. sept. i 19. nov. tih ned. poned.
- Šarköz (Sath.-m.) 16. febr., 15. maja, 20. jula, 20. sept., 6. dec. tih ned. poned. i utorkom.
- Šarošd (Feher-m.) 1. maja, 1. jula, 14. aug., 11. nov. tih ned. utorkom.
- Šasd (Baranja-m.) 7. maja, 7. jula i 1. sept. tih nedilja poned., ako na svetac pada slideći dan biva.
- Šatoralja-Ujhelj (Zempl.-m.) o Apoloniji, o cvitnici, o pohodu Gospe, 2. sept., 5. nov. tih nedilja i prid Božić nedilje poned. i utorkom, ako poned. i utorak na svetac pada, četvrtkom biva.
- Šegešvar (N.-Kük.-m.) 16. marta, 24. juna i 4. nov. prid dat. na jedan dan živinski.
- Šelmec- i Belabanja (Hont-m.) 4 sajma: prigodom prolićne litnje, jesenje i zimske zapovidne, posli takozvane kvatre, a prid ove u poned. il ako ovaj na svetac pada, utorkom živinski.
- Šelje (Baranja-m.) 4. marta, 1. maja, 10. aug., 15. okt. i 3. dec. prid datum poned. i utorkom.
- Šepsi-St.-Gjörgj (Haroms.-m.) u sridu i četvrtak posli Reminiscere, Gjurgja, Ivana (juna) i Brige, juniuški sajam utorkom sa velikim konjskim sajmom se počima.
- Šeregelješ (Feher-m.) o Marinu i Gluhe ned. u poned. na dan sv. Franje i pohoda Gospinog ned. i poned.
- Šikljuš-Šikloš (Baranja-m.) 19. marta i vel. Gospe tih ned. poned.; 30. nov. i 2. dec., posli sv. Trojstva u poned.
- Šimand (Arad-m.) 13. febr., 13. maja i 13. sept. tih nedilja nediljom.
- Šimuntornja (Tolna-m.) Laetare, Exaudi i Angj. čuvara ned. 5. nov. tih ned. utor. i sridom.
- Šiofok (Vespr.-m.) 20. apr. i 19. okt. tih ned. sridom.
- Šolt (Pešt-m.) prid Šaru u nedilju ako Sara u ned. pada, istog dana biva pazar, prid Spasov, u nedilju prid sv. Roku ako ovaj u ned. pada, istog dana biva; u ned. prid Martina ili isti dan ako ovaj na ned. pada.
- Šomkut-Nadj (Sathm.-m.) u sridu posli Josipa, Margarete, vel. Gospe i Dragutina (nov.)
- Šomogjvar (Šomogj-m.) 18. apr. i 15. okt.
- Šoprun-Šopronj u prvi poned. marta ako ovaj na poklade pada, slid. poned. biva; prvog poned. maja; poslid. poned. aug. i sv. Elisabethe ned. u poned., ako Elisabetha na nedilju pada, u prijašnji pon. biva; u prvi poned. febr., aprila i okt. miseca, s dozvoljenim konjskim sajmovima marvenski sajmovi bivaju i svaki u ponediljak, utorak i sridu biva.
- Šorokšar (Pešt-m.) 1. mart., 15. maja, 10. aug. i 30. okt. lih nedilja u ned. i poned.
- Šošmező (Solnok-Dob.-m.) po star. kal. u petak 2. ned. korizme, 20. maja, 15. juna i 30. okt.
- Šümeg (Zala-m.) prvi utorak druge polovine korizme, na vel. poned. i utorak prid Spasovo, na pohod Gospe, na dan Barthola, Demetra i Elisabethe.
- Šüttő (Estergom-m.) 18. marta, 18. juna, 18. sept. i 18. dec. tih ned. četvrtkom.
- Sabadsalaš (Pešt-m.) 31. mart., 7. jula, 17. sept., prid datum u ned. 15. i 16. nov.
- Sakači (Šomogj-m.) 10. febr., 1. apr., 11. nov. Ako datum na svetac ili subotu pada, slid. posleni dan biva.
- Sakč (Tolna-m.) 24. febr., 3. jun., 14. sept. i 6. dec.
- Sakul (Krašo-m.) u poned. prid Brašanč. i posli Sviju-Svetih.
- Salk-St.-Marton (Pešt-m.) u ned. poned. i utor. prid 28. jan., 2., 3., 4. dan Duhova, u ned. poned. i utor. prid Iliju i sv. Luku.

Salonak (Vaš-m.) u 3. poned. korizme, u poned. posli sv. Trojstva, Miholja i prid Božić u poned.

Samošujvar (Soln.-Dob.-m.) 3. i 5. febr., 29. i 30. apr., 1. maj., 25. jul., 26. i 28. okt.

Sarhalom (K.-Kük.-m.) 11., 12. i 14. nov. Sarča (Toront.-m.) 15. mart., 15. szept. Ako nepada na ned. onda prid to u ned.

Sarvaš (Bekeš-m.) 24. i 25. febr., 24. i 25. jun., 19. i 20. okt., 21. i 22. dec.

Satmar-Nemeti (Sath.-m.) 2. febr., 19. mart., 1. maj., 2. jul., 29. sept., 21. nov. tih ned. utorkom i sridom.

Sakolca-Skalica (Njitra-m.) u četvrt. i sridu posli Marina, Judike, Duhova, Petrova, Porciunkule, Male Gospe, Svi-Svetih i Luce.

Samoš (Toront.-m.) 13. maja i 1. okt. Santo (Abauj-m.) na vel. četvrt. 13. jula, 4. okt., 6. dec., prid datum po jedan dan živi.

Saskabanja (Krašo-m.) 6. jula, 6. maja i 21. sept.

Sas-Regen (M.-Torda-m.) 12. do 19. febr., 4. do 12. maja, 1. do 10. aug. i 16. do 23. okt.

Sasšebes-Mühlbach (Seben-m.) 29. do 30. jan., 24. do 25. apr., 24. i 26. aug.

Sasvar (Baranja-m.) u poned. posli 25. marta i 15. sept.

Sasvaroš-Boroš (Hunjad-m.) 14. marta, 4. juna, 4. okt., 6. dec. prid njim po 3. dana živinski.

Segedin-Seged 17. febr., nedilje 5. maja, 31. jula, 10. okt., 30. nov., tih nedilja od nedilje do nedilje, a prid njim u petak i subotu krmski sajam biva.

Seghalom (Bekeš-m.) 10. febr., 20. maja, 20. jula, 20. sept., posli dat. poned. i utorkom.

Segsard (Tolna-m.) poned. i utorkom ned. Cvitnice, Spasovske, Pohoda Gospe, Našašća križa i Elisabethe.

Segvar (Congrad-m.) 10. marta, 19. maja, 12. aug. i 19. nov.

Semlak (Arad-m.) na 2. ned. prid Ju-

diku; po star. kal. na 2. nedilje prid Petrov. u ned. i poned. 3-će nedilje okt. i slid. ponediljka.

Sendrő (Boršod-m.) 22. jan., 25. marta, 1. aug., 4. okt. prid datum u poned.

Senic (Njitra-m.) u poned. posli Pavla priobr., posli Bezim. ned. u utorak; posli Miserere, posli Brašančeva, sv. Augustina, na dan sv. Elisabethe; u pon. posli Tome, u 2. utorak posli Miholja.

Senta-Zenta (Bač-m.) 26. mart., 22. jun., 17. aug. i 19. nov. uvik prid dat. u nedilju i poned.

Sent-Ana (Arad-m.) 2. febr., 26. jula, 11. nov. poslidnji sajam ako nepada na ned. ili poned. slideće ned. biva.

Senteš (Congrad-m.) 2. do 4. febr., 24. do 26. apr., 22. do 24. jula, 21. do 23. sept.

Sent-Dineš (Baranja-m.) 15. mart., 1. juna i 10. aug.

Sent-Endre (Pešt-m.) 5. maja, 1. aug., 20. okt., tih nedilja poned. ako dat. na ned. pada, slidećeg ponediljka biva sajam.

Sent-Gjörgj (Torontal-m.) 15. apr., 15. sept.

Sent-Kiralj (Baranja-m.) u sridu prid Spasov 27. juna, 21. sept., 2. nov.

Sent-Lörinc (Baranja-m.) 14. febr., 4. sept. u slučaju sveca, slidećeg pon., 12. apr., 10. juna, ako ovi dat. na ned. il svetac padaju, prijašnji ponediljak drži se veliki živinski sajam.

Sent-Marton (Turoc-m.) posli 24. febr., u poned., prija Duhova u pon., posli 10. aug., 21. sept. i 11. nov. u poned. sitn., prid dat. u petak marvinski sajam, 25., 26. maja i 25., 26. sept. za runo saj.

Sent-Marton-Kata (Pešt-m.) u ned. i poned. prid 1. sept.

Sent-Pal (Kolož-m.) 28. jula.

Sent-Peter (Temeš-m.) 16. aug. ako dat. na ned. pada slidećeg ponediljka biva.

Sent-Mikloš (Torontal-m.) 5., 6. apr., 25., 26. okt.

- Sent-Tamaš [Bačka] 12. marta, 26. jula, 20. sept.
- Serenč [Zempl. m.] 16. jan., 24. apr., 16. aug., 2. nov.
- Sečen [Vaš-m.] 16. febr., 14. juna, 14. sept., 22. nov.
- Sečenj [Nograd-m.] 25. jan., 12. marta, 24. apr., 13. juna, o Rastanku apoštola, 29. aug., 25. nov., tih nedilja poned. i utorkom. Ako dat. na nedilju pada slidećeg poned. i utorka biva sajam.
- Sekeljhid [Bihar m.] 19. febr., 1. maja, 24. juna, 29. sept., 25. nov. i 25. dec. tih nedilja četvrt. i petkom, prid Duhove i Uskrs marvinski sajam biva.
- Sekešfehervár u ned. Invokate, sv. Gjurgj, sv. Ivan, Demeter, u ned. i pon. iza 20. aug. u ned. i pon.
- Sekeškut [Temeš-m.] 25. jan., 27. jula, 23. okt.
- Seplak [Bihar-m.] u utorak druge ned. korizme; te ned. prid Gjurgjev, sv. Lovrinca ned. i prve ned. okt.
- Silagj-Čeh [Silagj-m.] 3., 4. jan., 14., 15. febr., 14., 15. marta, 6., 7. juna, 12., 13. sept., 24., 25. okt., 12., 13. dec.
- Sigetvar [Šomogj-m.] 25. jan., 24. apr., 13. juna, 2. aug., 29. sept., 19. nov., tih ned. poned. i utorkom.
- Siner-Varalja [Satm.-m.] o Feliksu [jul.], o Incenciju, o Teresiji, tih nedilja poned. i utorkom.
- Sinje [Saroš-m.] 15. jan., 26. marta, 27. juna, 15. okt.
- Sirak [Nograd-m.] 5., 6. marta, 15., 16. maja, 8., 9. sept., 26., 27. nov., prid dat. poned. i utorkom.
- Sob [Hont-m.] u pon. i utorak prid Pavla pust., prid Desideriju [apr.], prid sv. Vladislava [juna] i prid sv. Vendelina.
- Soboslo [Hajdu-m.] cvitnice i Spasovske ned. u poned., 1. poned. jula, i sv. Dimitrije ned. u poned.
- Sobotist [Njitra-m.] posli Matije i Uskrsa u poned., za vel. Gospom, sv. Martom, Lukom, Zač. Div. Mar. slideći dan biva.
- Solnok [I.-N.-Kun-m.] 24. febr., 18. maja, 8. sept., 5. nov. Ako 8. sept. na ned. pada, istog i slidećeg dana, ako na poslen dan pada, u prijašnju nedilju i pon. biva.
- Sombor [Bačka] po nov. kal. na Blagovist, po star. kal. na Spasovo, po star. kol. na veliku Gospu, na 25. nov. Ako ovi svetci osim nedilje na koji drugi dan padaju, onda prid isti datum u nedilju i poned. bivaju sajmovi. Ako datum u nedilju ili poned. pada, istih dana biva sajam.
- Sombor-Mali, Kiš-Zombor [Torontal-m.] 15. apr., 10. aug., 18. okt. Ako datum nepada na nedilju, prijašnje nedilje biva.
- Sönj-O [Komarom-m.] 4. mart., 16. maja, 17. jula i posli 13. sept. u poned.
- Siregh-Szőreg [Torontal m.] 24. febr., 20. aprila, 15. jula, 14. sept. Ako datum nepada na ned. u prijašnju nedilju biva.
- Stanišić [Bačka] u poned. prid 12. apr. i 4. okt.
- Stara [Zemplen-m.] 22. jan., 24. juna, 26. jula, 26. sept. i 30. dec.
- Szubotica-Szabadka o Matiji, 16. maja, 29. juna. uvik na dat., 8. sept., 28. okt. po 3 dana. Ako dat. na ned. pada, istog dana se počima, ako na drugi dan pada, prid datum u nedilju počima se sajam. Nediljni opći veliki sajmovi svakog ponediljka i petka bivaju. Sridom, nediljom i subotom za telad, jaganjce biva sajam.
- Subotište-Szombathelj [Vaš-m.] u utorak i sridu prid poklade, prid Gjurgjev, Brašančevo, 25. jula, Malu Gospu i Andriju. Ako dat. na utorak pada, istog dana biva sajam.
- Stolni-Biograd, Székesfehervár, Invokate te ned., Gjurgjevske ned., sv. Ivana, Demetra i 20. aug. tih nedilja nediljom i poned.
- Stupava-Štomfa [Požon-m.] na velik četvrtak, 1. maja, 25. jula, 21. aug.,

6. nov., 21. dec. Ako datum na svetac pana, slidećeg dana biva.

T

- Tab (Šomogj-m.) 11. apr., 2. juna, 1. aug. i 21. sept.
- Tabajd (Fehér-m.) 3. i 4. febr., 24. i 25. maja, 30. i 31. aug. 8. i 9. nov.
- Tamaši (Tolna-m.) u ponedilj. prija febr. kvatre i majske, prid Mandalinu; prija sept. i dec. kvatra.
- Tapolčanj-Nagj (Njitra-m.) o Dorotheji (jan.), o Antunu (febr.), o Grguru o Ivi (maj.), o Ivanu krstit., o Magdalini, o Bartholu, o Matiji (sept.), o Leopoldu (nov.) tih ned. četvrtkom. O Ivanu i Matiji za runo sajam.
- Tapolca (Zala-m.) 16. aug., 16. dec.
- Tapio-Bičke (Pešt-m.) 7. febr., 7. maja i 8. sept. tih. nedilja ned. i ponediljkom.
- Tapio-Gjörgje (Pešt-m.) 1. marta, 5. maja i 31. aug.
- Tapio-Sele (Pešt-m.) 1. jan., 1. apr., 2. jula, 15. okt. tih ned. ponediljkom.
- Tarcal (Zempl.-m.) 3. febr., 10. marta, 5. maja, 11. aug., 29. sept., 17. nov., posli datuma ponediljkom, ako bi na ove svetac bio, u prijašnji poned. biva sajam.
- Tata (Komarom-m.) posli Uskrsa u utorak i sridu, posli Duhova u utor i sridu, 27. i 28. aug, 5. i 6. nov.
- Tauc (Arad-m.) u subotu prid prvu ned. apr. i posl. aug.
- Talja (Zempl.-m.) 22. jan., 4. apr., 27. juna, 19. okt.
- Teke (Kolož-m.) 1. febr., 1. maja, 27. juna, 5. nov., 11., 12., 13. i 14. apr. ovčiji sajam.
- Telegd-Mező (Bihar-m.) u sridu 3-će ned. apr. i 1-ve ned. dec.
- Temerin (Bačka) 25. febr., 5. maja, 4. sept., 22. nov. Ako datum ne pada na nedilju il poned. u prijašnju nedilju biva sajam.
- Temišvar 17. marta, 1. juna, 8. aug., 29. sept., 18. dec., prid datum četvrtkom, ako datum na četvrtak pada, istog dana počima se sajam i 5 dana traje.
- Tenke (Bihar-m.) 4-te ned. marta, juna, sept. i dec. uvik u ponediljak.
- Teglaš (Hajdu-m.) 28. jan., 10. maja, 18. aug., 29. okt. tih ned. četvrtkom.
- Tet-St-Kut (Gjör-m.) posli 16. maja i prid 31. okt. u četvrtak, ako na majski dat. svetac pada, prid isti u sridu biva.
- Tevel (Tolna-m.) posli sv. Veronike, sv. Trojstva i sv. Tekle u poned.
- Tihanj (Zala-m.) 21. marc. i 21. okt.
- Tinnje (Pešt-m.) 5. jan., 5. mart., 15. juna i 2. okt. ned. poned.
- Tišina (Vaš-m.) 25. febr., 5. juna, 9. sept.
- Tisa-Örš (Heveš-m.) 1. poned. maja i dec.
- Tisaföldvar (Bačka) 24. marta, 8. juna, 29. aug., 11. okt., uvik nediljom i poned. ako dat. na poslen dan pada, prijašnje ned. biva.
- Tisa-Füred (Heveš-m.) 4. jan., 15. apr., 4. aug., 3. okt. tih ned. četvrt. i petkom. U prvi četvrt. febr., marta, apr., maja, juna, jula, sept., nov. i dec. miseca.
- Tisa-Kalmanfalva (Bačka) Iza 1. apr. u poned. i utorak.
- Tisa-Kürt (Jas-N.-Kun-m.) 20. apr. 30. sept., tih nedilja i poned.
- Tisa-Lök (Sabolč-m.) 24 febr., 15. maja, 10. jula, 21. aug., 25. sept., 27. nov. tih ned. četvrtkom ako na svetac pada sridom.
- Titel (Bačka) 6. aug., 22. aug., 20. okt., tih nedilja poned. i utorkom u slučaju sveca slideći dan biva.
- Tokaj (Zempl.-m.) 24. marta, 23. juna, 22. jula, 22. sept., 27. okt., 22. dec., tih ned. ponediljkom, u slučaju sveca slid. poned.
- Torža (Bačka) 11. juna, 2. okt.
- Totkesi (Tolna-m.) u poned. prid Gjurgjev, vel. Gospojine i sv. Martina ned u poned. Ako bi dat na svetac pao u utor.

Tot-Pešć (Zoljom-m.) 11., 12. marta, 14., 15. jula, 6., 7. sept. i 13., 14. nov.

Tot-prona (Turoc-m.) na Grgura u poned. posli Rogate, na Jakova i Pavla.

Tot-St.-Marton (Zala-m.) 13. juna i 11. nov.

Tot-Ujvaroš (Sabolcs-m.) 6. aprila i 5. jula.

Totvarad (Arad-m.) 19. jan. po star. kal. posli uskrasa u četvrtak, na Brašančevo i 26. sept.

Tolčva (Zempl.-m.) 8. aprila, 22. juna, 9. sept. i 10. nov. Ako na taj dan svetac pada, onda prija tog u poned, Tolna u prvi poned maja, 13. juna, 10. aug. i 5. nov.

Topola (Bačka) 18. i 19. aprila, 13. i 14. jula, 4. i 5. okt. prid datum u nedilju i ponediljak.

Torda (Torda-Ar.-m.) u subotu posli čiste sride, 24. aprila, 24. juna 9. sept., 6. dec. prid dat. po 3 dana marv.

Torna (Abauj-m.) u sridu ili četvrtak prija 2. febr. 19. marta, 1. maja, 1. sept., 26. okt., 25. nov. Ako nepada na četvrtak u prijasnji četv. biva.

Tornja (Čanad-m.) u ned. prid Vincenciju, posli Petrova i 17. nov. u ned.

Torontal-Vašarhelj (Toront.-m.) 19. mart. i 1. sept.

Tovarišova (Bačka) 2. febr. i 16. nov.

Török-St.-Mikloš (J.-N.-Kun-m.) 10. jan., 17. aprila, 26. jula, 4. okt. Ako 10. jan., nepada na poned. u prijašnji poned. biva. 27. i 28. nov. uvik u ned. i poned. Ako datum na poslen dan pada, prijašnji poned. i u ned. biva sajam.

Töviš (Alšo-Feher-m.) 20. febr., 24. i 27. aug., 4. do 7. nov., prid datum po jedan dan živinski.

Trenčen (Trenčen-m.) na osminu Blagovisti i Uskrasa, na Duhove, na Pohod Gospin, na Petra (aug.) na uzvišenje križa, na sv. Luku (okt.) i na sv. Andriju.

Trstena (Arva-m.) u poned. posli Do-

rotheje, 24. aprila, posli Duhova u utor. 16. jula. posli vel. Gospe i Martina u poned.

Tura (Pešt-m.) posli 18. aprila i 10. okt. u nedilju i poned.

Turski-Bečej Török-Beče (Torontal-m.) 25. marta, 17. aug., 3. okt. Ako dat. nepada u ned., u prijašnju nedilju biva sajam.

U

Udvard (Komarom-m.) prve ned. juna i Angjela Čuvara ned. (aug. 29.) uvik u pon. i utorak.

Udvarhelj, vidi: Šajo- Udvarhely.

Udvarhelj, (Sekelj-Udvarh.-m.) u sridu prvu, druge polovine korizme, posli Brašančeva u poned. i utorak, 4. i 5. okt., 21. i 22. dec., prid svaki po 3 dana živinski. Ako marvinskog sajma dan na svetac pada, slideći dan biva.

Uj-Arad (Temeš-m.) 1. marta, 16. juna i 18. okt.

Ujbanja (Barš-m.) u poned. posli 3 kralja, 12. marta, u sridu prid Spasovo, 24. juna, 7. sept., 19. nov. Ovi sajmovi prid datum bivaju, ako svetac nije; u slučaju sveca ili nedilje sajam za sitn. prid svetac, a marvinski slideći poslen dan.

Uj-Bela (Sepeš-m.) 2. febr. u utorak na Duhove, 19. nov.

Ujfalu (Temeš-m.) 13. maja, 29. aug., 15. okt., 6. dec.

Ujfalu (Torontal-m.) 22. juna, 15. aug.

Uj-Kečke (Pešt-m.) 20. febr., 15. maja, 31. jula, 3. nov.

Ujlak (Njitra-m.) 1. do 3. jan., 19. do 21. marta, 11. do 23. maja, 30. jula, 1. aug., 19. do 21. nov., 17. do 19. dec.

Uj-Pešt (Pešt-m.) febr., maja, jula, okt. 15-og slideće nedilje.

Uj-Peč (Torontal-m.) 4. apr., 10. aug., 28. okt. Ako nepada na ned. u prijašnju ned. biva.

Uj-Sivac (Bačka) 3. apr., 10. juna, 23. sept. Ako datum na nedilju il poned.

pada, istog dana, inače u prijašnju ned. i poned biva sajam.

Ulma (Temeš-m.) 26. maja, 18. aug.

Ungvar (Ung-m.) 25. jan., 12. marta; o Spasovu; Brašančevu; sv. Jakovu; Maloj Gospi; Miholju i 29. nov. poned. i utorkom prid dat. sitnarija, u poned. utor. i sridu prid Spasovo, Brašančevo, Malu Gospu i sv. Jakova za birke i runo sajam.

Usod (Pešt-m.) u poned. prid prvi sept.

Uzdin (Torontal-m.) 10. maja; 12. sept.

Ü

Üllö (Pešt-m.) 4. marta, 10. aug. prid dat. u ponediljak.

V

Vac (Pešt-m.) u ned. i poned. prid Uskrs, Pohod Gospe. Gala, i sv. Tomu.

Vadas (Arad-m.) 7. apr., 24. jun., 2. okt. nediljom.

Vadkert (Pešt-m.) u ned. i poned. Gjurgjevske nedilje; u ned. prija 1. nov.

Vajslo (Baranja-m.) o Grguru, o Pohodu Gospe, o Franji (okt.), sv. Luci, tih ned. ponediljkom.

Vajda-Hunjad (Hunjad-m.) po star. kal. u sridu prid Laetare i prid Spasov u poned., 8—11. jula, 10—11. nov.

Vajda-Kamaraš (Kolož-m.) 19. mart., 24. jula.

Varadija (Temeš-m.) 22. apr.; 2. sept.

Varašd (Tolna-m.) 24. apr.; 25. juna; 25. jula; 5. nov.

Vaškoh (Bihar-m.) u prvi petak febr.; aprila; juna; aug.; okt. i dec. miseca.

Vag-Ujhelj u poned. posli septvages.; Reminisc., Quasim.; sv. Trojstva; Prokopije; Mala Gospa; Priobr. Isusa; Sviju Svetih; sv. Tome, za sitn. a prid njim u četvrtak marvenski.

Vamoš-Perč (Hajdu-m.) o Karli [jan.]; Sigismundu [maj.]; Ljudevitu, [aug.] Katalini, tih nedilja poned.

Varjaš (Temeš-m.) 1. apr., 1. sept. i 1. dec. misec.

Vašvar (Vaš-m.) 27. jan., 15. mart., 3. maj., 13. jun., 10. aug., 29. sept. i 10. nov.

Verbo (Njitra-m.) nove godine, Sexages, Cvitnice, Kantate, Vide, M. Mangal, Uzvišenje križa i Martina, tih nedilja utorkom; a prijašnjim petkom marvenski.

Verebelj (Barš-m.) 1. febr. 22. marta, 26. apr., 28. juna, 2. aug., 27. sept., 22. nov. i 20. dec.

Verecke (Bereg-m.) 3 kralja, o Eleku marta, Gjurgjevske, Petrovske, Marijene aug. Paraskieva, tih nedilja sridom i četvrtkom.

Verešpatak (Alšo-F.-m.) poslidnjeg četvrt. i petka marta i 2. ned. okt. miseca.

Verpelet (Heves-m.) 18. jan., 24. aprila, 27. jula, 3. okt. Ako datum na poned. pada, prijašnjeg ponediljka biva sajam.

Vespem, 6. jan., 14. febr., 12. marta, 4. maja., 10. aug., 21. sept., 6. dec.; tih ned. poned. i utorkom.

Vemend (Baranja-m.) 27. marta., 17. jula i 30. sept.

Vilagoš (Arad-m.) u sridu korizme, na Gjurgjev u ned. iza 1. jun., 2. nedilje aug. i sv. Andrije nedelje nediljom, izvan juna uvijek po star. kalend.

Villanj (Baranja-m.) 4. aprila, 31. okt. u ponediljak prid datum i u poned. one ned. u koju pad, 5. jul. i 1. nov.

Vinga (Temeš-m.) po st. kal. i prva ned. posli sv. Stipana i Miholj dana.

Vislo (Baranja-m.) 1. apr., 13. jula i 26. okt.

Vizakna (Alšo-G.-m.) 1. aprila, 6. aug. i 20. dec. prid dat. po 3 dana vašar za živinu.

Vojtek (Temeš-m.) 1. maja, 1. sept.

Vörösmart (Baranja-m.) 14. febr., 4. apr., 6. jula, 26. okt.

Vörösvar (Vaš-m.) u poned. posli 3 kralja, Prosnih dana, Petrova, sv. Ane, Sviju Svetih ponediljkom posli označenih dana.

Vörš (Šomogj-m.) u pon. posli 3. apr., 5. jul.

Vranj (Krašo-m.) 13. apr., 11. jula, 7. nov.

Vrbas-novi (Bačka) 28. marta, 2. juna i 12. sept. prid datum ponediljkom. Vršac-Versec (Temeš-m.) u ned. prid Marinje, po star. kal. na Glušicu, u prvu ned. aug. po star. kal. u nedilju prid sv. Luku, to jest u poslidnju nedilju okt. sajmovi se petkom počinaju, 4 dana traju.

Z

Zala (Šomogj-m.) 5. apr., 25. maja, 27. aug., 4. okt.
Zalaber (Zala-m.) prid Grgura, posli vel. Gospe, posli druge ned. adventa utork.
Zalaegerseg (Zala-m.) 14. febr., posli Cvitnice i Gjurgjeva u poned. u utork. posli Duhove, 22. jula, 9. sept., 28. okt., 30. nov., 28. dec.
Zalatna (Alšo-F.-m.) 1. 2. mart., 16. do 18. juna, 30. 31. aug.
Zarand (Arad-m.) po star. kal. u prvu ned. korizme, po star. kal. na Duhove. po star. kal. na veliku Gospu i prid 17. dec. u nedilju; a u subotu živinski.
Zboro (Šaroš-m.) 25. febr.
25. juna, 26. aug., 28. okt., 28. dec.
Ako na svetac pada slidećeg dana.

Zemplin, 24. febr., 2. jun., 30. nov., 21. dec.
Zichifalva (Torontal-m.) 4. apr., 16. okt.
Zilah (Silagj-m.) prvi petak i subotu marta, juna, sept. i dec. miseca.
Zirc (Vespr.-m.) 19. marta, 1. maj., 26. jul., 29. sept., 4. dec.
Znio-Varalja (Turoc-m.) u sridu prid Uskrs, u utorak posli Duhova, na Miholj dan i Nikolju.
Zoljom (Zoljom-m.) 12. jan., 23., 24. febr., na vel. četvrtak, 20. apr. marvinski, posli Brašančeva slid. 2. dana sitn., 26. jula, marvinski 4. sept., 19. nov., 21. dec. na sitn. Ako na koji dan svetac pada, slidećeg dana biva.
Žablja (Bačka) 15. apr., 20. juna, 29. sept. Ako na nedilju, il poned. pada istog dana biva, ako na drugi dan pada u prijašnju ned. i ponediljak biva.
Žambek (Pešt-m.) 4. febr., 24. apr., 24. juna, 28. okt., posli dat. četvrt. i petkom.
Žarnoca (Barš-m.) 20. jan., 25. marta, 1. maja, sv. Trojstva ned., 25. juna, 21. okt. i 13. dec. posli dat. poned. i utork.
Žombolja (Torontal-m.) 26. mart., 29. juna, 8. sept., 11. nov. Ako nepada na ned. u prijašnju nedilju biva.

SAJMOVI (VAŠARI)**Hrvatske, Slavonije, Dalmacije i Hercegovine.**

Almaš, 2. jula, 15. aug., 8. sept., i na ime Marije.
Andrijaševci, Srem. žup. 30. nov.
Babinagrada, Srem. žup. 24. apr., 10. aug. sa trodnevnim marvenim vašarom prid svaki.
Bakar, 13. jula i 30. nov.
Barna Vel., Belov. žup., 7. maja na hrist. Markovo.
Belovar, u prvi poned. svakoga miseca, godišnji sajmovi: 17. apr., 19. maja, 17. rujna i 20. okt. Ako je na koji ovaj sajamski dan svetkovina, onda se drži sajam slideći dan.
Bošnjaci, sriem. žup., 11. stud.

Božjakovina kod sv. Brcka, 1. na vel. petak za robu; 2. u ned. po Tielovu za robu, a slideći dan u ponediljak za blago; 3. u ned. po Pohodu BDM. za robu, a slideći dan u poned. za blago; 4. u nedilju po sv. Jakovu za robu, a slideći dan u ponediljak za blago; 5., 13. studena; 6. na Miholje.
Bribir u primorju, 29. lipnja i na ime Marijino i na Miholj.
Brod, varaž. 24. velj. 21. ožuj. drugi poned. po vel. noći i s blagom, 25. svib., na Križ. poned. s blagom. 13. lipnja, 13. srp., 24. kolov., 14. rujna, 30. stud.

- Brod na Savi, na hr. Blagovist, na Trojst., 2. kol., 25. stud. Svaki put prije toga na 2 dana prije marvinski. Svakoga četvrt. i nedilje može se marva dotirati i prodavati.
- Budrovci kod Djakova. Sajam robe: 6. prosinca. — Sajam marve 6 pros. Cirkvenica u Primorju, 15. kol.
- Čepin, Troj., na hr. st. i hr. Mihalj.
- Dalj, na hr. Gjur., na hr. Lučin.
- Daruvar, u hrist. bielu nedj. 1. trav. u nedj., po hr. Spasovu, 27. lip., 26. srp., 11. kolov., u pon. po Maloj Gospi 30. list.
- Djakovo, trg sajmovi robe: 1. svibnja, 26. srpnja, 28. listopada, 23. sičnja. — Sajmovi marve: 24. travnja na Gjurgjevo, 20. srpnja na Ilinje, 18. listopada na Lučinje, 20., 21. i 22. sičnja.
- Dugoselo, na Ladisl., 26. srp., 4. rujna i 4. prosinca.
- Erdevik, na hr. Mark i hr. Mih.
- Erdut, na Vasilja, na Bernarda.
- Feričanci trg., sajmovi robe, 19. ožujka, na duhove, 29. kolovoza, 1. studena. — Sajmovi marve: 14. ožujka, 15. kolov., 26. listopada.
- Gaj, dan prije nedilje po svet. Izidoru 25. studenoga.
- Garčin, požež. žup., 1. svibnja, na Duhove, 29. lipnja, 21. rujna.
- Garešnica, bel. žup., na Duhov utorak, 20. lip., 2. srp., 2. stud.
- Gorica Velika, 2. sičnja, u ponediljak po sviećnici, utorak prije Josipa 1. svib. u pon. po Tielovu 21. srpnja, 10. kol., u pon. pred malom Mašom, 21. rujna, 15. listopada, 5. studena i 14. prosinca.
- Gorica kod sv. Ane (Jaska), 27. srpnja marv. vašar.
- Gospić, žup. lik.-krb., 1. svib., 10. list. — Osim toga svaki petak.
- Gradiška Nova, 25. ožujka, na hr. Duhove, 20. kolovoza i 1. studenoga.
- Gradiška Stara, 29. rujna. Osim toga hr. 21. svibnja.
- Grubišno Polje, belov. žup. 19. ožujka, 5. svibnja, osmi dan po Spasovu, 4. listopada.
- Ilok 24. travn., 13. lip., 2. kol., 23. listopada, 25. studenoga.
- Indija, na gr. cara Kost., na hr. Malu Gospu, na hr. Poh. Gosp.
- Irig, na hr. Teodorika, na hr. čistu nedilju u postu, na veliku Gosp.
- Ivan-Sveti Žabno, 16. svibnja na dan Ivana Nepomuka 6. srp., trgovina marve i robe.
- Ivanić-grad, bel. žup., 12. ožujka, 24. trav., 15. svib., 30. lipnja, 12. srp., drugi dan po pravosl. Petrovu, 28. kolov., 20. rujna, 4. listopada i 21. prosinca.
- Ivanić-kloštar, bel. žup., dan po tri kralja, dan po svieć., dan po nar. B. D. M., dan po vel. Gospi, po maloj Gospi, dan po začecu B. D. M. i 27. list.
- Ivankovo, sriem županija, 24. lipnja.
- Jaska Jastrebarsko, 7. sič., na Duh. utor., poned. po Skapularu, 9. rujna, 7. pros.
- Kamenica, 31. svib., 25. lip.
- Karlovac, 8. svibnja, 15. lipnja, 25. srpnja, 29. rujna, 21. prosinca. Osim toga svaki petak vašar ako nije na isti dan svet.
- Klakarje, pož. žup., 8. srpnja, na Malu Gospu.
- Klanjec, dan po tri kralja, u poned. prije poklada, u pon. po svakoj kvatr. ned., u pon. po Cvitnoj ned., u pon. po Petr., na Lovr., na Lenard.
- Koprivnica: Stalni godišnji sajmovi drže 3. velj., 26. ož., 5. svib., 2. srp., 28. list., 7. pros. Osim toga svakoga mj. po 1. sajam, ali mu je dan neizvistan. Onda svaki pon. sedm. saj., na koji dolazi krmad i svake vrsti žito.
- Korenica, lik. krb. žup., svake subote nediljuji vašar.
- Kostajnica, banov., 12. ožujka, 29. srp., 14. studen. — Svaki poned. ned. vašar, a preko une raštel.
- Krapina, na Blaževo, na Josip dan po Florijanu, na Ladislava, u ned. po

- Škap., u pon. po Zast. Kr., u pon. po imenu Marije, na Miholje, na Martinje, na Nikolinje. — Osim toga svakog četvrtka ili ako je na isti dan svetac, onda slideći dan marvinski i živadji sajam.
- U Krapini kod kap. Majke Božje Jerus., Prošić. 1.) o Trojak. 2.) u ned. po Margaret. 3. u ned. po preobraž. Kr. 4.) na ime Mar.
- Križevci, 20. sieč., 3. velj. 21. oz. u pon. po cvitnici, 1. 22. svib., utor. po Trojakih, 15. lip., 18. srp., 10. kol., 29. rujna. 18. list., 11. stud., u poned., prid Bož. Svaki četv. ned. sajam, ako nije isti dan koji vel. sajam.
- Kućevo, na pohodj. Gospino ili na 2. srp. i na malu Gospu.
- Levanjska varoš (kotar djakovački), 19. ož. sajam marve i ponešto robe.
- Ludbreg, dan prije Cvitnice, 1. svib., nu ako 1. svib pada u ned. to je sajam u poned., dan prije Tielova, na dan gospe Škapularske, subotu prije mal Gospoje, sub. prije sv. Tome i svaku sridu u tjednu.
- Mitrovica, srim. žup., na hr. 40. mučenika na hr. Cvitnicu, na hrist. Spasovo, na hrist. Ilinje, na hr. Malu Gospu.
- Našice, trg. Sajmovi robe: 10. ožujka, 13. lip., 15. kol., 30. stud. Sajmovi marve: 5. ož., 8. lip., 10. kol., 25. stud.
- Novi vinodolski (u Primorju); 1. i 20. sieč., 8. rujna i 13. prosinca.
- Novska, pož. žup., 25. ožujka i 18. listop.
- Ogulin svake sride. Zatim (veliki vašari) sva tri dana po duhov. ponediljku, 9., 10. i 11. rujna.
- Okučani, pož. žup., na hrist. Cvitnicu, 20. studena hr.
- Orahovica, trg. Sajmovi robe: 2. velj., 3. svib., 20. ruj., 25. stud. Sajmovi marve: 28. siš., 28. trav., 15. rujna, 20. stud.
- Oriovac, pož. žup., na Emerika, na Tominje.
- Osiek: 20. sič., 24. trav., 20. srp., 18. listopada (svi veliki). Prije svakog 8 dana glavni marv. vašar.
- Otočac, lik.-krb. žup., tri dana po Trojstvu, 6., 7. i 8. list. (veliki vašar.) Osim toga svake sride nediljni vašar.
- Pakrac na hr. Blagov., na hr. Ignatiju, na hr. Duhove, na hr. Ilinje, na hr. Malu Gospu.
- Pazova Stara, srim. žup., na hr. Ilinje, na Sesvete.
- Petrinja, ban., utorak po Cvit. u petak po Brašančevu, na Lovrinčevo, na Tominje.
- Požega, na Ant. Op., na Cvjet. na Duhov., na Tereziju, na Tom.
- Pregrada, 12. ožujka, četvrtak po uskrsu 8. svibnja, 12. lip., 31. srp., ili Ignat. 14. kolov., 7. studena, treći poned. pred Sesvete.
- Rača, bel. žup., 16. kol., 9. rujna.
- Rieka (u Primorju), 23. trav., 24. lip., 15. kolov. i 8. ruj.
- Ruma, u hr. Čisti četvrtak, na hr. Petrovo, na hr. Miholje, na hr. Trifunovo.
- Samobor, 14. veljače, 19. ožuj., na Veliki petak, 22. svibnja, 28. srpnja, 10. kol., 21. pros.
- Sisak, u sriedu po Sviećnici u utorak po Cvjetnici, na Flor., dan po Zast. K., 15. srpnja, na sv. Klaru 16. rujna, 19. studenoga. Osim toga svaki četvrtak nedjeljni vašar.
- Sisak, bivši gran., svaki četv.
- Slankamen, sriem. žup., 2. srp.
- Slatina, 19. i 20. ožuj. marv., 21. robeni, 8. i 9. srpn., po kat. Pet. Pavla marv., 11. srpnja rob. 30. i 16. pros. po kat. sv. Nikoli, mar., 19. prosinca rob.
- Slunj modr., rieč. žup., svakoga četvrtka.
- Stubica Dolnja, u 1. nedj. adv., u sub. 1. ned. 4. adv., u sub. i ned. pedesetnice, u sub. prije 2. nedj. korizm. i u istu ned. koriz. kvaternu, u sub. prija Cvjetnice i na istu Cvjetnice, u subotu i nedj. Trojst., u sub. i ned. Angj. u sub. i ned. jesen. kvat.
- Stubica gornja, 17. trav., zatim na drugu subotu po Petrovu i Pavlovu i na drugu subotu po Miholju.

- Subocka, pož. žup., 2. srpnja.
 Sunja, banov, svake nedjelje prije 24. lipnja, 22. srpnja i nedjeljni svaki petak.
 Sveti Ivan na Zelini, 26. ožuj. dan po Ivanju, 30. stud.
 Sveti Ivan Žabno, uvijek 1. ožuj, 14. trav, 16. svb., 6. srp., t. j. pravoslavno Ivanje i 22. stud.
 Svilaj, pož. žup., 24. travnja, u petu nedj. po uskrsu, u ned. po Maloj Gospi.
 Svinica, banov., 7. srpnja, 26. listopada.
 Šamac, srim. žup., na Petrovo, ned. po Velikoj Gosp.
 Šaregrad, na Spasovo i 29. lip.
 Šid, 1. velj. ili na tri Jerarha: 19. ož. ili na Josipovo; 1. stud. il na Svi Sveti; 12. prosinca ili na hr. sv. Andriju, svaki put 4 do 5. dana vel. marv. vašar.
 Terezovac, drugč. Suhopolj. 15. svib. marveni a 16. svib. robeni sajam, 25. stud. marv. a 26. stud. robeni sajam; 8. lip., 28. list. Svaki put tri dana naprvo marv. pazar.
 Toplice varaždinske, prije dana sv. Matije, onaj poned. posli dana sv. Josipa, sv. Filipa, sv. Ivana Nep., po Tielovu, sv. Cirila i Metoda, po Križevu, po sv. Mart.
 Topolje novo, pož. žup., 1. kol.
 Topolovac, belov. žup., 8. svib., rob. i marv. opr.
 Topusko, banov, prva nedelje po hrist. uskrsu 15. lipnja, 2. i 6. srpnja
 Udbina, lič.-krb. žup., svaki poned. nedeljni vašar.
 Valpovo, na Iv. K., na Zač. Gosp., na Mart.
 Varadin, sriem. žup. na Matiju, na Petr., na martinje.
 Varaždin, na Gjur., na Ivanje, na Jakobovo, na Emerikovo. I svaki četvrtak i poned. u tjednu. na ned. glušnicu.
 Vinica, u poned. po Markovu, na malo Tielovo, u pon. po Kraljevu, na vel. četvrtak, na Nikolje, u poned. za svakom kvaternom nedeljom.
- Vinkovci. brodsk. žup., 16. svib., 6. kol. 1. stud. Prija svakog nekoliko dana marv. vašar.
 Virovitica, 6. siečnja, 1. svib., 2. kol., 21. rujna. Svaki put. 6. dana prije marv. vašar.
 Vrbanja, sriemska žup., na Ime Marije.
 Vrpolje, virov. žup., 24. lipn., 20. kol., 11—13. velj. m. 14. roba.
 Vukovar, 1. svibnja, 24. lipja, 15. stud. Skupa po nekoliko dana marvinski vašar.
 Zagreb u četvrtak prije Cviet. nedjelje, dan po Marku na Margaretinje, dan po stjepanu kralju, na Simunje dan po začecu BDM. Od ovih je znameniti i margaretinski, a najznamenitiji na Kraljevo. Osim toga svake sriede nedeljni sajam.
 Zemun, sriem. žup., na sv. Matiju, 3. svib., 13. prosinca.
 Zlatar, 21. sič., četv. po uskrsu, 21. lip., 11. kol., 5. pros.
 Zrinj, banov., 24. trav.

U Bosni i Hercegovini.

Godišnji sajmovi.

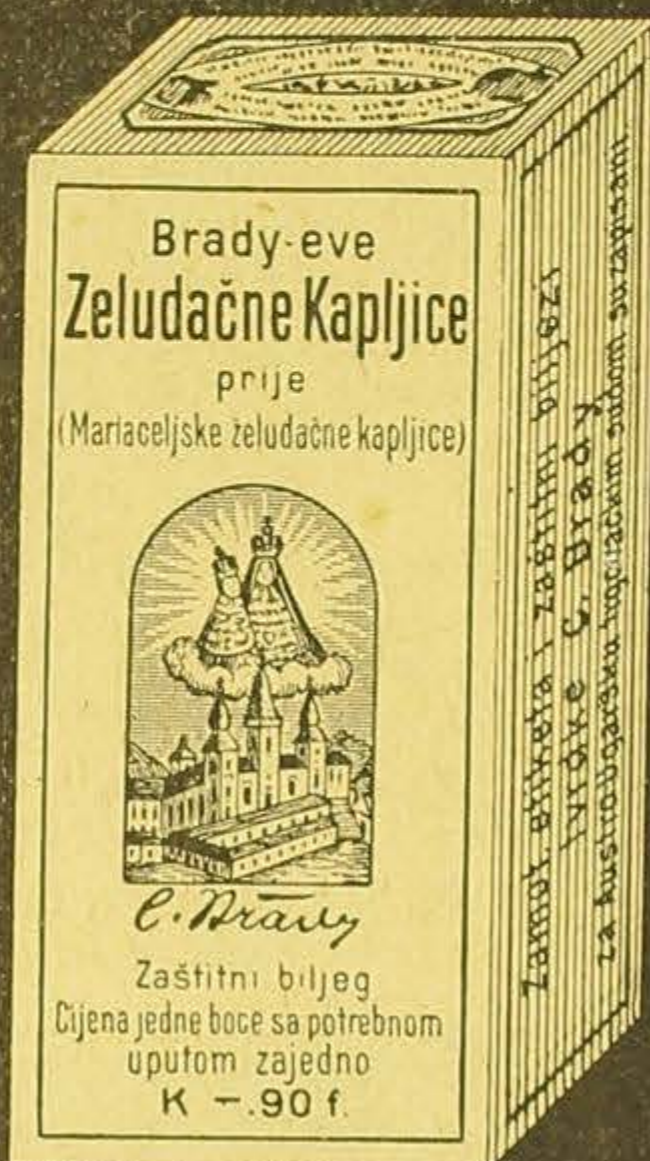
- Banja Luka, pred pravosl. duhove do subote.
 Bos. Kostajnica 20. do 22. ruj.
 Bos. Novi 10. do 12. srpnja.
 Bos. Gradiška 20. do 22. ruj.
 Bos. Šamac 29. lipnja.
 Derventa, 27. do 29. kolovoza.
 Fojnica, na Duh. kroz tri dana.
 Gornji Vakuf 11. do 13. srpnja.
 Glamoč 11. i 20. rujna.
 Jajce 11. do 13. listopada.
 Mostar 22. do 24. trav. 16. do 18. kol.
 Travnik 6. do 8. svibnja i na Nik.
 Trebimlja 8. rujna.
 Zvornik 2. do 6. kolovoza.
 Zenica 15. i 16. svibnja.
 Žepče 15. do 17. kolovoza.
 Županjac 11. srpnja i 27. kol. i 11 list.

Najveće blago je zdravlje!

Zabiližite sebi, da je apetit temelj dobrog probavljanja, dakle najglavnija je zadaća zdravog života njegovo podpomaganje. Al ipak ovu istinu ritko slušaju, to najbolje vidimo iz velikog broja bolesnika stomaka, koji ne dobijaju redovnu obškrbu, neprestano se tužu na hrdjavo probavljanje, na zapor, sluzavost, na kaševiti okus, na nesvist, glavobolju, nespavanje i na drugačije nevolje. Tko stomak misli u zdravlju držati, tko hoće dobro probavljati, taj nek bezujetno upotrebljava od desetak godina prikladne, njegda pod imenom „**Mariacelli kapi za stomak**“ poznate **Brady-jeve stomačne kapi** koje su već odavno kao najpouzdaniji lik pripoznate proti svu nevolja stomaka tako dice, kao odraslih. Uslid sveobće obljubljenosti ovih kapi ipak dopane mnogo vrsti imitacija u promet. Da se od ovih obično sačuva, prave **Brady** kapi za stomak sad izključeno samo u crveni kutijama, poslagane se donasaju u promet. Na crvenoj kutiji ima ovde nartana zašitna znamenika i *C. Brady* podpis, dakle drugačiji svežanj kao imitaciju treba natrag poslati. Možese dobiti u likarnicama u maloj boci za 90 fil., u duplovanj boci za K 1.60, gdi nema, tamo tvorac šalje poštom uz pouzeće prosto od poštarine 6 boca za K 5.4), ili 3 duplovane boce za K 4.80: **C. BRADY gyógyszertára „a Magyar Királyhoz“ Wien, I., Fleischmarkt 2/217.**

:: Ovako se može svaki sačuvati od patvorina. ::

SVAKA GOSPOJA MORA

već nakon prve porabe priznati, da se jedino „Crème Grolich“ kao pouzdano sigurno djelujuće sredstvo za pvtstignuće i uzdržanje ljepote smatrati može. Već nakon 2-3 dana djeluje, izgadjuje nabore na licu i vratu, pravi lice lijepim, friškim, mladim i umiljatim, otstranjuje sunčane pjege, razne mrle na licu već za nekoliko dana. Cijena je jednoj posudi „Crème Grolich“ uz jedan komad „Savon Grolich“ K 2.— (Poštarina posebno). 10 ovakovih obroka stoje 16 kruna i šalju se franko. Naslov za naručbe: **JAN GROLICH U BRNU BR. 255. MORAVSKA.**

NAJBOLJI VRŠAĆI STROJEVI SU

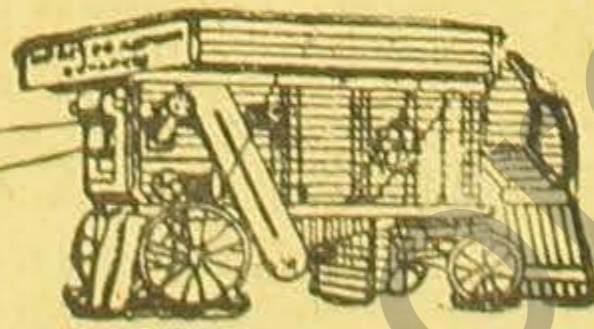
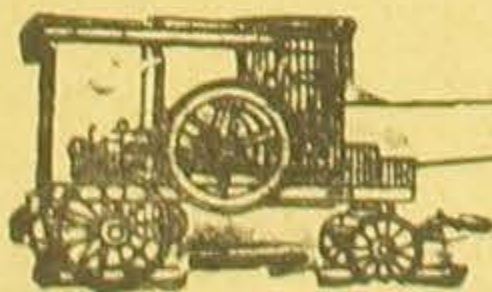

DIADAL

motori

na benzin i sirovo ulje.

Jeftina cina. Laka obrčna plaća. Potpuna odgovornost. Prosite cijenik od motora.

Herczegh Arthur Budapest, VI-44., Lehel-ű. 10.

Proglášeni Ruston Prokton & Comp. angleski, sirovim uljem tirani motora jedini glavni zastupnik.

Staro prominimo.

■ Pouzdani zastupnici traže se.

■ Staro prominimo.

Izjavljujemo,

da smo sada zaista zdravo zadovoljni, jer već ne kašljemo, nismo promuknuti, hunjavrčavi, ne muču nas ni neprilike dihanja, ni prsoboli, ne imamo ni boda u krtima, ne bojimo se od kataralne bolesti, ni od bolesti grla i pluća, od kada upotrijebavamo pravi zagorski sirup za prsa protiv kašlja, koji raztopi slinu, gasi bol i koji je ajelatan za ličenje. Dobrotvorno diluje na sve tilo, podmaže probavljenje, hranjenje i tako nas ojačava da od upotrijebavanja ovog ugodno ukusnog sirupa u obće izvrsno se osićeamo. 2 boce u pravom svojstvu prosto od poštarine za 5 kruna možemo naručiti kod dvorskog likara Feller V. Jenő, Stubica, 84. sz. (Zágráb m.).

feller

Lizomaf

Dobro se osićeamo

naš ustroj je svjezan i čil jer mi nikad za ne marimo našu probavu, boli u stomaku, grčove, zastajanje polja, nabahlost, vatru živčane boli, taštinu i. t. d. mi se proti ovaki boli brzo i sigurno branimo sa jakim svedskom tinkturom (tinktura svedica) koju nazivaje esenciom života i melemom, osnaživa stomak, sa ujezinim pobudjujućmi čisiečna d elovanjem ublažuje boli kod mlogo vostnih bolesti. Pravu svedsku tinkturu uvih kod **FELLER V. GJENE** likara, Stubnica br. 84. (Zagreb žup.) može se dobiti i to 3 na veće boce za 5 kruna franko, 12 mali boca za 3 krune bez trošta.

VI IZBACITE SVOJ NOVAC,

ako skupe cine plaćate za fine likere premda i najfinije vrsti vi sami lako možete sgotoviti

sa izvadcima,

koje sam ja napravio. — Jedna boca Ektrakta sa rabljcnim naputkom ujedno za zgotovljanje 5 litara najfinijeg ruma ili altfátere, benediktionera, carske kruške, kumina, mogadora, trišanja, maroškinova, ananasa, vanilie, punča, fodormente, englezke gorke, kave, kakaova, šartröza, porastnice, višanja, djavolskog likera, borovice, jertzabinke, šligovlce, konjaka prosto od poštarine sa pouzećem K 1'90, 3 boce K 4'50, 6 boca K 7'50, 12 boca 13'50. Sramota izključena. Pravog dobavlje jedino

GROLICH JÁNOS, Angyaldrogéria, Brün 255. sz. (Morvaország).

Kuvajte pivo kod kuće po izkušanim receptu.

Snstojina za 25 litara piva sa 50 čepova od šurova ujedno K 2' — , pošarska nagrada 84 fil. Kada se 5 ovaki obroka naruči, 1 obrok se bezplatno i prosto od poštarine dobavlja. Naredite dakle više vas zajednički. Adres: **Grolich János**, Angyaldrogéria Brün 255. sz. (Morvaország).

Zaštitni znak

liecnika
Fizika
dra G. Schmid

Glasovito, od nadštopskog liecnika i fizika dra G. Schmid

ulje za sluh

odstranjuje brzo i temeljito naglušost, curenje iz ušiju, šum u ušima i naglušost

dapače i u zastarjelim slučajevima

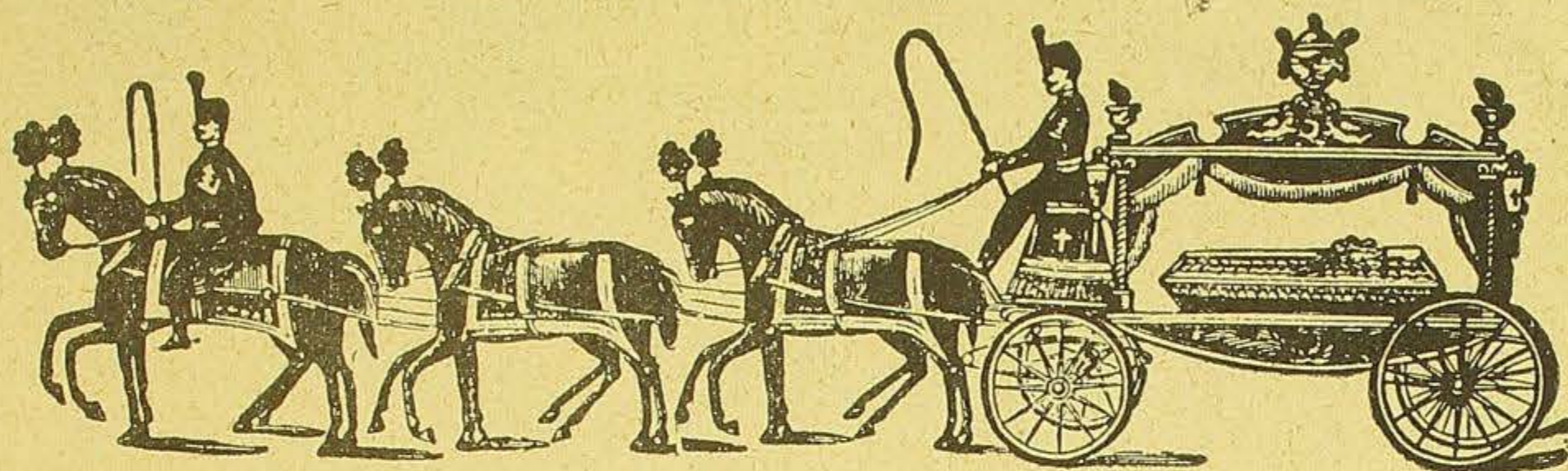
Dobliva se po 4K boca u liekarnik **Salvatoru Stapar** Bačka Ugarska.

Moj kozmetičan petrolin za kosu.

Stanovnici okolica nafta-izvora i radnici petrolinskih čistiona nikada ne očelave, navik imadu bujnu kosu. Ja sam najčistiji petrolin priradio za kozmetikum kose, i dostigao sam sa njime najlipše uspihe kod ritke kose i kod opadanja. Ovaj petrolin za kosu se može dobiti jedino u drogeriji kod „Bilog Angjela“ Brün, Johannesgasse br. 5. Cina jedne boce je K 1' — , 6 boca K 5'50, 12 boca K 10. (Poštarina obaško.) Od 2 boce manje se ne šalje poštom.

GROLICH JÁNOS Angyaldrogéria, Brün 255. szám (Morvaország).

VELIKO BUNJEVAČKO POKOPNO PODUZEĆE MATE HORVACKOG

U SUBOTICI NA ČOŠKU DEAK-OVE I BERČENJI-JEVE ULICE (NA PIJACI OD MESA),
nabavilo je sasvim nove opreme za čitavu radnju pa je kadro
izdovoljiti i najjednostavnijim kao i najvećim zahtivima. Ras-
polaže sa osobito krasnim kovčezima te mrtvačkim kolima, a
vrlo ukusno priredjiva ukope i postavlja odra te namišćava
:: vince, da svačijim zahtivima potpuno zadovoljiti mora. ::

Povećanje slika 1 komad za 6 kruna.

Makart slikarska radnja kod franjevačke crkve.

Uz slideće cine dogotovljam prve vrsti slike:

Dopisnice po komadu **36** filira.

Vizit slike po komadu **50** filira.

Kabinet slike po komadu **150** filira.

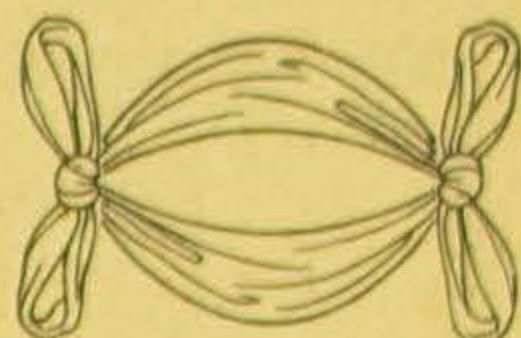
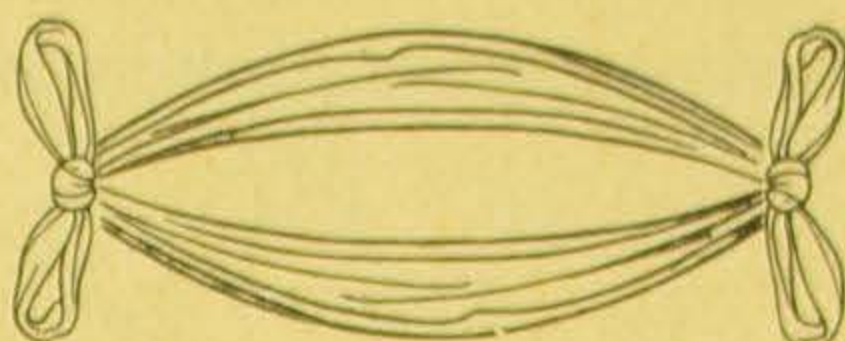
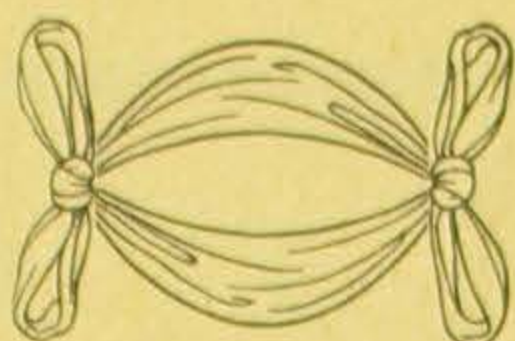
Slike u prirodnoj veličini pravim po originalnom snimanju
ili po ma kakvoj staroj slici od 6 kruna gore.

Svatovske i obiteljske slike takodjer vrlo jeftino pravim.

Dopisnice po komadu za 36 filira. = Dopisnice po komadu za 36 filira.

„MAKART“ SLIKARNICA

kod fratarske crkve u Subotici.

ŠALE.

Španjolska šala.

Berberin cara Josipa II.

Jednoga dana, imao doći car Josip u neki grad; i zaista dodje on bez svoje pratnje prija koji dan. Kad ga opazi nika mehandžinca, upita ga: ne pripada li on carevoj pratnji? „Ne“ odriže car u kratko.

Al se ne zadovolji i neumiri znatiželja dobre žene.

Tražila onu zgodu, da udje u njegovu sobu i videći ga zaposlena kod brijanja, zapita ga: imali on kakvu službu kod cara? „Imam“ — odgovori dobrovoljni car — „*baš ga brijem.*“

Iz španjolskog jezika:
b.

Francuska priča.

Cvrčak i mrav.

Cvrčak piva cilog lita, al se nadje u velikoj oskudici, kad gornjak vitar duhne u jesen.

Nema ni zalogaja, ni muhe, ni crvića; poče se dakle tužiti na glad kod svog komšije, mrava. I zamoli ga, nebili mu u zajam dao koje zrnce, da živi do nove žetve.

— Ja da te hranim — odgovori mu mrav — a da se ne osvidočim kako plaćaš glavnicu i kamatu? Mrav nije uzajimač. To mu je najkrupnija mana.

Al šta radiš ti, cvrčku, kad je žega u lito?

Odgovori cvrčak svom komšiji: Noćom i danjom uvijek se odajem, piva sam, ni sam ti dosadjivao.

A ti pivaj — mrav će — ja sam uvijek veseo. Baš dobro, a sad igranj.

Nauk. Tko i onda piva i veseli se kad bi tribalo raditi. taj nek ne ište zalogaja od rabadžije, koji se mučio i znojio, a u zimu hoće, da proživi veselije dane i nije rad da razdili linčini.

Iz francuskog jezika:
b.

Hladne engleske šale.

Dičija pamet.

„Braćo, Bog je svakog i svašta stvorio?“

„Za cilo, moj sinko.“

„To je za čudo, a vi uvijek kazivate, da ste *samostvoren* čovik.“

Mora biti u državnoj službi.

A.: „Ja se nikad ne mučim, niti se žurim.“

B.: „U kojem kotaru državnom je vaša zvanija?“

Mala briga.

Ona: „Koje vrime držite vi gospodine za najzgodnije, da se čovik ženi?“

On: „Kad nikakve druge brige nema.“

Iza medenih dana.

Gospodar Bickering: „Niki su me upozorili, kad sam vas oženio (kad sam se s vama oženio) da ste vi prava luda, i sad evo nalazim, da je to istina.“

Gospodja Bickering-ova (zlim): „Ja sam sporazumna s vama gospodaru muže, ja sam bila luda.“

Iz engleskog pobunjevčio: b.

Pošten čovik.

Išao Ličanin s Primorcem niz Vratnik. Vručina da mozak provri. Primorac bez ičeg, a Ličanin obisio kabanicu tešku i golemu. Vručina mu. Odjednom će on Primorcu:

— Čuješ, posudi mi jedan forint.

— Ne ćeš mi ga vratiti!

— Hoću, kako ne bih?

— Ne ćeš, znam ja!

— Ma evo ti kabanica u zalog.

— Tako, pa dobro!

I Primorac njemu forintu, a Ličanin njemu kabanicu.

Nosi Primorac kabanicu, nosi, a znoj sve curi s njega. Ličanin opet ide uzanj slobodno i lako, i smješka se.

Kad su sašli u Senj, izvadi Ličanin forintu i dade mu je.

— Evo, veli, i fala ti!

— Ništa, evo i tebi kabanica! — veli Primorac i obriše debeli znoj.

— A znaš što brate?

— Što?

— Ti si pošten čovjek. Da su svi dužnici ko ti, dalo bi se živjeti!

E li? — kaže Ličanin i nasmije se.

— A vridi li mi, šta kabanica?

— Nema je teže ni ruski car! — kaže Primorac i obriše debeli znoj sa svoga čela.

Olahkotna okolnost.

Sudac: Vi dakle priznajte, da ste svoju ženu izbatinali?

Optuženi: Da, u tami sam se prevario, jer sam mislio, da je to moja punica.

Sudac: Tako? No onda neka vam bude za ovaj put prosto, ali da mi se drugi put ne zabunite.

Razumije ga.

A.: Štogaod imam sam sam zaslužio. Kad sam počeo nisam ništa imao.

B.: Da, da, ali oni su tu nešto imali kojima si se upustio u posao.

Pogodio.

— To je zbilja prebedasto! Jeste li molim vas čuli, da su dva nekakova lopova dne 31. listopada navali na jednoga nadporučnika, svezali ga i orobili. — Jesam, jesam, čitao sam. Meni se čini, da će to biti dva ludjaka. — Kako to? — Ali molim vas, jedan nadporučnik, pa biti na zadnjega orobljen.

Razumije se.

— Zar se gospodine grofe ne osjećate osramoćeni aferom, u koju ste spleteni?

— Ali molim vas . . . ta ima mojih rodjaka još dvadeset istoga imena!

Oštar jezik.

— Podgledaj ovu prekrasnu Veneru. Takove su bile žene nekada!

— A ti Gusti, pogledaj onoga jarca takovi su muževi danas!

Nobel.

— P r o d a v a č: Imendan je vašega supruga pred vratima. Zar ne bi htjeli da ga iznenadite darovavši mu kupaonicu?

— Hvala, nije potrebno. Ove smo godine bili na moru!

Potres.

Ive, Ive, za Boga miloga potres! Gle kako se sve trese, a stol kako se klima.

— Ta podmeti mu nešto pod nogu!

Ah, tako.

— Ako je u vas i u vaše žene tako čvrsti san čudi me, da nikada još ne zakasnite u jutro u ured?

— E znate imademo budilicu! Kad ona odzvrnda, viče mala. To probudi moju ženu a ona onda mene zgrabi za nogu i izvuče iz kreveta!

Najveća bunjevačka rukotvorna i pomodna Trgovina

Skenderović i Vuković

oooooooooooooooooooo u Subotici. oooooooooooooooooooooo
oo

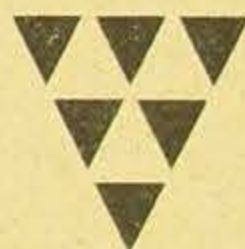
Čast nam je visoko cinjeno općinstvo opomenit da smo u mistu u kući Bela Vermeša sadašnjima zahtivima znatno rukotvornu i pomodnu trgovinu povećali gdi stalno u svako doba ove struke svake vrsti robe to jest : svile, kumaše sukna svake vrsti, za muška i ženska odila, piketa, zefira, batista, delina, postava, vuneni čaršapa i t. d. Molimo pošto pćinstvo da u slučaju po-
oo tribe i zbog svog interesa potražiti izvoli. oo

S odličnim štovanjem : Skenderović i Vuković.

 ŠTAMPARIJA

HORVATH i BLANK

U SUBOTICI, BATHANYI-ULICA BROJ 7.

Svak vrsne štamparske poslove
izradjuje po najsolidnijoj cini
..... brzo i tačno.

FEKETE I ŠIFLIŠ

toplo priporučuju visoko cinjenome općinstvu svoju manufacturnu rivarsku radnju na pijaci, trg sv. Trojstva, u kući Milinović u Subotici.

Tu se može dobiti francuska svila, kumaša, pliš. Velik je izbor svilenik, plišovih, vunskih i svakojakih marama. Za muške i ženske haljine sukna, čoje, paje, trikova lastika, kangara, svakakog parketa kolikogod kome treba. Osim svega ima tu pomodnog piketa, tilora, satina zefira i cica, što vam rado nose dica, pa onda bilog i žutog postava. Sve po najjeftinijoj cini i uz najpoštenije izsluživanje. Ujedno Vas molimo na skoro vidjenje.

Kršćanski trgovci : **Danika Fekete i Šifliš Pišta.**

Pazite na kuću i ime, nije u velikoj, već u maloj Vermešovoj, kod kapele sv. Roke

Najveća kršćanska trgovina kratke norinbergske robe i šešira u Subotici

VINCE ČOVIĆ

Stalno drži na skladištu najveće novosti ove sezone, kao : muških i dičijih šešira, muskog i ženskog bilog rublja, ženskih i dičijih cipela, dičijih i curećijih odila, boa, mufova, poš, navratnika (galira), sunco-i kišobrana, čipaka, uresa za odilo, palica (štapova), kožnih sorbaka za cigare, novčarke, retikulovala, vinaca, koprana, umitnog cviča, pantlika, svakevrsti krojačkih potriboća, čarapa, midera i svakojake u ovo struku spadajuće robe po najnovijoj modi.

== STROGO UMIRENE CINE. TOČNA POSLUGA. ==

Pozajmljiva za čast i za druge prigode šatre, sude i stolaca. Moleć podupiranje št. općinstva, ostajem sa odličnim štovanjem :

Vince Čović.

Stani! Pazi!

Evo ti život!

Evo ti put zdravlju!

Da li možel kogod o sebi to kazati da je sasma zdrav. Da li imal takvi muški, jel ženska koji u današnjem teškom životu da mož o čuva ti svoje tlesno i duševno zdravlje, moželi obstojat proti premirnoj napasati. Bome danas je malo takvi. Čitajmo samo doli te tužbe od koje kakvi bola, i promislimo samo, koliko puta možemo čuti, da se ma ovo jel na ono tuži. Brzo umoren, brzo sustanupod radnjom, nevoljan, oneveselit, brez uzorka uzrujan, nezadovoljan sa seбом, nervozan, bersan, i ovima slične prilike pokaziva ju to, da ustroj nije u redu.

Često glava, legja, srce, stomak boli, gadlivost, nerist, po-driganje, gnjusoba i koje kakve neprilike se ključe gorvjima.

U ovakom slabom ustroju lako se ognjizde i urože teške bolesti nazebe uloz, živcabolja, i koje kakve živčane bolesti.

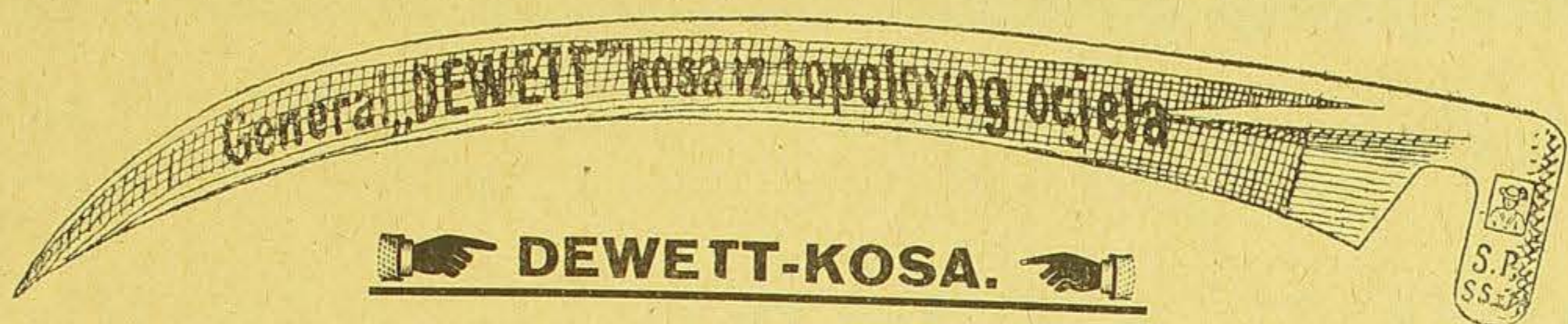
Vaki slab ustroj brzo u ništi grč, nazeba i hrom. Vaki ustroj brzo, ostari, u tilu i duši oslabi čovika.

Muško i žensko, mlado i staro!

U jednoj knjigi koja je od 80 strana (za ženske nabaško) pokupljeno je sve to kako se mogu ove spomenu te nevolje liciti, i zdravlje o držati. U poznajte ovu knjigu da spaseni budete i ponjoj svoje spasiti možete. Ovu knjigu, kose poziva na ovaj kalendar 10 filira biljeg dobiva badava i bezplatno.

Elektro-Vitalizer orvosi rendelőintézet,

BUDAPEST, VI., Andrassy-u. 27. sz. I emelet 389.

NAJBOLJE SU KOSE NA SVIJETU

Devett topocelnate kose,

koje raspošilja i trži jedino Pavao Sohr Somogy-Szill 120 broj. Dewettove su kose načinjene iz topoceli što je dobivena iz smjese najplemenitijih kovina. Ovaj je specialitet tajna tvornice.

500 kruna patim onomu, tko god drugog trgevca kupi Dewettovu-kosu.

1000 kruna platim onomu tko pokaže dvije nevaljane kose od 10 Dewettovih-kosa. Tko hoće kupiti dobru kosu, neka nigdje ne kupuje,

Zaštitni žig.

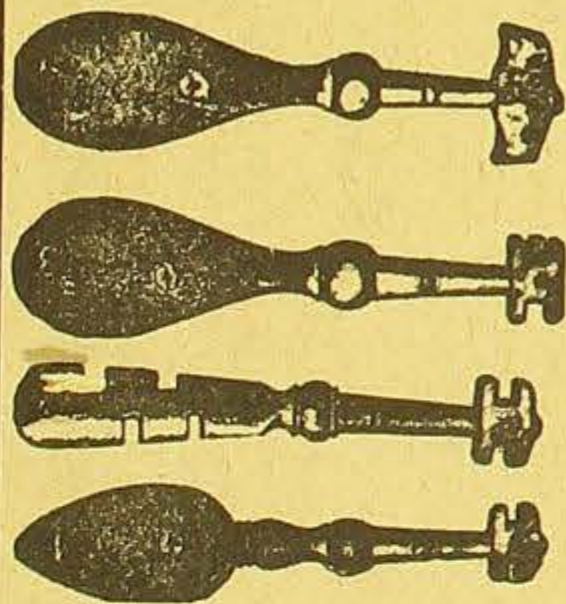
već neka naruči na moju adresu sebi ci enik pa neka si izabere pravu Dewett-kosu. Cijenik šal em badava svakomu. Tko više narudžbenika nadje, dobije popust. Za kosu jamčim. Tko naruči 10 komada 1 komad dobi badava Solidna podvorba. Poslužit ću svakomu sa priznanjima što sam ih dobio od mnogih. Diamant-ocelna kosa sa jamče- od 5 godina stoji samo 3 krune.

vinom :-:

:-:

Alemi za riranje stakla

staklarima i za kućnu uporabu.

1. br. za prozorno staklo K 2'40
2. br. za obćenito i jače staklo K 3'60
3. br. za svake vrsti stakla za ploče K 5'50
4. br. za debelo staklo za ploče, za neuredjeno i za staklo za zrcalo K 8'
5. br. veći K 15'
6. br. najveći K 20'—

Poduzeće sa 35 fil. više. Za pravu i dobru robu jamči
Grolich János, Angyaldrogériája, Brünn 255. br. Morvaország

150 litara zdravog kućnog pića

kao vina od jabuka, ili masta od voća se može praviti kod kuće odma. Neuspah isključen. Sredstvo sa točnim opisom sastavljan a se šalje franko sa pouzecom K 4'50. Kod 5 poručja jedna badava. (Adres) Naslov :

GROLICH IVAN droguista kod Andjela Brünn 255. br. (Mähr.)

Ko hoće s uspihom oglasivat

neka se obrati na oglasivajuće poduzeće

Gyule Leopold

Budapest, VII. Erzsébet-körut 41.

gdi se svi oglasi u tu- i inozemne listove i kalendare izvrstnom vještinom, savisno, točno uz solidne cine posriđuju. Više neg 265 kalendara izključivo zastupa, pokrajčkih listova centralno oglašivajuće odilenje, mnogobrojnih novina izključiva uprava. Krasni katalog novina, ilustrovani cinik kalendara i svake upute oglasnicima bezplatno daje.

U STRUČNJAČKIM KRUGOVIMA PRIPOZNATI, NAJ-
IZVRSNJI ORIGINALNI SVEDSKI

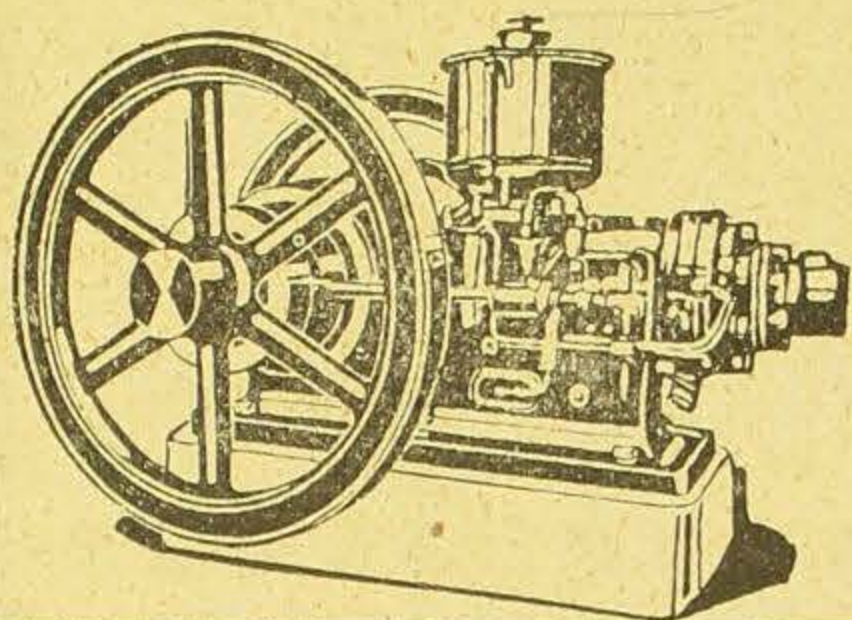
motori sa prisnim uljem

uslid bezbrojnih prednosti su najbolji strojevi na svitu.
Može se dobiti do 2—300 konja snage na skladištu motora kod

LANDLER ÖDÖN

BUDAPEST, VI., LOVAG-UTCA 2.

N E M A :

vatrenu kuglu o duška
da se stvara čadje djubreta
i eksplozije.

Cinik i proračun sasma besplatno.

TRGOVINA

GRGE VUKOVIĆ

norinberških, uresnih
sitnih i pomodnih roba
za muške i ženske :::

U SUBOTICI (SZABADKA) Deakova ulica.
Vermešova palata.
KOD „ZLATNE ZVIZDE.“

Na stovarištu drži u velikom
izboru sve robe spadajuće u
ovu struku te krema za lice
:: od zlatnog cviča. ::

Pozajmljiva za časti
nužne šatre i posudje.

GVOŽDJAR

PAJO ŠIFLIŠ

U SUBOTICI

prodaje uz najjeftinije cine
najbolje vrste osovine, plu-
gove, kolske okove te sva-
kakve gvoždjarske robe u
svojem ljpo uredjenom du-
ćanu na Deakovoj-ulici.
Ko je rad dobru a jef-
tinu robu dobit, neka
:: kupuje kod njega. ::
Broj telefona 349.

Gospodje! **Gospodo!**

Proti bilog kapavca, trippera, najsigurnije izliče

LARUCIN KUGLJICE

sa pripadajućim praškom, ili sa vodom za 5 dana.

Ženskima! **Ženskima!**

Likovi, koji pokrenu pranje i zaustavu curenje krvi.

Sigurni likovi proti mlogog rodjaja.

Odraslima i dicama!

Proti kašlja, promuklosti, grčevima u crivima,
proti nespavanju, za probavu, za tek, proti boli
u stomaku, proti svrabeža i za čišćenje krvi je
== najbolji lik na svom svitu ==

MENTHOL-MED

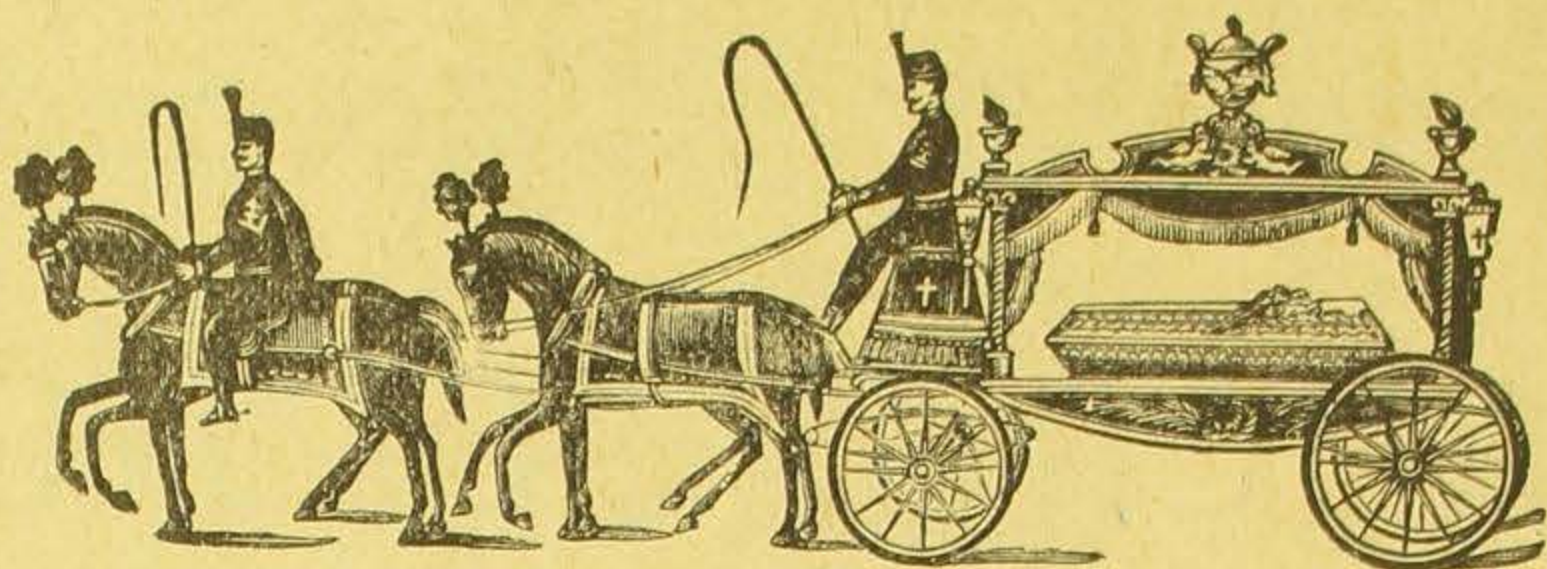
Cina jedne boce 44 filira. Osim toga:

Liliom crem od mlika sa sapunom je najbolje sredstvo za polipšanje lica, kože, pobiljiva i postaje mekša koža na licu i rukama. Može se dobiti kod:

Illés Antal-a mladjeg

likara u Subotici na ribijoj pijaci, u mistu stare pošte.

Isti jedino zastupa berlinsku tvrtku **Aescomp.**

Podpisani imam čast do znanja Vam staviti, da sam

poduzeće za pokope i stovarište mrtvačkih kovčega

(u Jóovljevoj kući, Deakova-ulica, br. 4.) da i najveću i najskromniju želju svakome i u svako doba potpuno možem ispuniti, znatno povećao. Na stovarištu se stalno i u bogatom izboru nalaze mrtvački kovčezi od nikela, metalni i drveni, u svakoj veličini i kakvoći, osim toga mrtvački pokrovc, odiće itd. Moleći Vas, da me u slučaju potrebe potražiti blagoizvolite, uvi-ravam Vas, da ću jeftinom i tačnom poslugom udovoljiti Vaše cinjene posite. S odličnim štovanjem **PETAR GAAL** naslidnik Ivana Mlinerića.

NAJVEĆA KRŠĆANSKA TRGOVINA MANUFACKTURNE ROBE U SUBOTICI

STANTIĆ I DRUGOVI

„KOD ZLATNOG KRIŽA“

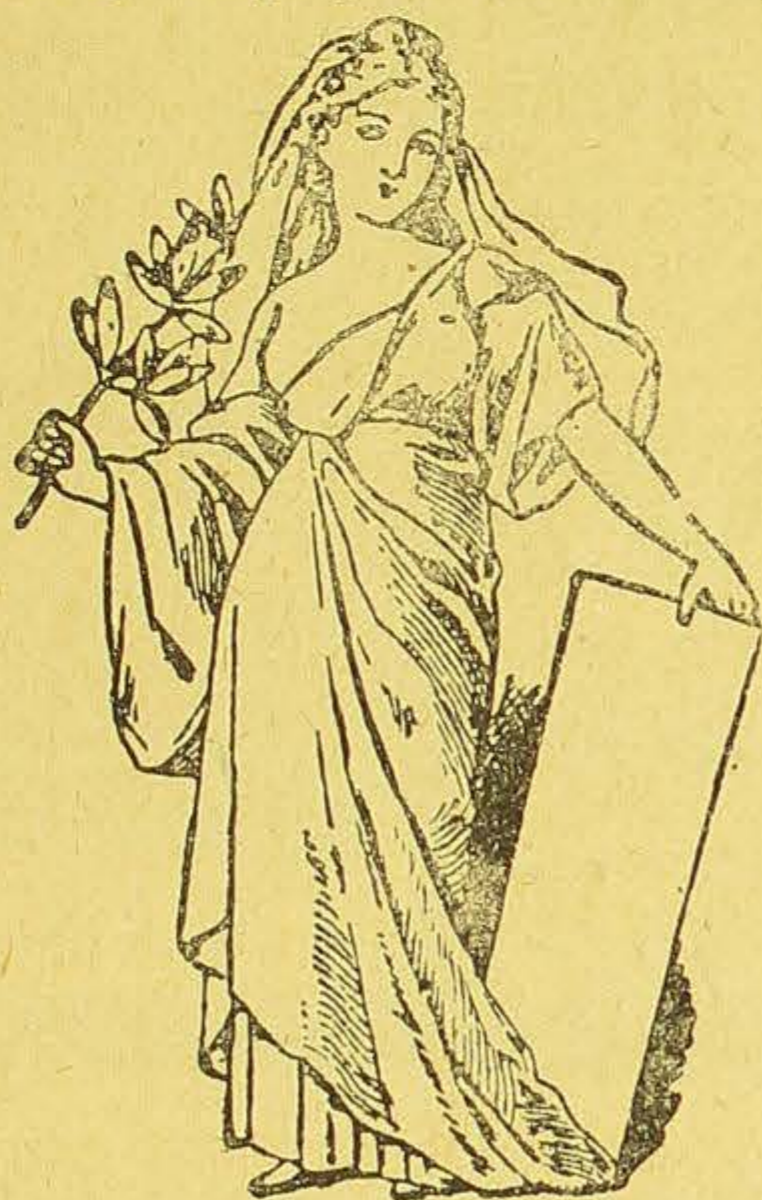
Priporučujemo našem bunjevačkom narodu najveću pravu kršćansku radnju u kojoj se nalazi najveći izbor svake vrsti robe t. zv.

čoje, platna, svile i kumaše, najveći izbor svake vrsti sukna za mučka i ženska odila, zefira, batista i t. d. — Sva roba iz najboljih i prvih tvornica. — Posluga susretljiva, mire poštene.

Sa odličnim poštovanjem: **STANTIĆ I DRUGOVI.**

Kako mogu biti jak i zdrav?

Ovo je naslov jedne vanredno zanimive knjige, koju svakome za svoju korist treba pročitati, da od raznolike neprijatnosti očuva sebe, koja čovika u stopice prati. Tjelesno i duševno zdravlje

nije lako do vieka uzdržati, kada u današnji dani čovik, krvavim znojem bori se zato, da život može.

Zato priporučujemo vam, da pročitate ovu knjigu iz koje ćete u poznati glasovito Nutrigen hranivo, koje su vlastno prozvali **kraljom hrane**.

Nutrigen nije lijek, nije bniiteljska tvad, koja za čas prodire i neprijatne prikaze nasliđuje, nego je podpuno neškodljivo hranivo.

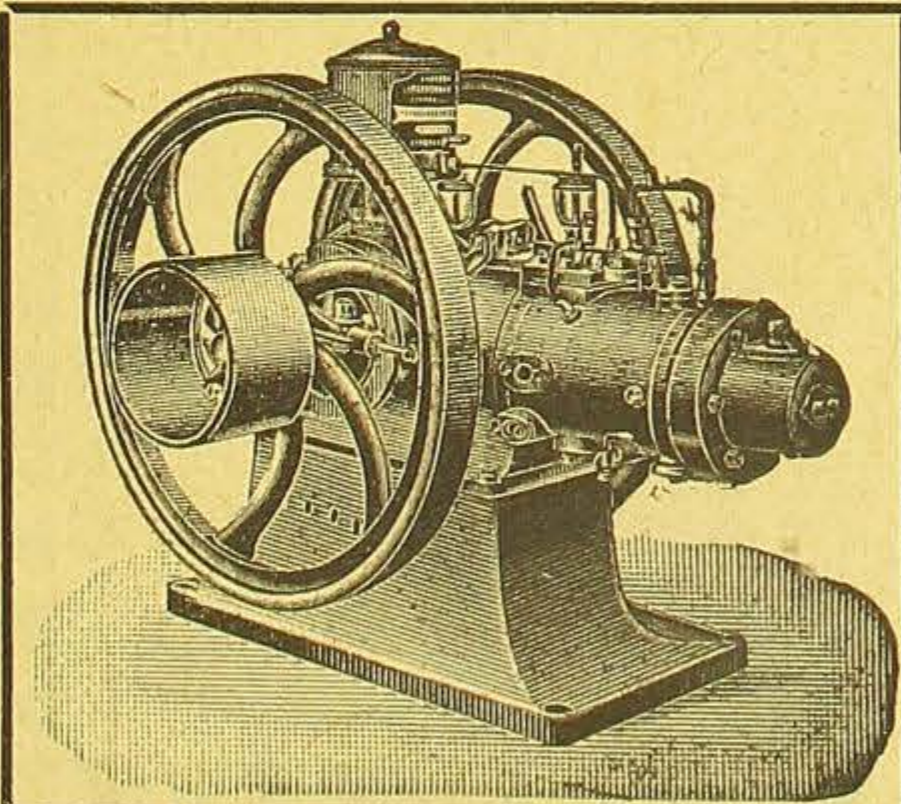
Nuz svaku naručbu podpuno bezplatno, jedun vanredno zanimivu knjigu priklučujemo, koja sadrđuje načelo uputnog hranjenja.

Da megjutim pružimo način svakom, da ovo ukumo hranivo okusi, odlučilismo, od Nutrigena jedan obrok

za ogleđak, jedanu poučno knjigu potpune badava i prosto od poštavine i bez svake obvezatnosti čitaocima ovog kalendara poslati. Pišite na ovaj naslov:

Poduzeće NUTRIGENA

BUDAPEST, VI., Hajós-utca 3. II. em. 389.

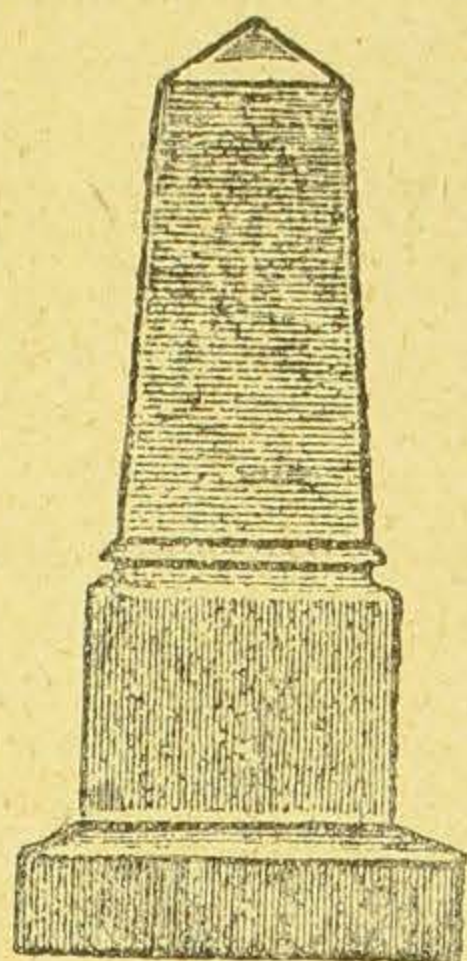

Wohankovi motori i lokomobili na sirovo ulje.

Najjeftiniji posao. Nije oposan zbog vatre, ne rasprska se. Bez dozvele i nadzora svakvih financijalnih organa. Potpne opreme za vršacice.

WOHANKA és TÁRSA, BUDAPEST,
... V., Váci-körút 76/a. ...

Palatinus i Bartus

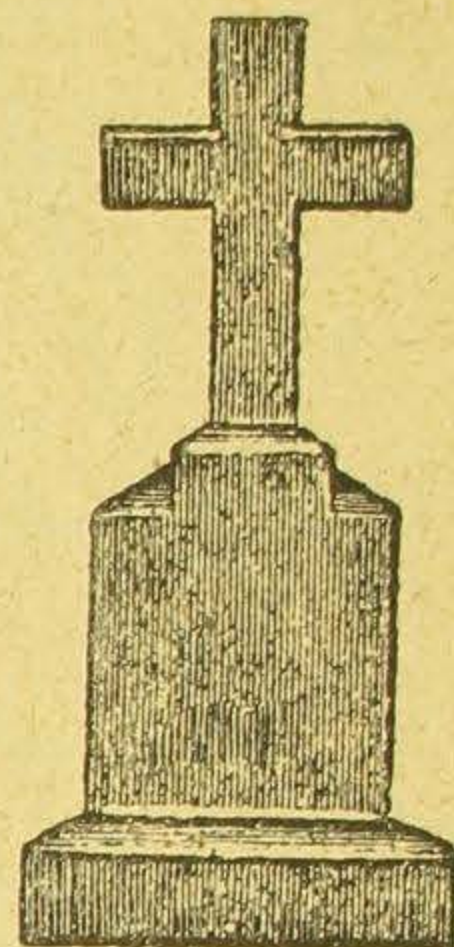

skladište nadgrob-
:: nih spomenika ::
Subotica, Deák-u. Pijaca od mesa

Veliko skladište te
-- bogati izbor --

nadgrobni^h spomenika
te klesarskih radnja.

Dogotovlja uz najjeftiniju cinu
svake vrste poslove ove struke

VELIKA BUNJEVAČKA TRGOVINA RUKOTVORNE ROBE

MIJE PERČIĆ

kod „Svetog Roke“ u SUBOTICI (Deakova-ulica).

Rasprodaje uz najjeftiniju cinu svakovrsne robe spadajuće u ovu struku kao: sukna, svile, kumaše, piketa, satina, delina, batista, postave, šifona cica, kanavaša itd. koje se mogu ddbiti u najvećem izboru.

Trgovina Mije Perčić svoje stranke uvijek sa najvećom prijaznošću i pažnjom posluži. Tamo svaki dobije najbolje robe uz najumirenije cene, zato preporučujemo najtoplije ovu tvrtku cilom našem općinstvu.

Siguran uspih!

Za neškodljivost podpuno jamčimo!

Nevjerojatno brzo uspiva Schneiderova

amerikanska žesta za kosu,

koje je najbolje i najsigurnije sredstvo za kose. Svaki
nek uporabl, ko bi zadržao svoju kosu

Schneiderovu američansku žestu za kosu.

Kod ljudi svake doba i obadva spoba priko više godina postignut uspih potvrđuje da ovo sredstvo uništi svegnjive žila kose. Gdi žile kose nisu uništene, tamo kroz kratkv vrime počme gusta kosa rasti nestane peruda i občuva od ranog sidanja i obdrži lice kose do kasno starosti.

Brada i kosa od Schneiderovog američanskog žesta za kosu već za 14 dana počme rasti.

STARI I MLADI, GOSPODA I GOSPODJE samo rabite američansku žestu za kosu za za rasteenje brade, tiepavice i kose, jer je osvidočeno, da Schneiderova američanska žesta za kosu jedino je sredstvo današnjeg vika, koja za 14 dana protira kosu. Američanska žesta samo u bocama od 3 i 5 kruna uz prihodnu uplatu novasa il uz pouzeće se dobiva kod zgotovitelja.

JOSIP SCHNEIDER likarnik **RESICA**, Glavni trg broj 573. Južna Ugarska.

Platnene

i pamutne robe **40** za gazdarice. Peškiri, znače štednju od 40 čaršapi, parketi, flaneii, maramice itd. — Razašilje sa pouzećem **tkaonica Martinek Józsefa**. Róth-Kostelec W 100 Česka.

Cinik i minta badava i franko.

Neodgovarajuće uzimam natrag.

Hrvatsko dopisivanje. Hrvatsko dopisivanje.

+ Mršavost. +

Jedino uspišno sredstvo je američanski snažno-hravnivi prah profes. dr. William Hartleya. Mršavi zadobiju stalan, lip, pun oblik tila: ženske krasna prsa; jamstvo za umnoženje težine sa 20 kila za 6 nedilja. Proti slabokrvnosti, nervoznosti, slabosti i kod stomačnih bola je neophodno nužno hranivo sredstvo. Odlikovano u Čikagu, Berlinu, Londonu i Hamburgu. — Zahvalnice iz svih država. Cina po komad sa napatkum za uporabu 1 frt. 10 kr.

Glavno skladište:

Balázs L. Mór Budapest, VII., István-ut 11. II. 1.

Industrija očenaša u Kaloči.

Izvrсна kakvoća i istrajnost

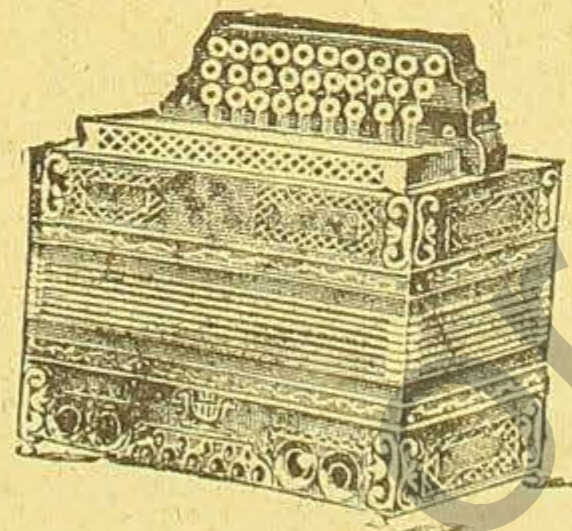
 očenaše

u vanredno bogetoj izradbi. Jeftine cine. Istrajna ručna radnja. Na srebro rizani diamanti, crni biseri. Križevi, kolajne od srebra i zlata. Svete prilike. Voda iz Lurda. Cinik badava.

Ištite ga odmah od

Tantos Ferenc kapelana iz Kaloče.

Ako ste radi dobrih i jeftinih **GLASBILA**

bečke izradbe kupiti ištite badava i franko cinik od Stiasny G., Wien, Kalvarienberggasse 34/B. Gramofoni K 12.—

Pravi je samo sa ovim
naslovom i sa „**Sidro**“
zaštitnim znakom.

Linimentum capsici compositum je nadopunjenje
Anker Pain-Expeller-a
Cina jedne boce K 2.—, 1.40 i 80 fillira.

Najpozdaniji lik
za ublaživanje bola, na-
trti protiv nazebe, reume,
grčeva. Dobiva se kod mlogi li-
karnica ili neposredno kod likarnice
Dr. Richter-od kod zlatnog lava u Pragu
I. Elisabetstrasse 5. Skladište u Ugarskoj
kod Török József likara Budimpešta.

RICHTER-ovo kamenje za zidjanje sa šidrom je najdražija sigra za dicu,

već više od 30 godina kako zanzima najiznimnije misto iz medju mlogih sigra,
jerbo doje dicama

zanimljivu zabavu i napridno podučavanje,

nadalje sa nedopunjenjem se može svaki u raznom
dobu svoga života zabavljati. Mloga zahvalna pisma
... svidoče, da su Richterove kamenje za zidjanje ...

sredstvo zn podučavane i zabavljanje veliko vridnost,

i svagdi ih rado primajo. Sve upute se nalaze od ove
lipe sigre u najnovijem ciniku br. 79. Kojeg na zahtiv

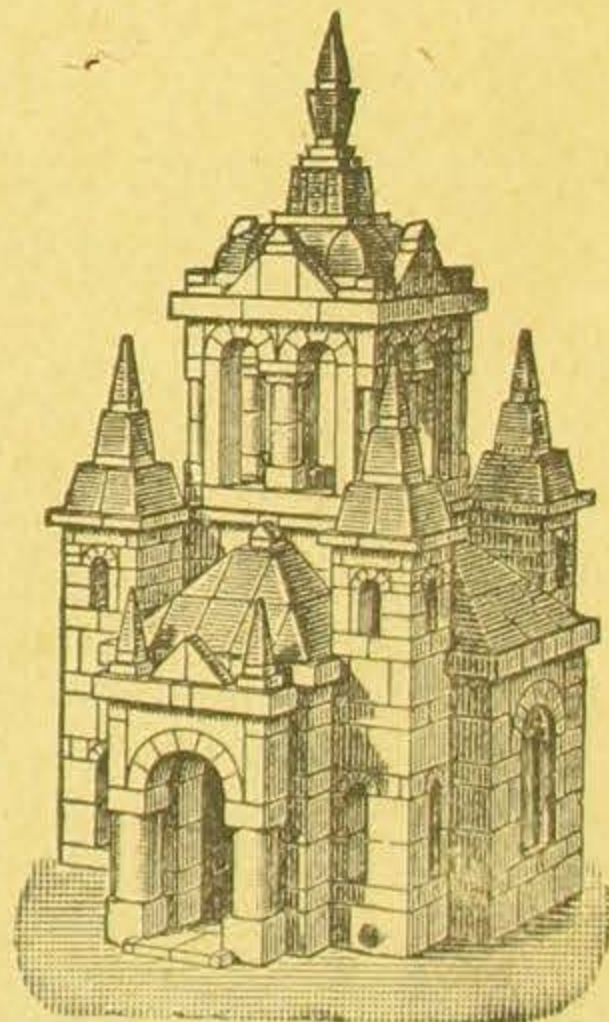
šalje odma bezplatno

RICHTER F. AD. i DRUG,

kr. dv. i kom. odpremnik

BEČ, XIII 1, Eitelbergergasse 6 14.

Čuvejmo se od paivoreni kamenja.

zkvh.org.rs

HRVATSKA ZEMALJSKA BANKA D. D.

Podružnica u Subotici.

Uplaćena dionička glavica: **5,000.000.**

Središnjica: OSIJEK. Utemeljiteljica: ŽIVNOSTENKÁ BANKA. Podružnica: ZAGREB I SUBOTICA.

**Banka preuzima štedne uloške na knjižice
i u tekuć. računu uz najkulantniji kamatnjak**

Vanjskim ulagačima stavljamo besplatno na raspolaganje naše uplatnice poštanske štedionice da mogu doznačivanje štednih uložaka bez svakog troška obaviti. Vlasnici tekućih računa mogu
oo čekom obavljati isplate. oo

Financira industrijalna i komercijalna poduzeća.

Podjeljuje zajmove uz amortizaciju.

Kupuje i prodaje vridnosne papire i srećke svih vrstih uz najpovoljnije uvite uz polog. Daje predujmove na vridnosne papire kao ; dionice, srećke, rente itd. uz povoljne uvite.

Unovčuje i eskontuje kupone i druge vridnosne papire.

Preuzima vridnosne papire u svrhu pohrane i revizije.

Za ulaganje glavica, kao za vojno-ženitbene jamčevine i žaobine
oo preporuča svoje pupilarno sigurne i od poreza proste oo

4½% i 5% založnice

(5% založnice se izribavaju uz 3%-tnu nagradu.)

Banka kupuje manja i veća dobra u svrhu parcelacije, te preuzima i komisijonalnu prodaju dobara.

Banka se preporuča za sve bankovne i mjenjačne poslove, te
ooo iste najkulantnije obavlja. ooo